

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

БЕОГРАД, АВГУСТ 2000. ГОДИНЕ
ГОДИНА XI, БРОЈ 774

**САВЕЗНИ И ЛОКАЛНИ
ИЗБОРИ
24. СЕПТЕМБРА**

**ЗАСЕДАЊЕ САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ, 24. ЈУЛА 2000. ГОДИНЕ
УСВОЈЕН ПАКЕТ ИЗБОРНИХ ЗАКОНА**

ВЕЛИКА СРБИЈА

ЗЕМУН
ТРГ ПОБЕДЕ 3

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач
др Војислав Шешељ

Главни и одговорни уредник
Синиша Аксентијевић

Заменик главног
и одговорног уредника
Душан Весић

Помоћник главног
и одговорног уредника
Јасна Олујић Радовановић

Редакција

Жана Живаљевић,
Огњен Михајловић, Весна Арсић,
Коста Димитријевић, Дејан Анђус,
Ивана Ђурић, Јадранка Шешељ,
Драгана Глушац, Наташа Жикић,
Весна Зобеница, Добрица Гајић,
Весна Марић, Момир Марковић,
Дејан Лукић, Злата Радовановић

Техничко уређење,
компјутерски прелом,
дизајн и израда колора
Северин Поповић

Фотојурепортери
Крсто Голубовић
и Марко Поплашен

Лектор
Зорица Илић

Секретар редакције
Љиљана Михајловић

Председник Издавачког савета
Др Борђе Николић

Заменик председника
Издавачког савета
Др Бранко Надовеца

Издавачки савет
др Војислав Шешељ,
Томислав Николић,

др Никола Поплашен,
Маја Гојковић,

др Небојша Величковић,
Александар Вучић,
Драган Тодоровић,

Мирко Благојевић, Ратко Гонди,
Момир Војводић, Стево Драгишић,
Драгољуб Стаменковић,
Гордана Поп-Лазич, Лука Митровић,
др Бранислав Блажић

Карикатуре:

Синиша Аксентијевић

Штампа

"Етикета", 20. октобра 2,
11307 Болеч

Редакција прима пошту на адресу
"Велика Србија",

Трг победе 3, 11080 Земун

Рукописи се не враћају

Новине "Велика Србија" уписане
су у Регистар средстава јавног информисања
Министарства за информације под бројем 1104, од 5. јуна 1991.
године.

ИЗБОРИ 2000.

Савезни и избори за локалну самоуправу заказани су за 24. септембар. Дакле, расплет на политичкој сцени одржаће се почетком јесени.

Неки онемоћали "спаситељи и месије", који су пролетос дизали дреку и халабуку и, напуђани од својих геј-савезника, тражили "демократске превремене изборе на свим нивоима", увукли су рогове. Увидевши да немају са чим да изађу пред Милоша, пред народ који им је дефинитивно окренуо леђа, почели су да траже одступнице и мишије рупе. То се, међутим, није допало музи њиховог политичког деловања, бајатој "леди" Олбрајт, која им је у Риму прочитала лекцију о учешћу на изборима и поделила пацке и домаће задатке.

А, у припреми избора, оба већа Савезне скупштине, на ванредном заседању, 24. јула, усвојила су пакет изборних закона. Усвојени су: Закон о избору и престанку мандата председника републике, Закон о избору савезних посланика у Веће републике и Веће грађана Савезне скупштине и Закон о изборним јединицама за избор посланика у Веће грађана.

Усвојене изборне законе карактеришу неке суштинске промене. По Закону о избору и престанку мандата председника републике, уместо савезних посланика, одлучиваће народ на непосредним изборима. На непосредним изборима народ ће одлучивати и о мандатима посланика за Веће републике, уместо републичких скупштина које су до сада делегирале по 20 посланика. По новом Закону о изборним јединицама, Црна Гора ће бити једна изборна јединица. Шта год мислио о изборима на "својој" територији, Мило Ђукановић не може да их спречи. Изборе проводи Савезна изборна комисија, а не његов режим. Милу, који је себи обезбедио место у историји као владар који је највише понизио и осрамотио Црну Гору, то тешко пада. Изроду, који хлебом и сољу дочекује усташког поглавника Месића, главаре шиптарских фисова, људски отпад из Храдчана, пијандуре из "дежеле", курве из Хага, народ ће рећи своје ако буде имао петљу да се појави на изборима.

Даље, по Закону о изборним јединицама, расељена лица са Косова и Метохије, чије су изборне јединице припојене Прокупљу и Врању, гласаће у тим местима, овог пута и, надамо се, никад више.

На ове законе, корпус проамеричких "демократских" странака осуо је дрвље и камење, као и обично, без разлога. Њихова демократија не предвиђа улогу народа у изборном процесу. Њихова демократија садржи се у отрцаним фразама, лажним саопштењима, излајима и лоповлукима. Таквој демократији је у овој земљи заувек одзвонило.

Што се тиче Српске радикалне странке, она је прва истрчала на терен и заузела стартну позицију у изборној трци. Спремно је дочекала и ове изборе. Цела Србија и Црна Гора су у знаку радикалске плаве боје. На седницама Централне штабне управе, одржаним 31. јула и 7. августа, утврђене су изборне листе за све изборне јединице на савезном нивоу и све изборне листе за локалне изборе. За председничког кандидата изабран је Томислав Николић.

Српска радикална странка очекује добре изборне резултате. Тамо где буде победила, не обећава куле и градове преко ноћи, али гарантује патриотску и поштenu власт.

Синиша Аксентијевић

УСВОЈЕНИ НОВИ ИЗБОРНИ ЗАКОНИ

После двочасовне дебате, посланици Већа грађана на првој седници, четвртог ванредног заседања Савезне скупштине, одржане 24. јула, усвојили су три нова и измене једног закона

Усвојени су Закон о избору и престанку мандата председника Републике, Закон о избору посланика у Веће република Савезне скупштине и Закон о изборним јединицама за избор посланика у Веће грађана. Усвојене су и измене Закона о избору посланика у Веће грађана

Усвајању поменутих закона супротставили су се "виђенији" парapolитичари проамеричке опозиције, др Драгољуб Мићуновић и др Владета Јанковић, који су, као обично, пуцали из празних пушака. Будући да су остали у безнадежној мањини, пакет нових изборних закона ступио је на снагу

Редовно иновирање законодавства у изборној години

Др Владан Кутлешкић: Поштовани председниче Већа грађана, поштовани савезни посланици, за данашње ванредно заседање Савезне скупштине Савезна влада вам је предложила разматрање и усвајање три потпуна целовита савезна закона – о избору посланика Већа република, о избору и престанку мандата председника Републике и изборним јединицама за Веће грађана, као и измене и допуне једног закона, Закона о избору посланика у Веће грађана.

Овакав дневни ред, изборно законодавство, био би предложен за, вероватно, данашње или неко скорије заседање због тога што се налазимо у изборној години, а у тим годинама све владе у свим државама у свету иновирају и прилагођавају изборне законе јер су периодични закони периодични и темпорални. Дакле, било би на дневном реду оно што вам је данас предложено чак и да није било уставне ревизије на прошлој седници Скупштине, која је, због своје природе, захтевала законодавну разлику.

Дакле, два су основна разлога за данашњи законодавни рад – редовно законодавно иновирање у изборној години и промене изборних принципа у вези избора посланика у Веће република и председника Републике.

Заједничка одлика свих ових предлога са данашњег дневног реда је њихова формална и механичка физичка обимност. Ради се, наиме, о три потпуна закона и једној измени и допуни. Али, у суштини, мала или незнатна квалитативна промена свега онога што се назива изборним условима, који су били утврђени још 1992. године, на основу продубљених консултација свих политичких странака, које су биле прихваћене и на основу којих су обављани до сада и савезни и републички избори у више наврата.

Допуне изборног законодавства: др Владан Кутлешкић

До разлике између квантите та и квалитета дошло је због разлога који су захтевали правна техника и начин обликовања закона, до којих је дошло на тај начин да су као одвојени закони о избору сваког државног органа обликовани и ови закони, односно до њихове потпуне садржине која им омогућава непосредну примену. То, дакле, доводи до значајне и једнаке, али обимне садржине, која се односи на изборну технику у оба закона за избор савезних посланика, иако она није нова за Веће република.

Поред тога, у овој групи измена и допуна налази се и све оно што је мењано у изборном законодавству Републике Србије 1997. године, у Републици Црној Гори 1998. и 2000. године, као и низ корисних сугестија из праксе изборних поступака вршених до сада, на основу извештаја Савезне и републичких изборних комисија.

Садржински и појединачно речено, предложене су у овој групи следеће измене и допуне: поједностављено је и побољшано у односу на постојећа решења

све оно што се односи на рокове за закључивање бирачких спискова ради лакшег обезбеђења достављања извода из тих бирачких спискова бирачким одборима, продужени су рокови за обављање одређених изборних радњи, прецизирана су решења у вези органа за спровођење избора који сада раде у сталном и проширеном саставу (изричито је то утврђено) и утврђен је састав тих органа који обезбеђује ефикасно остваривање послова који су им законом стављени у делокруг, утврђен је начин обављања функције тих органа у случају истовременог одржавања избора за све савезне органе који се бирају непосредно, утврђена су решења која омогућавају представницима изборних листа да присуствују припреми гласачког материјала, као и да добију примерке записника о раду бирачких одбора.

Поред наведених решења, прецизиран је и начин на који се већ спроводи принцип о томе да Савезна изборна комисија врши општи надзор над вршењем бирачких спискова, као и општи надзор над обављањем изборних радњи и органа за спровођење избора и утврђени су ефикасни механизми који треба да омогуће преузимање свих тих радњи и послова који се тичу избора у случају када их надлежни орган не извршава.

Прецизиран је, такође, и начин на који могу да гласају бирачи који на дан одржавања избора због оправданих разлога не могу да гласају у месту у коме су уписани у бирачки списак, односно прецизирано је како ови бирачи могу да гласају пред бирачким одборима на том другом месту.

Дакле, све те измене и допуне, иако врло важне и корисне за будуће изборе, ни у чему не мењају опште услове за спровођење избора који су и до сада важили, односно на основу којих су избори и до сада били спровођени.

У овој групи посебно место заузимају оне предложене измене и допуне које су последица очигледног и правно неоснованог неуважавања садашњег ру-

ководства на Косову и Метохији, војног и цивилног, интегритета Југославије, односно чињенице да је Косово и Метохија, и поред Резолуције 1244, остало интегрални део политичког, правног и економског система Савезне Републике Југославије.

Ова посебна група измена и допуна, дакле, омогућава да се савезни избори на овом делу територије Савезне Републике Југославије изведу на легалан и легитиман начин, односно да сви држављани Савезне Републике Југославије, са пребивалиштем на Косову и Метохији, могу на овим изборима да учествују без обзира што им тренутно боравиште није на тој територији.

Друга група промена, коју вам Савезна влада данас предлаже за разматрање и усвајање, последица је недавно извршене уставне ревизије у вези начина избора посланика за Веће република, односно председника Републике. При томе, исти изборни принципи и изборне технике важе за изборе посланика у оба скупштинска већа, изузимајући број изборних јединица, који су за Веће република утврђени по једна за сваку републику, јер се само тако може обезбедити да сваки од 20 изабраних посланика у свакој републици представља целу републику, што је, иначе, уставна интенција.

Другачије речено, када буду заступљени сви бирачи у једној републици, сагласно пропорционалном начину расподеле мандата на основу листа посланичких странака и група грађана, тек тада ће оно потпуно на легалан начин представљати републику из које је изабрано, а не њену скупштину или њену политичку партију, односно коалицију која има већину у републичкој скупштини.

Разуме се по себи, да је и ово потпуно савезни закон, јер се њиме уређује целокупан поступак образовања једног савезног органа, а Југославија се тим решењима враћа у групу земаља које имају федерално уређење у свету, а њих је преко 20 од укупно 30-ак, у којима се на овај начин бира, а изборни услови утврђују савезним прописима.

Закон о избору посланика и престанку мандата председника Републике разрађује и утврђује начин и поступак непосредног избора, који је утврђен уставним амандманима, као и правно-политичке начине престанка мандата, разрешење и оставку у делу поступка који није утврђен амандманима који су недавно усвојени. При томе, овај закон поштрава услове за уживање пасивног бирачког права у односу на сада важећи. Приметили сте предложено увођење дужине трајања пребивалишта и држављанства, чиме се обезбеђује чврста веза кандидата са државом за чијег шефа државе се претендује, што се сматра оправданим за функционера који оличава државно биће.

Друга новина је изостављање потребног броја бирача који на изборе за председника Републике излазе при првом гласању, јер овај услов у нашој пра-

кси није постојао ни до сада при другом кругу гласања из разлога који се сматрају оправданим, због тога што је такав услов по својој природи елиминаторан за прво гласање, а, с друге стране, компаративно посматрано, у нашој досадашњој, па и садашњој, регулативи постоје лаки услови за кандидовање за председника Републике. Нема повишене старосне границе, она је једнака старосној граници општег бирачког права, нема посебних услова за стицање држављанства, већ на било који од законом предвиђених начина, нема утврђеног степена образовања које мора имати председник Републике, нема ни великог броја потписа, нити њихове територијалне распоређености итд. Дакле, нема низа услова које други закони у другим државама за избор једног оваквог функционера предвиђају.

Из свих тих разлога и до сада се јављао, а очекује се да ће се и убудуће јављати већи број кандидата за ову функцију, при чему се у таквој ситуацији тешко може испунити услов који налаже одговарајућу већину у односу на укупан број бирача, односно за очекивати је да ће увек постојати друго гласање у коме овакав услов ни до сада није постојао.

Захваљујући вам се на пажњи којом сте саслушали овај заиста сумарни и општи предлог предложених законодавних пројеката, а питање је да ли је могао бити прецизнији и да се бави са више детаља, с обзиром на природу ових закона, у име предлагача Савезне владе, као и резултата расправе која је била у радним телима Скупштине, позивам вас да ове законе усвојите.

Новим законима успоставља се непосредна демократија

Петар Јојић: Даме и господа савезни посланици, одредбе предложених изборних закона обухватају читав низ радњи које следе одређеним редом и завршавају се проглашењем изабраног кандидата за председника Републике, као и кандидата за савезне посланике као представнике народа.

Слобода и правилност избора:
Петар Јојић

Овим законима о избору председника Републике и савезних посланика, обавља, на најбољи начин се обезбеђују сва начела изборног система. Као најважније одредбе ових изборних закона желим посебно да истакнем састав и положај изборних органа, начин одређивања изборних јединица, начин кандидатуре, начин утврђивања мандата и заштиту слободе избора.

Састав и положај изборних органа је од великог значаја за слободу бирача и правилност избора. Овим изборним законима обезбеђује се слобода и потпунија правилност избора. Због тога представљају предмет посебне пажње грађана и свих учесника у изборном поступку.

Према предложеним правилима ових закона састав и положај изборних органа обезбеђује њихову улогу и значај којима се улива потпуније поверење грађана у правилно спровођење избора чиме се спречава утицај на исход избора.

Државним органима, а посебно органима државне управе, онемогућен је утицај на слободу и правилност избора и њима је онемогућено да утичу на жељени резултат избора, јер су изборни органи самостални у свом раду.

У односу на изборне јединице, које се деле на мање и веће, треба истаћи да се предложеним решењима, која утврђују број и величину изборних јединица, оваква подела изборних јединица огледа у томе да мање изборне јединице имају одређену предност, јер бирачима омогућавају да лакше упознају кандидате и на тај начин гласају за људе које познају. Према томе, њихов избор је садржајнији, а затим у јачој мери повезује народне представнике и бираче.

Предност већих изборних јединица је у томе што омогућавају начелнију изборну борбу у изборном поступку и избори се проводе рационалније и економичније.

Што се тиче кандидатуре, желим да нагласим да је кандидатура једно од основних питања изборног система, јер од начина кандидовања зависи шира или ужа могућност реализације бирачког права. Бирачко право може бити најшире постављено, али ако бирачима није омогућен једноставан начин кандидовања, њихово бирачко право, како активно тако и пасивно, долази у питање. Међутим, предлозима ових изборних закона у потпуности се онемогућава, односно омогућава грађанима да на највиши демократски начин предлажу кандидате и да гласају за њих, а у односу на пасивно изборно право овим законима се гарантује и обезбеђује пуно право грађанима да се слободно на изборима кандидују.

Што се тиче утврђивања мандата који је кандидат изабран, предложеним решењима ових изборних закона, на најбољи могући начин уређује се једно кључно питање изборног система. Ови изборни закони у потпуности обезбеђују избор оног кандидата који је добио највећи број гласова бирача и њихово поверење.

Панорама Приштине:
Косово и Метохија су интегрални део Савезне Републике Југославије

Што се тиче заштите слободе избора, предлози ових изборних закона садрже веома важне одредбе о праву бирача и праву кандидата. Само слободан и искрени избор јесте избор у правом смислу речи. Сваки притисак, ма од кога долази, деформисао би изборе и одузео би им оно што је битно у њима, а то је слободно опредељење бирача приликом давања гласа.

Овим законима у потпуности се обезбеђује слобода избора, која је заштићена законом и повреда ових слобода, изведена ма на који начин, и било од кога, представља кривично дело.

Старање о обезбеђивању потпуне слободе избора на првом месту, по овим законима, спада у надлежност и у дужност изборних органа, чиме се спречава свако мешање у њихов рад. Овим изборним законима грађанима се обезбеђује потпуна заштита и слобода избора и онемогућава се свака повреда било од кога она долазила. У односу на изборно понашање и опредељеност бирача, овим законима се обезбеђује сигурност друштвеног угледа грађана, јер им се обезбеђује рационално понашање и свесно учествовање на изборима, чиме се наш изборни систем демократизује по највишим демократским стандардима.

Предложеним изборним законима успоставља се непосредна демократија. Као највиши степен народне демократије новим решењима и правилима изборних закона, грађанима се омогућава да непосредно бирају своје представнике у највише органе власти. Непосредна демократија која се обезбеђује овим законима наклоњена је грађанину и

људским правима, чиме се обезбеђује и скупштинска парламентарна демократија.

Поред изнетог, овим изборним законима се обезбеђује народни суверенитет, тако да субјект суверене власти остаје једино народ. Услов за остваривање народног суверенитета јесте непосредна демократија, а суверенитет је неотуђиво, недељиво и незастариво својство народа. Стога народни суверенитет је и непреносив.

Даме и господа савезни посланици, осврнућу се посебно на сет ових изборних закона које данас треба да усвојимо.

У односу на Предлог закона о избору и престанку мандата председника Републике, новим законским решењима се прописује непосредан начин избора председника Републике од стране грађана. Према досадашњим решењима, председника Републике бирао је и разрешавала Савезна скупштина, на предлог, на четири година. Предлогом закона детаљно је уређен поступак за разрешење и оставку председника Републике. Председника Републике разрешава Савезна скупштина двотрећинском већином у оба већа и то само у случају повреде Устава Савезне Републике Југославије, пошто претходно Савезни уставни суд донесе о томе одлуку.

У односу на Предлог закона о избору савезних посланика у Веће република Савезне скупштине, по досадашњим уставним решењима, чланом 81. Устава Савезне Републике Југославије, избор и престанак мандата савезних посланика у Већу република Савезне скупштине уређивале су својим законима ре-

публике чланице Србија и Црна Гора. Тим законима било је прописано да посланике у Веће република Савезне скупштине бирају, односно делегирају скупштине република чланица.

По Предлогу закона о избору савезних посланика у Веће република Савезне скупштине, посланике у Веће република Савезне скупштине бирају грађани на основу слободног општег једнаког и непосредног изборног права тајним гласањем у изборним јединицама, једној у Црној Гори и једној у Србији. Као и раније, обе републике чланице бирају по 20 посланика. Овим је заступљено начело непосредности и равноправности чланица федерације Републике Србије и Републике Црне Горе.

У односу на Предлог закона о изменама и допунама Закона о избору савезних посланика у Веће грађана Савезне скупштине постојећи закон је то другачије регулисао. Међутим, у Предлогу овог закона предвиђене су бројне измене и то: рок за закључивање бирачког списка продужава се са 15 на 20 дана, пре дана одржавања избора. Средства за спровођење избора, уместо у посебном фонду за финансирање избора по Предлогу закона, обезбеђују се у Савезном буџету. Скраћује се рок који тече од дана расписивања до дана одржавања избора. Рок од 15 дана за потврђивање мандата утврђује се од дана објављивања коначних резултата избора уместо од дана одржавања избора.

Савезна изборна комисија у сталном саставу је јединствен орган за спровођење непосредних избора за савезне посланике у оба већа Савезне скупштине и за председника Републике, уколико се у исто време расписују избори и бирају ови представници.

Савезна изборна комисија је овлашћена да врши општи надзор над обављањем изборних радњи свих органа за спровођење избора на читавој територији Савезне Републике Југославије, што у постојећем закону није било предвиђено.

Савезна изборна комисија је овлашћена да одреди орган који ће обавити радње које није обавио орган утврђен Законом, односно да непосредно предузме обављање ових послова.

По постојећем закону, општи надзор Савезне изборне комисије састоји се у вршењу надзора над вођењем бирачких спискова. Уместо једног члана бирачког одбора, у Предлогу овог закона за гласање ван бирачког места, што је веома важно, одређују се два члана бирачког одбора. Као обавезна документација која се доставља уз изборну листу, предвиђа се и потврда о југословенском држављанству, као и овлашћење лица које подноси изборну листу. По постојећем закону, та обавеза није била прописана.

У односу на постојећи закон, предвиђено је, као новина, давање могућности потписницима изборних листа да остављају увид у своје поднете изборне листе и документацију која се уз њих подноси и тиме се обезбеђује јавност у спрово-

вођењу ове фазе изборног поступка. Дакле, успоставља се народна контрола.

Утврђује се, као новина, обавеза бирачког одбора да утврди број и идентитет лица која су се затекла на бирачком месту у поступку његовог затварања којима треба омогућити да гласају, што у постојећем закону није било регулисано.

Новина на постојећи закон је и питање заштите гласачких листића који се штампају на једном месту, на хартији заштићеној воденим жигом, с правом представника подносиоца изборних листа да присуствују штампању, бројању и паковању гласачких листића, као и њиховом достављању органима за спровођење избора.

Новину представља и омогућавање бирачима којима је онемогућено да гласају да то право остваре у месту и пред бирачким одбором који одреди Савезна изборна комисија.

У односу на постојећи закон, у Предлогу овог закона, уређује се питање израде и броја штампаних примерака записника о раду бирачких одбора и уручења тих записника представницима подносиоцима бирачких листа, односно документацију са избора на коју до сада, на овакав начин, нису имали право учесници у изборима и у изборном поступку.

Прописује се, као новина, дужност подносилаца изборне листе да у законом прописаном року достави Савезној изборној комисији податке о томе којим кандидатима са изборне листе додељују добијени посланички мандати. Уколико се ти подаци не доставе у року и поред упозорења на последице непоступања, Савезна изборна комисија својим решењем додељује добијене мандате са изборне листе кандидатима према њиховом редоследу на изборној листи.

Брисане су и одредбе члана 94. став 3, члан 98. став 4. важећег закона које се односе на престанак мандата посланику у случају забране деловања политичке странке.

У односу на Предлог закона о изборним јединицама за избор савезних посланика у Веће грађана Савезне скупштине, у Предлогу закона предвиђено је 26 изборних јединица у Републици Србији и једна изборна јединица у Републици Црној Гори. У постојећем закону је то било другачије регулисано.

Дакле, водило се рачуна о потреби територијалне повезаности и привредне упућености подручја која чине изборне јединице.

Црногорски режим не може да спречи изборе

Др Војислав Шешељ: Даме и господо савезни посланици, Савезна скупштина овог пута врло ажурно, одмах након усвајања уставних амандмана, расправља о целом пакету изборних закона. Данас се доносе изборни закони који битно поправљају могућност контроле целокупног изборног процеса. То је највећа вредност предложених закона.

Изборе у Србији и Црној Гори проводи Савезна изборна комисија: др Шешељ

Могућности контроле изборног процеса и по ранијем Закону о избору посланика у Веће грађана биле су солидне, биле су добре, а овог пута су многе ствари прецизиране, што се види из текста закона о изменама и допунама Закона о избору посланика у Веће грађана и према тим изменама рађен је Закон о избору савезних посланика у Веће република.

Та два закона су подударна. Било је идеја да се прави само један закон. Можда би се уштедело на времену и поступак стручног рада на припреми текста био једноставнији да се остало при овој варијанти.

Добро је што је овог пута усвојен принцип да су и Србија и Црна Гора изборне јединице, дакле по једна изборна јединица за избор посланика у Веће република. Било је идеја да се тај принцип у целости проведе и када је реч о избору посланика у Веће грађана консензус је постигнут међу предлагачима, када је реч о Црној Гори. Овог пута је изостао консензус када је реч о Србији. Али, за неке следеће евентуалне измене тог закона, за неке следеће изборе остаје могућност нових договора, с тим што је овог пута промењен број изборних јединица у Србији. Тај број је смањен због неких објективних околности. Нужда нас је натерала, с обзиром да је један део територије Републике Србије под окупацијом, па је неизвесно да ли ћемо на том подручју бити у стању да у целости проведемо изборни поступак, било је нужно да се помере седишта изборних јединица. Овога пута цела територија Србије је обухваћена изборним процесом.

Избори се проводе на целој територији Србије. Ми нисмо смели да ризикујемо да седиште изборне јединице буде на делу окупиране територије јер прети опасност да окупатор упадне у седиште, да одузме изборни материјал или да спречи одржавање избора. Овако, сигурно окупатор не може да спречи одржавање избора.

Ми позивамо све грађане Савезне Републике Југославије да на изборе изађу. Значи, позивамо и грађане албанске националности. Наравно, никога нећемо на силу терати, али начелно све позивамо. Ако изађу добро јесте, ако не изађу и онда је добро. Ми им не спречавамо одзив на изборе и ми планирамо на целој територији Косова и Метохије да проведемо изборе, ако то буде могуће. Ако не буде могуће, онда ће сви грађани Косова и Метохије моћи, у оквиру прокупачке или врањске изборне јединице, да своју грађанску дужност испуне или своје грађанско право, уставно право остваре.

Оно што је важно овог пута нагласити, ако се на целој територији Косова и Метохије, у свим општинама, на свим бирачким местима буду обављали избори, може их обављати само Савезна изборна комисија, а не било ко други уместо те комисије. То је оно што је веома важно да се и овог пута нагласи.

Искључиви орган који проводи изборе и за Веће република, и за Веће грађана и за председника Републике је Савезна изборна комисија. Она утврђује бирачке спискове, ставља их на увид јавности и свим заинтересованим странкама, појединцима итд. у одређеним роковима. Дакле, бирачки спискови нису државна тајна. Према тим нашим бирачким списковима се искључиво могу обављати избори. Не долази у обзир, и то треба истаћи, да се по неким Кушнеровим списковима обављају избори, јер ко зна кога је све Кушнер стављао на те спискове. То нас начелно и не интересује. Значи, само они који имају држављанство Савезне Републике Југославије на изборима могу учествовати и остварити и пасивно и активно бирачко право. Дакле, и кандидовати се и гласати.

На територији обе федералне јединице Савезна изборна комисија проводи те изборе. Према томе, падају у воду све могуће шпекулације да ће актуелни црногорски режим да спречи одржавање тих избора. Он и није неки фактор који проводи те изборе. Изборе у Црној Гори и у Србији проводи Савезна изборна комисија. Она ће, када буде сутра изабрана, изабрати, односно именовати изборне комисије изборних јединица, а изборне комисије изборних јединица ће именовати бирачке одборе за целу територију Савезне Републике Југославије.

Што се тиче Закона о избору председника Републике, и ту се уводи једна новина у односу на постојећу праксу у Србији и Црној Гори – за други изборни круг више није важно да се одазове више од половине гласача уписаних у бирачке спискове, јер то у цивилизованом свету иначе није пракса. Сви имају право да изађу на изборе а нико нема обавезу, нити постоји санкција за неизлазак. Онај ко не излази на изборе унапред се сагласио са исходом тих избора. То је једно демократско правило које је већ 200 година прихваћено у политичкој теорији. Онај ко изађе на изборе више је заинтересован од онога ко не изађе, то

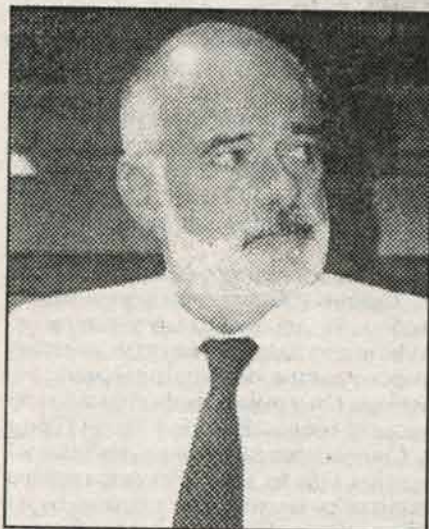
је чињеница. Али, и онај ко не изађе унапред је рекао – какав год буде исход, ја га прихватам. Што то код нас многи не знају у опозицији, то је њихов проблем, а не проблем врховног законодавног тела земље.

Важно је, када је реч о избору председника Републике, што ће по први пут од када је конституисана Савезна Република Југославија, цела Савезна Република Југославија бити једна јединствена изборна јединица. То иде сигурно у прилог јачања савезне државе, јачања уставног поретка наше земље и то на одређен начин избацује елементе конфедерализма који су у одређеној мери оптерећивали Устав из 1992. године.

Фразе уместо политичких аргумената

Др Владета Јанковић: Господине председниче, поштовани народни посланици, пошто је 6. јула ова Скупштина изгласала уставне промене, чије ћемо озбиљне последице тек осетити, она данас ставља на дневни ред нове изборне законе, чинећи тако даљи корак на једном унапред одређеном а кобно погрешном путу.

Поводом Предлога закона о избору председника Републике, желим да поновим став Демократске странке Србије, према којем у начелу није добро да тај

Политичка памфлетистика:
др Владета Јанковић

избор буде непосредан, јер на тај начин ауторитет председничког положаја постаје несразмерно велики. Свако ко, као ми, верује у парламентарну демократију тешко се мири са стањем у којем се политички учинак једног човека не може доводити у питање, критиковати или кориговати сем путем механизма који су, као што предвиђају нови уставни амандмани, толико компликовани и унапред контролисани да практично немају смисла.

Упитајмо се шта се може очекивати убудуће када ни до сада под кровом овог парламента, који је председника изабрао, ни његово име није смело да се, како се на прошлој седници лепо изра-

зио академик Стојковић, узима у уста. Ко ће, када и где моћи да изнесе критику на рачун политичког деловања непосредног изабраног председника републике и коме ће тај један човек са безобадним овлашћењима уопште одговарати?

Могу посланици владајућих странака и даље неуморно понављати да је то најдемократскији од свих поступака, али свакоме ко мисли својом главом као дан је јасно да је крајњи исход просто на просто неконтролисана власт појединца, што може бити све само не демократија.

Тачно је, господине посланици, да се такорећи нигде на свету не захтева да на изборе изађе 51% уписаних бирача, али нека неко одговори – зар то исто није било тачно и пре десетак година када се доносио Закон о избору председника Србије? Зашто је онда било боље једно, а данас је боље друго? Није ли, можда, неко чије се име као име божанства у неким примитивним религијама не сме помињати, данас можда мање омиљен у народу и пропорционално више забринут за опстанак на власти?

Посланици и функционери владајућих странака када, као и обично, немају ваљаних аргумената, нагло напуштају то упорним понављањем демагошких фраза. Једна од најчешћих је да се опозиција противи непосредном бирању и предложеним изборним законима зато што се плаши избора. Ствар, наравно, стоји сасвим другачије. Опозиција се избора уопште не плаши, она и не тражи ништа друго него изборе, али страхује од неправедних, нерегуларних избора, са чим је већ имала више рђавих искустава. А, предложени изборни закони прете управо тиме – могућношћу нерегуларности и манипулација. Доказ је предложена подела на изборне јединице где се поново, да јасније не може бити, оцртава намера манипулација косовским гласовима. Тај резервоар гласова, без покрића у бирачком телу, био је лоша навика владајућих странака и у много боља времена, како је се одрећи данас!

Било би лепо да неко од предлагача закона понуди иоле уверљиво објашњење следеће испољљиве чињенице. У пет ранијих изборних јединица, прокупацкој, врањској, приштинској, косовско-митровачкој и пећкој, које су по новом предлогу сведене на две, Прокупље и Врање, на последњим изборима је, бар по званичним информацијама гласало 449 хиљада бирача, што значи да је за избор једног посланика било потребно око 23 хиљаде гласова. Истовремено, у четири београдске јединице је гласало 804 хиљаде бирача. Ту је за једног посланика било потребно 42 хиљаде гласова. Један посланички мандат у срцу Србије, у Крагујевцу, такође је вредео скоро двоструко више него у јужно-србијанским јединицама. Како и зашто то сме да се дешава?

Даље, може ли неко да објасни зашто ваљевска, чачанска и смедеревска изборна јединица заједно бирају мање посланика него сама прокупацка. И,

када је о томе реч, да ли би неко могао да разумљивим језиком одговори на питање зашто је један град, престоница наше државе, и даље подељен на четири изборне јединице? Може ли неко да објасни како то да ће се из Србије у Веће грађана бирати 108 посланика, исто као и на претходним изборима, када је држава имала административну контролу над Косовом и Метохијом? Да ли се затварају очи пред чињеницом да је број бирача са Косова драстично смањен или неко рачуна на фиктивно 800 или 900 хиљада албанских гласова који ће се и те како материјализовати у изборним резултатима? И, зашто су изгубљене косовске изборне јединице сада припојене двама, прокупацкој и врањској, као да су сви изабрели Срби једино тамо настањени?

Господине посланици владајућих странака, не боји се опозиција избора, него с разлогом зазира од неправедног и неправноправног изборног система. Пружите, молим вас, бар један сувишао разлог зашто за две федералне јединице у нашој државној заједници важе различити аршини? Зашто би у Црној Гори, као једној изборној јединици, важио прави пропорционални систем, док је у исто време, на истим изборима, у Србији на снази неки невиђени мутант истог система, са 26 изборних јединица, у којем је сасвим могуће, и већ се дешавало, да једна странка добије 25% гласова и остане без посланика? Где су ту равноправност и елементарна правда? Када се већ позивамо на светска искуства, има ли и где у свету савезне државе где у федералним јединицама важе различити изборни системи?

Демократска странка Србије ће гласати против предложених закона зато што има отворене очи и разуме да је поменута разлика у третману Србије и Црне Горе последица једноставне чињенице да су странке које стоје иза ових предлога у Србији на власти, а у Црној Гори у опозицији. То није само израз неправедности, него и калкулантског лицемерја, на које ми одбијамо да пристанемо. Најмање што можемо да урадимо јесте да то кажемо без илузија, на правом месту и благовремено, па макар то било само за записник.

Тако је Демократска странка Србије учинила и када је овде било речи о уставним променама. И, тада смо као одговорни родољуби подсећали да има питања од општег интереса о којима људи морају да се посавестују и споразумеју, исто онако као што има решења која се нипошто не смеју наметати, ако се уопште мисли на будућност. У таква питања, без сумње, спадају изборни услови. О тим правилима се, увек и свуда у свету, постижу договори, свуда сем тамо где на рачун националних интереса царују цинизам и морална тупост. Свуда сем код нас, где се Устав и закони, и правила игре, уопште, најпре бахато намећу, а онда мењају од прилике до прилике и увек од стране оних којима је, како воле да кажу, изнад и испред свега

апсолутни неприкосновени критеријум који се зове задржати власт.

Нека у записнику са ове седнице остане да Демократска странка Србије није била у заблуди ни када је реч о дубљем значењу предложених изборних закона. Они су само део једног смишљеног и систематски спровођеног процеса, започетог још законима о информисању и универзитету, настављеног деконтаминацијом медија и чистком у правосуђу, преузимањем инструмената локалне власти и приведено крају уставним променама, истог оног процеса који треба да буде крунисан законом против тероризма.

Демократска странка Србије гласаће, дакле, против предложених закона, јер у њима види само грчевит напор да се на власти, без обзира на цену, задрже они који су за десет година српски и црногорски народ довели на невероватно најниже гране још од доласка Словена на Балкан.

Већина у парламенту кроји изборне законе

Др Војислав Шешељ: Даме и господа савезни посланици, савезни посланик Владета Јанковић је на једном конкретном примеру демонстрирао како изгледа политичка памфлетистика која није заснована на објективним чињеницама и правним нормама.

Он непознавање правних норми замењује бомбастичним изјавама, бомбастичним фразама, бомбастичним формулацијама.

Када је реч о функцији председника Републике, уставним амандманима, њој нису придодата никаква нова овлашћења, нове надлежности. Надлежности су остале потпуно исте и оне су релативно уске у односу на доминантну праксу у демократским земљама. Председник Републике, поред команде над војском, нема неку нарочито значајну надлежност. Наравно, након консултација, процењујући могућности постизања парламентарне већине, одређује мандатара, именује амбасадоре, даје помиловања, додељује одликовања итд. Ниједна нова надлежност није додата. Кључна надлежност је значи команда над војском и председавање Врховним саветом одбран.

Овде треба две ствари разликовати: надлежности, одређене функције власти и реалну политичку моћ, политички ауторитет, политички утицај. Избор реалне политичке моћи, политичког утицаја и политичког ауторитета у демократским земљама су, пре свега, политичке партије. Природа положаја, у највећој или једној од највећих политичких партија, доводи до повећаног ауторитета моћи и утицаја, а не сама функција. Ми смо, када смо бирали првог председника Савезне Републике Југославије, који је себи умислио огромну моћ и утицај, имали типичан пример човека који није имао партијску снагу, који заправо није имао политичку моћ, утицај и ауторитет, а мислио је по природи функ-

Изборни закони јасни и чисти: др Војислав Шешељ

ције да мора то имати. Онда се понашао потпуно неадекватно својој функцији. Именовано је специјалне саветнике који су имали значајнији третман по државном протоколу него савезни министар иностраних послова. И то смо имали. То је једна гротескна ситуација, кад дође до несразмере у односу на реалну политичку моћ и жеље актуелног носиоца одређене функције да ту моћ поседује.

Друго, посланици се не бирају по томе, нити се одређује број посланика који ће се бирати у једној изборној јединици, какав је био одзив грађана на прошлим изборима, него на основу броја грађана са активним бирачким правом на подручју те изборне јединице. То је принцип. Тај принцип се никаквим аргументом не може оповрћи. Сви смо ми свесни да је територија Косова и Метохије под окупацијом. Да ли то значи да не треба и на тој територији да проводимо изборе, да оставимо празно, да се не конституише цела Савезна скупштина, него да се остави 15 или 20 мандата упражњених? Да ли би то требало да радимо? Наравно да не. То нисмо смели да радимо.

Косово и Метохија остају саставни део Савезне Републике Југославије и правно и политички. Реално, фактички они тренутно нису под нашом контролом, али правно су наши, и све док има

један једини грађанин који живи на Косову и Метохији, или који је пријављен на Косову и Метохији и жели да гласа на изборима ми му то морамо омогућити. А, како можемо омогућити једном или групи, или стотини хиљада, или 200 хиљада грађана, тако што ћемо омогућити свима. Ми омогућавамо свима. Пробаћемо да изборе проведемо на целој територији Косова и Метохије. То ће да раде изборне комисије изборних јединица и бирачки одбори које они именују. Покушаће да отворе сва бирачка места. Ако то буде немогуће, онда ће се позвати ти бирачи да дођу на подручје Прокупачког округа или Врањског округа и да тамо гласају, у оквиру своје изборне јединице. То је посебно смешно на крају.

Господин Јанковић замера што смо ми, како он каже, ја ћу то само парафразирати, нећу дословно поновити, прилагодили текст предлога интересима партија на власти. Ко је сметао Владети Јанковићу и његовој политичкој партији и њиховим посланицима да направе предлог ових изборних закона и изађу пред Савезну скупштину. То сте сви ви из опозиционих партија могли да урадите. Нисте урадили зато што нисте очекивали да добијете већину за ваше предлоге. Свуда у свету онај ко има већину

у парламенту кроји изборне законе према некој својој комбинацији. То раде у Француској. То је истина. То раде и у Немачкој. То раде свуда. Зашто онда то ми не можемо да урадимо, ако је у складу са Уставом и са елементарним правним принципима. Имате ли иједан доказ да то није у складу са Уставом? Немате. Имате ли иједан доказ да то није у складу са елементарним правним принципима? Немате. Зато су у Београду четири изборне јединице? Било је и раније четири. И сада је четири. Ништа није промењено.

По питању Црне Горе, владајуће партије су нашле консензус, и лако смо се усагласили, једна изборна јединица. Овде нови консензус није био могућ, остала је стара подела. За ту стару поделу ми, српски радикали, нисмо гласали, али то је затечено стање. Није се могло нешто радикално променити, остало је како је било, с тим што смо направили корекцију у погледу неколико тих јужних изборних јединица.

Дакле, око тих закона све је чисто, све је јасно. Тамо где немате правни аргумент, тамо где немате ни валидан политички аргумент, ударите фразом и мислите то је довољно. Фраза вам овде не вреди, јер политика је некада и нешто лепше од лепе књижевности. У лепој књижевности се, пре свега, обраћа пажња, стилу, лепоти изражавања. У политици се, пре свега, поштује моћ аргумента, па кад аргумент свом силином удари у чело, не вреди вам лепо изражавање. Победите аргумент контрааргументом, а не политичком фразом.

Др Драгољуб Мићуновић: Господо савезни посланици, мислим да је и малом летету у овој земљи јасно о чему се овде ради у току ове правне револуције, која се одиграва у овом врелом лету. О томе немам потребе да говорим, поготово не вама.

Хтео бих рећи неколико речи искључиво о Социјалистичкој партији и са становишта једног, које ће вас можда занимати, а можда неће, а то је: у ком то смеру ми путујемо?

Ја сам овде, можда, најстарији, и један филм, који се овде најављује, ја сам већ гледао. Гледао сам 1963. године када сам био у Паризу, ондашњи уважени професор и велики уставни реформатор, Јован Ђорђевић, држао је предавање о уставу. Говорио је да је то најдемократскији могући устав итд., да је то чудо од демократије. Ви знате да у оном његовом уџбенику из уставног права, има 100 страна, о социјалистичкој демократији, као највећој демократији на свету, која, наравно, негира сваки плурализам и различитости. Онда му је један професор са Сорбоне поставио питање: "Чекајте, ту нешто није у складу. Ви сте република, а у вашем члану, мислим да је 273. (то сада овде није битно), пише да овај члан не важи за Јосипа Броза Тита". То је био члан о ограничавању броја мандата са којима ће се Јосип Броз појављивати. То је био увод у доживотног председника.

Одговор Јована Ђорђевића је био: "Па, управо је Јосип Броз..."

Председник Миломир Минић: Може мало о законима?

Ко о чему професор о Титу

Др Драгољуб Мићуновић: Молим вас, господине Минићу, немојте ми сада — ја говорим о законима. Хоћу нешто да вам кажем озбиљно.

Дакле, то је рекао: "Тито је гарант наше демократије", на шта је Француз рекао: "Хвала" (било је смеха у сали), када се једна република ослања да је гарантује један човек.

Ја кажем то социјалистима због тога што је један први социјалиста у Србији, Светозар Марковић, рекао: "Нема те

Поп-цокеј: др Драгољуб Мићуновић

варварије која се не може обући у правничко рухо". Према томе, није овде битно како ћемо сада законе о изборима да донесемо.

Ми смо предлагали "округли сто", да се договоримо нормално о изборним законима, шта да урадимо, без тензија у земљи итд. То је нешто што је наишло, такорећи, на неразумевање итд.

Оно што је у овом тренутку важно, важно је оно што се одиграва у животу, а не ове фирме. О чему ми сада причамо? Хоћете ли ви вечерас пренети на телевизији оно што смо господин Јанковић, ја или било ко други изговорили, и то не сада, него три године овде говоримо? Нећете. О чему се онда може говорити, о демократији, ако равноправности у слободи говора нема, чак ни за народне посланике. Па, то је битно.

Ви можете какве год хоћете да донесете законе. Вама је важно у овом тренутку да то буде што је могуће боље већина. Па, имао је Тито 99,9% гласова на свим тим изборима који су се решавали. Битно је оно што се одиграва у друштву — да ли ми у том друштву стварамо неке институције да се људи осећају слободно, да могу да кажу, да су равноправни, да се такмиче, да има нека компетенција, да је неко добио зато што вреди итд. То је битно, а очувати власт у једној земљи, без великих демократе-

ких традиција, па, то није никаква вештина. Само је питање: докле, како и чему то служи?

Могу да се задрже форме. Мени највише смета што ми задржавамо форму парламентаризма. Мислим да је то већ измотавање. То се види од ове скупштине, па надаље.

Када је нестала или страдала или пукала Република у Риму, онда је дошао Аугуст. Он није хтео да мења институције. Биран је 27 пута за народног трибуна и 25 пута за конзула. Конзули су се бирали сваке године. Дакле, можете ви задржати форму, али је била чињеница да је он био император, цар итд. После њега, сви други се нису измотавали, него су одмах рекли: "Ја сам цар и Бог", и тиме смо ствар завршили.

Оно што нас занима овде је следеће: како се то сад спроводи? Видите, ми имамо један изборни закон, уважавам склоност председника Већа да се ствари држе суштине и теме; имате у избору председника где се каже да није битно колико је изашло на изборе. Пуно се говори о демократији и ја сам прло дирнут кад то чујем, јер ја сам демократа по души, и нема о томе шта да вас уверавам, и кад се неко хвали демократијом ја се хвалим...

Председник Миломир Минић: Професоре, није тачно да није битно. Не пише то у Закону. Немојте!

Др Драгољуб Мићуновић: Пише следеће у Закону, оно "уписани да добије већину". Ако ја правилно разумем, онда то значи да није битно. Можда није важно колико је то.

Међутим, то значи да неко може, рецимо, настане тотална апатија, незаинтересованост друштва, људи се брину, настала је суша, глад, куга, није важно шта — изађе свега 10% на изборе.

Председник Миломир Минић: Па, неће. Увек код нас изађе 75%.

Ширак и Жоспен узори лидера "Демократског центра"

Др Драгољуб Мићуновић: Ама, чекајте, ја вам говорим шта вам Закон каже. Ми о Закону разговарамо. Сада да ја вама вратим, господине председниче. Ја о Закону расправљам.

Онда ће у другом кругу, ако буду два кандидата, бити довољно половина од тога.

Председник Миломир Минић: Професоре, како је у Француској? Малопресте причали о Француској.

Др Драгољуб Мићуновић: Господине Минићу, у Француској би опозиција имала једнако право вечерас на телевизији. Ви водите кампању већ три месеца, а да се, сем уз псовку, грдњу и спрљану, ни на који начин ниједно друго демократско лице не сме појавити. То је демократија, а ви сада овде мени причате нешто. Али се и тамо, видели сте, Ширак и Жоспен договарају како ће да измене закон. Значи, има договора између две странке...

Председник Миломир Минић: И ми се договарамо.

Промотер политике која служи НАТО пакту

Др Драгољуб Мићуновић: Е, ви се ни са ким не договарате! Ви вршите свој посао и желите да то тако урадите.

Оно што сам ја желео да вам кажем, то је следеће: нису битне све те правне заврзламе, уколико поретка нема и уколико се он не поштује. То је једна фасада. Нема земље, вероватно, у Уједињеним нацијама данас, да узмете коју год хоћете, па да узмете и њен устав да анализирасте, ви не можете наћи ниједан од 200 устава који није демократски, а истовремено, сигурно, бар 150 земаља нису демократске. Дакле, није проблем шта све тамо пише у уставу, да бисте на основу тога већ закључили да следи демократија.

Демократија је живот, равноправност људи, њихова слобода. То је демократија. Не можете имати демократију без слободе. Ви сте нама пре неки дан претили неким законима које не би ни Муслини потписао. А, ви почињете да причате да смо ми равноправни, да смо

јете чињенице, видите, погледајте мало оне старе снимке, да сам ја био тада против тога. Тада је то било могуће.

Исто тако, било је могуће да се неко кандидује иако нема десет година боравка овде. Сада, пошто је неко поменуо Аврамовића, мислим да он нема десет година овде, да не би он био кандидат, хајмо да и то сведемо на десет година, и то тачно десет година – овде боравка. Значи, једанаест је већ супер. Немојмо да законе прилагођавамо толико једној практичној потреби.

Ја свачију потребу разумем. Не спадам у идеалисте који мисле да људи не желе власт, да не покушавају да је задрже, све је то у људској природи, али, не може служити право политици. То је гнусно и то се ругло преводи. Мора политика служити праву, мора се на праву засновати.

Наравно, помињали сте овде косовске случајеве. Прва моја интервенција у скупштини 1990, 1991. године, када смо почели, када се са 100 гласова постајао посланик на Косову, тада се рекло: "Људи, па, у реду, они неће да излазе на из-

то није важно колико ће гласова тамо бити, ми смо све позвали, они нису дошли, као да живимо у некој виртуалној реалности и очекујемо да ће сада камјони и аутобуси Албанаца доћи, похрлити у Прокупље са заставама да гласају. Па, кога ми то заваљамо, зашто нам то уопште треба? Рецимо, ми ћемо у тим општинама где имамо утицај, а то су наши, добити неких 14 мандата и то је сада у реду, тиме ћемо остварити неку већину која ту постоји.

Одмах да вам кажем, пошто се један посланик јавља за реплику, његово име никад не помињем, према томе, ако му дате реч, а десет минута је пре тога говорио, а реплика траје три минута...

Председник Миломир Минић: Вас нисам ограничавао, пошто нисмо ограничили расправу.

Др Драгољуб Мићуновић: Наравно, е, па, имате да слушате.

Председник Миломир Минић: Професоре, нисмо ограничавали расправу данас уопште, да би била демократија.

Др Драгољуб Мићуновић: Супер, па, зато ме пустите да говорим?

Председник Миломир Минић: Па, ја вас и пуштам. Што се љутите на реплику?

Последњи говор проамеричког "пророка"

Др Драгољуб Мићуновић: Молим! Ове ствари, које спадају у наш "фолклор" и које су ову скупштину толико пута понизиле нивоом расправа, то ме не може провоцирати, а да не говорим овде о стварима које су битне и које су за нас важне, поготово што, вероватно, овде последњи пут говорим, јер после овога ова скупштина ће вероватно бити распуштена и ње неће бити.

Оно што је за нас, ако хоћемо да опстанемо, било битно, ми јесмо притиснути са разних страна и као држава, и као народ, а ви, као власт, посебно. То је једна чињеница. Ако неко, пре свега, жели добро власти и народу, зашто нисмо прихватили дијалог, разговор, па да заједнички успемо да створимо некакву атмосферу да то друштво може да ради и функционише уместо што смо прешли на један рат медијски бесмислен, отужан где свако ко не мисли на онај начин на који мисли Социјалистичка партија, тај је одмах издајник, непријатељ, продан, не знам шта урадио итд. То није добар пут. Ви верујете, неко је ту рекао, да нема скоро шансу, било ко, да исказе своје мишљење и да се већ унапред зна победник.

Прво, не знам хоће ли бити тих избора и више кандидата.

Друго, нисам баш сигуран да се унапред већ зна победник. Ако се унапред зна победник, онда ту нешто очигледно није здраво како ће изгледати ти избори. Али, како мислите да се они организују у овој предизборној кампањи, овако замисљеној како је сада водите, када нема хартије за плакате, када нема приступа телевизији, када нема могућности да се окупише? Нико вам салу и не сме да

Што је баби мило: Мићуновић предвиђа распуштање Савезне скупштине

једнаки, да може неко некога да ухапси и да га држи месец дана у затвору. То сте нам понудили, а да нема ни адвоката, ни ти да је ико видео итд. Тај филм сам ја гледао и осетио га на својој кожи, и моја осетљивост управо произлази из целокупног мог животног искуства.

Ако неко мисли да ће сад некаквом гађањем да ме поплаши, то је све смешно. На то не обраћам пажњу. Ја говорим са најдубљим уверењем да није добро да ми кројимо према личним потребама уставне промене. То смо радили са Јосипом Брозом Титом и видели смо – он је, долуше, срећно и лепо завршио, али ми нисмо лепо завршили.

Ви кажете: "Мора бити десет година држављанин Савезне Републике Југославије".

Чекајте, ми смо вас довели, а, управо, ви сте социјалисти довели господина Панића, заједно, и са још неким који су овде гласали, за председника Владе који није ни био држављанин. Ако пошту-

боре." Али, дајмо да поставимо право питање које се и данас пред нас поставља. Ја овде видим опет неке илузије – ми ћемо то на Косову, они ће нама то, лако је, то је наше, ту нема ништа итд. Хтео бих да видим те који ће да оду и да организују изборе тамо, као да не гледамо сви увече телевизију и не видимо какво насиље владала на Косову, где је за свакога питање живота да се тамо појави, а поготово да проба да организује изборе итд.

Ја сам тада рекао, ако хоћемо да задржимо територије Косова, а оне су нам драге, свете, припадају нам итд., како ћемо то да уредимо без становништва? Хајде да разговарамо са њима, да их иштегришемо, да им направимо пет партија, десет, није важно, па да негде ућу и да то урадим. Не, онда је било важно задржати те мандате са по 100 гласова, је ли, и то тако даље. И, сада, опет неко очекује да ће исто тако, тим триком патриотским, ево, то нама припада. За-

да, тамо где су на власти социјалисти или њихови савезници...

Др Војислав Шешељ: Који савезници?

У историји су могућа различита кретања

Др Драгољуб Мићуновић: ... да одржите скупштину.

Др Војислав Шешељ: Који савезници?

Др Драгољуб Мићуновић: Не можете да добијете кафану...

Председник Миломир Мишић: Молим вас, посланиче Шешељу!

Др Драгољуб Мићуновић: ... да скупите људе са којима ћете и где ћете одржати скуп.

Па, чему то онда води? Зашто онда уопште постоји та опозиција? Зашто је ту изигравање? Чему тај украс, који не желе, а свака ода паметна власт мора озбиљно да води рачуна о опозицији, да

Мешанац комунистичке прошлости и НАТО садашњости: Мићуновић

је негује, да је ствара, јер опозиција није ту само зато да неком преотме власт, него је опозиција ту да се контролишу закони, да се контролише понашање оних који су превише на власти, осилили се, итд.

Наша трагедија, због чега не можемо да се померимо, је у томе што ми имамо и номенклатуру која је такорећи од пунолетства на власти и људи не знају ништа друго да раде осим да буду власт. Сматрају да то треба читавог живота да се буде, а то није добро ни за њих. То није добро, није здраво. Треба видети мало и други живот, и другу страну, а опозиција је ту као једна институција која треба да помогне да се не би кварила власт. Јер, свака власт је кварљива и то није никаква мудрост, али зато и постоје те институције и опозиционе странке, и независно судство, и слободна штампа итд. То није случајно измишљено.

Како мислите да ће ови избори било кога уверити, било ког грађанина, да је он збиља равноправан. Ево, јутрос сам свратио до болнице. Лекова нема, посва-

јате се са лекаром. Он каже – нема, изволите, питајте министра зашто нема. Онда вам министар увече на телевизији каже – ако су нељубазни, медијинско особље, ви се жалите на тај телефон. Дакле, тужакајте докторе зато што вам не ваља медицинска служба.

Дакле, не можемо стварати две врсте реалности: једну, која је телевизијска, као да су грађани имбецили па не знају у чему живе и једну другу стварност која ту тиња, коју ми не можемо да мењамо и која нас, нажалост, вуче назад. Вуче нас на оне облике непарламентарног живота, на оне облике недемократског живота који смо једном проживели на нашу велику, велику штету.

Ја сам веровао 1990. године, и да ми је неко рекао да ћемо 2000. године почети са неколико корака иза онога где је била 1990. година када смо почињали, ја му не бих веровао. Али, у историји су, ето, видите, могућа и различита кретања.

Ја само желим да вам кажем да су ови закони направљени, рекао сам – скројени, према расту, стасу и осталом, знамо како коме и зашто. Није добро када се то томе прилагођава. Ми знамо да постоји однос између моћи и власти. Знамо ко је имао моћ, без обзира које су му биле надлежности, колике итд., и како их је вршио. Али, није сва срећа ни у највећој могућој моћи.

Председник Миломир Мишић: Војислав Шешељу и Живко Шоколовачки.

Др Драгољуб Мићуновић: На основу чега?

Председник Миломир Мишић: Поменули сте савезнике и поменули сте област за коју се одговара на један начин. Имају право да одговоре. Немојте!

Др Војислав Шешељ: Даме и господо савезни посланици, ја сам се препознао у ономе чије име господин Мићуновић није хтео да помене. Јесте ли на мене тада мислили, господине Мићуновићу?

Председник Миломир Мишић: Молим вас, дао сам вам реч јер сте се препознали!

Топлички "каубој" кандидат за директора "Хиподрома"

Др Војислав Шешељ: Ја веома ценим револуционарну прошлост господина Мићуновића и његово страдање као политичког робијаша, које је он малопре овде поменуо. То је заиста светла тачка у његовој биографији. Ја му се дивим што је као берник комунистичке идеологије и заљубљеник у Стаљина робовао на Голмом отоку. То је за свако поштовање. Али, за те његове заслуге не може сада тражити неке привилегије у Савезној скупштини. Може да тражи одликовање. Ја бих га одмах предложио, ако има "орден првене заставе", ако то још постоји, може, да нам то више не набија на нос. Ако ћемо мерити робијашки стаж, има нас који смо много дуже од њега робијали.

Господин Мићуновић се овде буну што су три косовскометохијска округа припојена Прокупачком и чине једну јединствену изборну јединицу, а Приш-

тински и Гњилански су припојени Врањском. Дакле, Пећки, Призренски, Косовскомитровачки и Прокупачки окрутине једну изборну јединицу. Да сам на Мићуновићевом месту, ја бих био срећан и пресрећан јер је Прокупље његов родни крај, Топлица, Куршумлија које ли већ место. Да мом Требињу тако неко прикопча још три округа, ја бих тамо добио 80% гласова.

Донедавно, док пису забранили излазак на локалне изборе, Српска радикална странка је владала Требињем. Где човек може имати већег утицаја него у својој постојбини, у свом родном крају, у свом родном месту, где му људи познају и оца, и мајку, и делове, и праделове, где се та породица или цени или не пени. Што би то Мићуновићу сметало да га поставе на чело листе у прокупачкој изборној јединици?! Ваљда би тамо највише постигао. Он се тога највише и боји. Он можда има шанси тамо где га нико не познаје, а тамо где га сви познају – бежи.

Или, на пример, удружи ту своју комунистичку прошлост и садашње савезништво са НАТО-ом и кандидује се за председника Републике. Одмах, у старту, има већ најозбиљније шансе.

Његов аргумент по питању одзива на изборе, ако некада у некој држави наступи апатија па изађе свега 10%, шта то значи? Да ли то значи да тада не треба држати изборе или да не треба изабрати одређеног државног функционера? Када изађе и 1%, макар и један промил, не сме држава да остане без својих функција, без својих институција. То је суштина.

Ево, пошто Мићуновић сигурно негде на монитору посматра овај мој говор, иако је демонстративно напустио салу, ја га позивам да се кандидује за председника Републике, да убеди народ да гласа за њега. Ако не може за председника Републике, нека се кандидује за директора "Хиподрома", можда су му тамо још боље шансе.

Жаоке

Килибардиног пигомца

Др Новица Станић: Поштовано председништво, даме и господо савезни посланици, надам се да сам се још прошли пут легитимисао, нема потребе да то понављам, али морам да кажем да сам материјале за данашњу сједницу Вијећа грађана Савезне скупштине нашао у канцеларији Посланичког клуба Српске народне странке када сам дошао у 10,30 часова. Да сам Слободан Јовановић, мислим да је прекарто време да се то прочита и да се о томе може компетентно расправљати.

Ја сам се понешто обавестио из штампе, коју ја уважавам, понешто сам чуо и од мојих претходника који су дискутовали, па ево, усудићу се да кажем само двије начелне ствари.

Прва је, што је први услов за демократију у једној земљи, да власт предлаже законе који ће јој одговарати и кад год буде у опозицији.

Међутим, код нас се дешава сасвим супротно. Код нас власт предлаже зако-

Бирачка места ван њиховог домаћаја: улез из КФОР-а

не као да ће остати 50 година још на власти. А, зашто то ради? Ради зато што последњих 50 година, или тачније од 1938. године, још се није десило да је неко изгубио власт на изборима и онда се вјерује да ће то да траје и наредни миленијум.

Други проблем о коме бих хтео нешто да кажем је Косово и Метохија.

Усуђујем се да говорим о томе зато што нисам издајник од НАТО агресије, јер сам је први дан осудио и рекао да је то повреда свих међународних правних норми. Издајник сам постао од кад нисам гласао за измене Устава Савезне Републике Југославије, 6. јула 2000. године.

Дакле, Косово и Метохија је у протеклих десет година било претворено у резервоар где су се понајлакше добијали посланички мандати и ја то разумијем.

Председник Миломир Минић: Господине Станићу, немојте да тако говорите о веома деликатном питању.

Новица Станић: Никог нисам увриједио.

Председник Миломир Минић: Немојте да говорите, да не поступим по Пословнику.

Новица Станић: Дозволите да објасним шта сам мислио да кажем.

Председник Миломир Минић: Немојте да говорите тако.

Новица Станић: Дакле, ја то могу да

овде чули да је Косово и Метохија окупирано.

Др Војислав Шешељ: Од кога си чуо?

Новица Станић: Молим вас, у оном Титовом уставу из 1963. и 1974. године писало је да нико нема право да потпише капитулацију, односно окупацију дјела или читаве земље.

Ја колико знам, Косово и Метохија је окупирано, то смо данас овде чули, тек пошто је неко потписао да трупе НАТО-а дођу на Косово и Метохију.

Кад сам поменуо онај резервоар посланичких мандата у протеклих десет година, на шта су појединци реаговали, знате зашто се то дешавало? Зато што је

опозиција била проглашена за издајничку па су онда владајуће странке, које су држале штампу, медије, телевизију, оно о чему је професор Мићуновић говорио, нормално да су добијале те мандате. Али, видите, дешава се један феномен. Први пут у историји свијета и вијека дешава се, дакле, да патриоте потписују окупацију а не издајници.

Посланик Станић промашио тему

Председник Миломир Минић: Посланиче Станићу, прво, станите мало. Ми смо свим посланицима Савезног парламента за ову седницу послали благовремено обавештење, подједан. Под два, послали смо свима материјале на кућну адресу. Под три, обавестили смо све посланике да могу подићи материјал у посланичком клубу.

Посланиче Станићу, ако можете да говорите о предложеним законима, говорите, ако не можете, одузећу вам реч чим скренете са закона, јер покушавамо, то што говорите, да потпењујете овај високи дом и ове људе који седе и ове људе са Косова, тамо из овог реда. И, само имате право, ако можете о законима да говорите, а не да нас доводите у ту ситуацију, да не кажем друге квалификације.

Новица Станић: Прво, ја се људима са Косова извињавам ако су у било ком сегменту мог излагања осетили било какву увреду. Дакле, није постојала намјера.

Ја говорим о власти, а не о посланицима са Косова.

Друго, предлог закона нисам прочитао, а позивам се на комплетан Посланички клуб Српске народне странке да сам материјал добио у посланичком клубу. Дакле, није тачно да су послати на адресу Новице Станић, Горњи Мохевац 3/4 – Пљевља, него су ме чекали у канцеларији Српске народне странке и онда не могу да говорим.

Зато завршавам, боље него да ми одузimate реч.

Со на ране

косовских посланика

Јовица Станојевић: Поштовани председниче, поштовани делегати, рећи ћу само једну реч. Ја сам савезни посланик из Баковице са простора Метохије. За време бомбардовања и уништавања ове наше домовине ја сам 80 дана био на граници Дева. Имам књижицу и донеху је да видите. Посланиче, не знам колико дана сте бранили ову државу? Немојте да нас дирете и немојте "со на рану да нам стављате". Ми би све дали да се вратимо на своју земљу и вратићемо се. И без вас, вратићемо се.

Дванаест гневних људи

Звонимир Стевић: Уважено председништво, поштоване колеге посланици,

Бирачка места ван њиховог домања: улез из КФОР-а

не као да ће остати 50 година још на власти. А, зашто то ради? Ради зато што последњих 50 година, или тачније од 1938. године, још се није десило да је неко изгубио власт на изборима и онда се вјерује да ће то да траје и наредни миленијум.

Други проблем о коме бих хтео нешто да кажем је Косово и Метохија.

Усуђујем се да говорим о томе зато што нисам издајник од НАТО агресије, јер сам је први дан осудио и рекао да је то повреда свих међународних правних норми. Издајник сам постао од кад нисам гласао за измјене Устава Савезне Републике Југославије, 6. јула 2000. године.

Дакле, Косово и Метохија је у протеклих десет година било претворено у резервоар где су се понајлакше добијали посланички мандати и ја то разумијем.

Председник Миломир Минић: Господине Станићу, немојте да тако говорите о веома деликатном питању.

Новица Станић: Никог нисам увриједио.

Председник Миломир Минић: Немојте да говорите, да не поступим по Пословнику.

Новица Станић: Дозволите да објасним шта сам мислио да кажем.

Председник Миломир Минић: Немојте да говорите тако.

Новица Станић: Дакле, ја то могу да схватим док је Косово и Метохија било интегрални дио Србије, односно Савезне Републике Југославије. Данас смо

овде чули да је Косово и Метохија окупирано.

Др Војислав Шешељ: Од кога си чуо?

Новица Станић: Молим вас, у оном Титовом уставу из 1963. и 1974. године писало је да нико нема право да потпише капитулацију, односно окупацију дјела или читаве земље.

Ја колико знам, Косово и Метохија је окупирано, то смо данас овде чули, тек пошто је неко потписао да трупе НАТО-а дођу на Косово и Метохију.

Кад сам поменуо онај резервоар посланичких мандата у протеклих десет година, на шта су појединци реаговали, знате зашто се то дешавало? Зато што је

Понашање за психијатра: др Новица Станић напада самог себе

опозиција била проглашена за издајничку па су онда владајуће странке, које су држале штампу, медије, телевизију, оно о чему је професор Мићуновић говорио, нормално да су добијале те мандате. Али, видите, дешава се један феномен. Први пут у историји свијета и вијека дешава се, дакле, да патриоте потписују окупацију а не издајници.

Посланик Станић промашно тему

Председник Миломир Минић: Посланиче Станићу, прво, станите мало. Ми смо свим посланицима Савезног парламента за ову седницу послали благовремено обавештење, под један. Под два, послали смо свима материјале на кућну адресу. Под три, обавестили смо све посланике да могу подићи материјал у посланичком клубу.

Посланиче Станићу, ако можете да говорите о предложеним законима, говорите, ако не можете, одузећу вам реч чим скренете са закона, јер покушавате, то што говорите, да потпењујете овај високи дом и ове људе који седе и ове људе са Косова, тамо из овог реда. И, само имате право, ако можете о законима да говорите, а не да нас доводите у ту ситуацију, да не кажем друге квалификације.

Новица Станић: Прво, ја се људима са Косова извињавам ако су у било ком сегменту мог излагања осетили било какву увреду. Дакле, није постојала намјера.

Ја говорим о власти, а не о посланицима са Косова.

Друго, предлог закона нисам прочитао, а позивам се на комплетан Посланички клуб Српске народне странке да сам материјал добио у посланичком клубу. Дакле, није тачно да су послати на адресу Новице Станић, Горњи Мохевац 3/4 - Пљеваља, него су ме чекали у канцеларији Српске народне странке и онда не могу да говорим.

Зато завршавам, боље него да ми одузimate реч.

Со на ране

косовских посланика

Јовица Станојевић: Поштовани председниче, поштовани делегати, речи ћу само једну реч. Ја сам савезни посланик из Баковине са простора Метохије. За време бомбардовања и уништавања ове наше домовине ја сам 80 дана био на граници Дева. Имам књижицу и донеху је да видите. Посланиче, не знам колико дана сте бранили ову државу? Немојте да нас дирете и немојте "со на рану да нам стављате". Ми би све дали да се вратимо на своју земљу и вратићемо се. И без вас, вратићемо се.

Дванаест гневних људи

Звонимир Стевић: Уважено председништво, поштоване колеге посланици, мислим да је у најмању руку, и то је најблажа реч, некоректно да се на крају мандата, нас посланика, посебно са Космета, изражавају неке констатације и чи-

њенице, могу одговорно да кажем, чисто из непознавања ситуације на Косову и Метохији.

Не знам зашто се манипулише са мандатима савезних посланика са Косова и Метохије? Од стране злочинаца констатује се да на Космету има сада 100 хиљада Срба, Црногораца и осталог неалбанског живља. Од стране тог агресора се констатује да је Космет напустило 350 хиљада Срба, Црногораца и осталог неалбанског становништва. Нас са Космета има 12, да поделимо гласове по том основу, који је посланик колико гласова добио, онда су јасне чињенице.

Ми са Космета у овом мандату најрадије би, господине Станићу, заменили мандат са тобом, јер смо заложили своје главе да очувамо Југославију, Србију и Космет и мислим да смо то учинили. А, проценили смо да изађемо зато што смо сматрали и сматрамо да је боље. Боље са главом на рамену можемо да помогнемо нашем народу него да смо покојници, а многи од нас су били угрођени. Ми смо имали резерву према предложеном закону о избору савезних посланика у Већу грађана и припајању изборних јединица. Чињеница и додатно образложење да се народу са Косова и Метохије омогућује или ће се омогућити да се отворе бирачка места, примера ради, у Грачаници, у Штрбицу, у Митровици и у другим срединама, довољан је доказ да прогресивне снаге и лево оријентисане снаге воде рачуна о Космету, о том народу, и воде рачуна о Југославији.

Такође, ако је истина да ми са 100 гласова постајемо посланици парламента, па дајте организујте се. Ми из владајуће партије 100, а ви се организујте па добијте 101 посланички мандат. Ми, понављам, након додатног образложења прихватамо предложене законе. Учинићемо све да тај народ са Космета и онај који је привремено расељен гласа по Уставу и законима које усвојимо.

Станић сам себи удара пацке

Др Војислав Шешељ: Даме и господо савезни посланици, у природи је сваке власти, њено је основно својство да жели да буде што трајнија, да се малтене овековечи. Нема власти на свету која то не жели, али је крајње неприродно да неко ко припада власти изађе и нападне ту власт којој припада.

Новица Станић напада самог себе. Како ви још не схватате, Станићу, да сте ви власт. Ви сте човек власти. Ви сте посланик режима у Савезној скупштини. Режим, то сте ви. Ви, као припадник режима, идете и самог себе нападите. Не могу да схватим. То је за психијатрију, сигурно.

Даље, господин Станић се жали да није на време видео материјал. Он, човек режима, жали се да није видео материјал. Па ваша странка је учествовала у писању тог материјала. Чак веома важан, значајан допринос пружила у том писању. Мислим да је то и код вас, као код нас радикала, кад се пише неки законски текст, па се састане руководство странке, па се састану посланици, па

се међусобно консултујемо, па по више пута то прерађујемо, претресаме итд., а ви ништа нисте видели. Кажете, дошли сте у 10,30 у вашу посланичку канцеларију. Ви овде примате плату за месец дана рада, а не да дођете у 10,30 и да гледате материјал. Имате секретарицу. Док вам је био Новак Килибарда председник странке, стално је кукао да жели секретарицу и кафу да добије у канцеларији. Ваљда вас она обавештава кад стигне нешто у канцеларију. Значи, изашли сте за говорницу и сами против себе говорите. Све што сте рекли овде, показује ваш карактер, показује вас као човека, ваш морални лик, ништа више.

Друго, што је Мићуновић мало пре замерио, није било округлог стола. Почетком ове године, Српска радикална странка је позвала све парламентарне странке, и Мићуновићеву, која има само једног посланика, и све остале да разговарамо благовремено уочи предстојећих савезних избора о свим изборним законима и изборним условима. Само су владајуће странке пристале, ових пет странака које чине Владу народног јединства. Остале су одбиле, а сада кукумавчу што нису учествовале. Шта то сада значи?

И треће, што је веома значајно из ове полемике, да ни опозиционе странке нису јединствене око Закона о изборним јединицама. Нске би хтеле да цела Србија буде једна изборна јединица, а некима то не одговара. Сигурно не одговара Савезу војвођанских Мађара, јер онда не би могли сами да изађу на изборе. Тешко могу да освоје 5% на нивоу Србије, ако је око 3% припадника мађарске националне мањине, а не могу ни претендовати на све гласове грађана мађарске националности, јер на њих претендујемо и ми, српски радикали. Значи, постоје и међу вама несагласности, а нападите садржај закона. Увек би неко био незадовољан основним решењем.

Шта нашој опозицији недостаје? Није основни њен недостатак што је малобројна, него што је неквалификована

и неморална. Значи, напада нешто само зато да би нападала, а буни се против нечега што је у свету прихваћено као општеобавезни и општеважећи стандард. Лично је питање да ли треба изборе провести на Косову и Метохији, треба ли обухватати гласаче из Косова и Метохије овим изборима? Ко се усуђује да каже да не треба? Нема тога. Ово је био најрационалнији начин да се и ти гласачи обухвате променом структуре изборних јединица? Готово идеално смишљено у овим условима, само би идеалније било да је цела Србија једна изборна јединица. Само је то идеалније. Друге варијанте није било. Што се тиче контроле, сви смо сагласни да максимално контролишемо. Институционална основа контроле постоји и добра је, само треба сада у пракси то максимално обезбедити, ништа више.

Борио се колико је могао (против кога?)

Новица Станић: Већ сам се извињивао господи посланицима са Косова и Метохије, ако су у било чему препознали увредљив тон или карактер моје дискусије. Ја сам говорио о нечему другом и није лепо што ме сумњиче да се нисам борио. Борио сам се колико сам могао. Ја бих волио, не сјутра, него данас по подне да се и војска и полиција врате на Косово и да то постане интегрални дио Србије и Савезне Републике Југославије. Ја сам говорио о нечему другом. Можда ме нисте схватили. Дакле, оно што се већ дешавало прије 50 година, ја ћу да вас подсетим, 1941. године, ко није био за краља и отаџбину, односно није био за Тита и партију, тај је постао издајник и дан данас је. Онај исти Слободан Јовановић, кога сам помињао, и данас је под тим жигом. Ето, о томе сам говорио.

Припремио: Синиша Аксентијевић

Малобројна, неквалификована и неморална : тзв демократска опозиција

ЗАКОН

О ИЗБОРНИМ ЈЕДИНИЦАМА ЗА ИЗБОР САВЕЗНИХ ПОСЛАНИКА У ВЕЋЕ ГРАЂАНА САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

Члан 1.

Савезни посланици бирају се у Веће грађана Савезне скупштине у изборним јединицама утврђеним овим законом.

Члан 2.

У Републици Црној Гори, као јединственој изборној јединици, у складу са одредбом члана 80. став 2. Устава Савезне Републике Југославије, бира се 30 савезних посланика у Веће грађана Савезне скупштине.

Члан 3.

У Републици Србији у складу са одредбом члана 80. став 2. Устава Савезне Републике Југославије, бира се 108 савезних посланика у Веће грађана Савезне скупштине.

Изборне јединице за избор савезних посланика из става 1. овог члана су:

Члан 4.

Седиште изборне јединице из члана 2. овог закона је у Подгорици. Седиште изборне јединице из члана 3. овог закона је у општини или градској општини која је прва наведена у оквиру изборне јединице.

Члан 5.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о изборним јединицама за избор савезних посланика у Веће грађана Савезне скупштине ("Службени лист СРЈ", бр. 40/92 и 28/96).

Члан 6.

Овај закон ступа на снагу **прединог*** дана од дана објављивања у "Службеном листу СРЈ".

ИЗБОРНЕ ЈЕДИНИЦЕ

Назив изборне јединице	ТЕРИТОРИЈА ОПШТИНЕ	Број савезних посланика који се бира у изборној јединици
1	2	
Изборна јединица 1	Палилула, Врачар, Стари град, Савски венац	3
Изборна јединица 2	Вождовац, Звездара, Гроцка, Младеновац	4
Изборна јединица 3	Нови Београд, Земун	5
Изборна јединица 4	Чукарица, Раковица, Обреновац, Лазаревац, Барајево, Сопот	5
Изборна јединица 5	Суботица, Бачка Топола, Мали Иђош	3
Изборна јединица 6	Зрењанин, Кикинда, Кањижа, Сента, Нови Бечеј, Ада, Житиште, Сечањ, Чока, Нова Црња, Нови Кнежевац	5
Изборна јединица 7	Панчево, Вршац, Ковин, Ковачица, Алибунар, Бела Црква, Пландиште, Опово	4
Изборна јединица 8	Сомбор, Кула, Оваши, Апатин	3
Изборна јединица 9	Нови Сад-град, Бачки Петровац, Беоцин, Сремски Карловци	4
Изборна јединица 10	Врбас, Бачка Паланка, Бечеј, Жабаљ, Темерин, Србобран, Бач, Тител	3
Изборна јединица 11	Сремска Митровица, Рума, Стара Пазова, Инђија, Шид, Пећинци, Ириг	4
Изборна јединица 12	Ваљево, Уб, Крупањ, Љубовија, Мионица, Осечина, Лајковац, Љиг	3
Изборна јединица 13	Шабац, Лозница, Богатић, Владимирци, Коцељево, Мали Зворник	3
Изборна јединица 14	Смедерево, Смедеревска Паланка, Велика Плана	3
Изборна јединица 15	Пожаревац, Петровац, Велико Градиште, Кучево, Мало Црниће, Жабари, Жагубица, Голубац	3
Изборна јединица 16	Крагујевац-град, Аранђеловац, Топола, Кнић, Рача, Баточина, Лапово	4
Изборна јединица 17	Јагодина, Параћин, Ђуприја, Деспотовац, Свилајнац, Рековац	3
Изборна јединица 18	Зајечар, Неготин, Бор, Књажевац, Кладово, Мајданпек, Сокобања, Бољевац	4
Изборна јединица 19	Ужице, Пријеполје, Пожега, Прибој, Бајина Башта, Сјеница, Нова Варош, Ариље, Чајетина, Косјерић	4
Изборна јединица 20	Чачак, Горњи Милановац, Ивањица, Лучани	3
Изборна јединица 21	Краљево, Нови Пазар, Рашка, Врњачка Бања, Тутин	3
Изборна јединица 22	Крушевац, Трстеник, Александровац, Варварин, Брус, Ђићевац	3
Изборна јединица 23	Ниш-град, Пирот, Сврљиг, Бабушница, Бела Паланка, Гаџин Хан, Димитровград	5
Изборна јединица 24	Прокупље, Алексинац, Куршумлија, Дољевац, Жигораћа, Благе, Меровина, Ражањ, Косовска Митровица, Подујево, Вучитрн, Србица, Лепосавић, Звечан, Зубин Поток, Пећ, Призрен, Баковица, Сува Река, Клина, Ораховац, Дечани, Исток, Гора	10
Изборна јединица 25	Лесковац, Власотинце, Лебане, Бојник, Медвеђа, Црна Трава	3
Изборна јединица 26	Врање, Гњилане, Витина, Бујановац, Косовска Каменица, Прешево, Владичин Хан, Сурдулица, Босилеград, Трговиште, Ново Брдо, Приштина-град, Урошевац, Липљан, Косово Поље, Глоговац, Обилић, Штимље, Качаник, Штрпце	9

ЗАКОН О ИЗБОРУ И ПРЕСТАНКУ МАНДАТА ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се услови за избор, поступак избора, разрешења и оставке председника Републике.

Члан 2.

Право да бира председника Републике има југословенски држављанин који је навршио 18 година живота, који је пословно способан и има пребивалиште на територији Савезне Републике Југославије.

Члан 3.

За председника Републике може бити предложено лице које је југословенски држављанин најмање десет година пре дана кандидовања, које је навршило 18 година живота, које је пословно способно и које има пребивалиште на територији Савезне Републике Југославије најмање десет година пре дана кандидовања.

Кандидата за председника Републике може предложити политичка странка, друга политичка организација и група грађана, ако прикупе најмање 25.000 потписа бирача.

Члан 4.

Изборе за председника Републике расписује председник Већа грађана Савезне скупштине.

Члан 5.

У поступку избора и престанка мандата председника Републике, све послове изборне комисије обавља Савезна изборна комисија у сталном саставу, образована на основу Закона о избору савезних посланика у Веће република Савезне скупштине и Закона о избору савезних посланика у Веће грађана Савезне скупштине.

У проширени састав Савезне изборне комисије улази до осам представника предлагача кандидата за председника Републике који су прикупили највише потписа бирача.

Члан 6.

Бирач може потписати предлог само за једног кандидата.

Предлог кандидата за председника Републике доставља се Савезној изборној комисији најкасније 20 дана пре дана одређеног за одржавање избора, на обрасцу који садржи:

- 1) назив предлагача са потписом овлашћеног лица;
- 2) лично име кандидата, занимање, годину рођења, место пребивалишта и адресу стана;
- 3) лична имена, место пребивалишта и адресе стана, лични број и потписе бирача из члана 3. став 2. овог закона.

Уз предлог се подноси уверење о југословенском држављанству кандидата, потврда о бирачком праву кандидата, писмена изјава кандидата да прихвата кандидатуру и потврда о дужини пребивалишта кандидата.

Члан 7.

Подносилац предлога кандидата за председника Републике може повући предлог најкасније до дана утврђивања листе кандидата за председника Републике.

Сваки кандидат може повући изјаву да прихвата кандидатуру до дана утврђивања листе кандидата за председника Републике.

Предлог, односно изјава подносе се у писаном облику Савезној изборној комисији.

Члан 8.

Савезна изборна комисија, најкасније пет дана по истеку рока за предлагање кандидата, утврђује листу кандидата за председника Републике која садржи лично име, занимање, годину рођења, место пребивалишта и назив предлагача сваког предложеног кандидата према азбучном редоследу његовог презимена.

Савезна изборна комисија објављује листу кандидата за председника Републике у "Службеном листу СР Југославије" и јавним гласилима, најкасније наредног дана од дана утврђивања те листе.

Члан 9.

Председник Републике бира се тајним гласањем, на гласачком листићу који садржи:

- 1) грб и назив Савезне Републике Југославије,
- 2) назначење да се гласа за избор председника Републике,
- 3) имена свих потврђених кандидата са листе кандидата наведених по утврђеном редоследу, са знаком предлагача и са редним бројем испред сваког имена.

Члан 10.

Бирач може гласати само за једног кандидата који се налази на гласачком листићу.

Глас се заокруживањем редног броја испред имена кандидата за кога се гласа.

Ако је на гласачком листићу заокружено лично име кандидата или је истовремено заокружен редни број и лично име кандидата, такав листић је важећи.

Неважећи гласачки листић је непопуњен гласачки листић, гласачки листић из кога се не може са сигурношћу утврдити за ког се кандидата гласало, гласачки листић на коме је заокружено више од једног кандидата и гласачки листић на коме је дописано име новог кандидата.

Члан 11.

Кад се истовремено спроводе избори за савезне посланике и председника Републике, бирачки одбори образовани у складу са законима којима се уређује избор савезних посланика, непосредно руководе и гласањем за председника Републике и обављају друге послове везане за тај избор на бирачком месту утврђене тим законима.

Члан 12.

За председника Републике изабран је кандидат који је добио већину гласова бирача који су гласали.

Ако ниједан кандидат у првом гласању не добије број гласова утврђен у претходном ставу овог члана друго гласање се обавља у року од две седмице од првог гласања.

Члан 13.

У другом гласању глас се о два кандидата који су добили највећи број гласова или о више кандидата који су добили једнак и истовремено највећи број гласова у првом гласању.

Члан 14.

У другом гласању за председника Републике изабран је кандидат који је добио највећи број гласова бирача који су гласали.

Ако у другом гласању оба кандидата добију једнак број гласова, цео поступак избора за председника Републике понавља се.

Члан 15.

Пре ступања на дужност председник Републике на заједничкој седници оба већа Савезне скупштине полаже заклетву, која гласи: "Обавезујем се да ћу поштовати и спроводити Устав Савезне Републике Југославије и савезне законе, да ћу чувати суверенитет, независност и интегритет Савезне Републике Југославије, да ћу доприносити остваривању слобода и права човека и грађанина и да ћу права и дужности председника Републике извршавати савесно и одговорно."

Члан 16.

Председнику Републике престаје мандат пре истека времена на које је изабран у случају смрти, разрешења или оставке.

Члан 17.

Председник Републике може бити разрешен одлуком Савезне скупштине кад Савезни уставни суд утврди да је председник Републике повредио Устав.

Предлог за разрешење председника Републике (у даљем тексту: предлог) може поднети најмање половина од укупног броја савезних посланика у сваком од већа Савезне скупштине.

Предлог се подноси председницима већа Савезне скупштине и садржи назначење да је реч о предлогу за разрешење председника Републике: лично име сваког савезног посланика и његов својеручни потпис; навођење одредаба Устава за које савезни посланици сматрају да их је председник Републике повредио и образложење у чему се састоји повреда Устава.

Кад председници већа Савезне скупштине добију предлог који испуњава услове из ст. 2 и 3. овог члана, доносе акт у којем констатују да је поступак за разрешење председника Републике покренут и доштављају га на одлучивање Савезном уставном суду.

Члан 18.

Савезни уставни суд доноси одлуку о томе да ли је председник Републике повредио Устав, најкасније три месеца од дана достављања предлога.

Седнице већа Савезне скупштине сазивају се најраније 15, а најкасније 30 дана од дана достављања одлуке Савезног уставног суда.

Члан 19.

Оба већа Савезне скупштине одлучују о разрешењу председника Републике на седницама које се одржавају истовремено, без вођења расправе, тајним гласањем.

Тајно гласање се обавља на гласачком листићу који садржи назначење да се гласа о разрешењу председника Републике и натписе "за" у левом и "против" у десном делу гласачког листића, заокруживањем одговарајућег натписа.

Гласање о разрешењу председника Републике спроводи Комисија која се састоји од представника сваке посланичке групе у сваком већу, које одређује шеф посланичке групе.

Друга питања поступка и начина гласања о разрешењу председника Републике уређују се пословницима већа Савезне скупштине.

Члан 20.

Председник Републике је разрешен кад се већа Савезне скупштине већином од две трећине савезних посланика, изјасне за разрешење. Ако Савезна скупштина не прихвати предлог за разрешење председника Републике, нови предлог не може се поднети пре истека рока од шест месеци.

Председнику Републике престаје мандат даном разрешења. Кад Савезна скупштина разреши председника Републике, председник Већа грађана Савезне скупштине дужан је да распише изборе за председника Републике, најкасније 60 дана од дана разрешења.

Члан 21.

Кад председник Републике поднесе оставку, доставља је председницима већа Савезне скупштине у писаном облику и о томе обавештава јавност.

Даном подношења оставке председнику Републике престаје мандат.

Кад председнику Републике престане мандат подношењем оставке, председник Већа грађана Савезне скупштине дужан је да распише изборе за председника Републике, најкасније 60 дана од дана престанка мандата.

Члан 22.

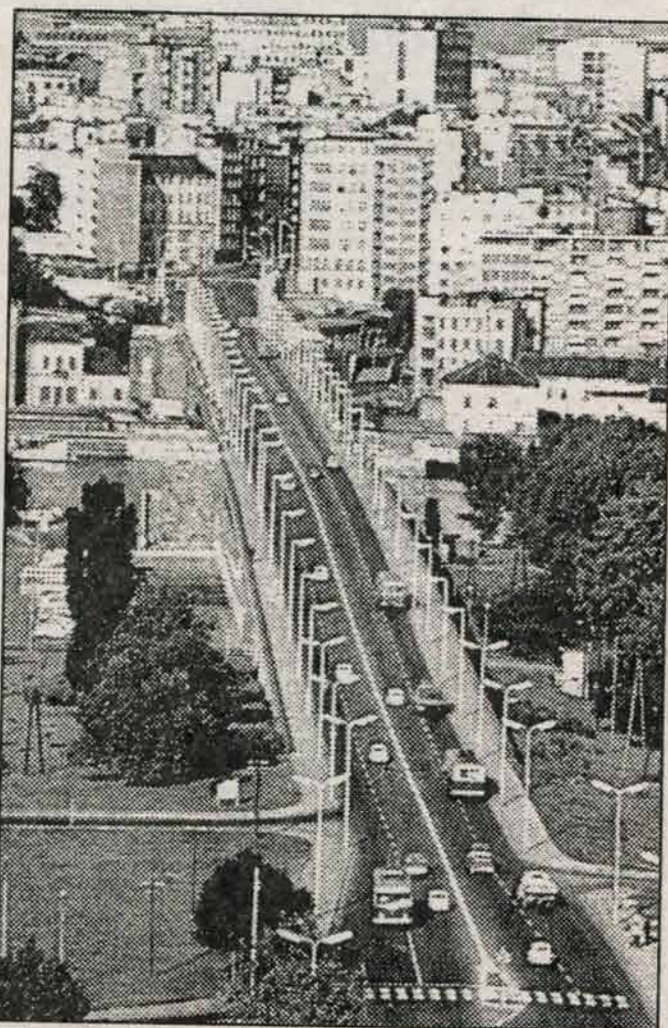
На сва питања избора и престанка мандата председника Републике која нису уређена овим законом, сходно се примењује Закон о избору савезних посланика у Већу грађана Савезне скупштине ("Службени лист СРЈ", бр. 57/93 и 32/2000).

Члан 23.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о избору и разрешењу председника Републике ("Службени лист СРЈ", бр. 1/92, 10/92 и 23/93).

Члан 24.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном листу СРЈ".

ЗАКОН О ИЗБОРУ САВЕЗНИХ ПОСЛАНИКА У ВЕЋЕ ГРАЂАНА САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ПРЕЧИШЋЕН ТЕКСТ
редакција

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се избори и престанак мандата савезних посланика у Већу грађана Савезне скупштине (у даљем тексту: посланици).

Члан 2.

Грађани бирају посланике на основу слободног, општег, једнаког и непосредног изборног права, тајним гласањем.

Нико нема право да, по било ком основу, спречава или приморавља грађанина да гласа, да га позива на одговорност због гласања и да од њега тражи да се изјасни за кога је гласао или зашто није гласао.

Члан 3.

Посланици се бирају у изборним јединицама утврђеним савезним законом, на основу листа политичких странака и листа које предложи групе грађана (у даљем тексту: изборна листа).

Посланички мандати расподељују се сразмерно броју добијених гласова.

Члан 4.

Грађани имају право да преко средстава јавног обавештавања буду обавештени о изборним програмима и активностима подносилаца изборних листа, као и о кандидатима са изборних листа.

Ради остваривања права грађана из става 1. овог члана средства јавног обавештавања дужна су да доследно примењују начела равноправности свих подносилаца изборних листа и кандидата са тих листа.

Предизборно ћутање, односно престанак изборне пропаганде преко средстава јавног обавештавања и јавних скупова, почиње 48 часова пре дана одржавања избора и траје до времена предвиђеног за затварање бирачких места, које је утврђено у члану 59. овог закона. У том периоду није дозвољено објављивање процене резултата избора.

Члан 5.

Органи за спровођење избора су изборне комисије и бирачки одбори.

Члан 6.

Заштиту изборног права обезбеђују изборне комисије, Савезни уставни суд и надлежни судови.

Члан 7.

Средства за спровођење избора обезбеђују се у савезном буџету. Средства за финансирање изборних активности расподељују се пропорционално броју добијених мандата, а према мерилима које утврђује Савезна изборна комисија.*

Члан 8.

На радње, акте, поднеске и остале списе у вези са спровођењем избора и престанком мандата посланика не плаћа се такса.

II. ИЗБОРНО ПРАВО

Члан 9.

Изборно право, у смислу овог закона, обухвата право грађана да бирају и да буду бирани, да кандидују и да буду кандидовани; да одлучују о предложеним кандидатима и изборним листама; да кандидатима јавно постављају питања; да буду правовремено, истинито, потпуно и објективно информисани о програмима и активностима подносилаца изборних листа и о кандидатима са тих листа, као и да располажу другим правима која су предвиђена овим законом.

Члан 10.

Право да бира посланика има југословенски држављанин који је навршио 18 година живота, који је пословно способан и који има пребивалиште на подручју изборне јединице у којој остварује изборно право (у даљем тексту: бирач).

Бирач не може бити лишен права да гласа, нити му то право може бити ускраћено.

За посланика може бити изабран југословенски држављанин који је навршио 18 година живота, који је пословно способан и који има пребивалиште на територији Савезне Републике Југославије.

Члан 11.

Посланик у Већу грађана не може бити лице које је истовремено посланик у Већу република Савезне скупштине.

III. ИЗБОРНЕ ЈЕДИНИЦЕ

Члан 12.

Изборне јединице и број посланика који се бира у свакој изборној јединици утврђују се савезним законом.

Избор посланика обавља се, на основу изборних листа, у изборној јединици.

IV. БИРАЧКИ СПИСКОВИ

Члан 13.

Евиденција о бирачима води се у бирачком списку. Бирачки списак је јавна исправа и води се по службеној дужности. Бирачки списак је јединствен и сталан и обавезно се ажурира у години у којој се одржавају избори.

Члан 14.

У бирачки списак уписују се бирачи према пребивалишту. У бирачки списак уписују се и југословенски држављани који привремено бораве у иностранству, према њиховом последњем пребивалишту пре одласка у иностранство.

Грађани који се налазе на одслужењу војног рока или на војној вежби, као и грађани који се налазе у притвору или на издржавању казне затвора, уписују се у бирачки списак према последњем пребивалишту.

У бирачки списак не могу се уписати лица која су правноснажном судском одлуком лишена пословне способности. Ако су таква лица била уписана у бирачки списак, брисаће се из њега, а кад им се правноснажном судском одлуком врати пословна способност, поново се уписују у бирачки списак.

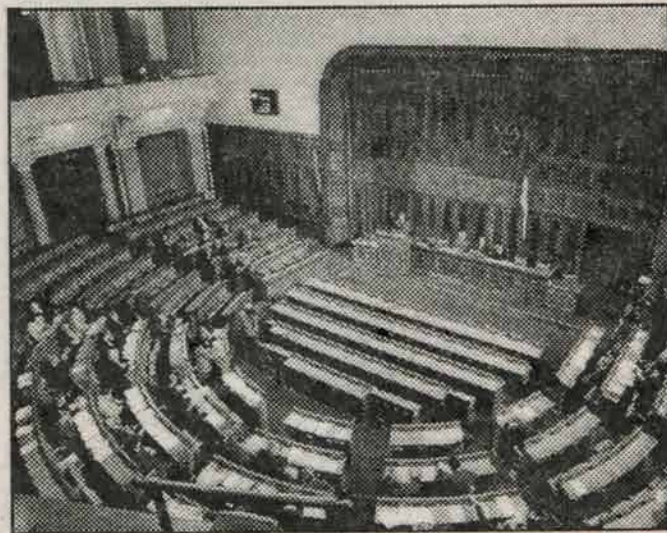
Члан 15.

Упис у бирачки списак и брисање из тог списка врше се по службеној дужности, на основу података из матичних књига, других службених евиденција, јавних исправа и непосредног проверавања.

Упис у бирачки списак и брисање из тог списка врше се, на захтев бирача, и на основу других веродостојних доказа.

Члан 16.

У року од три дана од дана расписивања избора, орган надлежан за вођење бирачког списка обавештава грађане, путем јавног огласа или путем средстава јавног обавештавања, да могу извршити увид у

бирачки списак и тражити упис, брисање, измену, допуну или исправку бирачког списка.

Захтев за упис, брисање, измену, допуну или исправку бирачког списка подноси се органу надлежном за вођење бирачког списка. Уз захтев се прилажу и потребни докази.

Орган надлежан за вођење бирачког списка донеће решење о захтеву из става 2. овог члана у року од 48 часова од дана пријема захтева. Решење се, без одлагања, доставља подносиоцу захтева.

Против решења из става 3. овог члана може се, у року од 48 часова од часа достављања решења, поднети тужба суду надлежном за решавање у управним споровима. Тужба се подноси преко органа који је донео решење, а он је дужан да тужбу и потребне списе достави надлежном суду у року од 24 часа од часа пријема тужбе.

О тужби из става 4. овог члана одлучује суд у року од 24 часа од часа пријема тужбе, сходно прописима о управно-судском спору. Одлука суда је правноснажна и извршна.

Члан 17.

Бирачки списак се закључује најдоцније 15 дана пре дана одређеног за одржавање избора. Надлежни орган донеће решење о закључивању бирачког списка које садржи укупан број грађана уписан у бирачки списак и датум закључивања бирачког списка.

Решење о закључивању бирачког списка доставља се изборној комисији најдоцније у року од 24 часа од часа његовог доношења.

Изборна комисија у року од 24 часа од часа пријема решења, доставља Савезној изборној комисији податке о укупном броју бирача у изборној јединици.

Савезна изборна комисија, на основу података које јој доставе изборне комисије, у року од 24 часа од часа пријема података јавно објављује укупан број бирача, у целини и по изборним јединицама.

По закључивању бирачког списка, упис, брисање, измене, допуне или исправке, могу се вршити само на основу одлуке надлежног суда утврђеног прописом републике чланице, најдоцније 48 часова пре дана одређеног за одржавање избора.

На питања у вези са вођењем бирачких спискова која нису уређена овим законом примењују се прописи република чланица.

Члан 18.

Орган надлежан за вођење бирачког списка саставља оверени извод из бирачког списка за свако бирачко место. Извод се доставља изборној комисији у року од 24 часа од часа доношења решења о закључивању бирачког списка.

Орган из става 1. овог члана издаје потврде о изборном праву.

Савезна изборна комисија доноси ближа упутства о садржају извода из бирачког списка, облику у коме се саставља и начину оверивања.

Савезна изборна комисија прописује правила за састављање извода из бирачког списка за бираче који гласају ван бирачког места, и образац потврде о изборном праву.

Члан 19.

Општи надзор над вођењем бирачких спискова врши Савезна изборна комисија.

V. РАСПИСИВАЊЕ ИЗБОРА

Члан 20.

Изборе за посланике расписује председник Републике. Одлуком о расписивању избора одређује се дан одржавања избора и дан од кога почињу тећи рокови за вршење изборних радњи.

Одлука о расписивању избора објављује се у "Службеном листу СРЈ".

Члан 21.

Од дана расписивања избора до одржавања избора не може проћи мање од 45* ни више од 90 дана, осим у случајевима када је то другачије предвиђено Уставом Савезне Републике Југославије.

Члан 22.

Избори се одржавају најдоцније 15 дана пре истека четворогодишњег мандата постојећег сазива. Период од четири године тече од дана потврђивања мандата посланика.

Даном потврђивања мандата посланика новог сазива престаје мандат посланика претходног сазива.

Мандат се потврђује у року од 15 дана од дана објављивања коначних укупних резултата избора.*

Члан 23.

У случају престанка мандата Савезној скупштини, распуштања Савезне скупштине или престанка мандата посланицима на основу одлуке Савезне скупштине, председник Републике расписује изборе у року од седам дана од дана престанка мандата Скупштини или на дан њеног распуштања, односно на дан ступања на снагу одлуке о престанку мандата посланицима.

VI. ОРГАНИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРА

1. Статус

Члан 24.

Органи за спровођење избора су самостални и независни у свом раду и раду на основу закона и прописа донесених на основу закона.

За свој рад органи за спровођење избора одговарају органу који их је именовао.

Сви органи и организације дужни су да пружају помоћ органима за спровођење избора и да им достављају податке потребне за рад.

Члан 25.

Органи за спровођење избора раде у сталном и проширеном саставу.

Органи за спровођење избора раде у проширеном саставу од дана утврђивања тог састава до објављивања коначних укупних резултата избора.

Органи за спровођење избора одлучују већином гласова чланова у сталном, односно проширеном саставу.*

Члан 26.

Чланови изборних комисија именују се на четири године, а чланови бирачких одбора за сваке изборе.

Члан 27.

Чланови органа за спровођење избора и њихови заменици могу бити лица која имају изборно право.

Члановима органа за спровођење избора и њиховим заменицима престаје функција у овим органима кад прихвате кандидатуру за посланика.

Члан 28.

Рад органа за спровођење избора је јаван.

Представник подносиоца изборне листе и друга лица која прате рад органа за спровођење избора дужни су да поступају у складу с правилима која прописује Савезна изборна комисија.

Кад лица из става 2. овог члана прекрше правила о одржавању реда на бирачком месту или на други начин ометају рад органа за спровођење избора, орган за спровођење избора може их удаљити са бирачког места, а податке о томе уноси у записник.

Кандидат са изборне листе која је потврђена и проглашена не може присуствовати раду органа за спровођење избора.

Члан 29.

Изборне комисије су:

- 1) Савезна изборна комисија;
- 2) изборна комисија изборне јединице (у даљем тексту: изборна комисија).

2. Савезна изборна комисија

Члан 30.

Савезну изборну комисију, у сталном саставу чине: председник, секретар и седам чланова, које именује Савезна скупштина, а у проширеном саставу укупно до осам представника подносилаца изборних листа, који су предложили кандидате за посланике у републици чланица као јединствене изборне јединице, односно у најмање две трећине изборних јединица у републици чланица, а чије су изборне листе подржане највећим бројем потписа бирача, с тим што република чланица има најмање два представника. У Савезну изборну комисију именује се и представник савезне организације надлежне за послове статистике.*

Председник, секретар и чланови Савезне изборне комисије имају заменике.

Председник и његов заменик именују се из реда судија Савезног суда.

Чланови Савезне изборне комисије и њихови заменици именују се из реда носилаца правосудних функција и истакнутих правних стручњака.*

Савезна изборна комисија, у року од 48 часова од часа кад изборна комисија донесе решење о проглашењу изборне листе, утврђује који подносилац изборне листе испуњава услов за одређивање својих представника у састав овог органа.

Решење о испуњењу, односно неиспуњењу услова за одређивање представника подносиоца изборне листе, Савезна изборна комисија доставља подносиоцу изборне листе у року од 24 часа од часа доношења тог решења.

Састав Савезне изборне комисије објављује се у "Службеном листу СРЈ".

Члан 30а.*

Савезна изборна комисија у сталном саставу је јединствен орган за спровођење непосредних избора за савезне посланике у оба већа Савезне скупштине и за председника Републике.

Члан 31.

Савезна изборна комисија:

- 1) стара се о законитом спровођењу избора;
- 2) прати примену и даје мишљења и објашњења у вези с применом овог закона;
- 3) усклађује рад изборних комисија у поступку спровођења избора;
- 4) утврђује јединствене стандарде за изборни материјал;
- 5) прописује образце за спровођење изборних радњи прописаних овим законом;
- 6) прописује правила за спровођење изборних радњи утврђених овим законом;
- 7) одређује изборне акте који јој се достављају;
- 8) прописује начин проглашења изборних листа;
- 9) одређује начин руковања и чувања изборног материјала;
- 10) објављује коначне укупне резултате избора;

- 11) подноси извештај Већу грађана о спроведеним изборима;
 - 12) обавља и друге послове утврђене овим законом.
- Савезна изборна комисија доноси пословник о свом раду.

Члан 32.

Услове за рад Савезне изборне комисије обезбеђује Савезна скупштина.

Члан 32а.*

Савезна изборна комисија врши општи надзор над обављањем изборних радњи свих органа за спровођење избора.

У вршењу општег надзора из става 1. овог члана и члана 19. овог закона, Савезна изборна комисија може одредити орган који ће обавити радње које није обавио орган утврђен овим законом, односно непосредно преузети обављање ових послова.

3. Изборна комисија

Члан 33.

Изборну комисију у сталном саставу чине: председник, секретар и седам чланова, које именује Савезна изборна комисија, а у прописаном саставу и до осам представника подносилаца листа који су предложили најмање три четвртине кандидата за посланике од укупног броја посланика који се бира у изборној јединици, а чије су изборне листе подржане највећим бројем потписа бирача у изборној јединици.*

Председник и чланови изборне комисије и њихови заменици именују се из реда подносилаца правосудних функција и истакнутих правних стручњака.*

Изборна комисија, у року од 48 часова од часа доношења решења о проглашењу изборне листе, утврђује који подносилац изборне листе испуњава услове за одређивање својих представника у састав изборне комисије.

Решење о испуњењу, односно неиспуњењу услова за одређивање представника подносиоца изборне листе у састав изборне комисије, изборна комисија доставља подносиоцу изборне листе у року од 24 часа од часа доношења тог решења.

Састав изборне комисије објављује се у "Службеном листу СРЈ".

Члан 34.

Изборна комисија:

- 1) стара се о законитом спровођењу избора у изборној јединици;
 - 2) организује техничке припреме за изборе;
 - 3) одређује бирачка места;
 - 4) образује бирачке одборе и именује* председника и чланове бирачких одбора;
 - 5) утврђује број гласачких листића за бирачка места, оверава их и, заједно са овереним изводом из бирачког списка, записнички предаје бирачким одборима;
 - 6) утврђује да ли су изборне листе састављене и поднесене у складу са овим законом;
 - 7) доноси решење о проглашењу изборне листе;
 - 8) утврђује резултате гласања у изборној јединици и број гласова за сваку изборну листу;
 - 9) утврђује број мандата који припадају свакој изборној листи;
 - 10) подноси извештај о резултатима избора Савезној изборној комисији;
 - 11) доставља податке о изборима органима надлежним за прикупљање и обраду статистичких података;
 - 12) обавља и друге послове утврђене овим законом.
- Изборна комисија доноси пословник о свом раду.

4. Бирачки одбор

Члан 35.

Бирачки одбор чине: председник, најмање два члана и по један представник подносиоца изборне листе који је предложио најмање три четвртине кандидата за посланике од укупног броја посланика који се бира у изборној јединици, као и највише два заједничка представника других подносилаца изборних листа у тој изборној јединици.

Председник и чланови бирачког одбора имају заменике.

Бирачки одбор именује се најдоцније десет дана пре дана одређеног за одржавање избора.

Изборна комисија, у року од 48 часова од часа доношења решења о проглашењу изборне листе, утврђује који подносилац изборне листе испуњава услове за одређивање својих представника у састав бирачког одбора.

Решење о испуњењу, односно неиспуњењу услова за одређивање представника подносиоца изборне листе у састав бирачког одбора, изборна комисија доставља подносиоцу изборне листе у року од 24 часа од часа доношења тог решења.

Подносиоци изборних листа могу се споразумети да у бирачки одбор одреде заједничког представника.

У случају истовременог одржавања избора за посланике у Већу републике Савезне скупштине, посланике у Већу грађана Савезне скупштине и за председника Републике, функцију бирачких одбора обављају исти бирачки одбори именовани од стране надлежног органа за спровођење избора. У састав бирачког одбора улази по један представник подносиоца изборне листе за избор посланика у Већу републике и Већу грађана Савезне скупштине, односно подносиоца предлога кандидата за избор председника Републике, који испуњава бар један од услова за

одређивање представника у састав бирачких одбора, утврђених прописима за спровођење тих избора.*

Члан 36.

Бирачки одбор непосредно спроводи гласање на бирачком месту, обезбеђује правилност и тајност гласања, утврђује резултате гласања на бирачком месту и обавља друге послове одређене овим законом.

Бирачки одбор се стара о одржавању реда на бирачком месту за време гласања.

Бирачки одбор одређује два* члана бирачког одбора за гласање ван бирачког места.

Ближа правила о раду бирачког одбора прописује Савезна изборна комисија.

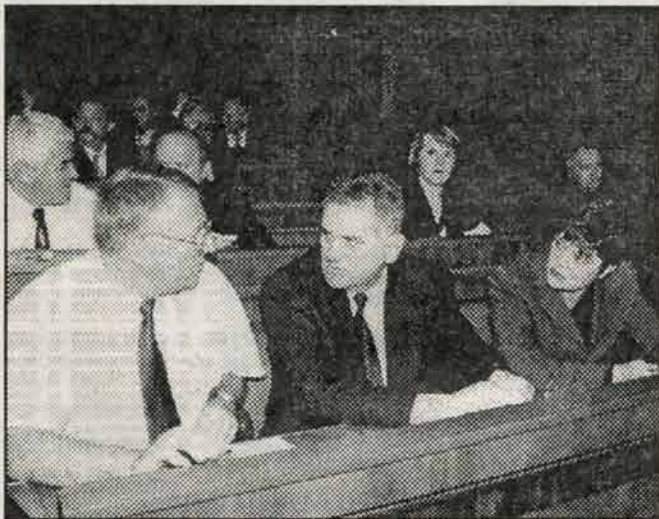
5. Представници подносилаца изборних листа у органима за спровођење избора

Члан 37.

Подносилац изборне листе из чл. 30, 33. и 35. овог закона одређује представнике у органе за спровођење избора и о томе обавештава органе који су именовали органе за спровођење избора.

По добијању обавештења о лицима која улазе у састав органа за спровођење избора, ти органи, најдоцније у року од 48 часова од часа пријема обавештења, утврђују лица која постају њихови чланови.

Ако подносилац изборне листе не одреди представника у орган за спровођење избора, орган који је именовано органе за спровођење избора, најдоцније пет дана пре дана одређеног за одржавање избора, доноси одлуку којом то констатује. У том случају, орган за спровођење избора почиње, односно наставља да ради и да пуноважно одлучује без представника подносиоца изборне листе.

VII. ИЗБОРНА ЛИСТА

1. Кандидатура

Члан 38.

Кандидате за изборну листу, под условима утврђеним овим законом, могу предложити регистроване политичке странке посебно или заједно, као и група грађана.

У име политичке странке, односно групе грађана, предлог из става 1. овог члана може поднети само лице које је политичка странка, односно група грађана овластила.*

У име коалиције странака, предлог из става 1. овог члана подноси само овлашћено лице.*

Члан 39.

Једно лице може бити кандидат само на једној изборној листи и само у једној изборној јединици.

На једној изборној листи може бити највише онолико кандидата колико се посланика бира у тој изборној јединици, а најмање једна половина тог броја.*

Једно лице не може истовремено бити кандидат за савезног посланика у Већу републике, савезног посланика у Већу грађана, као ни кандидат за председника Републике када се ти избори одржавају у исто време.*

Члан 40.

Подносилац изборне листе може повући листу најдоцније до дана утврђивања збирне изборне листе.

Повлачењем изборне листе престаје функција представника подносиоца листе у свим органима за спровођење избора, као и сва права која му у том својству по одредбама овог закона припадају.

Кандидат може одустати од кандидатуре до дана доношења решења о проглашењу изборне листе.

Члан 41.

Ако по доношењу решења о проглашењу изборне листе кандидат одустане од кандидатуре, ако правноснажном судском одлуком буде лишен пословне способности, изгуби југословенско држављанство, или му престане пребивалиште на територији Савезне Републике Југославије, или у случају смрти кандидата, подносилац изборне листе губи право да предложи новог кандидата.

Положај на изборној листи кандидата из става 1. овог члана заузима кандидат који је по редоследу следећи на изборној листи.

У случају из става 1. овог члана изборна листа је важећа иако у погледу броја кандидата не испуњава услове из члана 38. овог закона, нити подносиоцима листе престају права утврђена овим законом.

2. Назив, утврђивање и проглашавање изборне листе

Члан 42.

Назив изборне листе одређује се према називу политичке странке која подноси листу.

Ако две или више политичких странака поднесу заједничку изборну листу, назив изборне листе одређују споразумно.

Уз изборне листе групе грађана подносилац одређује и ближу ознаку те листе.

У назив изборне листе из ст. 1. до 3. овог члана подносиоци изборне листе могу укључити и име и презиме носиоца те листе.

Члан 43.

Изборна листа је утврђена кад је својим потписом подржи најмање 1.000 бирача који имају пребивалиште у изборној јединици до милион бирача, односно 2.500 бирача у изборној јединици која има више од милион бирача.

Савезна изборна комисија прописује садржај и облик обрасца за потписе из става 1. овог члана.

Члан 44.

Бирач може својим потписом подржати само једну изборну листу.

Члан 45.

Прикупљање потписа за предлагање кандидата за изборну листу у оквиру изборне кампање, покрећу и обављају политичке странке, као и грађани, појединачно или колективно.

Члан 46.

Изборна листа доставља се изборној комисији најдоцније 30 дана пре дана одређеног за одржавање избора.

Уз изборну листу, изборној комисији доставља се следећа документација:

- 1) потврда о изборном праву за сваког кандидата са изборне листе, у којој је назначено име и презиме, датум рођења, занимање и лични број кандидата;
- 2) писмена изјава кандидата да прихвата кандидатуру;
- 3) потврда о пребивалишту кандидата;
- 4) писмена сагласност носиоца листе из члана 42. став 4. овог закона;
- 5) потврда о југословенском држављанству кандидата;*;
- 6) овлашћење лица које подноси изборну листу.*

Члан 47.

По пријему изборне листе и документације, изборна комисија издаје решење којим се проглашава изборна листа једне (страначка изборна листа), две или више политичких странака (коалициона изборна листа), односно групе грађана (изборна листа групе грађана).

Решење о проглашењу изборне листе из става 1. овог члана изборна комисија доставља подносиоцу без одлагања.

Члан 48.

Ако изборна комисија утврди да изборна листа није поднесена благовремено, донеће решење о њеном одбацавању.

Ако изборна комисија утврди да изборна листа садржи недостатке који су сметња за њено проглашење у складу са овим законом, донеће, у року од 24 часа од часа пријема изборне листе, закључак којим се подносиоцу изборне листе налаже да, најдоцније у року од 48 часова од часа достављања закључка, отклони те недостатке. Тим закључком предлагачу ће се истовремено указати на радње које треба да обави ради отклањања недостатака.

Ако изборна комисија утврди да изборна листа не испуњава услове предвиђене овим законом односно да недостаци изборне листе нису отклоњени или нису отклоњени у предвиђеном року, донеће у наредних 48 часова решење којим се одбија проглашење изборне листе.

3. Збирна изборна листа и редослед изборних листа

Члан 49.

Збирну изборну листу утврђује изборна комисија и она садржи све изборне листе са именима свих кандидата.

Редослед на збирној изборној листи утврђује председник изборне комисије жребом, у присуству овлашћених представника подносилаца изборних листа који испуњавају услове предвиђене овим законом за учешће у раду изборне комисије.

Сваки подносилац изборне листе има право да у року од 48 часова од дана објављивања збирне изборне листе изврши увид у све листе изборне листе и документацију подигну уз њих.*

Збирну изборну листу изборна комисија јавно објављује најдоцније 20^т дана пре дана одређеног за одржавање избора.

VIII. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОДНОСИЛАЦА ИЗБОРНИХ ЛИСТА И КАНДИДАТА СА ИЗБОРНИХ ЛИСТА

Члан 50.

Подносиоци изборних листа имају право да у јавним гласилима, у оквиру истих дневних термина, односно рубрика, равноправно обавештавају грађане о програмима и активностима, као и о предлоženим кандидатима.

За представљање подносилаца изборних листа и кандидата, као и за друге предизборне активности, не могу се прикупљати и обезбеђивати средства од страних правних и физичких лица.

Члан 51.

Организације које емитују радио и телевизијски програм, а чији су оснивачи савезна држава, односно републике чланице, обавезне су да од дана расписивања избора, у оквиру политичко-информативног програма чија су чујност и видљивост обезбеђена на целој територији републике чланице, у једнаком трајању и у истом термину, обезбеде представљање подносилаца изборних листа и кандидата са изборних листа, као и изношење и образлагање изборног програма подносилаца тих листа.

Члан 52.

Уредници и водитељи политичко-информативних и специјализованих емисија обавезни су да у току изборне кампање независно и објективно представљају све кандидате, а водитељи емисија морају имати непристрасан однос према свим заступљеним политичким, со-

цијалним и етничко-културним програмима.

У складу са одредбом става 1. овог члана, а на основу члана 4. став 2. овог закона, организују се емисије којима се обезбеђује јавно сучељавање изборних програма подносилаца изборних листа и кандидата са тих листа.

Члан 53.

Представници организација које емитују радио и телевизијски програм, а чији су оснивачи савезна држава, односно републике чланице, представници оснивача тих организација и представници политичких странака које намеравају да учествују на изборима споразумно утврђују број и трајање емисија за равноправно представљање.

Споразум из става 1. овог члана закључује се најдоцније пет дана од дана доношења одлуке о расписивању избора и без одлагања јавно објављује.

Члан 54.

Равноправне услове за представљање свих подносилаца изборних листа и кандидата са изборних листа дужна су да обезбеде, у складу са овим законом, и сва средства јавног обавештавања чији су оснивачи покрајина, град или општина.

Средства јавног обавештавања из става 1. овог члана, уз учешће представника оснивача и подносилаца изборних листа, утврђују ближа правила за представљање подносилаца изборних листа, изборних програма и кандидата са изборних листа.

IX. СПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРА

1. Бирачка места

Члан 55.

Гласање за посланике обавља се на бирачком месту. Ближа правила у вези са бирачким местом утврђује Савезна изборна комисија.

Члан 56.

Бирач гласа на бирачком месту на коме је уписан у извод из бирачког списка.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, бирач може, путем писма, гласати и ван бирачког места на коме је уписан у извод из бирачког списка, под условима утврђеним овим законом.

Начин гласања ван бирачког места, као и број бирача који су на тај начин остварили своје бирачко право, уносе се у записник о раду бирачког одбора.

Ближа правила о гласању путем писма утврђује Савезна изборна комисија.

Члан 57.

Сваком бирачу, најдоцније пет дана пре дана одржавања избора доставља се обавештење о дану и времену одржавања избора, са бројем и адресом бирачког места на коме гласа и бројем под којим је уписан у извод из бирачког списка.

Обавештење из става 1. овог члана бирачима доставља орган надлежан за вођење бирачког списка.

Члан 58.

Сваки бирач гласа лично.

Бирач у току одржавања избора може гласати само једанпут.

Гласање је тајно.

Глас се на овереним гласачким листићима.

На бирачком месту забрањено је коришћење пејсера, мобилних телефона и других средстава веза и комуникација.*

На бирачком месту и на 50 метара од бирачког места забрањено је истицање симбола политичких странака и другог пропагандног материјала.

Ако се у току гласања наруше правила из ст. 1. до 6.* овог члана, бирачки одбор се распушта, а гласање на том бирачком месту се понавља.

Ближа упутства о мерама којима се обезбеђује тајност гласања утврђује Савезна изборна комисија.

Члан 59.

Бирачка места у изборној јединици отварају се у 7,00 часова, а затварају у 20,00 часова. У току тог времена бирачко место мора бити непрекидно отворено.

Бирачима који су се затекли на бирачком месту у тренутку његовог затварања омогућиће се да гласају, с тим што бирачки одбор претходно утврђује број и идентитет тих бирача.*

Члан 60.

Ако се на бирачком месту наруши ред, бирачки одбор може прекинути гласање док се ред не успостави. Разлози и трајање прекида гласања уносе се у записник о раду бирачког одбора.

Ако је гласање прекинуто дуже од једног часа, продужава се за онолико времена колико је прекид трајао.

Члан 61.

Док је бирачко место отворено и док траје гласање сви чланови бирачког одбора или њихови заменици морају бити на бирачком месту.

За свако бирачко место обезбедиће се посебна просторија у којој је могуће обезбедити тајност гласања.

Забрањено је задржавање на бирачком месту свих лица која немају права и дужности у вези са спровођењем избора која су утврђена овим законом.

Припадници полиције на дужности могу ући на бирачко место само уз дозволу председника бирачког одбора и само ако су на бирачком месту нарушени ред и мир.

Због повреде одредаба ст. 1. до 4. овог члана може се поднети приговор изборној комисији, која одлучује да ли ће се гласање на том бирачком месту поновити.

2. Изборни материјал

Члан 62.

Гласачки листић садржи:

- 1) ознаку изборне јединице;
- 2) редни број који се ставља испред назива изборне листе;
- 3) називе изборних листа, сагласно одредбама члана 42. овог закона, према редоследу утврђеном на збирној изборној листи, са именом и презименом првог кандидата са листе;
- 4) напомену да се гласа само за једну изборну листу, заокруживањем редног броја испред назива те листе.

Члан 63.

Гласачке листиће припрема и оверава изборна комисија.

Изборна комисија утврђује број гласачких листића, који мора бити једнак броју бирача уписаних у бирачки списак.

Савезна изборна комисија контролише припрему и оверу гласачких листића и одређује број резервних гласачких листића.

Гласачки листићи штампају се на једном месту, на хартији заштићеној воденим жигом.*

Подносилац изборне листе доставља Савезној изборној комисији име лица које има право да присуствује штампању, бројању, паковању гласачких листића и њиховом достављању органима надлежним за спровођење избора.*

Савезна изборна комисија ближе прописује облик и изглед гласачких листића, начин и контролу њиховог штампања и руковање гласачким листићима.

Члан 64.

Изборна комисија је дужна да за сваки бирачки одбор благовремено припреми материјал за гласање, а нарочито потребан број гласачких листића, изборне листе, извод из бирачког списка, потврде о изборном праву, посебне и службене коверте за гласање, као и образац записника о раду бирачког одбора.

Примопредаја изборног материјала врши се најдоцније 48 часова пре дана одржавања избора.

Надлежни орган стара се о уређивању бирачких места и припреми за сваки бирачки одбор потребан број гласачких кутија са прибором за њихово печатење и прибором за писање.

На дан избора, пре почетка гласања, бирачки одбор утврђује да ли је припремљени изборни материјал за то бирачко место потпуно и исправан, да ли је бирачко место уређено на начин којим се обезбеђује тајност гласања и да ли гласање може почети, што уноси у записник о свом раду.

Члан 65.

Збирна изборна листа, с називима изборних листа и именима свих кандидата, мора за време гласања бити видно истакнута на бирачком месту.

Садржај, облик и начин истицања збирне изборне листе из става 1. овог члана прописује Савезна изборна комисија.

Члан 66.

Представници подносилаца изборних листа и кандидати за посланике имају право увида у изборни материјал, а нарочито у изводе из бирачких спискова, записнике бирачког одбора, записнике изборних комисија и гласачке листиће. Увид се врши у службеним просторијама изборне комисије, као и код органа код којих се изборни материјал налази.

Увид у изборни материјал може се извршити у року од пет дана од дана одржавања избора.

Члан 67.

Изборни материјал чува се најмање четири године. Савезна изборна комисија прописује начин коришћења изборног материјала.

Члан 68.

Савезна изборна комисија прописује садржину и облик образаца и изборног материјала потребних за спровођење избора у року од 15 дана од дана њеног именовања.

3. Гласање

Члан 69.

Бирачки одбор проверава гласачку кутију у присуству бирача који први дође на бирачко место. Резултат контроле уписује се у контролни лист, који потписују чланови бирачког одбора и бирач који је први дошао на бирачко место.

У гласачку кутију убацује се контролни лист, а затим се он у присуству првог бирача печати, што се уноси у записник о раду бирачког одбора.

По отварању гласачке кутије, најпре се проверава да ли у њој постоји контролни лист. Ако у гласачкој кутији нема контролног листа, бирачки одбор се распушта и именује се нови, а гласање на том бирачком месту се понавља.

Образац контролног листа и начин печатења гласачке кутије прописује Савезна изборна комисија.

Члан 70.

Бирач најпре саопштава бирачком одбору своје име и презиме, а личном картом или другом исправом доказује свој идентитет.

Бирач не може гласати без подношења доказа о свом идентитету. Председник или члан бирачког одбора, пошто утврди идентитет бирача, заокружује редни број под којим је бирач уписан у извод из бирачког списка, објашњава му начин гласања и предаје гласачки листић.

Члан 71.

Чланови бирачког одбора не смеју ни на који начин утицати на одлуку бирача.

Чланови бирачког одбора дужни су да бирачу, на његов захтев, поново објасне начин гласања.

Чланови бирачког одбора дужни су нарочито да пазе да нико не омета бирача приликом попуњавања гласачког листића и да у потпуности буде обезбеђена тајност гласања.

Ако се у току гласања повреде одредбе из ст.1. до 3. овог члана изборна комисија распушта бирачки одбор, образује нови бирачки одбор и одређује понављање гласања у том бирачком одбору.

Члан 72.

Бирач може гласати само за једну изборну листу са гласачког листића.

Глас се заокруживањем редног броја испред назива изборне листе за коју се гласа.

Бирач сам пресавија попуњени гласачки листић тако да се не види како је гласао и ставља га у одговарајућу гласачку кутију, а затим напушта бирачко место.

Члан 73.

На дан избора не могу се вршити никакве промене у изводима из бирачких спискова.

Ако поступи противно одредби става 1. овог члана, бирачки одбор се распушта, а гласање на том бирачком месту се понавља.

Члан 74.

Бирач који није у могућности да на бирачком месту лично гласа (слеп, инвалидно или неписмено лице) има право да поведе лице које ће уместо њега, на начин које му оно одреди, испунити листић, односно обавити гласање.

Начин гласања за бирача из става 1. овог члана уноси се у записник.

Члан 75.

Бирач који није у могућности да гласа на бирачком месту (немоћно или спречено лице) обавестиће бирачки одбор о томе да ли жели да гласа. Бирачки одбор ће преко својих чланова* омогућити таквом лицу да гласа на начин којим се обезбеђује непосредност и тајност гласања.

Пошто је обавештен о немогућности бирача да гласа на бирачком месту, бирачки одбор ће, преко чланова* бирачког одбора, доставити бирачу у службеној коверти оверени гласачки листић, збирну изборну листу, посебан коверат за попуњени гласачки листић и потврду о његовом изборном праву.

Пошто бирач из става 1. овог члана гласа, затвара гласачки листић у посебан коверат, који чланови* бирачког одбора пред њим печате* жигом на печатном воску. Потом затворени коверат у коме се налази гласачки листић и потврду о изборном праву ставља у службени коверат, који чланови* бирачког одбора пред њим печате*.

Чланови* бирачког одбора предају* бирачком одбору службени коверат, који бирачки одбор отвара, констатује да је у њему потврда о изборном праву, заокружује редни број под којим је бирач уписан у извод из бирачког списка, а неотворени коверат са гласачким листићем убације у гласачку кутију.

Начин гласања бирача из става 1. овог члана уноси се у записник. Ближа правила о начину гласања из става 1. овог члана доноси Савезна изборна комисија.

Члан 76.

Бирачи који се налазе на одслужењу војног рока или на војној вежби, односно који извршавају обавезу у јединицама или установама Војске Југославије, гласају у тим јединицама, односно установама. На основу података органа који води бирачки списак о бирачима из става 1. овог члана, изборна комисија је дужна да сачини и овери посебне изводе из бирачког списка за те бираче и да их, заједно са потребним бројем оверених гласачких листића, збирних изборних листа и посебним и службеним ковертима, достави војним јединицама и војним установама где се ти бирачи налазе.

Пошто бирач из става 1. овог члана гласа, затвара гласачки листић у посебан коверат, који се пред њим печата жигом на печатном воску. Потом се затворени коверат у коме се налази гласачки листић ставља у службени коверат, који орган надлежан за спровођење избора у војној јединици, односно војној установи пред њим печата.

Орган надлежан за спровођење избора у војној јединици и војној установи доставља изборној комисији запечаћене службене коверте. Савезна изборна комисија утврђује ближа правила о начину гласања у војној јединици, односно војној установи.

Члан 77.

Бирачи који на дан одржавања избора раде или се школују у земљи, а ван места у коме су уписани у извод из бирачког списка, могу гласати путем писма.

Бирачи из става 1. овог члана обраћају се бирачком одбору на бирачком месту на коме су уписани у извод из бирачког списка захтевом да им тај бирачки одбор достави обавештење о гласању, гласачки листић, збирну изборну листу, посебан коверат за гласачки листић, потврду о изборном праву и службени коверат.

Пошто бирач из става 1. овог члана гласа, затвара гласачки листић у посебан коверат. Потом затворени коверат у коме се налази гласачки листић и потврду о изборном праву ставља у службени коверат, који поштом доставља бирачком одбору из става 2. овог члана.

Члан 77а*

Бирачи који на дан одржавања избора због оправданих разлога не могу да гласају у месту у коме су уписани у извод из бирачког списка као и бирачи који не могу да гласају пред бирачким одбором у том месту, могу гласати у месту и пред бирачким одбором одређеним у складу са чланом 32а. овог закона.

Члан 78.

Бирачи који у време одржавања избора привремено бораве у иностранству, гласају на бирачком месту на подручју последњег пребивалишта на територији Савезне Републике Југославије пре одласка у иностранство.

Члан 79.

Бирачи који се као чланови посада поморских и речних бродова трговачке морнарице који плове под заставом Савезне Републике

Југославије налазе на дан гласања ван територијалних вода Савезне Републике Југославије, бирачи на раду у дипломатском или конзуларном представништву Савезне Републике Југославије у иностранству и чланови њихових породица који живе у иностранству, гласају на броду, односно у дипломатском или конзуларном представништву.

Услов за гласање лица из става 1. овог члана обезбеђује надлежно савезно министарство.

На основу података органа који води бирачки списак о бирачима из става 1. овог члана, изборна комисија је дужна да сачини и овери посебне изводе из бирачког списка за те бираче и да их, заједно са потребним бројем оверених гласачких листића, збирних изборних листа, одговарајућим потврдама о бирачком праву и посебним и службеним ковертима, достави броду, односно представништву.

За спровођење избора на броду и у дипломатском или конзуларном представништву, старшина брода, односно представништва образује бирачки одбор састављен из реда бирача на броду, односно представништву.

Пошто бирач из става 1. овог члана гласа, затвара гласачки листић у посебан коверат. Потом затворени коверат у коме се налази гласачки листић и потврду о изборном праву ставља у службени коверат, који се пред њим печата.

Орган надлежан за спровођење избора на броду, односно у дипломатском или конзуларном представништву без одлагања доставља надлежној изборној комисији запечаћене службене коверте.

Ближа правила о начину гласања бирача из става 1. овог члана доноси Савезна изборна комисија.

Члан 80.

Лица која су у притвору и лица која издржавају казну затвора гласају путем писма.

На основу података органа који води бирачки списак о бирачима из става 1. овог члана, изборна комисија је дужна да сачини и овери посебне изводе из бирачког списка за те бираче и да их, заједно са потребним бројем оверених гласачких листића, збирних изборних листа, одговарајућим потврдама о изборном праву и посебним и службеним ковертима, достави установи за издржавање казне затвора у којој се ти бирачи налазе.

Пошто бирач из става 1. овог члана гласа, затвара гласачки листић у посебан коверат. Потом затворени коверат у коме се налази гласачки листић и потврду о изборном праву ставља у службени коверат који члан бирачког одбора пред њим печата.

Ближа правила о начину гласања лица из става 1. овог члана доноси Савезна изборна комисија.

Члан 81.

У случајевима гласања путем писма узме се у обзир само гласови који на бирачко место или у изборну комисију стигну до 20,00 часова на дан одржавања избора.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, ако због велике удаљености бирача из чл. 76, 77, 78. и 79. овог закона бирачки одбори нису у стању да благовремено доставе изборни материјал, најкраћим путем обавештење о томе изборној комисији.

Изборни материјал из става 2. овог члана бирачки одбори достављају накнадно, а најдоцније до 20,00 часова наредног дана од дана одржавања избора.

У случајевима гласања путем писма, број бирача који су гласали и начин гласања уноси се у посебан записник чији садржај и облик прописује Савезна изборна комисија.

X. УТВРЂИВАЊЕ И ОБЈАВЉИВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ИЗБОРА

1. Утврђивање резултата избора

Члан 82.

По завршеном гласању, бирачки одбор приступа утврђивању резултата гласања на бирачком месту.

Бирачки одбор утврђује број неупотребљених гласачких листића и те листиће ставља у посебан омот, који печата.

На основу извода из бирачког списка, бирачки одбор утврђује укупан број бирача који су гласали.

Кад се гласачка кутија отвори, после провере контролног листа, важећи гласачки листићи одвајају се од неважећих.

Бирачки одбор констатује број неважећих гласачких листића и уноси га у записник. Затим утврђује број важећих листића и број гласова за сваку изборну листу, што такође уноси у записник.

Неважећи гласачки листић је непопуњени гласачки листић, листић који је попуњен тако да се не може утврдити за коју се изборну листу гласало и листић на коме је заокружено више од једне изборне листе.

Ако је на гласачком листићу заокружено име и презиме првог кандидата на изборној листи или је заокружен назив изборне листе, односно ако су заокружени истовремено редни број и назив изборне листе и име и презиме првог кандидата, такав листић сматра се важећим.

Ако је гласање обављено путем писма, гласачки листић уз који нема потврде о изборном праву сматра се неважећим.

Ако се утврди да је број гласачких листића у гласачкој кутији већи од броја бирача који су гласали, бирачки одбор се распушта и име-

нује нови, а гласање на том бирачком месту се понавља. Резултат гласања на том бирачком месту утврђује се после поновљеног гласања.

Члан 83.

Кад бирачки одбор утврди резултате гласања, у записник о раду бирачког одбора уноси се: број примљених гласачких листића; број неупотребљених гласачких листића; број употребљених гласачких листића; број неважећих гласачких листића; број важећих гласачких листића; број гласова датих за сваку изборну листу; број бирача према изводу из бирачког списка; број бирача који су гласали по списку и број бирача који су гласали путем писма.

У записник о раду бирачког одбора уносе се и примедбе и мишљења чланова бирачког одбора, подносилаца изборних листа и заједничких представника у бирачком одбору, а уколико га нема представник подносиоца изборне листе може преузети примерак записника од изборне комисије у року од 12 часова.*

Записник о раду бирачког одбора потписују сви чланови бирачког одбора.

Записник о раду бирачког одбора израђује се на прописаном образцу који се штампа у шест примерака.*

Први примерак записника са утврђеним изборним материјалом доставља се изборној комисији.*

Други примерак записника истиче се на бирачком месту на јавни увид.*

Преостала четири примерка записника уручују се представницима подносилаца изборних листа које су освојиле највећи број гласова на том бирачком месту, и то одмах, уколико подносилац изборне листе има представника у бирачком одбору, а уколико га нема представник подносиоца изборне листе може преузети примерак записника од изборне комисије у року од 12 часова.*

Остали подносиоци изборне листе имају право да, у року од 12 часова од достављања материјала са бирачког места изборној коми-

сији, од изборне комисије добију фотокопију записника са бирачког места, оверену од стране изборне комисије.*

Члан 84.

По утврђивању резултата гласања, бирачки одбор ће без одлагања, а најдоцније у року од 18 часова од часа затварања бирачког места, доставити изборној комисији: записник о раду, са изводом из бирачког списка; неупотребљене и, одвојено, употребљене гласачке листиће; неважеће и, одвојено, важеће гласачке листиће, као и преостали изборни материјал.

Члан 85.

Резултате избора утврђује изборна комисија, на основу резултата на свим бирачким местима у изборној јединици.

По пријему изборног материјала са бирачких места, изборна комисија утврђује: укупан број бирача уписаних у бирачки списак; број бирача који су гласали на бирачким местима; број бирача који су гласали путем писма; укупан број гласачких листића примљених на бирачким местима; укупан број неупотребљених гласачких листића; укупан број неважећих гласачких листића; укупан број важећих гласачких листића и број гласова датих за сваку изборну листу појединачно и доставља их Савезној изборној комисији у року од 72 часа од часа затварања бирачких места.

Садржај и облик обрасца записника о раду изборне комисије прописује Савезна изборна комисија.

Члан 86.

Изборна комисија утврђује укупан број гласова који је добила свака поједина изборна листа и утврђује број мандата који припада свакој листи.

Свакој изборној листи припада број мандата који је сразмеран броју добијених гласова.

Члан 87.

У расподелу мандата учествују само изборне листе које су добиле најмање 5% гласова од укупног броја гласова бирача који су гласали у изборној јединици.

Члан 88.

Изборна комисија расподељује мандате применом система највећег количника.

Број мандата који ће добити поједина листа утврђује се тако да се укупан број гласова који је добила поједина листа у изборној јединици дели бројевима од један до закључно са бројем који одговара броју посланика који се бира у изборној јединици. Тако добијени количници разврставају се по величини, при чему се у обзир узима онолико највећих количника колико се посланика бира у изборној јединици. Свака листа добија онолико мандата колико тих количника на њу отпада.

Ако две или више изборних листа добију исте количнике на основу којих се додељује један или више изборних мандата, а нема више нерасподељених мандата, мандат ће се доделити изборној листи која је добила укупан већи број гласова.

Кад одређеној изборној листи припадне више мандата него што је на тој листи предложено кандидата за посланике, мандат се додељује изборној листи која има следећи највећи количник.

Ако ниједна изборна листа није добила најмање 5% гласова одређених чланом 87. овог закона расподела мандата извршиће се на начин одређен ст. 1. до 3. овог члана.

Члан 89.

Мандати који припадају одређеној изборној листи додељују се само кандидатима са те листе.

Кад одређеној изборној листи припадне више мандата него што је на тој листи предложено кандидата за посланике, мандат се додељује изборној листи која има следећи највећи количник.

Члан 90.

Подносилац изборне листе расподељује мандате који су припали тој изборној листи кандидатима са те изборне листе и то једну трећину добијених мандата кандидатима на листи према њиховом редоследу на листи, а две трећине добијених мандата кандидатима са листе према избору подносиоца те листе, у складу са његовим правилима.

Кад изборној листи припадне паран, односно непаран број мандата који није дељив бројем три, подносилац изборне листе расподељује кандидатима на листи према њиховом редоследу цело број мандата који се добије дељењем укупног броја мандата који припада тој изборној листи бројем три увећаним за један, а преостали број мандата кандидатима са листе према избору подносиоца те листе, у складу са његовим правилима.

Подносилац изборне листе ће, најкасније у року од десет дана од дана објављивања укупних резултата избора, доставити Савезној изборној комисији податке о томе којим кандидатима са изборне листе се додељују добијени посланички мандати, у складу са одредбама овог закона.

Ако подносилац изборне листе не достави податке, Савезна изборна комисија ће га писмено обавестити да је дужан да то учини у наредном року од пет дана, уз упозорење на последице поступка.

Ако подносилац изборне листе не достави податке ни у наредно остављеном року, Савезна изборна комисија ће посебним решењем све добијене мандате са те изборне листе доделити кандидатима са листе према њиховом редоследу на листи. Против овог решења није дозвољен приговор, нити жалба.

2. Објављивање резултата избора

Члан 91.

О укупним резултатима избора посланика Савезна изборна комисија јавно објављује податке о:

- 1) броју бирача уписаних у бирачки списак;
- 2) броју бирача који су гласали на бирачком месту;
- 3) броју бирача који су гласали ван бирачког места;
- 4) броју бирача који су гласали;
- 5) броју примљених гласачких листића;
- 6) броју неупотребљених гласачких листића;
- 7) броју употребљених гласачких листића;
- 8) броју неважећих гласачких листића;
- 9) броју важећих гласачких листића;
- 10) броју гласова који су добиле поједине изборне листе;
- 11) броју мандата који су добиле поједине изборне листе.

Члан 92.

Коначне укупне резултате избора Савезна изборна комисија објављује у року од 24 часа од часа пријема извештаја изборних комисија.

Од завршетка гласања до објављивања коначних укупних резултата избора, изборна комисија, преко средстава јавног обавештавања, објављује привремене податке о резултатима избора у изборној јединици.

Коначни укупни резултати избора објављују се у "Службеном листу СРЈ".

Члан 93.

Савезна изборна комисија, на дан потврђивања мандата, издаје посланику уверење да је изабран за посланика у Веће грађана.

XI. ПРЕСТАНАК МАНДАТА, ПОНОВНИ ИЗБОРИ, ПОПУЊАВАЊЕ УПРАЖЊЕНИХ ПОСЛАНИЧКИХ МЕСТА И ПРЕВРЕМЕНИ ИЗБОРИ

I. Престанак мандата

Члан 94.

Посланику престаје мандат пре истека времена на које је изабран:

- 1) подношењем оставке;
- 2) распуштањем Савезне скупштине, престанком мандата Савезној скупштини, односно престанком мандата посланицима на основу одлуке Савезне скупштине, у складу са Уставом Савезне Републике Југославије;
- 3) ако је правноснажном судском одлуком осуђен на казну затвора безусловно у трајању од најмање шест месеци;
- 4) ако је правноснажном судском одлуком лишен пословне способности;
- 5) ако наступи један од случајева неспојивости функције посланика са другом функцијом, утврђен овим законом;
- 6) губљењем југословенског држављанства;
- 7) ако му престаје пребивалиште на територији Савезне Републике Југославије;
- 8) ако наступи смрт посланика;
- 9) ако посланику престаје чланство у политичкој странци на чијој је изборној листи изабран у Веће грађана.

Посланику мандат престаје даном наступања случаја из става 1. овог члана.

Дан престанка мандата, осим у случајевима из тачке 2. овог члана, констатује Веће грађана на првој наредној седници после пријема обавештења о разлозима за престанак мандата посланика.

2. Поновни избори

Члан 95.

Поновни избори спроводе се ако надлежна изборна комисија поништи изборе сагласно одредбама овог закона.

Члан 96.

Ако изборна комисија поништи изборе на поједином бирачком месту, гласање се понавља само на том бирачком месту.

Кад се избори понављају у случајевима утврђеним овим законом, изборна комисија доноси решење о понављању гласања на том бирачком месту.

У случају из ст. 1. и 2. овог члана резултат избора се утврђује по завршетку поновљеног гласања.

Члан 97.

Поновни избори се спроводе на начин и по поступку који су овим законом утврђени за спровођење избора.

Поновне изборе расписује изборна комисија.

Поновни избори спроводе се најдоцније у року од 15 дана од дана поништења избора.

У случајевима понављања избора из члана 96. став 2. овог закона, поновни избори се спроводе најдоцније у року од седам дана од дана доношења одлуке изборне комисије.

За спровођење поновних избора већ проглашене изборне листе се не могу мењати.

3. Попуњавање упражњених посланичких места

Члан 98.

Ако на основу члана 94. став 1. овог закона, осим тачке 2. тог става, посланику престаје мандат пре истека времена на које је изабран додељује се мандат новом посланику на начин утврђен овим чланом.

Кад посланику престаје мандат пре истека времена на које је изабран у случајевима из става 1. овог члана, мандат припада подносиоцу изборне листе са чије је изборне листе био изабран посланик коме је престао мандат и тај мандат се додељује кандидату кога одреди подносилац изборне листе.

Кад посланику престаје мандат пре истека времена на које је изабран у случајевима из става 1. овог члана, а на изборној листи са које је посланик био изабран нема кандидата за које подносилац листе није добио мандат, мандат припада подносиоцу изборне листе који има следећи највећи количник.

Мандат новог посланика траје до истека мандата посланика коме је престао мандат.

Од кандидата из ст. 2. и 3.* овог члана, пре потврђивања мандата, прибавља се писмена сагласност да прихвати мандат.

4. Превремени избори

Члан 99.

У случају распуштања Савезне скупштине или престанка мандата Савезној скупштини, као и у случају доношења одлуке Савезне скупштине о престанку мандата посланицима, расписују се превремени избори.

Превремене изборе расписује председник Републике. Одлука о расписивању превремених избора објављује се у "Службеном листу СРЈ".

Превремени избори спроводе се на начин и по поступку који су овим законом утврђени за спровођење избора.

XII. ЗАШТИТА ИЗБОРНОГ ПРАВА

Члан 100.

Органи надлежни за спровођење избора дужни су да у току изборног поступка обавештавају бираче о њиховим изборним правима и о начину заштите тих права.

Члан 101.

Сваки бирач, кандидат и подносилац изборне листе има право да поднесе приговор надлежној изборној комисији због неправилности у поступку кандидовања и спровођења избора.

Приговор из става 1. овог члана подноси се у року од 24 часа од часа кад је донесена одлука, односно извршена радња или учињен пропуст.

Члан 102.

Приговор против одлуке, радње или пропуста бирачког одбора подноси се изборној комисији.

Приговор против одлуке, радње или пропуста изборне комисије подноси се Савезној изборној комисији.

Члан 103.

Надлежна изборна комисија доноси решење у року од 48 часова од часа пријема приговора и доставља га подносиоцу приговора.

Ако надлежна изборна комисија усвоји приговор, поништиће одлуку или радњу.

Ако надлежна изборна комисија по приговору не донесе решење у роковима предвиђеним овим законом, сматраће се да је приговор усвојен.

Члан 104.

Против решења надлежне изборне комисије којим је одбачен или одбијен приговор може се поднети приговор Савезној изборној комисији.

Приговор се предаје изборној комисији која је донела решење о приговору из става 1. овог члана, у року од 48 часова од часа достављања решења.

Изборна комисија из става 2. овог члана дужна је да, у року од 24 часа од часа пријема приговора, достави Савезној изборној комисији приговоре и све потребне списе.

Члан 105.

Против решења Савезне изборне комисије којим је одбачен или одбијен приговор може се изјавити жалба Савезном уставном суду.

Жалба из става 1. овог члана изјављује се преко Савезне изборне комисије у року од 48 часова од часа достављања решења.

Савезна изборна комисија дужна је да у року од 24 часа од часа пријема жалбе достави Савезном уставном суду жалбу, оспорено решење и све потребне списе на одлучивање.

XIII. ТРОШКОВИ ИЗБОРА

Члан 106.

Средства за рад органа за спровођење избора, средства за припрему изборног материјала и средства за подмиривање других трошкова за спровођење изборних радњи обезбеђују се у савезном буџету.*

Члан 107.

Захтев за доделу средстава Савезној изборној комисији, са спецификацијом укупних трошкова, подноси изборна комисија.

Средства која се исплаћују као накнада за рад лицима у органима за спровођење избора ослобођена су од плаћања пореза и доприноса.

Члан 108.

Политичке странке саме обезбеђују средства за изборну пропаганду и друге изборне активности. Подносиоци изборних листа и кандидати могу, ради покривања трошкова, прикупљати прилоге.

Део средстава за учешће свих подносилаца изборних листа у изборној кампањи обезбеђује се у **савезном буџету***.

Средства из става 2. овог члана расподељују се према мерилима која утврди Савезна изборна комисија.

Ако се изборна листа одбаци или одбије, подносилац те листе мора вратити средства добијена из **савезног буџета***.

Члан 109.

Изабраном посланику кога је предложила група грађана и политичкој странци за изабраног посланика са листе те политичке странке, припада јенократна новчана накнада, чији износ одређује **Савезна изборна комисија***.

XIV. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 110.

Казном затвора до једне године казниће се за кривично дело:

1) ко другог, у намери да му онемогући гласање за савезног посланика, противзаконито не упише у бирачки списак или га избрише из тог списка;

2) ко силом, озбиљном претњом, подмићивањем или на други начин принуди другог или на њега утиче да на изборима за савезне посланике не гласа или да гласа за одређену изборну листу или против те листе.

Ако дело из става 1. овог члана изврши члан Савезне изборне комисије или члан изборне комисије изборне јединице, члан бирачког одбора или друго лице у вршењу дужности у вези са изборима за савезне посланике, казниће се затвором од три месеца до три године.

Члан 111.

Новчаном казном или казном затвора до једне године казниће се за кривично дело:

1) ко после обављених избора за савезне посланике позове бирача на одговорност због гласања или захтева од њега да каже како је гласао или зашто није гласао;

2) ко на изборима за савезне посланике гласа уместо другог бирача под његовим именом или на истом гласању гласа више од једанпут;

3) ко на изборима за савезне посланике уништи, оштети, одузме или прикрије гласачки листић којим је обављено гласање, неку од исправа о изборима или било који предмет намењен изборима или гласању.

Ако дело из става 1. овог члана изврши члан Савезне изборне комисије или члан изборне комисије изборне јединице, бирачког одбора или друго лице у вршењу дужности у вези с наведеним изборима, казниће се затвором од три месеца до три године.

Члан 112.

Новчаном казном или казном затвора до шест месеци казниће се за кривично дело лице које на изборима за савезне посланике повреди тајност гласања.

Ако дело из става 1. овог члана изврши члан Савезне изборне комисије или члан изборне комисије изборне јединице, бирачког одбора или друго лице у вршењу дужности у вези с изборима савезних посланика, казниће се затвором до три године.

Члан 113.

Казном затвора до три године казниће се за кривично дело члан Савезне изборне комисије или члан изборне комисије изборне јединице, или члан бирачког одбора или друго лице које у вршењу дужности у вези с избором савезних посланика измени број датих гласова додавањем или одузимањем гласачких листића или гласова при пребројавању или објави резултате избора који не одговара обављеном гласању.

XV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 114.

Од дана расписивања до дана одржавања првих превремених избора не може протећи мање од 45 ни више од 90 дана.

Члан 115.

Савезна скупштина Савезне Републике Југославије именовале чланове Савезне изборне комисије у року од седам дана од дана ступања на снагу овог закона и чланове изборних комисија изборних јединица у року од седам дана од дана ступања на снагу Закона о изборним јединицама за избор савезних посланика у Веће грађана Савезне скупштине.

Савезна изборна комисија донеће акте предвиђене овим законом најдоцније у року од десет дана од дана именовања њених чланова.

Члан 116.

У поступку спровођења првих превремених избора за посланике у Већу грађана југословенским држављанима, у смислу овог закона, сматраће се држављанин републике чланице Савезне Републике Југославије.

Право да бира посланике на првим превременим изборима има и држављанин СРЈ који је навршио 18 година живота, који је пословно

способан и који има пребивалиште у Савезној Републици Југославији најмање шест месеци пре дана ступања на снагу овог закона.

Члан 117.

Средства из чл. 106, 108. и 109. овог закона за спровођење превремених избора у 1992. години обезбедиће се у износу од 600.000.000 динара.

У оквиру средстава из става 1. овог члана, за финансирање трошкова из члана 108. овог закона обезбеђују се средства у износу од 5.000 просечних нето зарада исплаћених у привреди Савезне Републике Југославије у месецу који је претходио месецу у коме су расписани избори, а за који су објављени званични подаци.

Средства из става 2. овог члана расподељују се на подносиоце изборне листе у изборној јединици тако да се обезбеди:

1) једна трећина, као аконтација по пријави изборне листе, која припада политичкој странци која на листи предложи најмање 75% кандидата, односно групи грађана која предложи најмање 50% кандидата од укупног броја посланика који се бирају у изборној јединици.

2) да се средства из тачке 1. овог члана која би припала једној политичкој странци унећају за 20% за сваку следећу странку која је у коалицији, ако се као подносилац изборне листе јавља више политичких странака;

3) да остатак средстава припадне подносиоцима листе које су потврђене пропорционално укупном броју пријављених кандидата.

Члан 118.

У поступку спровођења првих превремених избора посланика у Веће грађана општи надзор над поступцима политичких странака, кандидата и средстава јавног обавештавања, у току изборних активности спроводи надзорни одбор.

Надзорни одбор састоји се од седам чланова које именује Савезна скупштина на предлог Савезне владе.

Чланови надзорног одбора бирају једног између себе за председника, тајним гласањем.

Надзорни одбор:

1) прати предизборне активности и указује на евентуалне неправилности у поступању политичких странака, кандидата, средстава јавног обавештавања и других учесника у изборном поступку;

2) предлаже мере за поштовање једнакости кандидата у излагању њихових програма;

3) обраћа се јавности ради заштите моралног интегритета личности кандидата;

4) упозорава на поступке политичких странака, органа управе, кандидата и средстава јавног обавештавања којима се омета коректност изборне кампање и угрожава једнакост права свих кандидата.

Ако било који учесник у изборној кампањи својим понашањем позива на насиље, шири националну, верску или расну мржњу или подстиче на неравноправност полова, надзорни одбор ће, без одлагања, а по сазнању за такво понашање, дати иницијативу за покретање поступка пред надлежним државним органима.

Ако се споразум из члана 53. овог закона не закључи у предвиђеном року, надзорни одбор из става 1. овог члана својом одлуком ће утврдити број и трајање емисија за равноправно представљање подносилаца изборних листа.

Члан 119.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о избору савезних посланика у Веће грађана Савезне скупштине ("Службени лист СРЈ", број 1/92).

Члан 120.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном листу СРЈ".

ЗАКОН О ИЗБОРУ САВЕЗНИХ ПОСЛАНИКА У ВЕЋЕ РЕПУБЛИКА САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се избори и престанак мандата савезних посланика у Већу република Савезне скупштине (у даљем тексту: посланици).

Члан 2.

Грађани бирају посланике на основу слободног, општег, једнаког и непосредног изборног права, тајним гласањем.

Нико нема право да, по било ком основу, спречава или приморава грађанина да гласа, да га позива на одговорност због гласања и да од њега тражи да се изјасни за кога је гласао или зашто није гласао.

Члан 3.

Посланици се бирају у изборним јединицама на основу листа политичких странака и листа које предложи групе грађана (у даљем тексту: изборна листа).

Посланички мандати расподељују се сразмерно броју добијених гласова.

Члан 4.

Грађани имају право да преко средстава јавног обавештавања буду обавештени о изборним програмима и активностима подносилаца изборних листа, као и о кандидатима са изборних листа.

Ради остваривања права грађана из става 1. овог члана, средства јавног обавештавања дужна су да доследно примењују начела равноправности свих подносилаца изборних листа и кандидата са тих листа.

Предизборно ћутање, односно престанак изборне пропаганде преко средстава јавног обавештавања и јавних скупова, почиње 48 часова пре дана одржавања избора и траје до времена предвиђеног за затварање бирачких места, које је утврђено у члану 63. овог закона. У том периоду није дозвољено објављивање процене резултата избора.

Члан 5.

Органи за спровођење избора су изборне комисије и бирачки одбори.

Члан 6.

Заштити изборног права обезбеђују изборне комисије, Савезни уставни суд и надлежни судови.

Члан 7.

Средства за спровођење избора обезбеђују се у савезном буџету. Средства за финансирање изборних активности расподељују се пропорционално броју добијених мандата, а према мерилима које утврђује Савезна изборна комисија.

Члан 8.

На радње, акте, поднеске и остале списе у вези са спровођењем избора и престанком мандата посланика не плаћа се такса.

II. ИЗБОРНО ПРАВО

Члан 9.

Изборно право, у смислу овог закона, обухвата право грађана: да бирају и да буду бирани; да кандидују и да буду кандидовани; да одлучују о предложеним кандидатима и изборним листама; да кандидатима јавно постављају питања; да буду правовремено, истинито, потпуно и објективно информисани о програмима и активностима подносилаца изборних листа и о кандидатима са тих листа, као и да располажу другим правима која су предвиђена овим законом.

Члан 10.

Право да бира посланика има југословенски држављанин који је навршио 18 година живота, који је пословно способан и који има пребивалиште на подручју изборне јединице у којој остварује изборно право (у даљем тексту: бирач).

Бирач не може бити лишен права да гласа, нити му то право може бити ускраћено.

За посланика може бити изабран југословенски држављанин који је навршио 18 година живота, који је пословно способан и који има пребивалиште на територији републике чланице у којој остварује изборно право.

Члан 11.

Посланик у Већу република не може бити лице које је истовремено посланик у Већу грађана Савезне скупштине.

III. ИЗБОРНЕ ЈЕДИНИЦЕ

Члан 12.

Избор посланика обавља се у две изборне јединице, и то у Републици Србији и Републици Црној Гори, као јединственим изборним јединицама.

У свакој изборној јединици бира се по 20 посланика. Избор посланика обавља се, на основу изборних листа, у изборној јединици.

IV. БИРАЧКИ СПИСКОВИ

Члан 13.

Евиденција о бирачима води се у бирачком списку. Бирачки списак је јавна исправа и води се по службеној дужности. Бирачки списак је јединствен и сталан и обавезно се ажурира у години у којој се одржавају избори.

Члан 14.

У бирачки списак уписују се бирачи према пребивалишту. У бирачки списак уписују се и југословенски држављани који привремено бораве у иностранству, према њиховом последњем пребивалишту пре одласка у иностранство.

Грађани који се налазе на одслужењу војног рока или на војној вежби, као и грађани који се налазе у притвору или на издржавању казне затвора, уписују се у бирачки списак према последњем пребивалишту.

У бирачки списак не могу се уписати лица која су правноснажном судском одлуком лишена пословне способности. Ако су таква лица била уписана у бирачки списак, брисаће се из њега, а кад им се правноснажном судском одлуком врати пословна способност, поново се уписују у бирачки списак.

Члан 15.

Упис у бирачки списак и брисање из тог списка врши се по службеној дужности, на основу података из матичних књига, других службених евиденција, јавних исправа и непосредног проверавања.

Упис у бирачки списак и брисање из тог списка врше се, на захтев бирача, и на основу других веродостојних доказа.

Члан 16.

У року од три дана од дана расписивања избора, орган надлежан за вођење бирачког списка обавештава грађане, путем јавног огласа или путем средстава јавног обавештавања, да могу извршити увид у би-

рачки списак и тражити упис, брисање, измену, допуну или исправку бирачког списка.

Захтев за упис, брисање, измену, допуну или исправку бирачког списка подноси се органу надлежном за вођење бирачког списка. Уз захтев се прилажу и потребни докази.

Орган надлежан за вођење бирачког списка донеће решење о захтеву из става 2. овог члана у року од 48 часова од дана пријема захтева. Решење се, без одлагања, доставља подносиоцу захтева.

Против решења из става 3. овог члана може се, у року од 48 часова од часа достављања решења, поднети тужба суду надлежном за решавање у управним споровима. Тужба се подноси преко органа који је донео решење, а он је дужан да тужбу и потребне списе достави надлежном суду у року од 24 часа од часа пријема тужбе.

О тужби из става 4. овог члана одлучује суд у року од 24 часа од часа пријема тужбе, сходно прописима о управно-судском спору. Одлука суда је правноснажна и извршна.

Члан 17.

Бирачки списак се закључује најдоцније 15 дана пре дана одређеног за одржавање избора. Надлежни орган донеће решење о закључивању бирачког списка које садржи укупан број грађана уписан у бирачки списак и датум закључивања бирачког списка.

Решење о закључивању бирачког списка доставља се изборној комисији најдоцније у року од 24 часа од часа његовог доношења.

Изборна комисија у року од 24 часа од часа пријема решења, доставља Савезној изборној комисији податке о укупном броју бирача у изборној јединици.

Савезна изборна комисија, на основу података које јој доставе изборне комисије, у року од 24 часа од часа пријема података, јавно објављује укупан број бирача, у целини и по изборним јединицама.

По закључивању бирачког списка, упис, брисање, измене, допуне или исправке, могу се вршити само на основу одлуке надлежног суда утврђеног прописом републике чланице, најдоцније 48 часова пре дана

одређеног за одржавање избора.

Члан 18.

На питања у вези са вођењем бирачких спискова која нису уређена овим законом примењују се прописи република чланица.

Члан 19.

Орган надлежан за вођење бирачког списка саставља оверени извод из бирачког списка за свако бирачко место. Извод се доставља изборној комисији у року од 24 часа од часа доношења решења о закључивању бирачког списка.

Орган из става 1. овог члана издаје потврде о изборном праву. Савезна изборна комисија доноси ближа упутства о садржају извода из бирачког списка, облику у коме се саставља и начину оверивања.

Савезна изборна комисија прописује правила за састављање извода из бирачког списка за бираче који гласају ван бирачког места, и образац потврде о изборном праву.

Члан 20.

Општи надзор над вођењем бирачких спискова врши Савезна изборна комисија.

V. РАСПИСИВАЊЕ ИЗБОРА

Члан 21.

Изборе за посланике расписује председник Републике. Одлуком о расписивању избора одређују се дан одржавања избора и дан од кога почињу теби рокови за вршење изборних радњи. Одлука о расписивању избора објављује се у "Службеном листу СРГ".

Члан 22.

Од дана расписивања избора до одржавања избора не може протећи мање од 45 ни више од 90 дана, осим у случајевима када је то другачије предвиђено Уставом Савезне Републике Југославије.

Члан 23.

Избори се одржавају најдоцније 15 дана пре истека четворогодишњег мандата постојећег сазива. Период од четири године тече од дана потврђивања мандата посланика.

Даном потврђивања мандата посланика новог сазива престаје мандат посланика претходног сазива.

Мандат се потврђује у року од 15 дана од дана објављивања коначних укупних резултата избора.

Члан 24.

У случају престанка мандата Савезној скупштини, распуштања Савезне скупштине или престанка мандата посланицима на основу одлуке Савезне скупштине, председник Републике расписује изборе у року од седам дана од дана престанка мандата Скупштини или дан њеног распуштања, односно на дан ступања на снагу одлуке о престанку мандата посланицима.

VI. ОРГАНИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРА

1. Статус

Члан 25.

Органи за спровођење избора су самостални и независни у свом раду и раде на основу закона и прописа донесених на основу закона.

За свој рад органи за спровођење избора одговарају органу који их је именовао.

Сви органи и организације дужни су да пружају помоћ органима за спровођење избора и да им достављају податке потребне за рад.

Члан 26.

Органи за спровођење избора раде у сталном и проширеном саставу.

Органи за спровођење избора раде у проширеном саставу од дана утврђивања тог састава до објављивања коначних укупних резултата избора.

Органи за спровођење избора одлучују већином гласова чланова у сталном, односно проширеном саставу.

Члан 27.

Чланови изборних комисија именују се на четири године, а чланови бирачких одбора – за сваке изборе.

Члан 28.

Чланови органа за спровођење избора и њихови заменици могу бити лица која имају изборно право.

Члановима органа за спровођење избора и њиховим заменицима престаје функција у овим органима кад прихвате кандидатуру за посланика.

Члан 29.

Рад органа за спровођење избора је јаван.

Представник подносиоца изборне листе и друга лица која прате рад органа за спровођење избора дужни су да поступају у складу с правилима која прописује Савезна изборна комисија.

Кад лица из става 2. овог члана прекрше правила о одржавању реда на бирачком месту или на други начин ометају рад органа за спровођење избора, орган за спровођење избора може их удаљити са бирачког места, а податке о томе уноси у записник.

Кандидат са изборне листе која је потврђена и проглашена не може присуствовати раду органа за спровођење избора.

Члан 30.

Изборне комисије су:

- 1) Савезна изборна комисија;
- 2) изборна комисија изборне јединице (у даљем тексту: изборна комисија).

2. Савезна изборна комисија

Члан 31.

Савезну изборну комисију у сталном саставу чине: председник, секретар и седам чланова, које именује Савезна скупштина, а у проширеном саставу, укупно до осам представника подносилаца изборних листа, и то до четири представника из сваке републике чланице који су предложили укупан број кандидата који се бирају у тој републици чланица а чије су изборне листе подржане највећим бројем потписа бирача. У Савезну изборну комисију именује се и представник савезне организације надлежне за послове статистике.

Председник, секретар и чланови Савезне изборне комисије имају заменике.

Председник и његов заменик именују се из реда судија Савезног суда. Чланови Савезне изборне комисије и њихови заменици именују се из реда носилаца правосудних функција и истакнутих правних стручњака.

Савезна изборна комисија, у року од 48 часова од часа кад изборна комисија донесе решење о проглашењу изборне листе, утврђује који

подносилац изборне листе испуњава услов за одређивање својих представника у састав овог органа.

Решење о испуњењу, односно неиспуњењу услова за одређивање представника подносиоца изборне листе, Савезна изборна комисија доставља подносиоцу изборне листе у року од 24 часа од часа доношења тог решења.

Састав Савезне изборне комисије објављује се у "Службеном листу СРЈ".

Члан 32.

Савезна изборна комисија у сталном саставу је јединствен орган за спровођење непосредних избора за савезне посланике у оба Већа Савезне скупштине и за председника Републике.

Члан 33.

Савезна изборна комисија:

- 1) стара се о законитом спровођењу избора;
- 2) прати примену и даје мишљења и објашњења у вези с применом овог закона;
- 3) усклађује рад изборних комисија у поступку спровођења избора;
- 4) утврђује јединствене стандарде за изборни материјал;
- 5) прописује обрасце за спровођење изборних радњи прописаних овим законом;
- 6) прописује правила за спровођење изборних радњи утврђених овим законом;
- 7) одређује изборне акте који јој се достављају;
- 8) прописује начин проглашења изборних листа;
- 9) одређује начин руковања и чувања изборног материјала;
- 10) објављује коначне укупне резултате избора;
- 11) подноси извештај Већу република о спроведеним изборима;
- 12) обавља и друге послове утврђене овим законом.

Члан 34.

Савезна изборна комисија доноси пословник о свом раду. Услове за рад Савезне изборне комисије обезбеђује Савезна скупштина.

Члан 35.

Савезна изборна комисија врши општи надзор над обављањем изборних радњи свих органа за спровођење избора.

У вршењу општег надзора из става 1. овог члана и члана 20. овог закона, Савезна изборна комисија може одредити орган који ће обавити радње које није обавио орган утврђен овим законом, односно непосредно преузети обављање ових послова.

3. Изборна комисија

Члан 36.

Изборну комисију у сталном саставу чине: председник, секретар и седам чланова, које именује Савезна изборна комисија, а у проширеном саставу, и до осам представника подносилаца листа из редова предлагача чије су изборне листе подржане највећим бројем потписа бирача у изборној јединици.

Председник и чланови изборне комисије и њихови заменици именују се из реда носилаца правосудних функција и истакнутих правних стручњака.

Изборна комисија, у року од 48 часова од часа доношења решења о проглашењу изборне листе, утврђује који подносилац изборне листе испуњава услов за одређивање својих представника у састав изборне комисије.

Решење о испуњењу, односно неиспуњењу услова за одређивање представника подносиоца изборне листе у састав изборне комисије, изборна комисија доставља подносиоцу изборне листе у року од 24 часа од часа доношења тог решења.

Састав изборне комисије објављује се у "Службеном листу СРЈ".

Члан 37.

Изборна комисија:

- 1) стара се о законитом спровођењу избора у изборној јединици;
- 2) организује техничке припреме за избор;
- 3) одређује бирачка места;
- 4) образује бирачке одборе и именује председника и чланове бирачких одбора;
- 5) утврђује број гласачких листића за бирачка места, оверава их и, заједно са овереним изводом из бирачког списка, записнички предаје бирачким одборима;
- 6) утврђује да ли су изборне листе састављене и поднесене у складу са овим законом;
- 7) доноси решење о проглашењу изборне листе;
- 8) утврђује резултате гласања у изборној јединици и број гласова за сваку изборну листу;
- 9) утврђује број мандата који припадају свакој изборној листи;
- 10) подноси извештај о резултатима избора Савезној изборној комисији;
- 11) доставља податке о изборима органима надлежним за прикупљање и обраду статистичких података;
- 12) обавља и друге послове утврђене овим законом.

Члан 38.

Изборна комисија доноси пословник о свом раду.

4. Бирачки одбор

Члан 39.

Бирачки одбор чине: председник, најмање два члана и по један представник подносиоца изборне листе који је предложио све кандидате за посланике који се бирају у изборној јединици.

Председник и чланови бирачког одбора имају заменике.

Бирачки одбор именује се најдопније десет дана пре дана одређеног за одржавање избора.

Изборна комисија, у року од 48 часова од часа доношења решења о проглашењу изборне листе, утврђује који подносилац изборне листе испуњава услове за одређивање својих представника у саставу бирачког одбора.

Решење о испуњењу, односно неиспуњењу услова за одређивање представника подносиоца изборне листе у састав бирачког одбора, изборна комисија доставља подносиоцу изборне листе у року од 24 часа од часа доношења тог решења.

Подносиоци изборних листа могу се споразумети да у бирачки одбор одреде заједничког представника.

У случају истовременог одржавања избора за посланике у Веће република Савезне скупштине, посланике у Веће грађана Савезне скупштине и за председника Републике, функцију бирачких одбора обављају исти бирачки одбори именовани од стране надлежног органа за спровођење избора. У састав бирачког одбора улази по један представник подносиоца изборне листе за избор посланика у Веће република и Веће грађана Савезне скупштине, односно подносиоца предлога кандидата за избор председника Републике, који испуњава бар један од услова за одређивање представника у састав бирачких одбора, утврђених прописима за спровођење тих избора.

Члан 40.

Бирачки одбор непосредно спроводи гласање на бирачком месту, обезбеђује правилност и тајност гласања, утврђује резултате гласања на бирачком месту и обавља друге послове одређене овим законом.

Бирачки одбор се стара о одржавању реда на бирачком месту за време гласања.

Бирачки одбор одређује два члана бирачког одбора за гласање ван бирачког места.

Ближа правила о раду бирачког одбора прописује Савезна изборна комисија.

5. Представници подносилаца изборних листа у органима за спровођење избора

Члан 41.

Подносилац изборне листе из чл. 31, 36. и 39. овог закона одређује представника у органе за спровођење избора и о томе обавештава органе који су именовали органе за спровођење избора.

По добијању обавештења о лицима која улазе у проширени састав органа за спровођење избора, ти органи, у сталном саставу, најдопније у року од 48 часова од часа пријема обавештења, утврђују лица која постају њихови чланови.

Ако подносилац изборне листе не одреди представника у орган за спровођење избора, најдопније пет дана пре дана одређеног за одржавање избора, тај орган наставља да ради и да пуноважно одлучује без представника подносиоца изборне листе.

VII. ИЗБОРНА ЛИСТА

1. Кандидатура

Члан 42.

Кандидате за изборну листу, под условима утврђеним овим законом, могу предлагати регистроване политичке странке посебно или заједно, као и група грађана.

У име политичке странке, односно групе грађана, предлог из става 1. овог члана може поднети само лице које је политичка странка, односно група грађана овластила.

У име коалиције странака, предлог из става 1. овог члана подноси само овлашћено лице.

Члан 43.

Једно лице може бити кандидат само на једној изборној листи и само у једној изборној јединици.

На једној изборној листи може бити највише онолико кандидата колико се посланика бира у тој изборној јединици, а најмање једна половина од тог броја.

Једно лице не може истовремено бити кандидат за савезног посланика у Веће република, савезног посланика у Веће грађана, као ни кандидат за председника Републике када се ти избори одржавају у исто време.

Члан 44.

Подносилац изборне листе може повићи листу најдопније до дана утврђивања збирне изборне листе.

Повлачењем изборне листе престаје функција представника подносиоца листе у свим органима за спровођење избора, као и сва права која му у том својству по одредбама овог закона припадају.

Кандидат може одустати од кандидатуре до дана доношења решења о проглашењу изборне листе.

Члан 45.

Ако по доношењу решења о проглашењу изборне листе кандидат одустане од кандидатуре, ако правноснажном судском одлуком буде лишен пословне способности, изгуби југословенско држављанство, или му престане пребивалиште на територији Савезне Републике Југославије, или у случају смрти кандидата, подносилац изборне листе губи право да предложи новог кандидата.

Положај на изборној листи кандидата из става 1. овог члана заузима кандидат који је по редоследу следећи на изборној листи.

У случају из става 1. овог члана изборна листа је важећа иако у погледу броја кандидата не испуњава услове из члана 42. овог закона, нити подносиоцима листе престају права утврђена овим законом.

2. Назив, утврђивање и проглашавање изборне листе

Члан 46.

Назив изборне листе одређује се према називу политичке странке која подноси листу.

Ако две или више политичких странака поднесу заједничку изборну листу, назив изборне листе одређују споразумно.

Уз назив изборне листе групе грађана подносилац одређује и ближу ознаку те листе.

У назив изборне листе из ст. 1. до 3. овог члана подносиоци изборне листе могу укључити име и презиме носиоца те листе.

Члан 47.

Изборна листа је утврђена кад је својим потписом подржи најмање 1.000 бирача који имају пребивалиште у изборној јединици до милион бирача, односно 2.500 бирача у изборној јединици која има више од милион бирача.

Савезна изборна комисија прописује садржај и облик обрасца за потписе из става 1. овог члана.

Члан 48.

Бирач може својим потписом подржати само једну изборну листу.

Члан 49.

Прикупљање потписа за предлагање кандидата за изборну листу у оквиру изборне кампање, покрећу и обављају политичке странке, као и грађани, појединачно или колективно.

Члан 50.

Изборна листа доставља се изборној комисији најдоцније 30 дана пре дана одређеног за одржавање избора.

Уз изборну листу, изборној комисији доставља се следећа документација:

- 1) потврда о изборном праву за сваког кандидата са изборне листе, у којој је назначено име и презиме, датум рођења, занимање и лични број кандидата;
- 2) писмена изјава кандидата да прихвата кандидатуру;
- 3) потврда о пребивалишту кандидата;
- 4) писмена сагласност носиоца листе из члана 46. став 4. овог закона;
- 5) потврда о југословенском држављанству кандидата;
- 6) овлашћење лица које подноси изборну листу.

Члан 51.

По пријему изборне листе и документације, изборна комисија издаје решење којим се проглашава изборна листа једне (страначка изборна листа), две или више политичких странака (коалициона изборна листа), односно групе грађана (изборна листа групе грађана).

Решење о проглашењу изборне листе из става 1. овог члана изборна комисија доставља подносиоцу без одлагања.

Члан 52.

Ако изборна комисија утврди да изборна листа није поднесена благовремено, донеће решење о њеном одбацивању.

Ако изборна комисија утврди да изборна листа садржи недостатке који су сметња за њено проглашење у складу са овим законом, донеће, у року од 24 часа од часа пријема изборне листе, закључак којим се подносиоцу изборне листе налаже да, најдоцније у року од 48 часова од часа достављања закључка, отклони те недостатке. Тим закључком предлагачу ће се истовремено указати на радње које треба да обави ради отклањања недостатака.

Ако изборна комисија утврди да изборна листа не испуњава услове предвиђене овим законом, односно да недостаци изборне листе нису отклонени или нису отклонени у предвиђеном року, донеће у наредних 48 часова решење којим се одбија проглашење изборне листе.

3. Збирна изборна листа и редослед изборних листа

Члан 53.

Збирну изборну листу утврђује изборна комисија и она садржи све изборне листе са именима свих кандидата.

Редослед на збирној изборној листи утврђује председник изборне комисије жребом, у присуству овлашћених представника подносилаца изборних листа који испуњавају услове предвиђене овим законом за учешће у раду изборне комисије.

Сваки подносилац изборне листе има право да у року од 48 часова од дана објављивања збирне изборне листе изврши увид у све поднете изборне листе и документацију поднету уз њих.

Збирну изборну листу изборна комисија јавно објављује најдоцније 20 дана пре дана одређеног за одржавање избора.

VIII. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОДНОСИЛАЦА ИЗБОРНИХ ЛИСТА И КАНДИДАТА СА ИЗБОРНИХ ЛИСТА

Члан 54.

Подносиоци изборних листа имају право да у јавним гласилима, у оквиру истих дневних термина, односно рубрика, равноправно обавештавају грађане о програмима и активностима, као и о предложеним кандидатима.

За представљање подносилаца изборних листа и кандидата, као и за друге предизборне активности, не могу се прикупљати и обезбеђивати средства од страних правних и физичких лица.

Члан 55.

Организације које емитују радио и телевизијски програм, а чији су оснивачи савезна држава, односно републике чланице, обавезне су да од дана расписивања избора, у оквиру политичко-информативног програма чија су чујност и видљивост обезбеђена на целој територији републике чланице, у једнаком трајању и у истом термину, обезбеде представљање подносилаца изборних листа и кандидата са изборних листа, као и изношење и образлагање изборног програма подносилаца тих листа.

Члан 56.

Уредници и водитељи политичко-информативних и специјализованих емисија обавезни су да у току изборне кампање независно и објективно представљају све кандидате, а водитељи емисија морају имати непристрасан однос према свим заступљеним политичким, социјалним и етничко-културним програмима.

У складу са одредбом става 1. овог члана, а на основу члана 4. став 2. овог закона, организују се емисије којима се обезбеђује јавно сучељавање изборних програма подносилаца изборних листа и кандидата са тих листа.

Члан 57.

Представници организација које емитују радио и телевизијски програм, а чији су оснивачи савезна држава, односно републике чланице, представници оснивача тих организација и представници политичких странака које намеравају да учествују на изборима споразумом утврђују број и трајање емисија за равноправно представљање.

Споразум из става 1. овог члана закључује се најдоцније пет дана од дана доношења одлуке о расписивању избора и без одлагања јавно објављује.

Члан 58.

Равноправне услове за представљање свих подносилаца изборних листа и кандидата са изборних листа дужна су да обезбеде, у складу са овим законом, и сва средства јавног обавештавања чији су оснивачи покрајина, град или општина.

Средства јавног обавештавања из става 1. овог члана, уз учешће представника оснивача и подносилаца изборних листа, утврђују ближа правила за представљање подносилаца изборних листа, изборних програма и кандидата са изборних листа.

Подносиоци изборних листа остварују право на представљање у јавним гласилима под истим условима, без обзира ко је оснивач јавног гласила.

IX. СПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРА

1. Бирачка места

Члан 59.

Гласање за посланике обавља се на бирачком месту. Ближа правила у вези са бирачким местом утврђује Савезна изборна комисија.

Члан 60.

Бирач гласа на бирачком месту на коме је уписан у извод из бирачког списка.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, бирач може, путем писма, гласати и ван бирачког места на коме је уписан у извод из бирачког списка, под условима утврђеним овим законом.

Начин гласања ван бирачког места, као и број бирача који су на тај начин остварили своје бирачко право, уносе се у записник о раду бирачког одбора.

Ближа правила о гласању путем писма утврђује Савезна изборна комисија.

Члан 61.

Сваком бирачу, најдоцније пет дана пре дана одржавања избора доставља се обавештење о дану и времену одржавања избора, са бројем и адресом бирачког места на коме гласа и бројем под којим је уписан у извод из бирачког списка.

Обавештење из става 1. овог члана бирачима доставља орган надлежан за вођење бирачког списка.

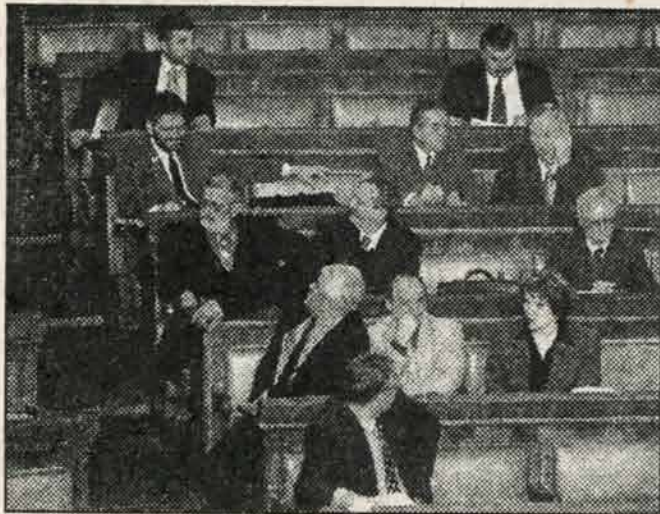
Члан 62.

Сваки бирач гласа лично.

Бирач у току одржавања избора може гласати само једанпут.

Гласање је тајно.

Гласа се на овереним гласачким листићима.

На бирачком месту забрањено је коришћење пејџера, мобилних телефона и других средстава веза и комуникација.

На бирачком месту и на 50 метара од бирачког места забрањено је истицање симбола политичких странака и другог пропагандног материјала.

Ако се у току гласања наруше правила из ст. 1. до 6. овог члана, бирачки одбор се распушта, а гласање на том бирачком месту се понавља.

Ближа упутства о мерама којима се обезбеђује тајност гласања утврђује Савезна изборна комисија.

Члан 63.

Бирачка места у изборној јединици отварају се у 7,00 часова, а затварају у 20,00 часова. У току тог времена бирачко место мора бити непрекидно отворено.

Бирачима који су се затекли на бирачком месту у тренутку његовог затварања омогућиће се да гласају, с тим што бирачки одбор прецизно утврђује број и идентитет тих бирача.

Члан 64.

Ако се на бирачком месту наруши ред, бирачки одбор може прекинути гласање док се ред не успостави. Разлози и трајање прекида гласања уносе се у записник о раду бирачког одбора.

Ако је гласање прекинуто дуже од једног часа, продужава се за онолико времена колико је прекид трајао.

Члан 65.

Док је бирачко место отворено и док траје гласање сви чланови бирачког одбора или њихови заменици морају бити на бирачком месту.

За свако бирачко место обезбедиће се посебна просторија у којој је могуће обезбедити тајност гласања.

Забрањено је задржавање на бирачком месту свих лица која немају права и дужности у вези са спровођењем избора која су утврђена овим законом.

Припадници полиције на дужности могу ући на бирачко место само уз дозволу председника бирачког одбора и само ако су на бирачком месту нарушени ред и мир.

Због повреде одредаба ст.1. до 4. овог члана може се поднети приговор изборној комисији, која одлучује да ли ће се гласање на том бирачком месту поновити.

2. Изборни материјал

Члан 66.

Гласачки листић садржи:

- 1) ознаку изборне јединице;
- 2) редни број који се ставља испред назива изборне листе;
- 3) називе изборних листа, сагласно одредбама члана 46. овог закона, према редоследу утврђеном на збирној изборној листи, са именом и презименом првог кандидата са листе;
- 4) напомену да се гласа само за једну изборну листу, заокруживањем редног броја испред назива те листе.

Члан 67.

Гласачке листиће припрема и оверава изборна комисија.

Изборна комисија утврђује број гласачких листића, који мора бити једнак броју бирача уписаних у бирачки списак.

Савезна изборна комисија контролише припрему и оверу гласачких листића и одређује број резервних гласачких листића.

Гласачки листићи штампају се на једном месту, на хартији заштићеној воденим жигом.

Подносилац изборне листе доставља Савезној изборној комисији име лица које има право да присуствује штампању, бројању, паковању гласачких листића и њиховом достављању органима надлежним за спровођење избора.

Савезна изборна комисија ближе прописује облик и изглед гласачких листића, начин и контролу њиховог штампања и руковање гласачким листићима.

Члан 68.

Изборна комисија је дужна да за сваки бирачки одбор благовремено припреми материјал за гласање, а нарочито потребан број гласачких листића, изборне листе, извод из бирачког списка, потарде о изборном праву, посебне и службене коверте за гласање, као и образац записника о раду бирачког одбора.

Примопредаја изборног материјала врши се најдоцније 48 часова пре дана одржавања избора.

Надлежни орган стара се о уређивању бирачких места и припрема за сваки бирачки одбор потребан број гласачких кутија са прибором за њихово печатење и прибором за писање.

На дан избора, пре почетка гласања, бирачки одбор утврђује да ли је припремљени изборни материјал за то бирачко место потпун и исправан, да ли је бирачко место уређено на начин којим се обезбеђује тајност гласања и да ли гласање може почети, што уноси у записник о свом раду.

Члан 69.

Збирна изборна листа, с називима изборних листа и именима свих кандидата, мора за време гласања бити видно истакнута на бирачком месту.

Садржај, облик и начин истицања збирне изборне листе из става 1. овог члана прописује Савезна изборна комисија.

Члан 70.

Представници подносилаца изборних листа и кандидати за посланике имају право увида у изборни материјал, а нарочито у изводе из бирачких спискова, записнике бирачког одбора, записнике изборних комисија и гласачке листиће. Увид се врши у службеним просторијама изборне комисије, као и код органа код којих се изборни материјал налази.

Увид у изборни материјал може се извршити у року од пет дана од дана одржавања избора.

Члан 71.

Изборни материјал чува се најмање четири године.

Савезна изборна комисија прописује начин коришћења изборног материјала.

Члан 72.

Савезна изборна комисија прописује садржину и облик образаца и изборног материјала потребних за спровођење избора у року од 15 дана од дана њеног именованја.

3. Гласање

Члан 73.

Бирачки одбор проверава гласачку кутију у присуству бирача који први дође на бирачко место. Резултат контроле уписује се у контролни лист, који потписују чланови бирачког одбора и бирач који је први дошао на бирачко место.

У гласачку кутију убацује се контролни лист, а затим се она у присуству првог бирача печати, што се уноси у записник о раду бирачког одбора.

По отварању гласачке кутије, најпре се проверава да ли у њој постоји контролни лист. Ако у гласачкој кутији нема контролног листа, бирачки одбор се распушта и именује се нови, а гласање на том бирачком месту се понавља.

Образац контролног листа и начин печатења гласачке кутије прописује Савезна изборна комисија.

Члан 74.

Бирач најпре саопштава бирачком одбору своје име и презиме, а личној картом или другом исправом доказује свој идентитет.

Бирач не може гласати без подношења доказа о свом идентитету. Председник или члан бирачког одбора, пошто утврди идентитет бирача, заокружује редни број под којим је бирач уписан у извод из бирачког списка, објашњава му начин гласања и предаје гласачки листић.

Члан 75.

Чланови бирачког одбора не смеју ни на који начин утицати на одлуку бирача.

Чланови бирачког одбора дужни су да бирачу, на његов захтев, поново објасне начин гласања.

Чланови бирачког одбора дужни су нарочито да пазе да нико не омета бирача приликом попуњавања гласачког листића и да у потпуности буде обезбеђена тајност гласања.

Ако се у току гласања повреде одредбе из ст. 1. до 3. овог члана изборна комисија распушта бирачки одбор, образује нови бирачки одбор и одређује понављање гласања у том бирачком одбору.

Члан 76.

Бирач може гласати само за једну изборну листу са гласачког листића.

Глас се заокруживањем редног броја испред назива изборне листе за коју се гласа.

Бирач сам пресавија попуњени гласачки листић тако да се не види како је гласао и ставља га у одговарајућу гласачку кутију, а затим напушта бирачко место.

Члан 77.

На дан избора не могу се вршити никакве промене у изводима из бирачких спискова.

Ако поступи противно одредби става 1. овог члана, бирачки одбор се распушта, а гласање на том бирачком месту се понавља.

Члан 78.

Бирач који није у могућности да на бирачком месту лично гласа (слепо, инвалидно или неписмено лице) има право да поведе лице које ће уместо њега, на начин које му оно одреди, испунити листић, односно обавити гласање.

Начин гласања за бирача из става 1. овог члана уноси се у записник.

Члан 79.

Бирач који није у могућности да гласа на бирачком месту (немоћно или спречено лице) обавестиће бирачки одбор о томе да ли жели да гласа. Бирачки одбор ће преко својих чланова омогућити таквом лицу да гласа на начин којим се обезбеђује непосредност и тајност гласања.

Пошто је обавештен о немогућности бирача да гласа на бирачком месту, бирачки одбор ће, преко чланова бирачког одбора, доставити бирачу у службеној коверти оверени гласачки листић, збирну изборну листу, посебан коверат за попуњени гласачки листић и потврду о његовом изборном праву.

Пошто бирач из става 1. овог члана гласа, затвара гласачки листић у посебан коверат, који чланови бирачког одбора пред њим печате жигом на печатном воску. Потом затворени коверат у коме се налази

гласачки листић и потврду о изборном праву ставља у службени коверат, који чланови бирачког одбора пред њим печате.

Чланови бирачког одбора предају бирачком одбору службени коверат, који бирачки одбор отвара, констатује да је у њему потврда о изборном праву, заокружује редни број под којим је бирач уписан у извод из бирачког списка, а неотворени коверат са гласачким листићем убације у гласачку кутију.

Начин гласања бирача из става 1. овог члана уноси се у записник. Ближа правила о начину гласања из става 1. овог члана доноси Савезна изборна комисија.

Члан 80.

Бирачи који се налазе на одслужењу војног рока или на војној вежби, односно који извршавају обавезу у јединицама или установама Војске Југославије, гласају у тим јединицама, односно установама.

На основу података органа који води бирачки списак о бирачима из става 1. овог члана, изборна комисија је дужна да сачини и овери посебне изводе из бирачког списка за те бираче и да их, заједно са потребним бројем оверених гласачких листића, збирних изборних листа и посебним и службеним ковертима, достави војним јединицама и војним установама где се ти бирачи налазе.

Пошто бирач из става 1. овог члана гласа, затвара гласачки листић у посебан коверат, који се пред њим печата жигом на печатном воску. Потом се затворени коверат у коме се налази гласачки листић ставља у службени коверат, који орган надлежан за спровођење избора у војној јединици, односно војној установи пред њим печата.

Орган надлежан за спровођење избора у војној јединици и војној установи доставља изборној комисији запечаћене службене коверте.

Савезна изборна комисија утврђује ближа правила о начину гласања у војној јединици, односно војној установи.

Члан 81.

Бирачи који на дан одржавања избора раде или се школују у земљи, а ван места у коме су уписани у извод из бирачког списка, могу гласати путем писма.

Бирачи из става 1. овог члана обраћају се бирачком одбору на бирачком месту на коме су уписани у извод из бирачког списка захтевом да им тај бирачки одбор достави обавештење о гласању, гласачки листић, збирну изборну листу, посебан коверат за гласачки листић, потврду о изборном праву и службени коверат.

Пошто бирач из става 1. овог члана гласа, затвара гласачки листић у посебан коверат. Потом затворени коверат у коме се налази гласачки листић и потврду о изборном праву ставља у службени коверат који поштом доставља бирачком одбору из става 2. овог члана.

Члан 82.

Бирачи који на дан одржавања избора, због оправданих разлога не могу да гласају у месту у коме су уписани у извод из бирачког списка, као и бирачи који не могу да гласају пред бирачким одбором у том месту, могу гласати у месту и пред бирачким одбором одређеним у складу са чланом 35. овог закона.

Члан 83.

Бирачи који у време одржавања избора привремено бораве у иностранству, гласају на бирачком месту на подручју последњег пребивалишта на територији Савезне Републике Југославије пре одласка у иностранство.

Члан 84.

Бирачи који се као чланови посада поморских и речних бродова, трговачке морнарице који плове под заставом Савезне Републике Југославије налазе на дан гласања ван територијалних вода Савезне Републике Југославије, бирачи на раду у дипломатском или конзуларном представништву Савезне Републике Југославије у иностранству и чланови њихових породица који живе у иностранству, гласају на броду, односно у дипломатском или конзуларном представништву.

Услов за гласање лица из става 1. овог члана обезбеђује надлежно савезно министарство.

На основу података органа који води бирачки списак о бирачима из става 1. овог члана, изборна комисија је дужна да сачини и овери посебне изводе из бирачког списка за те бираче и да их, заједно са потребним бројем оверених гласачких листића, збирних изборних листа, одговарајућим потврдама о бирачком праву и посебним и службеним ковертима, достави броду, односно представништву.

За спровођење избора на броду и у дипломатском или конзуларном представништву, старшина брода, односно представништва образује бирачки одбор састављен из реда бирача на броду, односно представништву.

Пошто бирач из става 1. овог члана гласа, затвара гласачки листић у посебан коверат. Потом затворени коверат у коме се налази гласачки листић и потврду о изборном праву ставља у службени коверат, који се пред њим печата.

Орган надлежан за спровођење избора на броду, односно у дипломатском или конзуларном представништву без одлагања доставља надлежној изборној комисији запечаћене службене коверте.

Ближа правила о начину гласања бирача из става 1. овог члана доноси Савезна изборна комисија.

Члан 85.

Лица која су у притвору и лица која издржавају казну затвора гласају путем писма.

На основу података органа који води бирачки списак о бирачима из става 1. овог члана, изборна комисија је дужна да сачини и овери посебне изводе из бирачког списка за те бираче и да их, заједно са потребним бројем оверених гласачких листића, збирних изборних листа, одговарајућим потврдама о изборном праву и посебним и службеним ковертима, достави установи за издржавање казне затвора у којој се ти бирачи налазе.

Пошто бирач из става 1. овог члана гласа, затвара гласачки листић у посебан коверат. Потом затворени коверат у коме се налази гласачки листић и потврду о изборном праву ставља у службени коверат који члан бирачког одбора пред њим печата.

Ближа правила о начину гласања лица из става 1. овог члана доноси Савезна изборна комисија.

Члан 86.

У случајевима гласања путем писма узеше се у обзир само гласови који на бирачко место или у изборну комисију стигну до 20,00 часова на дан одржавања избора.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, ако због велике удаљености бирач из чл. 80, 81. и 84. овог закона бирачки одбори нису у стању да благовремено доставе изборни материјал, најкраћим путем обавестиће о томе изборну комисију.

Изборни материјал из става 2. овог члана бирачки одбори достављају накондано, а најдоцније до 20,00 часова наредног дана од дана одржавања избора.

У случајевима гласања путем писма, број бирача који су гласали и начин гласања уноси се у посебан записник чији садржај и облик прописује Савезна изборна комисија.

Х. УТВРЂИВАЊЕ И ОБЈАВЉИВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ИЗБОРА

1. Утврђивање резултата избора

Члан 87.

По завршеном гласању, бирачки одбор приступа утврђивању резултата гласања на бирачком месту.

Бирачки одбор утврђује број неупотребљених гласачких листића и те листиће ставља у посебан омот, који печата.

На основу извода из бирачког списка, бирачки одбор утврђује укупан број бирача који су гласали.

Кад се гласачка кутија отвори, после провере контролног листа, важећи гласачки листићи одвајају се од неважећих.

Бирачки одбор констатује број неважећих гласачких листића и уноси га у записник. Затим утврђује број важећих листића и број гласова за сваку изборну листу, што такође уноси у записник.

Неважећи гласачки листић је: непопуњени гласачки листић, листић који је попуњен тако да се не може утврдити за коју се изборну листу гласало и листић на коме је заокружено више од једне изборне листе.

Ако је на гласачком листићу заокружено име и презиме првог кандидата на изборној листи или је заокружен назив изборне листе, односно ако су заокружени истовремено редни број и назив изборне листе и име и презиме првог кандидата, такав листић сматра се важећим.

Ако је гласање обављено путем писма, гласачки листић уз који нема потврде о изборном праву сматра се неважећим.

Ако се утврди да је број гласачких листића у гласачкој кутији већи од броја бирача који су гласали, бирачки одбор се распушта и именује нови, а гласање на том бирачком месту се понавља. Резултат гласања на том бирачком месту утврђује се после поновљеног гласања.

Члан 88.

Кад бирачки одбор утврди резултате гласања, у записник о раду бирачког одбора уноси се: број примљених гласачких листића; број неупотребљених гласачких листића; број употребљених гласачких листића; број неважећих гласачких листића; број важећих гласачких листића; број гласова датих за сваку изборну листу; број бирача према изводу из бирачког списка; број бирача који су гласали по списку и број бирача који су гласали путем писма.

У записник о раду бирачког одбора уносе се и примедбе и мишљења чланова бирачког одбора, подносилаца изборних листа и заједничких представника подносилаца изборних листа из члана 39. овог закона, као и све друге чињенице значајне за гласање.

Записник о раду бирачког одбора потписују сви чланови бирачког одбора.

Записник о раду бирачког одбора израђује се на прописаном образцу који се штампа у шест примерака.

Први примерак записника са утврђеним изборним материјалом доставља се изборној комисији.

Други примерак записника истиче се на бирачком месту на јавни увид.

Преостала четири примерка записника уручују се представницима подносилаца изборних листа које су освојиле највећи број гласова на том бирачком месту, и то одмах, уколико подносилац изборне листе има представника у бирачком одбору, а уколико га нема – представник подносиоца изборне листе може преузети примерак записника од изборне комисије у року од 12 часова.

Остали подносиоци изборне листе имају право да, у року од 12 часова од достављања материјала са бирачког места изборној комисији, од изборне комисије добију фотокопију записника са бирачког места, оверену од стране изборне комисије.

Члан 89.

По утврђивању резултата гласања, бирачки одбор ће без одлагања, а најдоцније у року од 18 часова од часа затварања бирачког места, доставити изборној комисији: записник о раду, са изводом из бирачког списка; неупотребљене и, одвојено, употребљене гласачке листиће; неважеће и, одвојено, важеће гласачке листиће, као и преостали изборни материјал.

Члан 90.

Резултате избора утврђује изборна комисија, на основу резултата на свим бирачким местима у изборној јединици.

По пријему изборног материјала са бирачких места, изборна комисија утврђује: укупан број бирача уписаних у бирачки списак; број бирача који су гласали на бирачким местима; број бирача који су гласали путем писма; укупан број гласачких листића примљених на бирачким местима; укупан број неупотребљених гласачких листића; укупан број неважећих гласачких листића; укупан број важећих гласачких листића и број гласова датих за сваку изборну листу појединачно и доставља их Савезној изборној комисији у року од 72 часа од часа затварања бирачких места.

Садржај и облик образаца записника о раду изборне комисије прописује Савезна изборна комисија.

Члан 91.

Изборна комисија утврђује укупан број гласова који је добила свака појединачна изборна листа и утврђује број мандата који припада свакој листи.

Свакој изборној листи припада број мандата који је сразмеран броју добијених гласова.

Члан 92.

У расподелу мандата учествују само изборне листе које су добиле најмање 5% гласова од укупног броја гласова бирача који су гласали у изборној јединици.

Члан 93.

Изборна комисија расподељује мандате применом система највећег количника.

Број мандата који ће добити појединачна листа утврђује се тако да се укупан број гласова који је добила појединачна листа у изборној јединици дели бројевима од један до закључно са бројем који одговара броју посланика који се бира у изборној јединици. Тако добијени количници разврставају се по величини, при чему се у обзир узима онолико највећих количника колико се посланика бира у изборној јединици. Свака листа добија онолико мандата колико тих количника на њу отпада.

Ако две или више изборних листа добију исте количнике на основу којих се додељује један или више изборних мандата, а нема више нерасподељених мандата, мандат ће се доделити изборној листи која је добила укупан већи број гласова.

Кад одређеној изборној листи припадне више мандата него што је на тој листи предложено кандидата за посланике, мандат се додељује изборној листи која има следећи највећи количник.

Ако ниједна изборна листа није добила најмање 5% гласова одређених чланом 92. овог закона, расподела мандата извршиће се на начин одређен ст. 1. до 3. овог члана.

Члан 94.

Мандати који припадају одређеној изборној листи додељују се само кандидатима са те листе.

Кад одређеној изборној листи припадне више мандата него што је на тој листи предложено кандидата за посланика, мандат се додељује изборној листи која има следећи највећи количник.

Члан 95.

Подносилац изборне листе расподељује мандате који су припали тој изборној листи кандидатима са те изборне листе и то једну трећину добијених мандата кандидатима на листи према њиховом редоследу на листи, а две трећине добијених мандата кандидатима са листе према избору подносиоца те листе, у складу са његовим правилима.

Кад изборној листи припадне паран, односно непаран број мандата који није дељив бројем три, подносилац изборне листе расподељује кандидатима на листи према њиховом редоследу цео број мандата који се добије дељењем укупног броја мандата који припада тој изборној листи бројем три увећаним за један, а преостали број мандата кандидатима са листе према избору подносиоца те листе, у складу са његовим правилима.

Подносилац изборне листе ће, најкасније у року од десет дана од дана објављивања укупних резултата избора, доставити Савезној изборној комисији податке о томе којим кандидатима са изборне листе се додељују добијени посланички мандати, у складу са одредбама овог закона.

Ако подносилац изборне листе не достави податке, Савезна изборна комисија ће га писмено обавестити да је дужан да то учини у наредном року од пет дана, уз упозорење на последичне непоштовања.

Ако подносилац изборне листе не достави податке ни у наредном остављеном року, Савезна изборна комисија ће посебним решењем све добијене мандате са те изборне листе доделити кандидатима са листе, према њиховом редоследу на листи. Против овог решења није дозвољен приговор, нити жалба.

2. Објављивање резултата избора

Члан 96.

О укупним резултатима избора посланика Савезна изборна комисија јавно објављује податке о:

- 1) броју бирача уписаних у бирачки списак;
- 2) броју бирача који су гласали на бирачком месту;
- 3) броју бирача који су гласали ван бирачког места;
- 4) броју бирача који су гласали;
- 5) броју примљених гласачких листића;
- 6) броју неупотребљених гласачких листића;
- 7) броју употребљених гласачких листића;
- 8) броју неважећих гласачких листића;
- 9) броју важећих гласачких листића;
- 10) броју гласова који су добиле поједине изборне листе;
- 11) броју мандата који су добиле поједине изборне листе.

Члан 97.

Коначне укупне резултате избора Савезна изборна комисија објављује у року од 24 часа од часа пријема извештаја изборних комисија.

Од завршетка гласања до објављивања коначних укупних резултата избора, изборна комисија, преко средстава јавног обавештавања, објављује привремене податке о резултатима избора у изборној јединици.

Коначни укупни резултати избора објављују се у "Службеном листу СРЈ".

Члан 98.

Савезна изборна комисија, на дан потврђивања мандата, издаје посланику уверење да је изабран за посланика у Веће република.

XI. ПРЕСТАНАК МАНДАТА, ПОНОВНИ ИЗБОРИ, ПОПУЊАВАЊЕ УПРАЖЊЕНИХ ПОСЛАНИЧКИХ МЕСТА И ПРЕВРЕМЕНИ ИЗБОРИ

1. Престанак мандата

Члан 99.

Посланику престаје мандат пре истека времена на које је изабран:

- 1) подношењем оставке;
- 2) распуштањем Савезне скупштине, престанком мандата Савезној скупштини, односно престанком мандата посланицима на основу одлуке Савезне скупштине, у складу са Уставом Савезне Републике Југославије;
- 3) ако је правноснажном судском одлуком осуђен на казну затвора безусловно у трајању од најмање шест месеци;
- 4) ако је правноснажном судском одлуком лишен пословне способности;
- 5) ако наступи један од случајева неспојивости функције посланика са другом функцијом, утврђен овим законом;
- 6) губљењем југословенског држављанства;
- 7) ако му престаје пребивалиште на територији Савезне Републике Југославије;
- 8) ако наступи смрт посланика;
- 9) ако посланику престаје чланство у политичкој странци на чијој је изборној листи изабран у Веће република.

Посланику мандат престаје даном наступања случаја из става 1. овог члана.

Дан престанка мандата, осим у случајевима из тачке 2. става 1. овог члана, констатује Веће република на првој наредној седници после пријема обавештења о разлозима за престанак мандата посланика.

2. Поновни избори

Члан 100.

Поновни избори спроводе се ако надлежна изборна комисија поништи изборе сагласно одредбама овог закона.

Члан 101.

Ако изборна комисија поништи изборе на поједином бирачком месту, гласање се понавља само на том бирачком месту.

Кад се избори понављају у случајевима утврђеним овим законом, изборна комисија доноси решење о понављању гласања на том бирачком месту.

У случају из ст. 1. и 2. овог члана резултат избора се утврђује по завршетку поновљеног гласања.

Члан 102.

Поновни избори се спроводе на начин и по поступку који су овим законом утврђени за спровођење избора.

Поновне изборе расписује изборна комисија.

Поновни избори спроводе се најдоцније у року од 15 дана од дана поништења избора.

У случајевима понављања избора из члана 101. став 2. овог закона, поновни избори се спроводе најдоцније у року од седам дана од дана доношења одлуке изборне комисије.

За спровођење поновних избора већ проглашене изборне листе се не могу мењати.

3. Попуњавање упражњених посланичких места

Члан 103.

Ако на основу члана 99. став 1. овог закона, осим тачке 2. тог става, посланику престаје мандат пре истека времена на које је изабран додељује се мандат новом посланику на начин утврђен овим чланом.

Кад посланику престаје мандат пре истека времена на које је изабран у случајевима из става 1. овог члана, мандат припада подносиоцу изборне листе са чије је изборне листе био изабран посланик коме је престао мандат и тај мандат се додељује кандидату кога одреди подносилац изборне листе.

Кад посланику престаје мандат пре истека времена на које је изабран у случајевима из става 1. овог члана, а на изборној листи са које је посланик био изабран нема кандидата за које подносилац листе није добио мандат, мандат припада подносиоцу изборне листе који има следећи највећи количник.

Мандат новог посланика траје до истека мандата посланика коме је престао мандат.

Од кандидата из ст. 2, 3 и 4. овог члана, пре потврђивања мандата, прибавља се писмена сагласност да прихвати мандат.

4. Превремени избори

Члан 104.

У случају распуштања Савезне скупштине или престанка мандата Савезној скупштини, као и у случају доношења одлуке Савезне скупштине о престанку мандата посланицима, расписују се превремени избори.

Превремене изборе расписује председник Републике.

Одлука о расписивању превремених избора објављује се у "Службеном листу СРЈ".

Превремени избори спроводе се на начин и по поступку који су овим законом утврђени за спровођење избора.

XII. ЗАШТИТА ИЗБОРНОГ ПРАВА

Члан 105.

Органи надлежни за спровођење избора дужни су да у току изборног поступка обавештавају бираче о њиховим изборним правима и о начину заштите тих права.

Члан 106.

Сваки бирач, кандидат и подносилац изборне листе има право да поднесе приговор надлежној изборној комисији због неправилности у поступку кандидовања и спровођења избора.

Приговор из става 1. овог члана подноси се у року од 24 часа од часа кад је донесена одлука, односно извршена радња или учињен пропуст.

Члан 107.

Приговор против одлуке, радње или пропуста бирачког одбора подноси се изборној комисији.

Приговор против одлуке, радње или пропуста изборне комисије подноси се Савезној изборној комисији.

Члан 108.

Надлежна изборна комисија доноси решење у року од 48 часова од часа пријема приговора и доставља га подносиоцу приговора.

Ако надлежна изборна комисија усвоји приговор, поништиће одлуку или радњу.

Ако надлежна изборна комисија по приговору не донесе решење у роковима предвиђеним овим законом, сматраће се да је приговор усвојен.

Члан 109.

Против решења надлежне изборне комисије којим је одбачен или одбијен приговор може се поднети приговор Савезној изборној комисији.

Приговор се предаје изборној комисији која је донела решење о приговору из става 1. овог члана, у року од 48 часова од часа достављања решења.

Изборна комисија из става 2. овог члана дужна је да, у року од 24 часа од часа пријема приговора, достави Савезној изборној комисији приговоре и све потребне списе.

Члан 110.

Против решења Савезне изборне комисије којим је одбачен или одбијен приговор може се изјавити жалба Савезном уставном суду.

Жалба из става 1. овог члана изјављује се преко Савезне изборне комисије у року од 48 часова од часа достављања решења.

Савезна изборна комисија дужна је да у року од 24 часа од часа пријема жалбе достави Савезном уставном суду жалбу, оспорено решење и све потребне списе на одлучивање.

У одлучивању о повреди права у току избора савезних посланика у Веће република Савезне скупштине примењују се одредбе закона о Савезном уставном суду које се односе на поступак одлучивања о повреди права у току избора савезних посланика у Веће грађана Савезне скупштине.

XIII. ТРОШКОВИ ИЗБОРА

Члан 111.

Средства за рад органа за спровођење избора, средства за припрему изборног материјала и средства за подмиривање других трошкова за спровођење изборних радњи обезбеђују се у савезном буџету.

Члан 112.

Захтев за доделу средстава Савезној изборној комисији, са спецификацијом укупних трошкова, подноси изборна комисија.

Средства која се исплаћују као накнада за рад лицима у органима за спровођење избора ослобођена су од плаћања пореза и доприноса.

Члан 113.

Политичке странке саме обезбеђују средства за изборну пропаганду и друге изборне активности. Подносиоци изборних листа и кандидати могу, ради покрића трошкова, прикупљати прилоге.

Део средстава за учешће свих подносилаца изборних листа у изборној кампањи обезбеђује се у савезном буџету.

Средства из става 2. овог члана расподељују се према мерилима која утврди Савезна изборна комисија.

Ако се изборна листа одбаци или одбије, подносилац те листе мора вратити средства добијена из савезног буџета.

Члан 114.

Изабраном посланику кога је предложила група грађана и политичкој странци за изабраног посланика са листе те политичке странке, припада једнократна новчана накнада, чији износ одређује Савезна изборна комисија.

XIV. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 115.

Казном затвора до једне године казниће се за кривично дело:
1) ко другог, у намери да му онемогући гласање за савезног посланика, противзаконито не упише у бирачки списак или га избрише из тог списка;

2) ко силом, озбиљном претњом, подмићивањем или на други начин принуди другог или на њега утиче да на изборима за савезне посланике не гласа или да гласа за одређену изборну листу или против те листе.

Ако дело из става 1. овог члана изврши члан Савезне изборне комисије или члан изборне комисије изборне јединице, члан бирачког одбора или друго лице у вршењу дужности у вези са изборима за савезне посланике, казниће се затвором од три месеца до три године.

Члан 116.

Новчаном казном или казном затвора до једне године казниће се за кривично дело:

1) ко после обављених избора за савезне посланике позове бирача на одговорност због гласања или захтева од њега да каже како је гласао или зашто није гласао;

2) ко на изборима за савезне посланике гласа уместо другог бирача под његовим именом или на истом гласању гласа више од једанпут;

3) ко на изборима за савезне посланике уништи, оштети, одузме или прикрије гласачки листић којим је обављено гласање, неку од исправа о изборима или било који предмет намењен изборима или гласању.

Ако дело из става 1. овог члана изврши члан Савезне изборне комисије или члан изборне комисије изборне јединице, бирачког одбора или друго лице у вршењу дужности у вези с наведеним изборима, казниће се затвором од три месеца до три године.

Члан 117.

Новчаном казном или казном затвора до шест месеци казниће се за кривично дело лице које на изборима за савезне посланике повреди тајност гласања.

Ако дело из става 1. овог члана изврши члан Савезне изборне комисије или члан изборне комисије изборне јединице, бирачког одбора или друго лице у вршењу дужности у вези с изборима савезних посланика, казниће се затвором до три године.

Члан 118.

Казном затвора до три године казниће се за кривично дело члан Савезне изборне комисије или члан изборне комисије изборне јединице, или члан бирачког одбора или друго лице које у вршењу дужности у вези с избором савезних посланика измени број датих гласова додавањем или одузимањем гласачких листића или гласова при пребројавању или објави резултате избора који не одговарају обављеном гласању.

XV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 119.

Од дана расписивања до дана одржавања првих избора по овом закону не може протећи мање од 45 ни више од 90 дана.

Члан 120.

Савезна изборна комисија донеће акте предвиђене овим законом најдоцније у року од десет дана од дана именовања њених чланова.

Члан 121.

У поступку спровођења првих избора посланика у Веће република, по овом закону, општи надзор над поступцима политичких странака, кандидата и средстава јавног обавештавања, у току изборних активности, спроводи надзорни одбор.
Надзорни одбор састоји се од седам чланова које именује Савезна скупштина на предлог Савезне владе.

Чланови надзорног одбора бирају једног између себе за председника, тајним гласањем.

Надзорни одбор:
1) прати предизборне активности и указује на евентуалне неправилности у поступању политичких странака, кандидата, средстава јавног обавештавања и других учесника у изборном поступку;

2) предлаже мере за поштовање једнакости кандидата у излагању њихових програма;

3) обраћа се јавности ради заштите моралног интегритета личности кандидата;

4) упозорава на поступке политичких странака, органа управе, кандидата и средстава јавног обавештавања којима се омета коректност изборне кампање и угрожава једнакост права свих кандидата.

Ако било који учесник у изборној кампањи својим понашањем позива на насилје, шири националну, верску или расну мржњу или подстиче на неравноправност полова, надзорни одбор ће, без одлагања, а по сазнању за такво понашање, дати иницијативу за покретање поступка пред надлежним државним органима.

Ако се споразум из члана 57. овог закона не закључи у предвиђеном року, надзорни одбор из става 1. овог члана својом одлуком ће утврдити број и трајање емисија за равноправно представљање подносилаца изборних листа.

Члан 122.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном листу СРЈ".

ЗАКОН О ЛОКАЛНОЈ САМОУПРАВИ

778

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

У К А З О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ЛОКАЛНОЈ САМОУПРАВИ

Проглашава се Закон о локалној самоуправи, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на првој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 1999. години, одржаној 11. новембра 1999. године.

ПР број 32
У Београду, 11. новембра 1999. године

Председник Републике,
Милан Милутиновић, с.р.

ЗАКОН О ЛОКАЛНОЈ САМОУПРАВИ

Глава прва ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Локална самоуправа остварује се у општини, граду и граду Београду (у даљем тексту: јединица локалне самоуправе).

Члан 2.

О пословима локалне самоуправе одлучују грађани који имају бирачко право и пребивалиште на територији општине, у складу с уставом, законом и статутом јединице локалне самоуправе.

О пословима локалне самоуправе грађани одлучују преко својих изабраних представника у скупштини јединице локалне самоуправе, референдумом и остваривањем народне иницијативе, у складу са законом.

Члан 3.

Ради обављања послова из своје надлежности јединица локалне самоуправе образује скупштину јединице локалне самоуправе, извршни одбор и управу јединице локалне самоуправе.

Организација и рад органа јединице локалне самоуправе уређују се статутом, одлукама и другим актима јединице локалне самоуправе, у складу с уставом и законом.

Члан 4.

Јединица локалне самоуправе, преко својих органа, у складу са законом:

- 1) доноси у оквиру своје надлежности програм развоја и акте за његово остваривање;
- 2) доноси урбанистички план и акте за његово извршавање;
- 3) доноси буџет и завршни рачун;
- 4) уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности;
- 5) уређује и обезбеђује коришћење градског грађевинског земљишта и пословног простора;
- 6) обезбеђује услове за изградњу, одржавање и коришћење комуналних, инфраструктурних, стамбених, пословних и других објеката и уређује и обезбеђује услове за уређење и коришћење јавних површина и другог простора за одређене намене;
- 7) стара се о изградњи, одржавању, управљању и коришћењу локалних путева и улица и саоских, пољских и других некатегорисаних путева;
- 8) стара се о задовољавању одређених потреба грађана у области просвете, културе и спорта;
- 9) стара се о задовољавању одређених потреба грађана у области здравствене заштите, социјалне заштите и друштвене бриге о деци и омладини;
- 10) стара се о задовољавању одређених потреба у области јавног обавештавања;
- 11) стара се о развоју угоститељства, занатства, туризма и трговине и уређује одређене услове за обављање делатности у тим областима;

12) стара се о заштити животне средине, коришћењу и унапређењу природних добара и подручја са лековитим природним својствима;

13) стара се о развоју села, заштити, коришћењу и уређењу пољопривредног земљишта и вода и уређује одређене услове у тим областима и у области заштите и унапређења животињског и биљног света;

14) обавља и друге послове од непосредног интереса за грађане у складу с уставом, законом и статутом јединице локалне самоуправе.

У циљу заштите грађана и материјалних добара од елементарних и других непогода општина организује заштиту грађана и материјалних добара од елементарних и других већих непогода (у даљем тексту: заштита грађана и материјалних добара).

Члан 5.

Јединица локалне самоуправе самостално обавља послове из овог делокруга у складу с уставом, законом и статутом.

За обављање послова из става 1. овог члана јединици локалне самоуправе припадају приходи утврђени законом.

Члан 6.

Јединица локалне самоуправе може обављање појединих послова поверити правном или физичком лицу или основати јавну службу, у складу са законом и статутом јединице локалне самоуправе.

Члан 7.

Јединици локалне самоуправе законом се може поверити обављање појединих послова из оквира права и дужности Републике.

За обављање поверених послова Република обезбеђује средства.

Члан 8.

У јединици локалне самоуправе могу се, ради задовољавања потреба од непосредног заједничког интереса за грађане на одређеном подручју, образовати месне заједнице.

Члан 9.

Положај и права органа и организација јединице локалне самоуправе, као и месних заједница, у погледу располагања и коришћења средстава у државној својини која они користе, остварују се у складу са законом.

Члан 10.

Јединице локалне самоуправе сарађују ради остваривања својих програма и планова развоја и задовољења других потреба од заједничког интереса и могу удруживати средства и образовати заједничке органе, организације и службе, ради њиховог остваривања.

Јединице локалне самоуправе могу образовати своја удружења и удруживати се у међународне организације локалних власти, као и сарађивати са одговарајућим јединицама локалних власти других земаља.

Члан 11.

Међусобни односи државних органа и органа јединице локалне самоуправе заснивају се на правима и обавезама који су утврђени уставом и законом.

Министарства остварују непосредни надзор над сагласношћу општинских аката са законом и статутом и над радом органа јединице локалне самоуправе у складу с овим законом.

Члан 12.

Одлучивање грађана о пословима локалне самоуправе и остваривање права локалне самоуправе штите се у складу с овим законом.

Члан 13.

Јединица локалне самоуправе има statut.

Статутом јединице локалне самоуправе, у складу са законом, уређују се: послови јединице локалне самоуправе; број одборника скупштине јединице локалне самоуправе; организација, рад, надлежност и међусобни односи органа јединице локалне самоуправе; питања о којима грађани одлучују референдумом; услови за покретање народне иницијативе; службена употреба језика националних мањина, као и друга питања од интереса за јединицу локалне самоуправе.

Члан 14.

Јединица локалне самоуправе може имати симболе и свој дан, у складу с овим законом.

Јединица локалне самоуправе може установити јавна признања и додељивати награде и звања почасног грађанина, у складу са статутом.

Члан 15.

Јединица локалне самоуправе има буџет у коме излажује све своје приходе и расходе.

Члан 16.

Територија јединице локалне самоуправе уређује се законом.

Члан 17.

Јединица локалне самоуправе има својство правног лица.

Глава друга ОПШТИНА

Одељак први Послови општине

1. Урбанистичко планирање и грађење

Члан 18.

Општина доноси урбанистичке планове и стара се о њиховом спровођењу.

Општина обезбеђује услове и организује обављање стручних послова урбанистичког планирања и прати стање уређења простора и насеља на својој територији.

Општина издаје урбанистичке дозволе, у складу са законом.

Члан 19.

Општина уређује и обезбеђује коришћење грађевинског земљишта, даје грађевинско земљиште на коришћење, утврђује накнаду за уређивање и коришћење грађевинског земљишта и стара се о његовом уређивању, унапређивању и заштити, у складу са законом.

Члан 20.

Општина, у складу са законом, уређује опште услове за уређење насеља на својој територији и коришћење јавних и других површина; одређује просторе за паркирање и уређује услове и начин њиховог коришћења и управљања; уређује начин одлагања комуналног отпада и одређује подручја на којима се могу обављати одређене врсте пословних делатности.

Општина, у складу са законом, уређује услове и начин изградње, односно постављања и уклањања објеката на јавним површинама у насељеним местима и на неизграђеном грађевинском земљишту и уређује услове за уклањање објеката који представљају непосредну опасност за живот и здравље људи, за суседне објекте и безбедност саобраћаја.

Члан 21.

Општина се стара о одржавању стамбених зграда и безбедности њиховог коришћења, у складу са законом.

Општина утврђује висину накнаде за одржавање стамбених зграда којима управља, као и критеријуме и начин плаћања трошкова одржавања пословних просторија и станова у којима се обавља пословна делатност, у складу са законом.

Члан 22.

Општина спроводи поступак иселења бесправно уселиених лица у станове и заједничке просторије у стамбеним зградама и обавља друге законом одређене послове у области становања.

2. Комуналне делатности

Члан 23.

Општина уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање, у складу са законом.

Обављање комуналних делатности, изградњу и одржавање комуналних објеката и комуналне инфраструктуре, општина обезбеђује оснивањем јавног комуналног предузећа, односно друге организације или поверавањем другом предузећу или предузетнику обављање појединих од тих делатности или послова, у складу са законом.

Члан 24.

Општина, у складу са законом, уређује услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности и посебне услове рада комуналних предузећа, начин усклађивања њиховог рада, посебне услове техничке и друге опремљености предузећа и других субјеката који обављају комуналну делатност, одређује комуналне делатности, односно послове чије се обављање може поверити другом предузећу или предузетнику и уређује услове и начин поверавања тих послова, као и друга питања везана за обављање комуналних делатности.

Члан 25.

Општина, у складу са законом, обезбеђује организационе и друге услове за преглед умрлих лица и стручно утврђивање времена и узрока смрти за лица умрла ван здравствене установе.

Општина, у складу са законом, одређује локацију и уређује услове изградње и одржавања гробља, начин организовања послова на уређивању и одржавању гробља, гробова и крематоријума и уређује услове и начин сахрањивања, као и начин организовања тих послова.

Општина обезбеђује заштиту и одржавање гробља, споменика и спомен-обележја од значаја за културно-историјску традицију, ако њихова заштита и одржавање нису уређени другим прописима.

3. Пuteви, улице, тргови и јавни превоз

Члан 26.

Општина обезбеђује услове изградње и одржавања улица и тргова, локалних путева, сеоских, пољских и других некатегорисаних путева у насељима, уређује и обезбеђује управљање тим путевима и улицама и одобрава њихову изградњу, у складу са законом.

Општина уређује и обезбеђује организацију и начин обављања јавног превоза путника који се обавља на територији општине и ауто-такси превоз, у складу са законом.

4. Култура

Члан 27.

Општина у области културе обезбеђује:

- 1) заштиту културних добара, осим културних добара од изузетног и великог значаја, развој уметничког стваралаштва;
- 2) организовање манифестација и обележавање јубилеја у области културе од значаја за општину и развој културно-уметничког аматеризма у општини;
- 3) услове за прикупљање, обраду, чување и давање на коришћење књига и других публикација и услове за рад библиотека чији је она оснивач;
- 4) изградњу, реконструкцију и одржавање објеката установа културе у којима се остварују потребе културе у општини;
- 5) рад, одржавање и остваривање програма установа културе од значаја за општину (установа заштите културних добара, библиотеке, позоришта, домови културе и сл.).

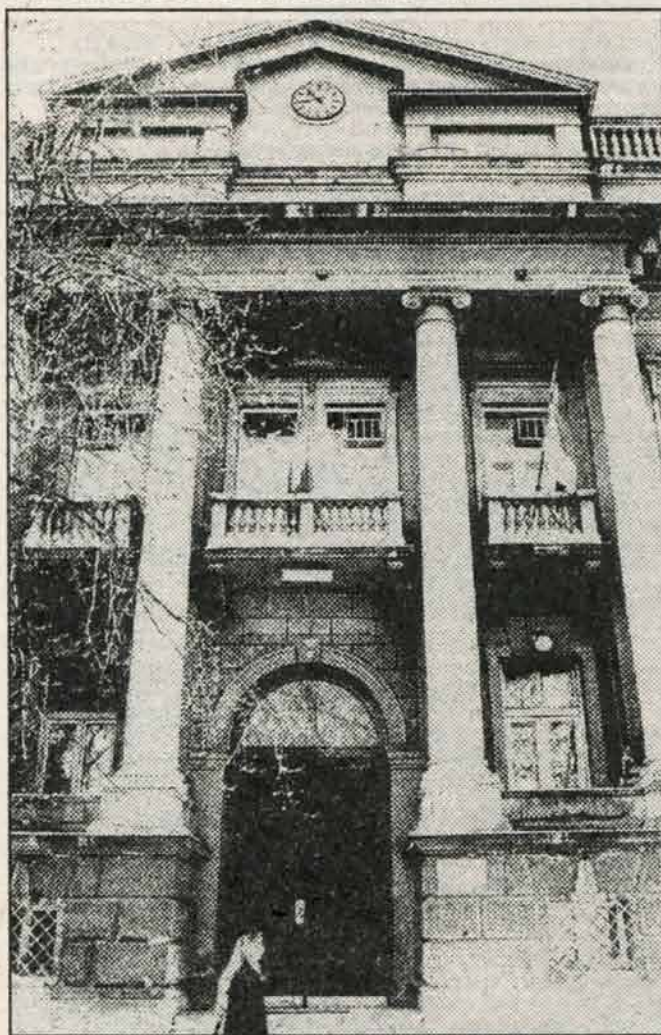
Општина може утврдити и друге облике задовољавања потреба грађана у култури.

5. Образовање

Члан 28.

Општина у области образовања обезбеђује:

- 1) изградњу, реконструкцију, инвестиционо и текуће одржавање основних и средњих школа;
- 2) опремање, материјалне трошкове и амортизацију основних и средњих школа;
- 3) превоз ученика који су настањени на удаљености већој од четири километра од седишта основне школе, а за ученике ометене у развоју обезбеђује превоз без обзира на удаљеност стана од школе;
- 4) превоз, исхрану и смештај деце ометене у развоју која похађају основну школу, ако на територији општине нема одговарајуће школе;
- 5) средства за стручно усавршавање наставника, стручних сарадника и васпитача у основним и средњим школама.

6. Здравствена заштита

Члан 29.

Општина прати здравствено стање становништва на свом подручју и стара се о унапређивању услова којима се доприноси очувању и унапређивању здравља грађана у општини, у складу са законом.

7. Социјална заштита

и друштвена брига о деци и омладини

Члан 30.

Општина у области социјалне заштите обезбеђује:

- 1) услове за саветодавни рад са породицом и децом и остваривање права на помоћ у кући и дневни боравак грађана којима су ови облици заштите потребни (стара лица, лица ометена у развоју и деца са поремећајима у понашању);
- 2) изградњу, доградњу, опремање и осавремењивање објеката установа социјалне заштите чији је оснивач и услове за рад тих установа, којима се обезбеђује остваривање права у овој области из надлежности општине;
- 3) остваривање права на материјалну помоћ грађанима који се нађу у стању социјалне потребе (једнократна помоћ, опрема корисника за смештај у установу социјалне заштите или у другу породицу) и сарађивање незбринутих лица.

Општина, у складу са својим могућностима, помаже рад социјално-хуманитарних организација и грађана у обављању хуманитарне делатности.

Члан 31.

Општина у области друштвене бриге о деци обезбеђује:

- 1) остваривање права деце на боравак у предшколској установи, предшколско васпитање и образовање и превентивну здравствену заштиту деце предшколског узраста, боравак деце основношколског узраста у предшколским установама у складу са законом, одмор и рекреацију деце до петнаест година у дечјим одмаралиштима, регресирање трошкова боравка деце у предшколским установама и одмора и рекреације деце;
- 2) одржавање, изградњу, доградњу и опремање објеката установа друштвене бриге о деци и омладини чији је оснивач и услове за рад тих установа којима се обезбеђује остваривање права у овој области из надлежности општине.

8. Спорт

Члан 32.

Општина у области спорта, у складу са законом, обезбеђује:

- 1) изградњу, одржавање и коришћење спортских објеката у којима се остварују потребе у области спорта у општини;
- 2) учешће у обезбеђењу реализације општинског и међуопштинског нивоа школских спортских такмичења;
- 3) посебне услове за повећање обухвата и квалитета рада са младим спортским талентима;
- 4) организацију и одржавање спортских такмичења и манифестација од значаја за општину;
- 5) услове за рад спортских стручњака у организацијама у области спорта на територији општине.

9. Туризам, угоститељство, занатство и трговина

Члан 33.

Општина се стара о развоју туризма на својој територији, обезбеђује услове за уређење туристичких места и развој и унапређење комуналних, спортско-рекреативних и других делатности које доприносе развоју туризма, као и услове за организовање туристичко-информативне и пропагандне делатности, у складу са законом.

Општина се стара о развоју и унапређивању угоститељства, занатства и трговине и уређује радно време и друге услове њиховог рада и пословања којима се обезбеђује задовољавање потреба грађана у обављању тих делатности, у складу са законом.

10. Заштита природних добара и животне средине

Члан 34.

Општина у области заштите, у складу са законом:

- 1) доноси основе заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта и стара се о њиховом спровођењу;
- 2) одређује ерозиона подручја и прописује противерозивне мере;
- 3) стара се о коришћењу пашњака;
- 4) одлучује о привођењу пашњака другој култури.

Члан 35.

Општина у области заштите вода, у складу са законом:

- 1) утврђује услове коришћења и начин управљања природним језерима, изворима, јавним бунарима и јавним чесмама и стара се о њиховој заштити;

2) уређује опште услове и начин изградње и одржавање водовода у сеоским насељима;

3) стара се о њиховом коришћењу и утврђује санитарно-техничке услове за испуштање отпадних вода.

Општина утврђује водопривредне услове, издаје водопривредне сагласности и водопривредне дозволе за објекте и радове одређене законом.

Члан 36.

Општина се стара и обезбеђује услове за очување, коришћење и унапређење подручја са природним лековитим својствима и управља подручјима са природним лековитим својствима на којима је успостављен посебан режим заштите.

Члан 37.

Општина у области заштите животне средине, у складу са законом:

1) уређује граничне вредности емисије за поједине штетне и опасне материје у случајевима утврђеним законом;

2) објављује податке о стању квалитета ваздуха;

3) стара се о побољшању квалитета ваздуха и санацији за подручја са угроженим квалитетом ваздуха и предузима одговарајуће мере;

4) предузима мере за заштиту од буке и обезбеђује њено систематско мерење.

Општина се стара о очувању природних вредности на својој територији и доноси акт о стављању под заштиту одређеног природног добра, у складу са законом.

Члан 38.

Општина уређује и обезбеђује одређене услове за држање и заштиту домаћих животиња и утврђује мере за њихово организовано и нешкодљиво уклањање, обезбеђује услове карантина за животиње у унутрашњем промету.

Члан 39.

Општина, у области сточарства, у складу са законом:

1) утврђује испуњеност услова за обављање одређених послова на обезбеђивању квалитета стоке;

2) води евиденцију о квалитетним и одабраним мушким приплодним грлима;

3) уређује услове и начин држања пчела и постављање пчелињака;

4) одређује подручја за селекцију пчела;

5) обавља друге послове на унапређењу сточарства.

11. Јавно обавештавање

Члан 40.

Општина се стара о обавештавању о питањима од значаја за живот и рад грађана у општини.

12. Заштита грађана и материјалних добара од елементарних и других већих непогода

Члан 41.

Општина, у области заштите грађана и материјалних добара од елементарних и других већих непогода, у складу са законом:

1) врши процену могуће угрожености од елементарних и других већих непогода;

2) утврђује превентивне мере за случај непосредне опасности од елементарних и других већих непогода;

3) утврђује мере кад наступи елементарна или друга већа непогода;

4) утврђује мере за ублажавање и отклањање непосредних последица од елементарних и других већих непогода.

Општина сарађује међусобно и са државним органима, предузећима, установама и другим организацијама ради остваривања циљева заштите грађана и материјалних добара од елементарних и других већих непогода.

Члан 42.

Републички орган надлежан за послове заштите грађана и материјалних добара од елементарних и других већих непогода усклађује организацију и мере заштите кад је угрожено подручје више општина, односно кад прети опасност да наступи ненадокнадива штета.

13. Правна помоћ

Члан 43.

Општина може организовати службу за пружање правне помоћи грађанима на својој територији (у даљем тексту: служба правне помоћи).

Висина накнаде за услуге које пружа служба правне помоћи не може бити већа од накнаде прописане тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката (адвокатском тарифом).

Послове правне помоћи могу вршити лица која имају завршен правни факултет и положен правосудни испит.

Одељак други Поверени послови

Члан 44.

Општини се законом може поверити вршење послова државне управе из оквира права и дужности Републике.

При поверавању послова државне управе општинама полази се нарочито од: врсте, садржине и обима послова; могућности ефикаснијег, непосреднијег и бржег решавања о правима и обавезама грађана на локалном нивоу; од величине територије општине; њене економске снаге; броја становника и оспособљености органа општине да успешно обављају поверене послове.

Члан 45.

Средства за финансирање поверених послова општини утврђују се у буџету Републике.

Висина средстава из става 1. овог члана, утврђује се у зависности од врсте, сложености и обима поверених послова. Захтев за обезбеђење средстава за финансирање поверених послова општина доставља надлежном министарству.

Садржину захтева из става 3. овог члана и рокове за њихово подношење, као и методологију и начин утврђивања обима средстава за вршење поверених послова прописује министар надлежан за послове финансија.

Одељак трећи Финансирање послова општине

1. Извори прихода

Члан 46.

Средства за финансирање послова општине обезбеђују се у буџету општине.

Средства буџета општине обезбеђују се из јавних прихода, у складу са законом.

У буџету општине одвојено се исказују и воде средства пренета из буџета Републике за финансирање поверених послова.

Члан 47.

Послови општине финансирају се из пореза, такса, накнада и осталих јавних прихода, у складу са законом.

Општини припадају и локални јавни приходи утврђени законом. За задовољавање потреба грађана у општини или њеном делу средства се могу прикупљати и самодоприносом.

а) Финансирање из пореза, такса, накнада и осталих јавних прихода

Члан 48.

Општини припадају средства по основу пореза која се остваре на њеној територији и то:

1) порез на доходак грађана:

(1) на приходе од пољопривреде и шумарства;

(2) 5% на лична примања;

(3) порез на наслеђе и поклон;

(4) порез на пренос апсолутних права (промет непокретности и права);

4) порез на имовину:

(1) на земљиште;

(2) 25% пореза на другу имовину;

5) део пореза на промет производа и услуга одређеног за финансирање јавних расхода у Републици, оствареног на територији општине.

Део пореза на промет из става 1. тачка 5) овог члана утврђује се посебним законом полазећи нарочито од величине територије општине, броја становника, степена развијености, стопе природног прираштаја, миграционих кретања и географског положаја (приграничне општине, општине на брдско-планинском подручју и др.).

Члан 49.

Законом се утврђује укупан годишњи обим средстава који припада општини по основу јавних прихода из члана 47. став 1. овог закона полазећи од критеријума утврђених у члану 48. став 2. овог закона и општег биланса јавних прихода и јавних расхода.

Кад се наплатом прихода из члана 47. став 1. овог закона оствари укупан обим средстава у смислу става 1. овог члана, престаје пренос средстава на рачун општине остварених од пореза на промет производа и услуга, осим средстава из члана 50. став 1. тачка 3), члана 176. став 2. и члана 185. став 2. овог закона.

Кад се у општини не остваре средства у укупном износу утврђеном у смислу става 1. овог члана, општини се из буџета Републике обезбеђују средства до тог износа.

Члан 50.

Општини, поред прихода из члана 48. овог закона, припадају и:

- 1) део боравишне таксе утврђен посебним законом;
- 2) део накнаде утврђен посебним законом за:
- (1) коришћење добара од општег интереса на територији општине;
- (2) коришћење природног лековитог фактора;
- 3) 5% пореза на промет производа и услуга одређених за финансирање јавних расхода у Републици, оствареног на територији општине;
- 4) остали јавни приходи, у складу са законом.

б) Локални јавни приходи

Члан 51.

Локални јавни приходи у смислу члана 47. став 2. овог закона, јесу:

- 1) општинске административне таксе;
- 2) локална комунална такса;
- 3) накнада за коришћење комуналних добара од општег интереса;
- 4) накнада за коришћење градског грађевинског земљишта;
- 5) накнада за изградњу, одржавање и коришћење локалних путева и улица и других јавних објеката од општинског значаја;
- 6) приход који остваре општински органи и организације;
- 7) део прихода од давања у закуп непокретности у државној својини које користи, у складу са законом;
- 8) новчане казне изречене у прекршајном поступку за прекршаје прописане актом општине, као и одузета имовинска корист у том поступку;
- 9) остали локални јавни приходи, у складу са законом.

Члан 52.

Локалне комуналне таксе могу се увести за коришћење права, предмета и услуга.

Члан 53.

Обвезник локалне комуналне таксе јесте корисник права, предмета и услуге за чије је коришћење прописано плаћање локалне комуналне таксе.

Члан 54.

Таксена обавеза настаје даном почетка коришћења права, предмета или услуге за чије је коришћење прописано плаћање локалне комуналне таксе.

Члан 55.

Локалне комуналне таксе могу се увести за:

- 1) коришћење простора на јавним површинама или испред пословних просторија у пословне сврхе, осим ради продаје штампе, књига и других публикација;
- 2) држање средстава за игру (билијар, томбола и сл.);
- 3) приређивање музичког програма у угоститељским објектима;
- 4) истицање фирме на пословном простору;
- 5) коришћење витрина ради излагања робе ван пословне просторије;
- 6) коришћење рекламних панова;
- 7) коришћење простора за паркирање друмских моторних и прикључних возила на уређеним и обележеним местима;
- 8) коришћење слободних површина за кампове, постављање шатора или друге објекте привременог коришћења;
- 9) држање и коришћење пловних постројења и пловних направа на води, осим пристана који се користе у пограничном речном саобраћају;
- 10) држање и коришћење чамаца и сплавова на води, осим чамаца које користе организације које одржавају и обележавају пловне путеве;
- 11) држање ресторана и других угоститељских и забавних објеката на води;
- 12) коришћење обале у пословне сврхе;
- 13) држање моторних друмских и прикључних возила, осим пољопривредних возила и машина;
- 14) држање кућних животиња;
- 15) изградњу грађевинских објеката.

Локалне комуналне таксе не плаћају се за коришћење права, предмета и услуга од стране државних органа и организација, органа и организација територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе.

Члан 56.

Фирма, у смислу овог закона, јесте сваки истакнути назив или име које упућује на то да правно или физичко лице обавља делатност. Ако се на једном објекту налази више истакнутих фирми истог обвезника, такса се плаћа само за једну фирму.

Члан 57.

Скупштина општине може утврђивати локалне комуналне таксе у различитој висини по деловима територије општине, односно зонама у којима се налазе објекти, површине, односно предмети или врше услуге за које се плаћају таксе.

Члан 58.

Локалне комуналне таксе из члана 55. тач. 4), 5), 9), 10), 11), 13), 14) и 15) овог закона утврђују се у годишњем износу, из тачке 12) у дневном износу, а из тач. 1), 2), 3), 6), 7) и 8) утврђују се сразмерно времену коришћења права, предмета или услуга.

Члан 59.

Актом о увођењу локалне комуналне таксе утврђују се висина, олакшице, рокови и начин плаћања локалне комуналне таксе.

Члан 60.

Комунална добра од општег интереса (у даљем тексту: комунална добра) у смислу овог закона, јесу: улице, тргови, објекти јавне расвете, аутобуске и железничке станице, паркови, зелене и рекреативне површине (јавне зелене површине, зелене површине поред стамбених зграда у блоковима зграда, површине за рекреацију, отворене плаже, уређене обале река и језера, заштитно зеленило и сл.).

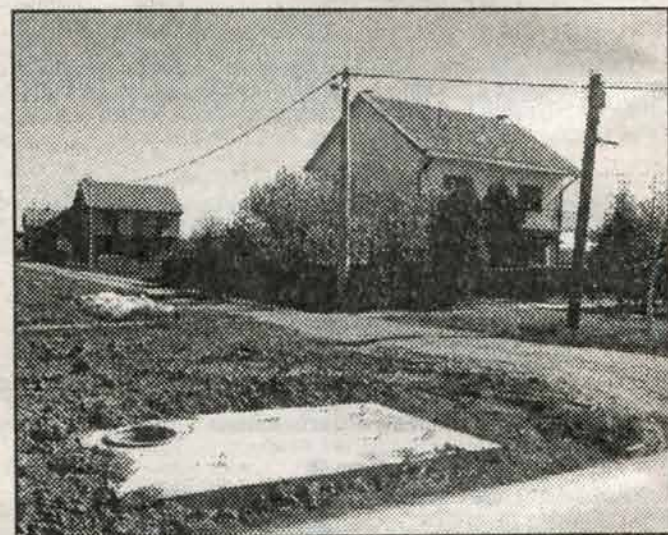
Члан 61.

Накнада за коришћење комуналних добара утврђује се према основици коју чине исплаћена лична примања, нето приход од самосталне делатности, нето приход од ауторских права, патената и техничких унапређења и катастарски приход, утврђени у складу са законом којим се уређује порез на доходак грађана.

Предузетници плаћају накнаду из става 1. овог члана на основици на коју плаћају допринос за обавезно социјално осигурање.

Члан 62.

Ако основицу чине примања, односно приходи на које се плаћа порез

по одбитку, накнаду за коришћење комуналних добара плаћа исплатилац тих примања, односно прихода на терет трошкова пословања.

Кад се накнада за коришћење комуналних добара утврђује решењем надлежног пореског органа, накнаду плаћа обвезник из оствареног прихода.

Накнада за коришћење комуналних добара од општег интереса уплаћује се на прописане рачуне општина који се воде код Народне банке Југославије – Завода за обрачун и плаћање.

Накнада из става 3. овог члана уплаћује се укорист рачуна општине у којој запослени има пребивалиште, односно боравиште.

Члан 63.

Накнада за коришћење комуналних добара плаћа се по стопи која не може бити већа од 1%.

Накнада за коришћење комуналних добара, може се, по претходно прибављеној сагласности Владе, увећати највише до 5%.

Члан 64.

Актом о увођењу накнаде за коришћење комуналних добара утврђује се висина, олакшице, рокови и начин плаћања накнаде.

Члан 65.

У погледу начина утврђивања локалних комуналних такса и накнада за коришћење комуналних добара, обрачунавања, застарелости, наплате, рокова за плаћање, обрачуна камате и осталог што није посебно прописано овим законом, сходно се примењују одредбе закона којим се уређује порез на доходак грађана, ако овим законом није друкчије одређено.

в) Самодопринос

Члан 66.

Одлуку о самодоприносу (у даљем тексту: одлука) грађани доносе референдумом или давањем писмене изјаве, у складу са прописима којима је уређен поступак непосредног изјашњавања грађана, ако овим законом није друкчије одређено.

О облику и начину непосредног изјашњавања грађана одлучује скупштина општине.

Члан 67.

Одлука садржи нарочито податке који се односе на:

- 1) потребе, односно намене за које се средства прикупљају;
- 2) подручје на коме се средства прикупљају;
- 3) време за које се прикупљају средства;
- 4) укупан износ средстава која се прикупљају;
- 5) обавезнике, начин и рокове извршавања самодоприноса, као и лица која се ослобађају те обавезе;
- 6) висину самодоприноса (основица, пропорционална стопа и др.);
- 7) начин коришћења средстава;
- 8) начин вођења евиденције о средствима;
- 9) износ и јединицу мере прерачунавања када се самодопринос изражава у раду, превозничким и другим услугама;
- 10) начин остваривања надзора грађана у наменском коришћењу средстава;
- 11) начин враћања средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен.

Ако се одлука доноси давањем писмене изјаве грађана, одлука садржи и рок до кога се те изјаве могу дати.

Члан 68.

Скупштина општине утврђује предлог одлуке на начин и у поступку предвиђеним за доношење статута општине.

Иницијативу за доношење одлуке грађани, односно одборници подносе у складу са статутом.

Уз иницијативу се подноси и програм којим се утврђују извори и начин обезбеђивања укупних финансијских средстава за реализацију пројекта који је предмет одлуке.

Члан 69.

Одлуку доносе пунолетни грађани чије је пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају.

Одлуку из става 1. овог члана доносе и пунолетни грађани који немају пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају кад на том подручју имају непокретну имовину, а средства намењена за коју се прикупљају побољшавају услове за коришћење те имовине (изградња путева, комуналних објеката и сл.).

Одлука се сматра донетом када се за њу изјасни већина од укупног броја грађана из ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 70.

Одлука се објављује на начин на који се објављују прописи општине.

Одлука са списком грађана на које се самодопринос односи доставља се исплатиоцу чије је седиште ван подручја на коме се средства прикупљају.

Члан 71.

Самодопринос се може изразити у новцу, роби, раду, превозничким и другим услугама, зависно од потреба и могућности грађана.

За грађане из члана 69. став 2. овог закона самодопринос се утврђује према вредности имовине, односно прихода од те имовине.

Члан 72.

Ако одлуком није друкчије одређено, а основице за извршавање самодоприноса чине зараде, односно плате, остала примања која имају карактер личних примања, односно прихода, пензије остварене у земљи и иностранству, приходи од имовине и имовинских права и вредност имовине, самодопринос се обрачунава на основицу одговарајућих примања и прихода, односно имовине утврђене у складу са прописом којим се уређује опорезивање одговарајућих прихода, односно имовине по умањењу плаћених пореза и доприноса, а код пензија на висину пензије.

Члан 73.

Самодопринос у новцу не може се увести на примања која се према одредбама закона којима се уређује порез на доходак грађана издвајају из дохотка грађана, осим на пензије остварене у земљи и иностранству.

Члан 74.

Обрачун и наплата самодоприноса врши се на начин и у роковима одређеним одлуком.

Ако се обрачун и извршење наплате одлуком не уреде на други начин, обрачун и наплату самодоприноса из личног примања, од ауторских права, патената и техничких унапређења и других личних примања, односно прихода на које се плаћа порез у проценту од сваког оствареног бруто прихода, дужни су да врше исплатиоци тих личних примања, односно прихода, истовремено са уплатом одговарајућих пореза и доприноса, а и пензија – у часу њихове исплате.

Члан 75.

Ако одлуком није друкчије уређено, у погледу принудне наплате, казни, камате, повраћаја и застарелости самодоприноса примењују се одредбе закона којим се уређује порез на доходак грађана.

Члан 76.

Новчана средства која се прикупљају на основу одлуке о самодоприносу воде се на посебном рачуну.

2. Располагање и коришћење прихода општине

Члан 77.

Општина, у складу са законом, одлучује о висини средстава за остваривање потреба из члана 4. овог закона.

Захтев за обезбеђивање средстава у буџету општине подноси се у року који утврди општина.

Члан 78.

Корисници средстава буџета општине дужни су да на захтев општине, а најмање једанпут годишње, подносе извештај о свом раду и остваривању програма или делова програма и коришћењу средстава буџета општине.

Општина врши надзор над наменским коришћењем средстава корисника буџета и на захтев надлежног министарства, а најмање једном годишње, подноси извештај о остваривању програма организација које се финансирају из буџета општине и коришћењу средстава за те намене.

Члан 79.

Општина даје сагласност на опште акте организација чији се рад финансира из буџета општине, којима се утврђује број и структура запослених и даје сагласност на број и структуру запослених и других лица која се ангажују на остваривању програма или делова програма корисника буџета општине.

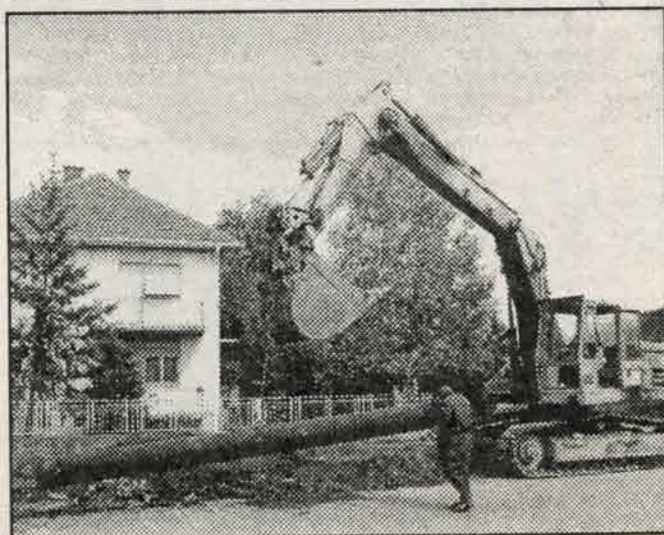
Одељак четврти Организација и рад општинских органа

1. Скупштина општине

Члан 80.

Скупштина општине, у складу са законом:

- 1) доноси статут општине, пословник, програм развоја, буџет и завршни рачун;
- 2) доноси урбанистичке планове, уређује коришћење грађевинског земљишта;
- 3) уређује опште услове за уређење насеља на својој територији, коришћење јавних и других површина и услове и начин коришћења простора за паркирање;
- 4) уређује услове и начин изградње, односно постављања и уклањања објеката на јавним површинама у насељеним местима и на неизграђеном грађевинском земљишту, уређује услове за уклањање објеката који представљају непосредну опасност за живот и здравље људи, за суседне објекте и безбедност саобраћаја;
- 5) одређује подручја на којима се могу обављати одређене врсте пословних делатности, као и начин одлагања комуналног отпада;
- 6) уређује и обезбеђује обављање комуналних делатности и њихов развој, уређује услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности, као и друга питања везана за обављање комуналних делатности;
- 7) утврђује накнаду за уређивање и накнаду за коришћење грађевинског земљишта, утврђује висину накнаде за одржавање стамбених зграда којима управља, као и критеријуме и начин плаћања трошкова одржавања пословних просторија и станова у којима се обавља пословна делатност, утврђује накнаду за коришћење комуналних добара;
- 8) уводи локалне комуналне таксе;
- 9) уређује услове изградње и одржавања улица и тргова, локалних путева, сеоских, пољских и других некатегорисаних путева у насељеним местима.

ма, уређује управљање тим путевима и улицама и одобрава њихову изградњу;

10) уређује организацију и начин обављања јавног превоза путника који се обавља на територији општине;

11) уређује изградњу, реконструкцију, инвестиционо и текуће одржавање основних и средњих школа, обезбеђује опремање, материјалне трошкове и амортизацију основних и средњих школа;

12) уређује услове и начин обезбеђивања превоза ученика који су настанили на удаљености већој од четири километра од седишта основне школе, а за ученике ометене у развоју уређује превоз без обзира на удаљеност стана од школе, превоз, исхрану и смештај деце ометене у развоју која похађају основну школу, ако на територији општине нема одговарајуће школе;

13) оснива установе социјалне заштите и друштвене бриге о деци и обезбеђује њихову изградњу, доградњу, опремање и осавременивање и услове за рад тих услова;

14) одређује локацију и уређује услове изградње, заштите и одржавања гробаља, уређује услове и начин сахрањивања и начин организовања тих послова, односно одржавање споменика и спомен-обележја од значаја за културно-историјску традицију;

15) доноси основе заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта и стара се о њиховом спровођењу; одређује ерозивна подручја и прописује противерозивне мере;

16) уређује опште услове и начин изградње и одржавање водовода у сеоским насељима;

17) доноси акт о стављању под заштиту одређеног природног добра;

18) расписује општински референдум, одлучује о предлозима садржаним у народној иницијативи и утврђује предлог одлуке о самодоприносу;

19) оснива општинске органе, организације и службе утврђене статутом општине;

20) бира и разрешава председника и потпредседника скупштине општине, председника и чланове извршног одбора;

21) поставља и разрешава секретара скупштине општине, а ако је образовано више органа општинске управе и секретара органа општинске управе;

22) именује и разрешава управни и надзорни одбор, поставља и разрешава директоре организација чији је оснивач и даје сагласност на њихове опште акте;

23) врши надзор над радом општинских органа, јавних предузећа и служби;

24) обезбеђује услове за уређење туристичких места и развој и унапређење комуналних, спорско-рекреативних и других делатности које доприносе развоју туризма, као и услове за организовање туристичко-информативне и пропагандне делатности;

25) уређује радно време угоститељских, трговинских и занатских објеката и друге услове њиховог рада и пословања, утврђује услове коришћења и начин управљања природним језерима, изворима, јавним бунарима и чесама, одлучује о привођењу пашњака другој култури;

26) уређује услове за држање и заштиту домаћих животиња и обезбеђује услове карантинизације за животиње у унутрашњем промету;

27) утврђује мере за случај непосредне опасности од елементарних непогода и одређује мере за ублажавање и отклањање непосредних последица од елементарних непогода;

28) обезбеђује заштиту културних добара, осим културних добара од изузетног и великог значаја и развој уметничког стваралаштва;

29) оснива библиотеке и обезбеђује услове за прикупљање, обраду, чување и давање на коришћење књига и других публикација и услове за рад;

30) обезбеђује изградњу, реконструкцију и одржавање објеката услова културе чији је оснивач у којима се остварују потребе културе грађана у општини, обезбеђује рад, одржавање и остваривање програма услова културе од значаја за општину (установа заштите културних добара, библиотеке, позоришта, домови културе и сл.);

31) обезбеђује изградњу, одржавање и коришћење спорских објеката, доноси одлуке о организовању и одржавању спорских такмичења и манифестација од значаја за општину, обезбеђује услове за рад спорских стручњака у организацијама у области спорта на територији општине;

32) обавља и друге послове утврђене законом и статутом општине.

Члан 81.

Скупштина општине је представничко тело грађана које сачињавају одборници изабрани на непосредним изборима, тајним гласањем.

Број одборника у скупштини општине утврђује се статутом, полазећи од укупног броја становника у општини, с тим што не може бити мањи од 25, ни већи од 90.

Члан 82.

Одборници имају право да од општинских органа, организација и служби добијају обавештења потребна за обављање њихове функције, као и да покрену питања из надлежности скупштине општине.

Члан 83.

Одборник не може бити позван на кривичну одговорност, притворен или кажњен за изражено мишљење или давање гласа у скупштини општине.

Члан 84.

Председник скупштине општине организује рад скупштине, сазива и председава њеним седницама и обавља друге послове утврђене законом и статутом јединице локалне самоуправе.

Председник скупштине општине бира се из реда одборника, на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника скупштине општине.

Мандат председника скупштине општине продужава се за време ратног стања све док траје ратно стање, односно док се не створе услови за избор на ову функцију.

Председник скупштине општине може бити разрешен и пре истека времена за које је изабран, на исти начин на који је биран.

Члан 85.

Скупштина општине има и потпредседника који замењује председника у случају кад је председник одсутан или спречен да обавља своју функцију.

Потпредседник скупштине општине бира се и разрешава на исти начин као и председник.

Члан 86.

Скупштина општине има секретара који се стара о обављању стручних послова у вези са сазивањем и одржавањем седница скупштине и врши друге послове утврђене статутом и другим актима општине.

Секретар скупштине општине је истовремено и секретар општинске управе, у складу са овим законом.

Секретар се поставља на предлог председника скупштине општине, на четири године, односно до истека мандата скупштине општине и може бити поново постављен.

За секретара скупштине општине може бити постављено лице које има завршен правни факултет, положен стручни испит за рад у органима државне управе и најмање шест година радног искуства.

Секретару скупштине општине престаје мандат пре истека времена на које је постављен разрешењем, распуштањем скупштине општине, на лични захтев или ако испуни услове за остваривање права на старосну пензију утврђене законом.

Кад секретару скупштине општине престане мандат због истека мандата скупштине општине, односно због њеног распуштања, он наставља да обавља послове секретара општинске управе, до постављања новог секретара скупштине општине.

Секретар скупштине општине може бити разрешен и пре истека времена на које је постављен на образложен предлог председника скупштине општине, најмање трећине одборника или извршног одбора.

Члан 87.

Скупштина општине може да одлучује ако седници присуствује већина од укупног броја одборника.

Скупштина општине одлучује већином гласова присутних одборника, ако законом или статутом општине за поједина питања није предвиђена друга већина.

Седница скупштине општине сазива председник скупштине општине по потреби, а најмање једанпут у три месеца.

Председник скупштине општине је дужан да седницу сазове кад то писмено затражи најмање трећина од укупног броја одборника или извршни одбор, и то у року од десет дана од дана подношења захтева.

Ако председник скупштине општине не сазове седницу у случајевима из става 4. овог члана, седницу може сазвати једна трећина одборника или извршни одбор на начин утврђен статутом, односно другим актом општине.

Члан 88.

Седнице скупштине општине су јавне, осим у случајевима утврђеним статутом општине.

2. Извршни одбор

Члан 89.

Извршни одбор:

1) извршава одлуке и друге акте скупштине општине, односно стара се о њиховом извршењу;

2) одлучује о појединим питањима из члана 80. тачка 23) овог закона за које га скупштина општине овласти;

3) предлаже начин решавања појединих питања о којима одлучује скупштина општине, као и акте које скупштина доноси;

4) врши надзор над радом општинске управе и поништава или укида акте општинске управе који нису у сагласности са законом, статутом, односно општинском одлуком;

5) у случају ратног стања, доноси акте из надлежности скупштине општине с тим што је дужан да их поднесе на потврду скупштине општине чим она буде у могућности да се састане;

6) кад скупштина општине не заседа на предлог председника скупштине општине именује и разрешава лица која именује и разрешава скупштина општине с тим што је дужан да акте о именовању и разрешењу поднесе скупштини општине на потврду на првом наредном заседању;

7) врши и друге послове утврђене статутом и другим актима општине.

Члан 90.

Извршни одбор сачињавају председник и одређени број чланова. Мандат председника и чланова извршног одбора траје четири године, односно до престанка мандата скупштине општине. Мандат председника и чланова извршног одбора за време ратног стања се продужава док траје ратно стање, односно док се не створе услови за избор на ове функције.

Председник скупштине општине предлаже кандидата за председника извршног одбора.

Кандидат за председника извршног одбора у сагласности са председником скупштине општине предлаже кандидате за чланове извршног одбора.

Председник и чланови извршног одбора могу истовремено бити и одборници скупштине општине.

Члан 91.

Извршни одбор за свој рад одговара скупштини општине. Извршни одбор редовно извештава скупштину општине, по сопственој иницијативи или на њен захтев, о извршавању одлука и других аката скупштине општине.

Извршни одбор или поједини његови чланови могу се разрешити пре истека времена на које су бирани, на образложен предлог председника извршног одбора или најмање трећине одборника, на исти начин на који су изабрани.

Извршни одбор који је разрешен, или је поднео оставку, или му је престао мандат због распуштања скупштине услед расписивања превременог избора, остаје на дужности до избора новог извршног одбора.

3. Општинска управа

Члан 92.

Општинска управа:

- 1) непосредно извршава прописе и друге акте скупштине општине и извршног одбора;

- 2) обавља стручне и друге послове које утврде скупштина општине и извршни одбор;

- 3) обавља послове управног надзора над извршавањем прописа и других општих аката скупштине општине и извршног одбора.

Општинска управа извршава републичке законе и друге прописе чије је извршавање поверено општини.

Овлашћења у погледу вршења послова из своје надлежности, општинска управа остварује у складу са општим актима општине, применом закона и других прописа.

Члан 93.

Општинска управа образује се као јединствен орган, а може се образовати и више органа општинске управе у општини која има преко 60.000 становника.

Члан 94.

Општинска управа у обављању управног надзора над извршавањем прописа и других општих аката скупштине општине може:

- 1) наложити решењем извршење мера и радњи уз одређивање за то потребног рока;

- 2) изрећи мандатну казну;

- 3) поднети пријаву надлежном органу за учињено кривично дело или привредни преступ и поднети захтев за покретање прекршajног поступка;

- 4) издати привремено наређење, односно забрану;

- 5) обавестити други орган ако постоје разлози за предузимање мера за које је тај орган надлежан;

- 6) може предузети и друге мере за које је овлашћена законом, односно у складу са законом.

Овлашћења и организација за обављање послова из става 1. овог закона ближе се уређују актом скупштине општине.

За обављање послова управног надзора из става 1. овог члана може се образовати општинска инспекција.

Општинска инспекција може, за обављање послова из свог делокруга, имати униформу са ознакама.

Министарство надлежно за послове локалне самоуправе даје сагласност на општи акт којим се уређује изглед униформе и ознака општинске инспекције.

Члан 95.

Радом општинске управе руководи секретар скупштине општине, као секретар општинске управе, кад је општинска управа образована као јединствен орган.

Кад је у општинској управи образовано више органа, радом појединог органа руководи секретар органа општинске управе.

Члан 96.

У погледу услова и начина постављења, као и трајања и престанка мандата, на секретара органа општинске управе примењују се одредбе овог закона које се односе на секретара скупштине општине.

Изузетно, за секретара органа општинске управе може бити постављено лице које нема завршен правни факултет, већ има одговарајућу високу стручну спрему у односу на делокруг органа за који се поставља.

Ако се за секретара општинске управе, односно секретара органа општинске управе постави лице које не испуњава услове прописане овим законом, министарство надлежно за послове локалне самоуправе упозориће на то скупштину општине.

Ако скупштина општине не постави лице у року од месец дана од дана пријема упозорења, тај акт повластице министарство надлежно за послове локалне самоуправе.

Члан 97.

За свој рад и рад општинске управе секретар општинске управе и секретар органа општинске управе одговарају скупштини општине и извршном одбору.

Члан 98.

Акт о организацији општинске управе доноси скупштина општине.

У општинској управи образованој као јединствен орган, образују се унутрашње организационе јединице, у складу са времем и обимом послова које орган обавља.

Акт о унутрашњој организацији и систематизацији послова и задатака у општинској управи, односно у органу општинске управе доноси лице које руководи општинском управом, односно општинском управом, уз претходну сагласност извршног одбора.

Члан 99.

Извршни одбор решава сукоб надлежности између општинске управе и предузећа, установа и других организација, кад на основу одлуке скупштине општине одлучују о појединачним правима грађана, правних лица или других странака, као и између органа општинске управе.

Секретар општинске управе решава сукоб надлежности између организационих јединица општинске управе.

Члан 100.

У поступку пред органима општине у коме се решава о правима, обавезама и правним интересима грађана, правних лица и других странака, примењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак.

По жалби против решења општинске управе у пословима општине решава извршни одбор, ако актом општине није одређена надлежност скупштине општине.

Члан 101.

О изузећу службеног лица у општинској управи решава секретар општинске управе, о изузећу службеног лица у органу општинске управе решава секретар органа општинске управе, а о изузећу секретара општинске управе, односно секретара органа општинске управе, решава извршни одбор скупштине општине.

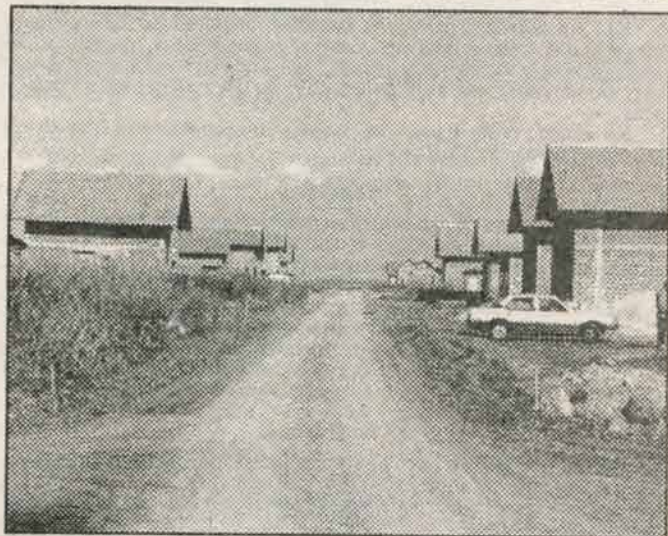
Члан 102.

Послове општинске управе који се односе на остваривање права, обавеза и правних интереса грађана, правних лица и других странака, могу обављати лица која имају прописану школску спрему, положен стручни испит за рад у органима државне управе и, кад је то одређено прописом, одговарајуће радно искуство.

Члан 103.

У погледу права, обавеза и одговорности запослених у општинској управи примењују се одредбе закона и других прописа о запосленима у државним органима.

Звања и занимања запослених и услови за њихово стицање, платне групе и коефицијенти за утврђивање плата, разврставање звања и занимања у оквиру утврђених платних група, као и распоређивање запослених и постављених лица, утврђују се актом о општин-

ској управи, у складу са прописима који се примењују на запослене у државним органима.

4. Састав, организација и начин рада органа у одређеним јединицама локалне самоуправе

Члан 104.

У општинама: Витина, Вучитрн, Глоговац, Гњилане, Гора, Дечани, Баковица, Звечан, Зубин Поток, Исток, Качаник, Клина, Косово Поље, Косовска Каменица, Косовска Митровица, Лепосавић, Липљан, Ново Брдо, Обилић, Ораховац, Пећ, Подујево, Призрен, Србица, Сува Река, Урошевац, Штимље и Штрпце, као и у граду Приштини, скупштину општине, односно града, чине већа национално неопредељених грађана.

Већа националности су: веће националности Срба и Црногораца, веће националности Албанаца, веће национално неопредељених грађана и других националних заједница, у складу са статутом општине.

Члан 105.

Статутом општине утврђује се број одборника за свако веће, с тим што веће може да има најмање три, а највише двадесет одборника.

Члан 106.

Већа имају председника који се бира из реда одборника у том већу на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника у том већу.

Већа имају и потпредседника који замењује председника у случају кад је председник одсутан или спречен да обавља своју функцију.

Председник већа се бира и разрешава на исти начин као и председник.

Члан 107.

Скупштина општине одлучује на заједничким седницама свих већа, ако није овим законом другачије одређено.

Скупштина општине може пуноважно одлучивати ако седници присуствује већина одборника сваког већа.

Приликом одлучивања свако веће се изјашњава посебно.

Члан 108.

О питањима из члана 80. тач. 1) – 23) овог закона скупштина општине одлучује сагласношћу свих већа. Одлука је донета ако се за њу изјасни већина присутних одборника сваког већа.

О питањима из члана 80. тач. 24) – 27) овог закона скупштина општине одлучује сагласношћу две трећине већа. Одлука је донета ако се за њу изјасни већина присутних одборника у сваком од тих већа.

О питањима из члана 80. тач. 28) – 31) овог закона и о питањима којима се обезбеђује остваривање права националне заједнице у области образовања, културе, информисања и спорта, у складу са законом, статутом и буџетом општине већа самостално одлучују. Одлука је донета ако се за њу изјасни већина присутних одборника тог већа.

Члан 109.

У дневни ред седнице скупштине општине уноси се, без гласања, предлог који поднесе већина одборника једног од већа, ако је образложен значајем за остваривање уставних слобода и права грађана, односно права националних заједница.

На захтев већине одборника једног од већа одложиће се за наредну седницу скупштине општине расправа о свакој тачки дневног реда, уколико је захтев образложен значајем за остваривање уставних слобода и права грађана, односно права националних заједница.

Члан 110.

Кад предлог акта за чије је усвајање потребна сагласност свих већа или две трећине већа није усвојен у свим већима, односно у две трећине већа у истоветном тексту, већа образују заједничку комисију за усаглашавање коју сачињавају по два одборника из сваког већа.

Комисија утврђује усаглашен предлог акта већином гласова од укупног броја чланова комисије.

Члан 111.

Ако скупштина не усвоји усаглашен предлог акта у року од месец дана од образовања комисије из члана 110. овог закона, а одлагање доношења тог акта би могло да изазове штетне последице, акт којим се уређује спорно питање може, на предлог најмање једног већа, донети Влада.

Акт Владе примењује се до доношења одговарајућег акта у скупштини општине, а најдуже годину дана од његовог ступања на снагу.

По истеку рока из става 2. овог члана поступак за доношење акта се понавља, а до доношења новог акта примењиваће се акт Владе.

Члан 112.

Права, дужности и одговорности председника скупштине општине врши председништво скупштине општине.

Чланови председништва су председници свих већа скупштине општине.

Председништво представља скупштину, сазива и руководи седницама скупштине и врши друге послове предвиђене статутом општине.

Председништво бира једног од председника већа за председавајућег у председништву за период од три месеца по редоследу утврђеном статутом општине.

Председавајући у председништву сазива и председава седницама председништва, предлаже дневни ред седнице скупштине, потписује акте које доноси скупштина и председништво и обавља друге послове утврђене статутом општине.

О питањима из своје надлежности председништво одлучује сагласношћу свих председника већа уколико овим законом није другачије уређено.

Начин и поступак предлагања и избор председавајућег председништва утврђује се статутом општине.

Члан 113.

Секретар скупштине општине поставља се на време од годину дана, сваке године из реда припадника друге националне заједнице, односно из реда национално неопредељених грађана који образују већа скупштине општине, у складу са статутом општине.

Члан 114.

Извршни одбор чине по један, односно подједнак број представника сваке националне заједнице, односно национално неопредељених грађана, који образују већа скупштине општине, у складу са статутом општине.

Извршни одбор одлучује о давању на коришћење грађевинског земљишта и о другим питањима која се односе на материјално правни положај грађана сагласношћу свих својих чланова, а о осталим питањима из члана 89. овог закона већином гласова чланова извршног одбора.

Члан 115.

Председништво већином гласова бира председника већа и утврђује предлог кандидата за председника извршног одбора.

Члан 116.

Предлог за разрешење извршног одбора, председника извршног одбора и члана извршног одбора може поднети најмање једна трећина одборника у већу.

Председник извршног одбора може предложити скупштини разрешење појединог члана извршног одбора.

Извршни одбор и сваки његов члан могу поднети оставку. Оставка или разрешење од дужности председника извршног одбора повлачи оставку целог извршног одбора.

Извршни одбор који је разрешен или је поднео оставку, или коме је престао мандат због разрешења или оставке његовог председника наставља рад до избора новог извршног одбора.

Члан 117.

У дневни ред седнице извршног одбора уноси се, без гласања, предлог који поднесе члан извршног одбора, ако је образложен значајем за остваривање уставних слобода и права грађана, односно права националних заједница.

Члан 118.

Ако је у општини, у складу са овим законом, образовано више органа општинске управе, секретар органа општинске управе поставља се на време од годину дана, сваке године из реда припадника друге националне заједнице, односно из реда национално неопредељених грађана који образују већа скупштине општине, у складу са статутом општине.

Члан 119.

У општинској управи национални састав запослених и руководиоца унутрашњих организационих јединица треба да обезбеди заступљеност припадника националних заједница, односно национално неопређених грађана у скупштини општине, у складу са статутом општине.

Одељак пети

Избор одборника скупштине општине

1. Основне одредбе

Члан 120.

Одборници скупштине општине (у даљем тексту: одборници) бирају се по поступку и на начин утврђен овим законом, статутом општине и другим општинским актима.

Члан 121.

Одборници се бирају на четири године.
Избори за одборнике морају се спровести најкасније 30 дана пре краја мандата одборника којима истиче мандат.
За време ратног стања скупштина општине може продужити мандат одборника све док траје ратно стање, односно док се не створе услови за избор одборника.

Члан 122.

Право да бира одборника има грађанин Републике Србије који је југословенски држављанин, који је навршио 18 година живота, пословно је способан и има пребивалиште на подручју изборне јединице у општини у којој остварује изборно право.

За одборника може бити изабран грађанин Републике Србије који је југословенски држављанин, који је навршио 18 година живота, пословно је способан и има пребивалиште на територији општине на којој је предложен за одборника, најмање шест месеци пре расписивања избора за одборнике.

Члан 123.

Грађани бирају одборнике на основу слободног, општег, једнаког и непосредног изборног права, тајним гласањем.
Нико нема право да по било ком основу позива бирача на одговорност за гласање, нити да од њега тражи да се изјасни за кога је гласао или зашто није гласао, нити га може спречити да гласа.

Члан 124.

Одборници се бирају у изборним јединицама које утврђује скупштина општине својом одлуком.
Изборне јединице се одређују тако да се у свакој изборној јединици одборник бира на приближно исти број бирача.
Изузетно од става 2. овог члана могу се одредити изборне јединице на брдско-планинском подручју у којима се одборник бира од стране мањег броја бирача у односу на друге изборне јединице.
У свакој изборној јединици бира се један одборник.

Члан 125.

Одборник може бити лице које је истовремено и посланик.
Лице запослено у општинској управи не може бити истовремено одборник скупштине општине.
Даном потврђивања одборничког мандата запосленом у општинској управи почиње да мирује радни однос.
У погледу неспојивости функције одборника са обављањем друге функције, позива или професионалне дужности примењују се ограничења која су законом утврђена за народне посланике.

Члан 126.

Изборе за одборнике расписује председник Народне скупштине.
Од дана расписивања избора до дана одржавања избора не може протећи мање од 45 ни више од 90 дана.
Народна скупштина може на предлог Владе одлучити да се у појединим или свим општинама у Републици одрже превремени избори за одборнике.
Одлуком о расписивању избора одређује се дан одржавања избора, као и дан од када почињу тећи рокови за вршење изборних радњи.
Одлука о расписивању избора објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

2. Органи за спровођење избора

Члан 127.

Органи за спровођење избора су општинска изборна комисија и бирачки одбори.
Органи за спровођење избора су самостални и независни у раду и раде на основу закона и прописа донетих на основу закона.
За свој рад органи за спровођење избора одговарају органу који их је именовao.
Сви органи и организације дужни су да пружају помоћ органима за спровођење избора и да им достављају податке који су им потребни за рад.

Члан 128.

Чланови органа за спровођење избора и њихови заменици могу бити само грађани који имају изборно право, као и пребивалиште на територији општине.

Члановима органа за спровођење избора и њиховим заменицима престаје функција у овим органима кад прихвате кандидатуру за одборника.

Члан 129.

Општинска изборна комисија ради у сталном и проширеном саставу.

Општинска изборна комисија ради у проширеном саставу од дана утврђивања тог састава до завршетка избора.

Општинска изборна комисија одлучује већином гласова чланова у сталном, односно проширеном саставу.

Члан 130.

Општинску изборну комисију у сталном саставу чине председник и најмање четири члана које именује скупштина општине, а у проширеном саставу – и по један представник предлагача кандидата, који је предложио кандидате за одборнике у најмање две трећине изборних јединица у општини.

Општинска изборна комисија има секретара кога именује скупштина општине. Секретар учествује у раду комисије без права одлучивања.

Председник, други чланови општинске изборне комисије и њен секретар имају заменике.

За председника, заменика председника и секретара општинске изборне комисије именује се лице које је дипломирани правник.

Општинска изборна комисија решењем утврђује који предлагач кандидата испуњава услове за одређивање својих представника у проширени састав овог органа у року од 48 часова од проглашења листе кандидата за све изборне јединице.

Предлагач кандидата одређује свог представника у општинској изборној комисији у року од 24 часа од достављања решења из става 5. овог члана и по истеку тог рока губи право да га одреди.

Општинска изборна комисија утврђује проширени састав у року од 24 часа од истека рока из става 6. овог члана.

Члан 131.

Општинска изборна комисија:

- 1) стара се о законитости спровођења избора одборника;
- 2) одређује бирачка места, при чему нарочито води рачуна о равномерној распоређености бирача на бирачким местима и о доступности бирачког места бирачима;
- 3) одређује бирачке одборе и именује њихове чланове;
- 4) даје упутства бирачким одборима у погледу спровођења поступка избора одборника;
- 5) прописује обрасце и организује техничке припреме за спровођење избора за одборнике;
- 6) утврђује да ли су предлози кандидата сачињени и поднети у складу са пописима о избору одборника;
- 7) утврђује и оглашава листе кандидата за све изборне јединице;
- 8) утврђује број гласачких листића за бирачка места и записнички их предаје бирачким одборима;
- 9) утврђује резултате гласања у изборној јединици и број гласова за сваког кандидата;
- 10) утврђује и објављује укупне резултате избора одборника;
- 11) подноси извештај скупштини општине о спроведеним изборима за одборнике;
- 12) доставља републичком органу надлежном за послове статистике податке о спровођењу и резултатима избора за одборнике, непосредно по завршетку избора;
- 13) обавља и друге послове одређене прописима о избору одборника.

У свом раду општинска изборна комисија сходно примењује упутство и друге акте Републичке изборне комисије који се односе на спровођење избора за народне посланике.

Члан 132.

Бирачки одбор ради у сталном и проширеном саставу.
Бирачки одбор у сталном саставу чине председник и најмање два члана.
У погледу утврђивања састава бирачког одбора у проширеном саставу, примењују се одредбе овог закона које се односе на општинску изборну комисију у проширеном саставу, уз услов да је предлагач кандидата који испуњава услове да има представника у општинској изборној комисији у проширеном саставу, предложио свог кандидата у изборној јединици у којој се именује бирачки одбор.
Председник и чланови бирачког одбора имају заменике.
Бирачки одбор именује се најкасније десет дана пре дана одређеног за одржавање избора.
Предлагач кандидата који нема свог представника у бирачком одбору може да именује лице које ће да прати рад бирачког одбора.
У случају истовременог одржавања избора за одборнике скупштине општине и избора за савезне посланике у Већу грађана Савезне скупштине или изборе за народне посланике Народне скупштине или председника Републике, функцију бирачког одбора за избор одборника обављају бирачки одбори именовани од стране надлежних органа за

спровођење избора за савезне посланике, народне посланике или председника Републике.

Члан 133.

Бирачки одбор непосредно спроводи гласање, обезбеђује правилност и тајност гласања, утврђује резултате гласања на бирачком месту и обавља друге послове одређене законом.

Бирачки одбор се стара о одржавању реда на бирачком месту за време гласања.

Ближа правила о раду бирачког одбора одређује општинска изборна комисија.

3. Кандидовање и листе кандидата

Члан 134.

Кандидате за одборнике могу предлагати, посебно или заједно, регистроване политичке странке и друге политичке организације (у даљем тексту: политичке странке), које својим потписима подржи најмање 30 бирача у изборној јединици.

Кандидате за одборнике може предложити и група од најмање 30 грађана – бирача у изборној јединици.

Бирач може потписати предлог само за једног кандидата у изборној јединици.

Ако је бирач потписао предлог за више предложених кандидата, као важећи сматраће се потпис на предлогу који је раније поднет општинској изборној комисији.

Једно лице може бити кандидат само једног предлагача и само у једној изборној јединици.

Члан 135.

Предлог кандидата за одборника доставља се општинској изборној комисији на посебном обрасцу, који садржи:

- 1) назив предлагача;
- 2) ознаку изборне јединице за коју се кандидат предлаже;
- 3) презиме и име кандидата.

Ако кандидата предлажу две или више политичких странака заједно, као назив предлагача наводе се називи свих тих политичких странака или назив који су подносиоци предлога споразумно одредили.

Ако кандидата предлаже група грађана, назив предлагача садржи назнаку да се ради о групи грађана, с тим што предлагач може одредити и ближи назив.

Предлог кандидата доставља се општинској изборној комисији најкасније 15 дана пре дана одређеног за одржавање избора.

Уз предлог кандидата општинској изборној комисији доставља се документација, и то:

- 1) потврда о изборном праву за сваког кандидата, у којој је назначено име и презиме, датум рођења, занимање и лични број кандидата;
- 2) писмена изјава кандидата да прихвата кандидатуру;
- 3) потврда о пребивалишту кандидата;
- 4) потврда о држављанству кандидата;
- 5) потписи потребног броја бирача, који је овим законом утврђен као услов за предлагање кандидата, на обрасцу чији садржај прописује општинска изборна комисија.

Општинска изборна комисија прописује образац за прикупљање потписа потребног броја бирача.

Члан 136.

Општинска изборна комисија утврђује одмах, а најкасније у року од 24 часа по пријему предлога кандидата за одборнике и одговарајуће документације, да ли је овај поднет у одређеном року и сачињен у складу с одредбама овог закона.

Кад нађе недостатке, општинска изборна комисија ће, одмах, а најкасније у року од 24 часа, донети закључак којим предлагачу канди-

дата налаже да, најкасније у року од 48 часова од достављања закључка, отклони недостатке на које се у закључку указује.

Кад подносилац предлога не поступи по одредбама става 2. овог члана, као и када је предлог кандидата поднет неблаговремено, општинска изборна комисија ће га у року од 24 часа, решењем одбацити.

Члан 137.

Кад општинска изборна комисија утврди да је предлог кандидата поднет благовремено и да је правилно сачињен, односно да су у предвиђеном року отклоњени недостаци, потврдиће га својим решењем најкасније у року од 24 часа од његовог пријема, односно од отклањања недостатка.

Решење о потврђивању предлога општинска изборна комисија без одлагања доставља предлагачу.

Члан 138.

Општинска изборна комисија ће, најкасније пет дана по истеку рока за предлагање кандидата, за сваку изборну јединицу саставити листе кандидата, на коју ће уврстити све кандидате који су предложени у складу с одредбама овог закона.

Редослед кандидата на листи кандидата изборне јединице утврђује се по азбучном реду презимена.

На листи кандидата изборне јединице, уз лично име кандидата, обавезно се наводи назив предлагача.

Члан 139.

Општинска изборна комисија јавно оглашава листе кандидата најкасније наредног дана од дана њиховог утврђивања.

Сваки предлагач кандидата има право да у року од 48 часова од дана јавног оглашавања листе кандидата изврши увид у све поднете предлоге и документацију поднету уз њих.

Члан 140.

Сваки кандидат може одустати од кандидатуре најкасније 15 дана пре дана избора. Одустанак од кандидатуре изјављује се писмено, општинској изборној комисији.

У случају одустајка од кандидатуре, смрти кандидата или губитка бирачког права, подносилац предлога може поднети нови предлог најкасније 10 дана пре дана избора.

Подносилац предлога кандидата може повући предлог најкасније 15 дана пре дана избора.

Члан 141.

Грађани имају право да буду обавештени о кандидатима.

4. Спровођење избора

Члан 142.

Општинска изборна комисија дужна је да за сваки бирачки одбор благовремено припреми материјал за гласање, а нарочито потребан број гласачких листића, извод из бирачког списка, потврде о изборном праву, посебне службене коверте за гласање, као и образац записника о раду бирачког одбора.

Примопредаја изборног материјала врши се 24 часа пре дана одржавања избора.

Члан 143.

Гласање за одборнике обавља се на бирачком месту. Гласање се обавља гласачким листићем кога припрема и оверава општинска изборна комисија.

Гласачки листић садржи:

- 1) ознаку да се гласа за избор одборника;
- 2) назив општине и ознаку изборне јединице;
- 3) редни број који се ставља испред имена кандидата,
- 4) име и презиме кандидата, према редоследу утврђеном на листи кандидата, са знаком предлагача. Поред имена и презимена могу се ставити и друге ознаке кандидата, о чему одлучује општинска изборна комисија;
- 5) напомену да се гласа само за једног кандидата, заокруживањем редног броја испред имена кандидата.

Члан 144.

Бирач може да гласа за било ког кандидата који се налази на гласачком листићу.

Бирач гласа само за једног кандидата. Глас се заокруживањем редног броја испред имена кандидата за кога се гласа.

5. Утврђивање и објављивање резултата избора

Члан 145.

Резултате избора у изборној јединици утврђује општинска изборна комисија, на основу резултата на свим бирачким местима у изборној јединици и о томе сачињава записник на прописаном обрасцу.

Бирачки одбор је дужан да општинској изборној комисији достави записник и изборни материјал са бирачког места најкасније у року од 18 часова од затварања бирачког места.

По пријему изборног материјала са бирачких места, општинска изборна комисија, у року од 48 часова утврђује: укупан број бирача

уписаних у бирачки списак; број бирача који је гласао на бирачким местима; број бирача који су гласали путем писма; укупан број гласачких листића примљених на бирачким местима; укупан број неупотребљених гласачких листића; укупан број неважећих гласачких листића; укупан број важећих гласачких листића и број гласова који је добио сваки кандидат појединачно.

Члан 146.

За одборника у изборној јединици изабран је кандидат који је добио највећи број гласова.

Члан 147.

Ако су два или више кандидата у изборној јединици добили једнак и истовремено највећи број гласова, гласање у тој изборној јединици се понавља у року од 15 дана од дана утврђивања резултата.

На поновљеном гласању глас се само о кандидатима који су добили једнак и истовремено највећи број гласова.

На поновљеном гласању изабран је кандидат који је добио највећи број гласова.

Ако и на поновљеном гласању више кандидата добије једнак и истовремено највећи број гласова, гласање се понавља у року од осам дана од дана утврђивања резултата, све док један кандидат не добије највећи број гласова.

Члан 148.

На основу утврђених резултата избора за одборнике у изборним јединицама, општинска изборна комисија утврђује укупне резултате избора за одборнике скупштине општине.

Одмах по утврђивању укупних резултата избора за одборнике, општинска изборна комисија објављује податке о:

- 1) броју бирача уписаних у бирачки списак;
- 2) броју бирача који су гласали на бирачком месту;
- 3) броју бирача који су гласали ван бирачког места;
- 4) укупном броју бирача који су гласали;
- 5) броју примљених гласачких листића;
- 6) броју неупотребљених гласачких листића;
- 7) броју употребљених гласачких листића;
- 8) броју неважећих гласачких листића;
- 9) броју важећих гласачких листића;
- 10) броју гласова које су добили поједини кандидати;
- 11) кандидатима који су добили највећи број гласова у свакој од изборних јединица.

Од завршетка гласања до објављивања резултата избора, општинска изборна комисија преко средстава јавног обавештавања објављује привремене податке о резултатима избора.

Члан 149.

Општинска изборна комисија издаје одборницима уверења да су изабрани за одборнике у року од 24 часа од утврђивања коначних резултата избора.

Резултати избора су коначни кад се у свакој од изборних јединица у којој су одржани избори утврди који кандидат за одборника је добио највећи број гласова и кад је исцрпљен поступак за заштиту изборног права утврђен овим законом.

Ако општинска изборна комисија у прописаном року не изда уверења издаје их Републичка изборна комисија у року од наредних 48 часова. Општинска изборна комисија обавезна је да без одлагања стави на располагање Републичкој изборној комисији све изборне материјале потребне за издавање уверења.

6. Поновни и допунски избори и престанак мандата одборника

Члан 150.

Поновни избори спроводе се ако општинска изборна комисија или надлежни општински суд пониште изборе због неправилности у спровођењу избора.

Ако се избори пониште на поједином бирачком месту, гласање се понавља само на том бирачком месту.

Општинска изборна комисија доноси решење о понављању гласања.

Резултати избора утврђују се по завршетку поновљеног гласања.

Поновни избори спроводе се најкасније 15 дана од дана поништења избора у изборној јединици, односно седам дана од дана поништења избора на бирачком месту, на начин и по поступку утврђеним за спровођење избора.

Поновне изборе расписује општинска изборна комисија.

Поновни избори се спроводе по листи кандидата која је утврђена за изборе који су понишени, осим кад су избори понишени због неправилности у поступку предлагања кандидата.

Члан 151.

Допунски избори спроводе се кад се избори у одређеној изборној јединици нису одржали или кад одборнику престане мандат пре истека времена на које је изабран, осим у случају доношења одлуке о расписивању превремених избора.

Кад наступи разлог за спровођење допунских избора, председник скупштине општине ће у року од најкасније 30 дана од наступања разлога, обавестити о томе председника Народне скупштине, који ће, најкасније у року од шест месеци од дана пријема обавештења, донети одлуку о расписивању допунских избора.

Допунски избори спроводе се по одредбама овог закона који важе за редовне изборе.

Кад је до истека мандатног периода остало мање од шест месеци, допунски избори се неће расписати.

Мандат одборника изабраног на допунским изборима траје до истека времена на које су изабрани одборници скупштине општине.

Члан 152.

Одборнику престaje мандат пре истека времена на које је изабран:

- 1) подношењем оставке;
- 2) доношењем одлуке о расписивању превремених избора;
- 3) ако је правоснажном судском одлуком осуђен на безусловну казну затвора у трајању од најмање шест месеци;
- 4) ако је правоснажном судском одлуком лишен пословне способности;
- 5) преузимање посла, односно функције које су, у складу са законом, неспојиве с функцијом одборника;
- 6) ако му престане пребивалиште на територији општине;
- 7) губљењем држављанства;
- 8) ако наступи смрт одборника;
- 9) престанком чланства у политичкој странци која га је предложила за одборника.

После подношења оставке одборника, скупштина општине на првој наредној седници утврђује да је даном подношења оставке одборнику престао мандат.

Одборнику престaje мандат у случају из става 1. тачка 2) овог члана даном верификације мандата новоизабраних одборника.

Ако одборнику престaje мандат наступањем случаја из става 1. тач. 3) овог члана, скупштина општине на првој наредној седници, после обавештења о наступању таквог случаја утврђује да је одборнику престао мандат.

Мандат новог одборника траје до истека мандата одборника коме је престао мандат.

7. Заштита изборног права

Члан 153.

Сваки бирач, кандидат за одборника и предлагач кандидата има право на заштиту изборног права, по поступку утврђеном овим законом.

Члан 154.

Бирач, кандидат за одборника или предлагач кандидата има право да поднесе приговор општинској изборној комисији због неправилности у поступку кандидовања и спровођења избора.

Приговор се подноси у року од 24 часа од дана кад је донета одлука, односно извршена радња или учињен пропуст.

Члан 155.

Општинска изборна комисија донеће решење у року од 48 часова од пријема приговора и доставити га подносиоцу приговора.

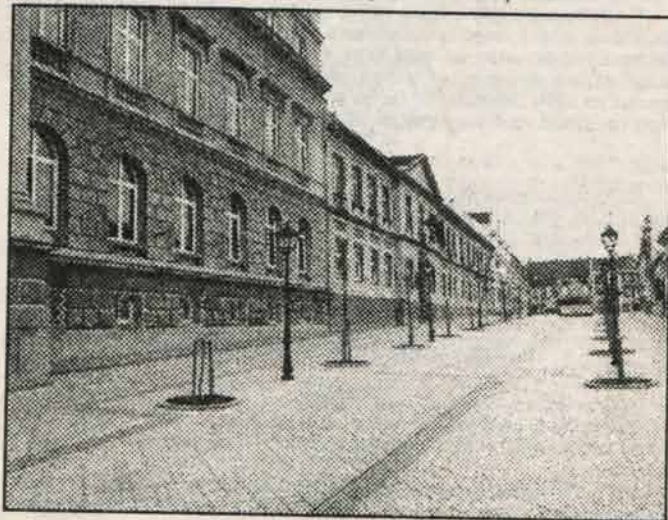
Ако општинска изборна комисија усвоји поднети приговор, поништиће радњу у поступку предлагања кандидата, избора одборника или ће поништити избор одборника.

Члан 156.

Против решења општинске изборне комисије, може се изјавити жалба надлежном општинском суду у року од 24 часа од достављања решења.

О жалби се одлучује у седници већа. Општинска изборна комисија дужна је да суду достави одмах, а најкасније у року од 12 часова све потребне податке и списе за одлучивање.

У поступку заштите изборног права суд сходно примењује одредбе закона којим се уређује поступак у управним споровима.

Одлука по жалби донеће се најкасније у року од 48 часова од пријема жалбе са списима.

Одлука донета у поступку по жалби је правоснажна и против ње се не могу поднети захтев за ванредно преиспитивање судске одлуке, нити захтев за понављање поступка, предвиђени Законом о управним споровима.

Члан 157.

Ако суд усвоји жалбу, поништиће радњу у поступку предлагања кандидата, односно у поступку избора одборника или ће поништити избор одборника.

Ако је по приговору, односно по жалби, поништена радња у поступку избора или избор одборника, општинска изборна комисија је дужна да одговарајућу изборну радњу, односно изборе понови у року предвиђеном овим законом за поновне изборе. Рок се рачуна од дана доношења одлуке о поништавању.

Члан 158.

Скупштина општине конституише се у року од 20 дана од дана избора одборника.

Мандат одборника почиње да тече даном потврђивања мандата. Потврђивање мандата одборника врши се на основу уверења о избору за одборника и извештаја општинске изборне комисије о спроведеним изборима.

На конститутивној седници скупштине општине образује се комисија од три члана ради утврђивања сагласности уверења о избору за одборника и извештаја општинске изборне комисије.

На основу извештаја комисије из става 4. овог члана лице које председава конститутивној седници скупштине општине констатује да је општинска изборна комисија поднела извештај о спроведеним изборима и која су уверења о избору за одборнике у сагласности са тим извештајем, чиме је потврђен мандат новоизабраним одборницима.

Члан 159.

Ако се у општини не спроведу избори или се после спроведених избора за одборнике скупштине општине не конституишу њени органи у року од 60 дана од дана избора, Влада образује општинско веће које обавља послове скупштине општине и извршног одбора до спровођења нових избора и конституисања општинских органа, а о томе обавештава председника Народне скупштине.

У случају из става 1. овог члана председник Народне скупштине расписује нове изборе за одборнике скупштине општине у року од најдуже годину дана од дана када је требало спровести изборе, односно од дана спроведених претходних избора. Мандат одборника изабраних на овим изборима траје до истека мандата одборника скупштине општине изабраних на редовним изборима.

Члан 160.

Кад нису спроведени избори у свим изборним јединицама, али је изабран најмање онолики број одборника који омогућава доношење свих аката скупштине општине на начин предвиђен статутом и другим актима општине, скупштина се конституише, а за непопуњена одборничка места расписује се допунски избори, у складу с одредбама овог закона.

8. Трошкови спровођења избора

Члан 161.

Средства за спровођење избора и финансирање изборне активности за избор одборника скупштине општине обезбеђују се у буџету општине.

Средства за финансирање изборне активности расподељују се предлагачима кандидата на начин утврђен актом скупштине општине.

На поднеске и радње у изборном поступку не плаћа се такса.

9. Примена прописа о избору народних посланика

Члан 162.

Одредбе Закона о избору народних посланика ("Службени гласник РС", бр. 79/92, 83/92, 53/93, 67/93, 90/93, 107/93, 48/94 и 32/97) о бирачким списковима, о изборном материјалу, именовању у изборне комисије и бирачке одборе, бирачким местима, о обавештавању грађана о предлоženим кандидатима, о забрани трајања изборне пропаганде и објављивању претходних резултата или процене резултата избора, гласању, утврђивању и објављивању резултата избора, неплаћању пореза и доприноса за средства која се исплаћују као накнада за рад лица у органима за спровођење избора, неплаћању такси на радње, поднеске и остале списе у вези са спровођењем избора и престанком мандата посланика и казнама сходно се примењују на избор одборника скупштине општине, ако овим законом није другачије одређено.

10. Избор одборника у већа скупштине општине

Члан 163.

Право да бирају и да буду бирани за одборнике у већа скупштине општине имају припадници националне заједнице, као и национално неопредељени грађани, који имају пребивалиште на територији општине.

Члан 164.

Припадност националној заједници, као и национална неопредељеност, уписује се у бирачки списак.

Члан 165.

У општини, односно граду у којима, у складу с овим законом, скупштину општине чине већа, општинска изборна комисија у сталном саставу именује се тако што у њен састав улази једнак број припадника националних заједница и национално неопредељених грађана који образују већа скупштине општине, у складу са статутом општине.

На начин из става 1. овог члана именују се и заменици председника и чланова општинске изборне комисије, као и председник и чланови бирачких одбора и њихови заменици.

Именовање лица из става 2. овог члана врши се тако да успоставље ни однос у саставу органа остане непромењен, ако у току његовог рада председника или неког од чланова замењује њихов заменик.

Члан 166.

У предлогу кандидата за веће скупштине општине, који садржи прописану документацију која се доставља општинској изборној комисији, мора бити јасно истакнуто за које веће предлагач кандидата подноси предлог.

Члан 167.

Општинска изборна комисија ће, најкасније пет дана по истеку рока за подношење предлога кандидата, за свако веће у свакој изборној јединици, утврдити посебну листу кандидата, која садржи све потврђене предлоге кандидата у тој изборној јединици за веће за које се врши избор, са личним именима свих кандидата и подацима о њиховој години рођења, занимању и пребивалишту и називом предлагача.

Члан 168.

Приликом гласања бирачу се даје гласачки листић према његовој националној припадности, односно националној неопредељености, уписаној у бирачки списак.

Члан 169.

Гласачки листићи се штампају у посебним бојама за свако веће.

Члан 170.

Гласачки листић, поред података прописаних овим законом, садржи испред имена и редног броја првог кандидата назнаку о ком се већу ради.

Члан 171.

Општинска изборна комисија утврђује резултате избора применом одредаба овог закона, посебно за свако веће.

Члан 172.

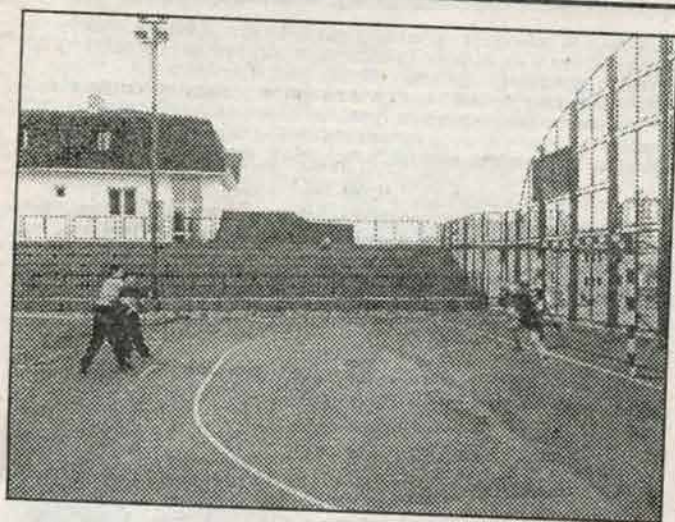
У погледу свих осталих питања која нису посебно уређена, примењују се одредбе о избору одборника скупштине општине.

Одељак шести

Симболи, празници, називи улица и тргова јединица локалне самоуправе

Члан 173.

Симболи јединице локалне самоуправе могу изражавати само њене историјске, културне, привредне и географске посебности.

Симболи из става 1. овог члана могу се употребљавати само уз државне симболе.

Јединица локалне самоуправе може имати и свој дан. Сагласност на садржину и изглед симбола и одређивање дана јединице локалне самоуправе даје министарство надлежно за послове локалне самоуправе.

У службеним просторијама јединице локалне самоуправе могу се истицати само државни симболи и симболи из става 1. овог члана.

Члан 174.

Јединица локалне самоуправе утврђује називе улица, тргова, градских четврти, засеока и других делова насељеног места на својој територији (у даљем тексту: делови насељеног места).

Одлуку о утврђивању назива доноси скупштина јединице локалне самоуправе, уз претходну сагласност министарства надлежног за послове локалне самоуправе.

Делови насељеног места не могу носити називе или имена лица којима се вређају морал грађана, родољубље и слободарске традиције народа и државе.

Министарство надлежно за послове локалне самоуправе овлашћено је да уклони називе делова насељеног места који су утврђени и истакнути супротно одредбама овог закона.

Глава трећа ГРАД

Члан 175.

Град је територијална јединица локалне самоуправе утврђена законом на чијој се територији образују две или више градских општина.

Члан 176.

За обављање послова из његовог делокруга, као и поверених послова државне управе, граду припадају приходи утврђени овим законом за општину.

Поред прихода из става 1. овог члана градовима припада 10% пореза на промет производа и услуга одређеног за финансирање јавних расхода у Републици оствареног на територији града.

Члан 177.

Органи града су скупштина града, извршни одбор, градска управа и други органи утврђени статутом града.

Члан 178.

Скупштина града обавља послове предвиђене овим законом за скупштину општине, као и друге послове утврђене законом и статутом града.

Члан 179.

Скупштину града сачињавају одборници чији се број утврђује статутом града, с тим што њихов број не може бити мањи од 75, нити већи од 100.

Члан 180.

Извршни одбор сачињавају председник и одређени број чланова, у складу са статутом.

Члан 181.

За обављање одређених послова града статутом града образују се градске општине и утврђује њихово подручје.

Статутом града одређује се које послове обавља град, а које градске општине, образују органи градских општина који обављају послове утврђене статутом града, уређују међусобни односи органа града и градских општина и друга питања од значаја за функционисање града.

Градска општина не може обављати послове који су законом поверени граду.

Члан 182.

Одредбе овог закона које се односе на општину, примењују се и на град, ако одредбама ове главе закона није другачије одређено.

Глава четврта ГРАД БЕОГРАД

Члан 183.

Град Београд обавља послове општине утврђене уставом, законом и статутом града Београда и законом поверене послове из оквира права и дужности Републике.

Члан 184.

При поверавању послова државне управе граду Београду, полази се од његовог посебног положаја и улоге као главног града Савезне Републике Југославије и главног града Републике Србије, и сложености социјалне, привредне, културне, просторне и урбанистичке структуре и других карактеристика и потреба.

Члан 185.

За обављање послова из делокруга града Београда, као и поверених послова, граду Београду припадају приходи утврђени овим законом за општину.

Поред прихода из става 1. овог члана, граду Београду, као главном граду Савезне републике Југославије и главном граду Републике Србије, припада и 15% пореза на промет производа и услуга одређеног за финансирање јавних расхода у Републици, оствареног на територији града.

Члан 186.

Органи града Београда су скупштина града, извршни одбор, градска управа и други органи утврђени статутом града Београда. Скупштина града Београда обавља послове утврђене овим законом за скупштину општине, као и друге послове утврђене законом и статутом града Београда.

Члан 187.

Скупштину града Београда чине одборници, чији се број утврђује статутом града Београда, с тим што њихов број не може бити мањи од 75, нити већи од 110.

Члан 188.

Извршни одбор сачињавају председник и одређени број чланова, у складу са статутом града Београда.

Члан 189.

За обављање одређених послова града Београда статутом града Београда образују се градске општине и утврђује њихово подручје.

Статутом града Београда одређује се које послове обавља град Београд, а које градске општине образују органи градских општина који обављају послове утврђене статутом града Београда, уређују међусобни односи органа града Београда и градских општина и друга питања од значаја за функционисање града Београда.

Градска општина не може обављати послове који су законом поверени граду Београду.

Члан 190.

Одредбе овог закона које се односе на општине и градове, примењују се и на град Београд, ако одредбама ове главе закона није другачије одређено.

Глава пета ОБЛИЦИ УЧЕШЋА ГРАЂАНА У ОБАВЉАЊУ ПОСЛОВА ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Одељак први Референдум и народна иницијатива

Члан 191.

Грађани који имају бирачко право и пребивалиште на територији јединице локалне самоуправе непосредно учествују у одлучивању о пословима из делокруга јединице локалне самоуправе референдумом и остваривањем народне иницијативе у складу са законом и статутом.

Статутом се могу утврдити и други облици непосредног учешћа грађана у одлучивању о пословима из делокруга јединице локалне самоуправе.

Члан 192.

Статутом се утврђују питања о којима грађани одлучују референдумом. Скупштина јединице локалне самоуправе може расписати референдум и о другим питањима из свог делокруга.

Начин доношења акта о расписивању референдума уређује се статутом.

Члан 193.

Референдум може бити расписан за подручје јединице локалне самоуправе, као и за поједини њен део.

Члан 194.

Грађани који имају бирачко право и пребивалиште на територији јединице локалне самоуправе имају право да путем народне иницијативе предложе скупштини доношење акта којим ће се уредити одређено питање из делокруга јединице локалне самоуправе, промену статута и других аката, расписивање референдума, решавање других питања у складу са законом и статутом.

Члан 195.

Статутом јединице локалне самоуправе утврђује се број потписа потребан за покретање народне иницијативе.

Члан 196.

Ако скупштина јединице локалне самоуправе не прихвати предлог садржан у народној иницијативи, дужна је да о том предлогу расписује референдум у року од 90 дана од дана доношења одлуке о неприхватању.

Одељак други Месна заједница

Члан 197.

Ради задовољавања потреба од непосредног заједничког интереса за грађане на одређеном подручју, општина може, по претходно прибављеном мишљењу грађана са тог подручја, образовати месну заједницу, у складу са статутом општине.

У месној заједници грађани задовољавају и заједничке потребе које сами утврде.

Члан 198.

Актом о образовању месне заједнице, у складу са статутом општине, одређује се подручје за које се образује месна заједница, организација и начин обављања послова у месној заједници и друга питања од значаја за њен рад.

ција и начин обављања послова у месној заједници и друга питања од значаја за њен рад.

Члан 199.

У месној заједници образује се савет месне заједнице, чије чланове бирају пунолетни грађани који имају пребивалиште на њеном подручју.

Изборе за савет месне заједнице расписује председник скупштине општине, а у складу с актима месне заједнице.

Члан 200.

Средства месне заједнице су:
1) средства која општина пренесе месној заједници;
2) средства која грађани обезбеђују самодоприносом или на други начин;
3) поклони и друга средства.
Месна заједница користи средства из става 1. овог члана у складу са својим плановима и програмима.

Члан 201.

Месна заједница има својство правног лица у погледу права и обавеза утврђених статутом и актом о образовању.

Члан 202.

Општина може укинути месну заједницу само по претходно прибављеном мишљењу већине грађана који имају пребивалиште на подручју за које је образована месна заједница.

Глава шеста

ОДНОСИ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА И ОРГАНА ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Члан 203.

Органи јединица локалне самоуправе имају право да дају иницијативе надлежним републичким органима у вези са предузимањем мера

од значаја за решавање питања из надлежности јединица локалне самоуправе, као и да подносе представке и дају предлоге у погледу постојања државних одргова.

У обављању послова из свог делокруга органи јединице локалне самоуправе имају право да траже мишљења од надлежних органа државне управе у вези са применом закона који су од непосредног интереса за јединице локалне самоуправе.

Члан 204.

Јединице локалне самоуправе имају право да дају иницијативе за уређивање питања од интереса за остваривање и развој локалне самоуправе.

Министарства сарађују са јединицама локалне самоуправе и њиховим удружењима у припремању закона чија су решења од посебног значаја за остваривање и развој локалне самоуправе.

Члан 205.

Министарства обавештавају органе јединице локалне самоуправе по сопственој иницијативи или на њихов захтев о мерама и активностима које предузимају у извршавању закона и других прописа који су од непосредног интереса за јединицу локалне самоуправе.

Министарства непосредно, односно преко својих организационих јединица обавештавају органе јединице локалне самоуправе о предузетим мерама ради спречавања повреде закона, као и о другим појавима од значаја за остваривање законитости.

Министарства пружају стручну помоћ органима јединице локалне самоуправе у обављању њихових послова.

Члан 206.

Министарства могу од органа јединице локалне самоуправе тражити извештаје, податке и обавештења о обављању послова јединице локалне самоуправе и поверених послова.

Министарства су дужна да о уоченим недостацима у раду јединице локалне самоуправе обавештавају органе из става 1. овог члана и предузимају мере за њихово отклањање.

Члан 207.

Кад министарство надлежно за послове локалне самоуправе сматра да пропис, статут или други општи акт органа јединице локалне самоуправе није у складу са законом или другим републичким прописом, дужно је да покрене поступак за оцењивање уставности и законитости тог акта пред Уставним судом.

До доношења одлуке Уставног суда министарство надлежно за послове локалне самоуправе може предложити Влади да обустави од извршења пропис, статут или други општи акт из става 1. овог члана.

Члан 208.

Кад министарство надлежно за послове локалне самоуправе сматра да општи акт органа јединице локалне самоуправе није у сагласности са њеним статутом, указује на то скупштини јединице локалне самоуправе ради предузимања одговарајућих мера.

Ако скупштина јединице локалне самоуправе не поступи по предлогу, министарство надлежно за послове локалне самоуправе покренуће поступак пред Врховним судом Србије и истовремено ће предложити Влади да обустави од извршења акт из става 1. овог члана, до одлуке Врховног суда Србије.

Члан 209.

Ако нађе да појединачни акт органа јединице локалне самоуправе, против кога није обезбеђена заштита у управном спору, није у сагласности са законом или другим прописом, односно с одлуком или другим општим актом јединице локалне самоуправе, министарство надлежно за послове локалне самоуправе предложити скупштини јединице локалне самоуправе да такав акт укине или поништи.
Ако скупштина не поступи у року од месец дана по предлогу, министарство надлежно за послове локалне самоуправе укинуће или поништити акт из става 1. овог члана.

Члан 210.

Ако орган јединице локалне самоуправе не извршава одлуке или друге акте јединице локалне самоуправе који се односе на остваривање уставних слобода, права и дужности човека и грађанина, надлежно министарство упозориће на то орган јединице локалне самоуправе и затражити да у року који не може бити дужи од месец дана предузме мере за извршавање те одлуке или општег акта.

Ако орган из става 1. овог члана и поред упозорења не предузме мере, надлежно министарство може преузети извршавање одлуке, односно другог општег акта јединице локалне самоуправе, а најдуже годину дана.

Надлежно министарство покренуће истовремено поступак за утврђивање одговорности функционера који руководи органом јединице локалне самоуправе.

Члан 211.

Ако орган јединице локалне самоуправе не донесе акт, односно не уреди или не обезбеди услове за уређење питања из члана 4. овог закона, надлежно министарство упозориће на то и одредити рок у коме је орган јединице локалне самоуправе дужан да поступи по том упозорењу, а истовремено ће о томе обавестити министарство надлежно за послове локалне самоуправе.

Ако орган јединице локалне самоуправе не поступи по упозорењу у року из става 1. овог члана, надлежно министарство предложити Влади да предузме мере из члана 213. овог закона.

Члан 212.

Ако јединица локалне самоуправе у случају наступања ванредних околности (елементарне непогоде и др.) не предузме благовремено мере ради спречавања настанка штете великог размера, надлежни државни орган предузме те мере.

Државни орган извршиће мере из става 1. овог члана на терет средстава буџета јединице локалне самоуправе.

Државни орган покренуће истовремено поступак за утврђивање одговорности надлежних органа јединице локалне самоуправе.

Члан 213.

Кад скупштина јединице локалне самоуправе или други орган локалне самоуправе не обавља своје послове дуже од три месеца или их обавља на начин којим се угрожавају уставна и законска права грађана, односно теже оштећује општи интерес, Влада ће на то упозорити скупштину јединице локалне самоуправе и затражити да у одређеном року предузме мере за отклањање уочених недостатака.

Ако скупштина јединице локалне самоуправе и поред упозорења

не предузме мере у року који је утврдила Влада, Влада ће распустили скупштину јединице локалне самоуправе и образovati општинско веће које ће обављати послове скупштине јединице локалне самоуправе и извршног одбора.

У случају из става 2. овог члана, председник Народне скупштине расписаће нове изборе за одборнике скупштине јединице локалне самоуправе у року од најдуже годину дана од дана распуштања скупштине јединице локалне самоуправе.

Избори се неће расписати, ако је до истека мандата одборника распуштене скупштине преостало време до шест месеци.

Глава седма

ЗАШТИТА ПРАВА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Члан 214.

Скупштина јединице локалне самоуправе има право да пред Уставним судом покрене поступак за оцену уставности и законитости закона, другог прописа или општег акта, којим се непосредно повређују права јединице локалне самоуправе на локалну самоуправу утврђена уставом или законом.

Члан 215.

Ако орган јединице локалне самоуправе сматра да је радњом или појединачним актом државног органа учињена повреда законом гарантованих права јединице локалне самоуправе, може поднети, у року од 30 дана, захтев Врховном суду Србије за заштиту права јединице локалне самоуправе.

Врховни суд може поништити акт органа из става 1. овог члана, забранити даље вршење радње, или одбити захтев за заштиту права.

У поступку за решавање по захтеву сходно се примењују одредбе закона којима се уређује поступак у управним споровима.

Глава осма

КАЗНЕНА ОДРЕДБА

Члан 216.

Новчаном казном од 500 до 10.000 нових динара казниће се за прекршај правно лице, исплатилац примања, односно прихода, ако не обрачуна и не уплати накнаду за коришћење комуналних добара од општег интереса (члан 62. став 1. овог закона).

Новчаном казном од 500 до 1.000 нових динара казниће се за прекршај одговорно лице у управном лицу у складу са одредбама из става 1. овог члана.

Глава девета

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 217.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе:

1) одредбе чл. 8, 12, 16-64б, 70, 71, 71а и 73. Закона о територијалној организацији Републике Србије и локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 47/91, 79/92, 82/92 и 47/94), а у називу Закона речи "и локалној самоуправи" бришу се;

2) одредбе чл. 56-59. Закона о државној управи ("Службени гласник РС", бр. 20/92, 6/93 и 48/93) у делу који се односи на општине, градове и град Београд.

Члан 218.

До уређивања система општинских административних такси на општинске административне таксе сходно се примењују одредбе Закона о административним таксама ("Службени гласник РС", бр. 49/92, 70/92, 37/93, 44/93, 67/93, 28/94, 30/94, 31/95, 53/95, 39/96 и 42/98) у делу којим су уређени таксени обвезник, настанак таксене обавезе, утврђивање вредности предмета ради наплате таксе, плаћање таксене обавезе, ослобођење од плаћања таксе, повраћаја таксе и продаја таксених марака.

Члан 219.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о комуналним таксама и накнадама ("Службени гласник РС", бр. 11/92, 75/92, 52/93, 67/93, 28/94, 75/94, 53/95 и 42/97) у делу који се односи на локалне комуналне таксе и накнаде за коришћење комуналних добара од општег интереса.

Накнада за коришћење комуналних добара од општег интереса која је до дана ступања на снагу овог закона утврђена, уз претходну сагласност Владе, плаћа се до истека рока за који је сагласност дата.

Члан 220.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о са-модоприносу ("Службени гласник РС", бр. 29/93, 67/93 и 48/94).

Права и обавезе грађана које су утврђене актима о увођењу са-модоприноса до дана ступања на снагу овог закона извршиће се у складу са тим актима.

Члан 221.

Закон о обезбеђивању средстава општинама и градовима ("Службени гласник РС", број 28/94) престаје да важи 31. децембра 1999. године.

Члан 222.

Јединице локалне самоуправе ускладиће свој статут и друге опште акте са одредбама овог закона до 31. децембра 1999. године, осим јединица локалне самоуправе на територији Аутономне покрајине Косова и Метохије који ће уредити своје статуте с одредбама овог закона у року од два месеца од дана престанка мисије Уједињених нација за привремену управу (УНМИК).

Члан 223.

Одредбе овог закона о организацији и раду општинских органа примењиваће се од спровођења наредних избора за одборнике скупштине јединица локалне самоуправе, односно од дана конституисања тих скупштина.

Одредбе чл. 18-41. овог закона, којима су уређени послови општине, примењиваће се од 1. јануара 2000. године.

Члан 224.

Избори и образовање органа јединица локалне самоуправе на територији Аутономне покрајине Косова и Метохије спровестиће се по одредбама овог закона, по престанку мисије Уједињених нација за привремену управу (УНМИК).

У скупштинама јединица локалне самоуправе из става 1. овог члана већа националности образоваће се у складу са националним саставом становништва до 24. марта 1999. године.

Члан 225.

Скупштине градова Крагујевац, Ниш, Нови Сад и Приштина статутом ће образovati градске општине најкасније у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

По истеку рока из става 1. овог члана градови Крагујевац, Ниш и Нови Сад губе статус града, а град Приштина по истеку годину дана од дана престанка мисије Уједињених нација за привремену управу (УНМИК).

Члан 226.

Одредбе овог закона о избору органа месних заједница примењиваће се на месне заједнице у којима до ступања на снагу овог закона није извршен избор.

Органи месних заједница изабрани у складу са прописима који су били на снази до ступања на снагу овог закона, настављају са радом до истека мандата.

Члан 227.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

СРПСКИ РАДИКАЛИ СПРЕМНИ ЗА ИЗБОРЕ

На седници Централне отаџбинске управе, одржаној 31. јуна, усвојене су листе кандидата Српске радикалне странке за посланике Већа грађана Савезне скупштине у свих 26 изборних јединица у Србији и листа кандидата за посланике истог већа из изборне јединице Црне Горе.

Усвојене су и листе кандидата за посланике Већа република из обе федералне јединице. Све листе усвојене су једногласно.

Под другом тачком дневног реда, разматана је актуелна политичка ситуација у Републици Српској у светлу забране учешћа Српској радикалној странци на републичким и локалним изборима. Усвојен је став да се због постојећих околности организује антиизборна кампања, и да представници странке из Републике Српске учествују на медијима у СР Југославији.

Седницу, која је протекла у толерантој и демократској атмосфери водио је председник др Војислав Шешел.

На изборе са комплетним листама и у Србији и у Црној Гори

Др Војислав Шешел: Отварам другу седницу Централне отаџбинске управе Српске радикалне странке.

За данашњу седницу предлажем следећи дневни ред:

Усвајање листе кандидата за савезне посланике Српске радикалне странке и анализу програмских активности странке у предизборној кампањи.

Друга тачка, актуелна политичка ситуација у Републици Српској и онемогућавање српским радикалима да учествују на изборима.

За изборе за Веће република и Већа грађана Савезне скупштине Српска радикална странка је потпуно спремна и изаћи ћемо са комплетним листама кандидата у свим изборним јединицама и у Србији и у Црној Гори. Листе кандидата су сачињене на проширеним седницама окружних одбора странке и разматране од стране Председничког колегијума и Извршног одбора. Листе су данас пред вама, о њима ћемо се још, последњи пут, изјаснити и након изјашњења листе ће, чим се прикупи довољан број потписа, бити поднесене изборним комисијама изборних јединица. Када се поднесу листе наставља се са прикупљањем потписа. Прикупљање потписа савремено је део наше предизборне кампање.

Свима треба ставити до знања да распоред на листама није дефинитиван и да ће коначни редослед зависити од учешћа у предизборној кампањи сваког кандидата. Од његовог конкретног учешћа, од његовог залагања.

У предизборној кампањи мислим да треба углавном да користимо могућност наступа преко локалних електронских медија, локалних радио и телевизијских станица, затим новина, треба да одржа-

вамо трибине, посебно у сеоским срединама, на којима ће наступати наши кандидати и страначки функционери, разговарати са грађанима и објашњавати основне поставке нашег националног, политичког, економског, културног и социјалног програма.

У програму Српске радикалне странке ништа битно се не мења. Ми на изборе излазимо после једног значајног новог искуства које смо стекли као владајућа партија на нивоу Србије и на нивоу Савезне Републике Југославије. То што смо протекле три године били владајућа партија има своје предности, своје вредности, али и своја ограничења и своје недостатке. У сваком случају, битно је увек наглашавати да је учешћем у власти Српска радикална странка у ве-

ликој мери допринела стабилизацији и Србије и Савезне Републике Југославије.

Ми нисмо могли претендовати да се у целости реализује наш програм, али је он у значајној мери реализован, готову на плану решавања неких кључних социјалних и економских проблема. На плану решавања проблема заосталих пензија, дејчјих долатака, и тако даље. Допринели смо успостављању осетно већег степена дисциплине у јавним предузећима, а оно што је најзначајније, што посебно треба наглашавати, и наши коалициони партнери су прихватили концепт јавних радова као кључно средство преживљавања привреде, њеног опоравка и будућег интензивнијег развоја. Тај концепт јавних радова је

Примењена демократија: седница Централне отаџбинске управе

veћ deset godina naše ključno programsko određivanje, dosta je bio ismejavan, nipoštašavan, međutim pokazao se kao veoma dobar. Bilo je, naravno, dosta subjektivnih slabosti, a sa veom disciplinom u примени on bi bio neuporedivo bolji nego što je danas.

Kada je reč o korišćenju nacionalnih, državnih, društvenih resursa u obnovi zemlje, u izgradnji vitalnih infrastrukturnih objekata, stanova i slično.

Против аспирација НАТО на Балкану:
др Војислав Шешелј

У спољној политици Српска радикална странка заступа доследно своје основно одређење за формирање Савеза Русије, Белорусије и Југославије, коме би могле да се прикључе и неке друге словенске православне, источноевропске земље. Ми смо за пријатељску сарадњу са свим државама и народима Азије, Африке, Јужне Америке, Аустралије, а посебно наглашавамо пријатељство са Кином, Индијом, арапским земљама, у првом реду Ираком, Либијом, Сиријом и тако даље.

Српска радикална странка наставља своју борбу против аспирација НАТО-а на Балкану, своју борбу против агресије западних сила, која се наставља перфиднијим средствима и Српска радикална странка никада неће посустати у супротстављању непријатељима српског народа. Ми никада нећемо одустати од ослобађања тренутно окупираних српских територија, Републике Српске Крајине, Републике Српске и Косова и Метохије. Ми желимо, по сваку цену, да сачувамо Црну Гору у саставу заједничке државе, а наша братска и пријатељска рука је испружена и према Македонцима. Ми желимо, уколико је то подударно са жељама македонског народа, да се Македонија врати у југословенску федерацију.

У коалицији са левичарским странкама, ми нисмо могли претендовати да ће у целини бити реализован наш програм. Програм коалиционе владе је увек ствар компромиса и њени резултати су

зато компромисног карактера, али је доста добрих ствари урађено. Могло је и више да је било добре воље. Наравно, било је и много проблема који су оптерећивали ту коалициону сарадњу, о неким од њих ми смо отворено говорили у јавности.

У овој предизборној кампањи ми ћемо наступати са истицањем позитивних елемената наше политичке оријентације и нашим политичким ставовима. У односу на коалиционе партнере наступамо критички само онда када они некоректно поступе према нама. Као што се десило у Кучеву, на пример, или како сам извештен, у Панчеву пре два дана. Значи, само тада ми нећемо прећутати ниједан непријатан догађај, ниједну пакост, ниједну некоректност. Али, у принципу, сматрамо да треба избегавати политичке сукобе с обзиром да смо коалициони партнери и у Савезној и у Републичкој влади.

Што се тиче странака које следе НАТО, ту једноставно никаквих компромиса нема. Онај кога подржава НАТО нема шта да тражи на српској политичкој сцени. И ту нису у питању само политичке партије проамеричке оријентације, него и издајнички медији који представљају агентуру страних обавештајних служби. Списак тих медија ми ћемо објавити поново у "Великој Србији" уз позив свим нашим члановима и симпатизерима да их максимално бојкотирају, наравно и уз прописану санкцију. Ако случајно неки српски радикал, на било који начин, сарађује са тим медијима следи искључење из Српске радикалне странке.

Ми ћемо позвати грађане да бојкотирају и свих 190 фирми са такозване Беле листе Европске уније. Онај ко је добар Европској унији не ваља српском народу. Наш је програмски циљ да те фирме једноставно нестану са наше сцене. Да допринесемо да им пословање буде апсолутно немогуће, колико смо ми у могућности да то постигнемо. Осим ових неколико које ћемо изузети, јер су се њихови власници изјаснили против Беле листе и тражили да буду скинути са ње. То је неких пет, шест фирми, штампа је објавила њихова имена и ми ћемо то поново објавити у "Великој Србији".

У предизборној кампањи треба даље користити основне поставке нашег економског и социјалног програма и објашњавати људима шта је то на чему ћемо ми посебно insistирати наредних година. Посебан нагласак треба дати, пошто су ово савезни избори, основним надлежностима савезне државе и појаснити људима које су то надлежности. Дакле, у спољној политици, у финансијама, у унутрашњој политици, у кредитномонетарној политици и тако даље.

Народу треба објаснити колико је огроман напредак направљен уставним амандманима у правцу стварања правне платформе за стабилизацију савезне државе. Све што је на том плану урађено, углавном је у сагласности са нашим програмом. Питање председника Репу-

блике није у директној сагласности са нашим програмом, јер смо ми програмски оријентисани на то да парламент бира председника, како би била јача контрола законодавне власти над извршном у систему у коме се проводи принцип поделе власти, али и међусобне контроле све три гране власти. Али, у овој ситуацији и прелазак на избор председника Републике непосредним изјашњавањем грађана има великог политичког значаја, јер се по први пут Србија и Црна Гора презентују као једна изборна јединица. Веомо је важно, рали оног општег осећаја припадности јединственој држави, да се то сада и у наредном периоду проводи на овај начин. То је био наш мотив за овакве уставне амандмане.

После ових избора, ако Српска радикална странка буде једна од владајућих, преамблицозно би било очекивати да сами освојимо власт, вероватно ће опет бити потребна коалициона влада. Ми ћемо insistирати да савезна држава преузме све своје ингеренције на целокупној територији Савезне Републике Југославије, што значи да се мора обновити и реформисати царинска служба, морају се у њој завести ред и дисциплина, избећи било какав субјективизам, а савезна полиција мора да преузме своје ингеренције на целој територији. На пример, да преузме све граничне прелазе и у Србији и у Црној Гори, то је надлежност савезне полиције. То је један од наших кључних циљева, када је реч о надлежностима савезне државе.

И даље се залажемо за рестриктивну фискалну политику, за очување предности домаће монете, за државне инвестиције из реалних извора и тако даље.

Ми смо данас спремни да донесемо одлуку о кандидатима за посланике оба дома Савезне скупштине. На Председничком колегијуму смо се договорили да закажемо још једну седницу Централне отаџбинске управе у следећи понедељак, када ћемо дефинитивно одлучити о нашем кандидату за председника Савезне Републике Југославије. По том питању, на Председничком колегијуму интензивно разговарамо. Има неколико идеја у општају и следећу седницу ћемо посветити том питању. На следећој седници Централне отаџбинске управе, која ће се одржати седмог августа у 11 часова, усвајамо дефинитивне листе кандидата за одборнике Српске радикалне странке, на свим нивоима локалне власти у Србији, од општинских, преко градског у Београду, до покрајинских избора у Војводини. Тај посао је углавном при крају, али није дефинитивно завршен да би данас могли о томе да одлучујемо.

Жеља нам је да на данашњој седници Централне отаџбинске управе, поред расправе о овим листама кандидата, које су пред вама, које су сад дефинитивно усаглашене у окружним одборима и у Извршном одбору, које су прошле Председнички колегијум, расправљамо и о општим питањима наше предизборне кампање, актуелној унутрашњој и спо-

љнополитичкој ситуацији, нашим страначким искуствима у функционисању Владе националног јединства на савезном нивоу и изнесемо идеје за конституисање даљих смерница за рад странке у наредном периоду.

Заштитници српских националних интереса

Наташа Јовановић: Ове године, у години савезних редовних избора, Српска радикална странка је Петим отаџбинским конгресом обележила и десетогодишњицу свог постојања. Свим патриотски опредељеним грађанима и Србије и Савезне Републике Југославије у свим српским земљама, и са чиме ми улазимо у кампању за предстојеће изборе, јасно је да је Српска радикална странка по свим питањима свог програмског, политичког деловања показала доследност, принципијелност. У протекле скоро три године, откако партиципирамо у Влади народног јединства на републичком нивоу, и годину дана у Савезној влади, на савезном нивоу, ми, српски радикали, учешћем наших представника у власти, показали смо да смо спремни да делујемо веома брзо у коалиционој влади, да се многи проблеми који су се годинама нагомилавали, узроковани, пре свега, притисцима непријатеља српског народа, а затим и пропустима раније власти, решавају што је могуће пре.

Управо зато, ми пред бираче можемо да изађемо поносни на оно што смо до сада урадили у коалиционој влади и да будемо поносни на пакете закона који су у Народној скупштини Републике Србије донесени на иницијативу Српске радикалне странке. Да се подсетимо да смо, пре свега, имали Закон о Универзитету, Закон о информисању, Закон о локалној самоуправи по коме бирачи излазе на предстојеће локалне изборе у Србији. А, свакако, оно што наилази на одобравање грађана, последњих месеци дана, је чињеница да је, на инсистирање

Изазимо пред бираче поносни на свој рад: Наташа Јовановић

Српске радикалне странке, четири петине посланика у Народној скупштини Републике Србије изгласало пакете закона који омогућавају да се социјални проблеми реше из реалних финансијских извора, а то су закони о исплати заосталих деџих додатака, о куповини пословног простора, за стару девизну штедњу и о јавним предузећима.

У свим срединама, у нагомиланим проблемима у привреди које смо затекли уласком у Владу националног јединства, министри из редова Српске радикалне странке су деловали веома брзо. Конкретно, за град Крагујевац, где је највећи проблем био у групи "Застава" и у текстилној индустрији, на челу са нашим председником, потпредседником Владе, који је председник одбора за привреду и финансије, министар из редова Српске радикалне странке је изашао са конкретним програмима и пројектима и резултати су се показали веома брзо.

Непријатељи нашег народа и њихове експозитуре, што медијске, што плаћеничке из проамеричких и пронатовских странака у Србији, желели су да прикажу, кроз изражене медијске манипулације, да успеха нема. Међутим, чињеница је да је после зликовачке НАТО агресије, и после 26 разорних пројектила који су пали на групу "Застава", "Застава" за кратко време почела поново да производи и у овој години постигла рекорд у последњих десет година, када је само у прва два месеца произведено преко 2.000 аутомобила.

Наравно, треба истаћи и то да Српска радикална странка својим бирачима никада није давала празна обећања, ни када смо били опозиција, а нарочито сада када имамо искуство у вршењу власти, нарочито на локалном нивоу, у најуспешнијој општини, општини Земун, која је пример свим осталим у Србији како треба да ради одговорна власт, штитећи интересе грађана у локалној самоуправи. Нисмо излазили, дакле, са празним предизборним обећањима, са списком лепих жеља, као неки чаробњаци, већ са реалним могућностима и конкретним решењима.

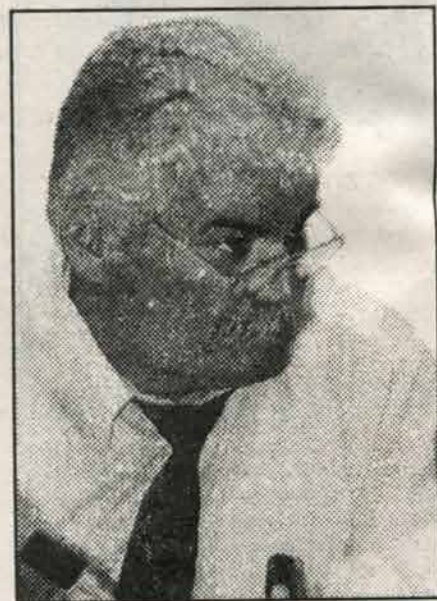
Уверена сам да ће на предстојећим савезним изборима грађани, пре свега, да укажу поверење нама, искреним патриотима, због тога што смо кроз своје политичко деловање у овим тешким тренуцима по целокупан српски народ и српску државу у целини, показали да смо доследни заштитници српског националног интереса, да кроз десетогодишњу борбу идемо на јачање српских земаља, на јачање надлежности Савезне Републике Југославије и, пре свега, да имамо одговорне људе који су спремни да програм Српске радикалне странке комплетно проведу онда када нам у највећој мери грађани укажу своје поверење.

Наше поруке са предизборних плаката, који су облепљени у читавој Србији и Црној Гори, поред ликова наших членика, заправо су одраз и карактеристике српских радикала. То су одговорни и поштени људи који ће бити спремни да

се ухвате у коштак са свим проблемима и који ће онда када нам бирачи укажу у највећој мери поверење, када будемо у могућности да у највећем делу спроводимо свој програм, учинити још више да се целокупна политичка, економска и социјална ситуација у нашој земљи стабилизује.

Никада се нећемо одрећи своје Крајине

Ратко Гонди: Браћо и сестре, ова 2000, 2001. и 2002. година су изборне године. Важност и значај избора расту управо тим редом. Српска радикална странка мора изградити такав систем и такву организацију, да се никада не деси да дође у позицију маргиналне политичке странке, односно да се политичка ствар-

Надамо се повратку на своја огњишта: Ратко Гонди

ност никада више не може замислити без нашег активног учешћа у власти, а циљ нам мора бити да што пре дођемо у позицију да сами формирамо владу у Србији, а да др Војислав Шешељ постаје председник Србије.

Да би остварили ове задатке, пред странком стоји посао посебног ангажовања у три велике области.

То је, пре свега, рад на унутрашњој организацији странке.

У нашој странци, за разлику од свих осталих странака, дословце се примењују два принципа, а то су максимална демократичност и отвореност у разматрању проблема и доношењу одлука, исто тако максимална дисциплина у извршењу усвојених одлука. Доследно поштујући тај принцип, који је поставио у самом почетку др Војислав Шешељ, постигли смо ове резултате које данас имамо.

У наредном периоду морамо да посветимо посебну пажњу унутрашњој организацији у смислу да организациона јединица буде бирачко место, односно лице које покрива једно бирачко место.

Када дођемо до тог нивоа, онда нам избори неће бити проблем.

Друга група проблема којима морамо сада посебно посветити пажњу, то је максимално учешће у решавању друштвенополитичких и привредно-економских проблема у Србији и Југославији.

Морам да нагласим да наша политичка екипа на републичком и на савезном нивоу, мислим на чланове Владе и на посланике, веома добро обавља своје послове и задатке, што показују резултати у обнови земље после агресије. А наш патриотизам, који никада није довођен у питање, у време нацистичке НАТО агресије и бомбардовања дошао је од пуног изражаја. Док су лидери појединих, такозваних опозиционих странака, у ствари лидерчићи, слуганчићи, што међународна правна терминологија на-

ности два репера: рад чланова Српске радикалне странке у Републичкој и Савезној влади, и рад општинске власти у Земуну.

Нико не може порећи неке чињенице у раду Републичке владе, Владе народног јединства, а које би мало која влада у свету могла остварити. Навешћу само неке моменте.

Као прво, све време рата и агресије није било већих и драстичних поремећаја у снабдевању становништва основним животним потребинама.

Одмах по завршетку директне бруталне агресије, а под најтежим санкцијама које су могле бити измишљене, почела је обнова. Изграђени су мостови, поправљена електродистрибутивна мрежа, граде се фабрике и болнице и тако даље.

Сви путеви воде у Србију:
уточиште прогнаних, угњетаваних и обесправљених

жива квислинзима, просто молили појачане ударе, наставак бомбардовања, долазак окупационих трупа, док су одушевљено поздрављали њихов улазак на Косово и Метохију, др Војислав Шешељ се јасно и без увијања залагао за борбу за добрану Србије и Југославије, а против капитуланства пред ултиматумима белосветских моћника. Што није постигнуто боље решење за Косово и Метохију то није наша одговорност, али и ово је у политичком смислу неупоредиво мање лоше него предлози из Рамбујеа.

Нажалост, тешка стварност на Косову и Метохији, терор над Србима и другим неалбанским становништвом, убиства, прогони и пљачке, на најдрастичнији начин потврђују исправност ставова др Војислава Шешеља, његова предвиђања и упозорења. Остаје нада да ће релевантни политички фактори Србије и Југославије извући адекватне поуке и закључке, а народ ће свој суд дати на изборима.

У привредно-економској области Српска радикална странка има за суд јав-

Исплаћене су заостале пензије, буквално одмах након бомбардовања, сада се решава питање старе девизне штедње, породилских боловања, дечјих додатака и тако даље, а све без инфлације.

Пољопривреда и шумарство, које увек, у свим земљама, после рата плаћају најтежи цех, остварују чак боље резултате него у време пре бомбардовања.

На локалном нивоу, у општини Земун, треба само прошетати градом, проћи Батајничом, отићи до Петровчића и Прогара, посетити Бусије, измерити километре нових путева, водовода, канализације, обићи школе, вртиће и здравствене установе и коментар није потребан. А све то у градској општини, дакле са много мање ингеренција од других општина – градова.

Ми смо странка која учествује у значајном проценту у републичкој власти, и морамо insistирати и на укључивању у привреду. Имамо доста квалитетних кадрова, који су се доказали резултатима у раду, и треба да се у већој мери и брже укључе у руковођење при-

вреде, нарочито у предузећа од посебног значаја. Ми не можемо избећи одговорност од резултата у било којој привредној грани или предузећу уз оправдање да нису моћни људи директори, председници управних одбора и слично. Ако имамо министре у одговарајућим ресорима, имамо и одговорност. А у појединим привредним гранама и предузећима стање је евидентно лоше. Ми се морамо борити да најспособнији дођу на руководећа места, а ако су то чланови наше странке, утолико боље.

Како би проблеме у привредно-економској области успешно решавали, неопходно је хитно формирати економски свет на нивоу странке.

Трећа велика група проблема, и трећи велики проблем који је пред нама, јесте проблем избеглих и прогнаних лица.

Србија је увек била уточиште прогањаних, угњетаваних и обесправљених. У прошлости су у њој тражили и нашли спасење Срби из крајева под Турском и Аустријом, Руси након Октобарске револуције, Јевреји током вековног лутања, Словенци испред немачког Рајха, Срби испред усташког ножа два пута у овом веку. И увек су примани онако како се могло: сиротињском пројом и богатим великим срцем.

Притисак на Србију никада није био већи него у последњих десет година. Становништво Србије увећано је, услед прилива избеглих и прогнаних, за целих 10%. Такво оптерећење је тешко подношљиво и за богатије и веће земље, него ли је ова наша отаџбина, изнурена санкцијама и ратом. Али, ми немамо куда даље. Дошли смо у невољу, живимо тешко, али се надамо повратку на своја огњишта, своју земљу, свој праг, свој ошак. Својих прелака, свог поноса и своје Крајине никада се нећемо одрећи. Желимо да се вратимо мирно, много крви је до сада проливано, а гину увек најбољи, али ако не иде, вратићемо се онако како може и мора. И кад буде - биће.

За све избегле и прогане др Војислав Шешељ је највећа нада, једина узданица и гаранција да нису одбачени и препуштени заборау. А Српска радикална странка је странка којој највише верују и коју сматрају својом странком. А то пред странку ставља озбиљне обавезе. Данас су присутна углавном три велика проблема.

Прво, пријем у држављанство Србије и Југославије.

Друга група проблема, то је обезбеђивање услова за нормалан живот.

И треће, побољшање положаја људи смештених у избегличким камповима.

Сваки од ових проблема може се решити у целости или бар знатно ублажити, уз много труда и мало добре воље. Први проблем је најлакше решити, други уз добру вољу државе и добре и прихватљиве, реалне програме ресоцијализације избеглица и стварање минималних економских услова, на пример, давањем у закуп државног запарложеног пољопривредног земљишта или напуштених објеката, фарми и сл. Трећи

проблем тражи углавном веће ангажовање социјалних служби, инспекција и контрола, јер ту је легло бескрупулозности и најнижих моралних вредности, нарочито у подели хуманитарне помоћи и слично.

О још једном битном моменту треба водити рачуна: од око 700.000 избеглих који немају регулисано држављанство, најмање 500.000 има право гласа. Уколико Српска радикална странка не посвети довољно пажње и рада овом корпусу српског народа, неко други хоће. А Српска радикална странка је ипак наше природно уздање и ослонац.

На крају бих нагласио, ми ћемо данас одабрати најбоље кандидате за локалне, покрајинске и савезне изборе. Оно што морамо урадити јесу конкретне радње око провођења избора – дељење пропагандног материјала, прикупљање потписа као најефикаснија пропаганда странке, пропагирање нашег програма у 100 тачака, а најважније је квалитетно и одговорно обавити посао у бирачким одборима.

Сваком члану странке мора бити јасно да нема важнијих и мање важних послова у изборима. А уколико неко има виши положај или функцију толико има само више обавеза и одговорности. Сав учинак, уложени рад и квалитет странке и чланова странке мери се само у једино резултатима избора. У једном дану се оцењује наш десетогодишњи рад и труд. А оцењује га веома строг судија, код кога опозива нема – то је народ. Дакле, како смо урадили, тако нам народ судио, а Бог помогао.

Учешће у власти, нови квалитет странке

Мр Јоргованка Табаковић: На ове изборе излазимо први пут као странка која учествује у власти. Ја то сматрам новим квалитетом наше странке. Учествујући у политичком животу своје земље, ми смо се, својим идејама и програмом, борили за поверење народа. То поверење изражено у резултатима републичких избора оправдали смо врло храбром одлуком да учествујемо у власти са странкама левице, идеолошки врло различитим, у најтежим околностима у којима се наша држава.

Мудрост одлуке председника странке сврстава га у ред ретких светлих примера српске политичке сцене. Чиме то образлажем?

Историја српског парламентаризма, исто као и савремена политичка сцена, говоре да већина политичара нема слуша за значај државе. Да нема мере ни у отпору ни у попуштању. Или, принципјелна до тврдоглавости или опортунистичка до беспринципијелности која прелази у бескарактерност. Врло често те крајности се уочавају код истог политичара. Велики је број оних који траже све или ништа, јер нису научили да је и у политици, као и у трговини, поравнање, компромис бољи од парнице, поготову ако је могући губитак управо држава. Таква политичка нарав, по-

Наш програм није изгубио актуелност:
Јоргованка Табаковић

литичка природа, која зна да мери интерес народа и да га ставља изнад интереса странке, више је него потребна у овом тренутку и то својство руководства Српске радикалне странке треба истичати.

Држава јесте најважнија, али државна власт нема своју вољу независно од воље оних који је обављају. Државна власт постула управо онако како то хоће најјача странка која у власти учествује. Државна власт није нека самостална снага која се може одупрети прохтевима најјаче странке, јер држава није механизам који се може одупрети вољи онога ко тај механизам ставља у покрет. Управо због тога, значајно је остварити што већи утицај Српске радикалне странке као странке која има корен у народу, која се одликује одређеношћу свог циља, која има своје идеале и своју традицију, национализам пре свега. Национализам који је исто што и тежња за правичношћу и правдом дубоко укорењен у нашем народу.

Као странка која окупља најшире друштвене слојеве, као странка која се није потрошила обављајући власт, већ напротив, доказала своју зрелост, доследност и високу моралност, једноставно може и мора представљати окосницу снага које ће одржати и развијати државну самосталност. Развитак друштва се не заснива на интелектуалним и филозофским умовањима, већ на практичној и врло одмереној политичкој делатности. Та делатност подразумева еволутивни, постепени процес грађења државе, који је гарант интереса њених грађана. Грађење државе, чији крајњи идеал не може бити да се једног дана подвргне влади такозване међународне заједнице, одричући се у њену корист своје суверености, јер држава не постоји ради међународних правних прописа, него међународно право постоји ради обезбеђивања опстанка државе. Ми нудимо бирачима свој програм који није ни у једном једином делу изгубио своју актуелност. Део који смо реализовали тре-

ба грађанима да послужи као доказ доследности Српске радикалне странке.

Међутим, просто осећам потребу да нешто више кажем о индивидуализму, као основи либералне тржишне привреде и државној интервенцији у нашем програму. И они који нас оспоравају, и они који признају квалитет наших програма, потпуно намерно наш економски програм свде искључиво на индивидуализам, као суштину, а социјалну праведност за коју се залажемо карактеришу као демагогију.

Програм Српске радикалне странке, и то се мора често наглашавати, тежи остварењу равнотеже између експанзије тржишта и приватне својине, с једне стране, и социјалне благодети и интервенционизма државе, с друге стране. Индивидуализам и његова школа признаје само правну мисију државе као праведну. Међутим, државна интервенција се не може окарактерисати као зло, и држава се не може ограничити само на ту правну мисију. Не треба, међутим, пасти ни у другу крајност па сматрати да за државну интервенцију не постоје никакве границе, она не мора ни у сваком случају ни без изузетка бити коришћена, а да ли да један посао обави држава или да се он препусти приватној иницијативи, питање је практичне политике.

На пример, постоје сектори привреде у којима тржишни механизам не обезбеђује стабилност понуде, јер у неке секторе ће тешко приватни капитал да улаже због ниских и дугорочних профита, као што су тешка индустрија и инвестиције. Међутим, државни сектор заснован на власништву и сувласништву државе, где се она јавља као инвеститор или суинвеститор и носилац пословне политике, јесте нужан. Финансирање привредног развоја и инвестиционе одлуке, ради промене привредне структуре, биле би предмет развојне политике за чије остварење држава преузима директну политичку и економску одговорност.

Једна од кључних полуга у реформисању привреде јесте и приватизација и она може да буде и бржа, и легална, и јавна, а убрзање њеног темпа и промене форме налаже чињеница да је друштвена својина, у ствари, врло погодна форма нелегитимног преливања јавне својине у приватне руке. Баш зато, убрзање темпа приватизације, либерализације економских токова и стварање услова за здраву конкуренцију, морају бити задаци у времену које је пред нама и наћи значајно место у предизборној кампањи.

Блажо Кнежевић: Ја бих само ако могу да кажем везано за кандидате за посланике.

Не доносимо одлуке напречац

Др Војислав Шешел: Имате могућности о свему да причате.

Блажо Кнежевић: Ја сам на листи кандидата под редним бројем два, али због

породичних проблема нисам у могућности да прихватим кандидатуру.

Др Војислав Шешељ: Шта ниси у могућности да прихватиш?

Блажо Кнежевић: Кандидатуру.

Др Војислав Шешељ: Из породичних разлога?

Блажо Кнежевић: Да.

Др Војислав Шешељ: Добро.

Блажо Кнежевић: Уместо мене хтео бих да предложим Србу Живановића.

Др Војислав Шешељ: Кога.

Блажо Кнежевић: Србу Живановића.

Др Војислав Шешељ: Живановића.

Је ли то било на општинском одбору?

Блажо Кнежевић: Моје име је било на листи на окружном одбору, али сам ја у то време био на путу.

Др Војислав Шешељ: Ти си био на путу док је била седница окружног одбора? А ко је Срба Живановић?

Блажо Кнежевић: Он је активан члан странке.

Др Војислав Шешељ: Колико је већ члан странке?

Блажо Кнежевић: Не знам тачно.

Др Војислав Шешељ: Да ли цели општински одбор стоји иза њега?

Блажо Кнежевић: Да.

Др Војислав Шешељ: Да ли је овде Дишић? Дишић није члан Централне отаџбинске управе Тодоровићу.

Драган Тодоровић: Дишић је долазио са таквим предлогом, али тај предлог је био приватни предлог Блаже Кнежевића када се вратио са годишњег одмора. Ја сам Дишићу рекао да око тога мора да се изјасни општински одбор и окружни одбор, па тек кад буде дошло из окружног одбора, онда можемо да разматрамо тај предлог.

Др Војислав Шешељ: Блажо, не можемо ми тебе на силу да терамо да будеш на листи, ако имаш разлоге да не будеш, онда можеш да будеш скинут са листе, али ја мислим да не би требало напречац данас, него да се задужи Извршни одбор да обави консултације са општинским одбором и са окружним одбором, па сутра, на седници Председничког колегијума да се види ко ће бити нови кандидат. Не оспоравам ја ни Живановића, ја не знам о коме се ради, али нећемо напречац овако напамет. Дакле, без тих консултација нисмо ниједну кандидатуру истакли.

Блажо Кнежевић: Ја се извињавам, мислио сам да је ово последња инстанца.

Др Војислав Шешељ: Није ово последња инстанца, Отаџбинска управа је последња инстанца, а то што је последња не значи и да је прва, баш зато што је последња не дозвољава себи да буде прва инстанца.

Блажо Кнежевић: Ја заиста имам објективне разлоге.

Др Војислав Шешељ: Ја не сумњам у твоје разлоге. Ако имаш разлоге, никога ми на силу не терамо да буде на листи. Према томе, ми можемо да уважимо твоје разлоге, али да ли ће Живановић бити уместо тебе на листи или не, не можемо данас напречац да одлучимо. Значи да Централна отаџбинска упра-

ва остави онда то Председничком колегијуму који ће сутра заседати а, у међувремену, да Извршни одбор обави све консултације у окружном и општинском одбору.

Са великим оптимизмом очекујемо изборе

Драган Чолић: Браћо Срби и сестре Српкиње, Српска радикална странка има циљ да, са свим својим члановима, служи интересима српског народа. Чланови Српске радикалне странке пожртво-

Храброст, мудрост и поштење, одлике српских радикала: Драган Чолић

вано, не питајући за пену, дају допринос борби за спас српства, за опстанак свог народа и државе.

Наш главни национални интерес је уједињење свих српских земаља. Нажалост, у овом моменту радикалска српска тугују, јер Републиком Српском и светом косовском земљом гази окупаторска чизма. Република Српска Крајина је већ одавно под усташком окупацијом.

Ми, српски радикали, никада се нећемо помирити са окупацијом српских земаља, и истрајаћемо у томе да ни педаљ српске земље не дамо вековним српским непријатељима који, потпомогнути највећим злом које се у историји човечанства појавило, Сједињеним Америчким Државама, кидишу на све оно што је српско.

Предстоји нам тешка борба за ослобађање Косова и Метохије, а са тренутном окупацијом се никада нећемо помирити. Време које је пред нама тражиће још већу жртву, тражиће, можда, да још много најбољих српских синова положи своје животе на олтар отаџбине.

Ми, српски радикали, представљамо оно што је национално средство, оно што је најбоље у српском роду и зато смо свуда лако препознатљиви. Разликујемо се од осталих политичких противника, а препознатљиви смо по неизмерној љубави према својој отаџбини. Стотине чланова Српске радикалне странке, срп-

ских добровољаца, српских четника, па до је у борби за спас и одбрану отаџбине. Делујући у Савезној и Републичкој влади, Српска радикална странка дала је велики допринос стабилизацији политичких прилика у земљи. Српски радикали су у Владу ушли да би државотворно деловали, да би били уз свој народ онда када је најтеже. Чак смо и део страначког интереса свесно подредили интересу нације. Дали смо и немерљив допринос обнови земље.

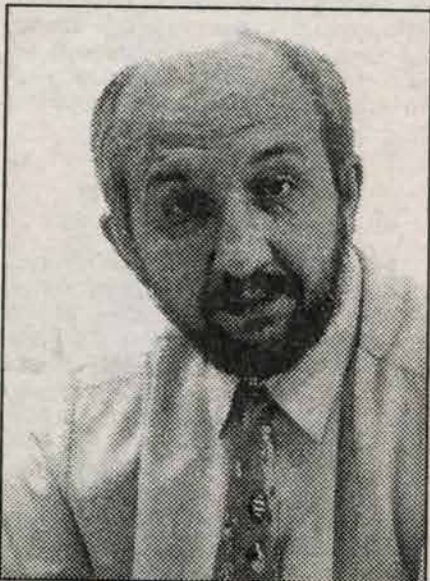
Избори који су пред нама даће оцену нашег досадашњег рада. Уколико победе српски радикали, велики су изгледи да очувамо Црну Гору у заједничкој држави српског народа, да стабилизујемо државу и да се у наредном периоду изборимо за ослобађање свете косовске земље, Републике Српске и Републике Српске Крајине.

Показали смо више пута да је Српска радикална странка моћна политичка странка која има одличну организацију широм наше отаџбине. У свим местима српски радикали се пожртвовано спремају за изборе на којима ће бити одређена судбина српског народа. Ми са великим оптимизмом очекујемо предстојеће изборе и са најбољим кандидатима којима материјално богатство није циљ већ спремност на жртву и служење својој отаџбини. Народ ће препознати оне који никада до сада нису били у дилеми, да ли отаџбина треба да се брани или не и по томе се разликујемо од осталих политичких противника.

Храброст, мудрост и поштење, главна су карактеристика српских радикала којима тешка времена, која су пред нама, одређују пут жртве, борбе и славе.

Срби решили да остану на Косову и Метохији

Љубомир Краговић: Браћо и сестре, до предстојећих избора, заказаних за 24. септембар 2000. године, српски народ чекају, пре свега, две ствари.

Против споразума Черномирдин - Ахтисари: Љубомир Краговић

Под један, да се сачува Савезна Република Југославија коју чине Република Србија и Црна Гора.

Под два, да се докаже политичка снага Српске радикалне странке.

Ако успеју ови избори, то значи да ћемо успети на свим пољима и у Србији и у Црној Гори. А да би се доказала политичка снага Српске радикалне странке, потребна је, и неопходна, максимална ангажованост свих чланова Српске радикалне странке. У предстојећој кампањи треба истицати демократичност и радикализам и ја бих истакао, пре свега, национални део програма, затим економски и социјални програм, али и став Српске радикалне странке против потписивања споразума Черномирдин-Ахтисари. Сви се сећате тога дана, када су само српски радикали били против, и излагање др Војислава Шешеља, које је трајало 35 минута, који је упозорно на могућност окупације Косова и Метохије.

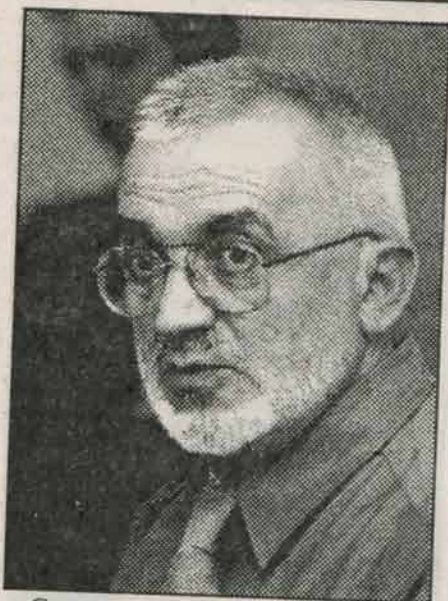
Треба истицати и све ове законе који су донети у Народној скупштини Републике Србије.

Трећа опција, оно што бих ја изнео, јесте живот на Косову и Метохији. Дана имамо, с једне стране, организоване Србе који се супротстављају зликовцима КФОР-а, који је слуга Медлин Олбрајт, с друге стране имамо шачицу српских издајника који путују по свету и покушавају да оправдају ово што раде зликовци. Ту бих, пре свега, нагласио Ранђела Нојкића, Ненада Радосављевића из Нове демократије и Ристића из Демократске странке Србије.

Они су, браћо и сестре, били у Вашингтону и ја овде имам предлог тог споразума. Тај споразум не обећава ништа за нас Србе и српске радикале, односно све српске патриоте, али то треба стално наглашавати, како би свет био упознат са стварним стањем на Косову и Метохији. Од доласка КФОР-а протерано је преко 350.000 Срба и неалбанца, убијено је око 1.000 Срба. Значи, живот је јако тежак, али су Срби решили да остану на простору Косова и Метохије. Оно што бих нарочито истицао, то је да је неопходан повратак како српских радикала, тако и осталих. Ја се надам да ћемо председничке изборе дочекати без окупатора на простору Републике Србије.

Нисада гора телабија није владала у Црној Гори

Момир Војводић: Господине председниче, сестре и браћо српски радикали, нећу дуго причати. Дуга прича пијене нема. Узбуђен сам и брига ми је велика, нала већа. Поред досадашњих подвига које је учинила Српска радикална странка на српским просторима, и оним који су слободни и оним који су окупирани, ове подвиге будуће које ће учинити, сагледаћемо онда, како се оно каже у нашем народу, видећете шта сте учинили кад чујете од доброг пјевача, од резултата које ћемо даље постизати, а нарочито сада за ових мјесец и по дана који су пред нама, пацрено време.

Српска радикална странка штит српског рода: Момир Војводић

Нарочито је велики подвиг Српске радикалне странке данас у Црној Гори, гдје владајућа камарила прави страшну збрку, у језику, у историји, у вјери, у породици, у свакодневном животу. Српски радикали треба да раскривају садашњу камарилу која је у Црној Гори, никада гора телабија није владала тим простором него данас. Чак је кум Мило Ђукановић, или Мило Олбрајт, надмачарело Мачарелу и ено Италија кука и јауче и данас од свих мафија Албаније и Црне Горе што чине, а они хоће, знате, и видите свакодневно и чујете, да гурну сав овај српски простор у несрећу и да од Србије и Црне Горе начине будући арнаутлук по ренету са Македонијом што су учинили, Косовом и Метохијом и Републиком Српском и осталим просторима. Јер и оно у Хрватској, оно је горе од сваког арнаутлука, јер Хрвати се вазда труде у читава два вијека да надмаше и Арнауते.

Српска радикална странка јесте велики штит српскога рода, не само од оружаног насиља, него штит од страшног духовног насиља којег се народ данас стиди у Црној Гори. Неиздрживо је, те Сорос медије, данас гледати, слушати, читати, не зна се шта је горе од горега, листови, радија и телевизије, како их ја зovem миловизије. Ако то овај народ доље издржи сада, ако издржи здрав разум и чист образ, а то је код многих већ на ивици, неки су већ продали, не осуђујем сиротињу, међутим ако то издржи онда ће тек бити прави српски народ.

Зато, српски радикали у подвиг и Бог вам на помоћи. Живели.

Са српским народом на свим раскрсницама

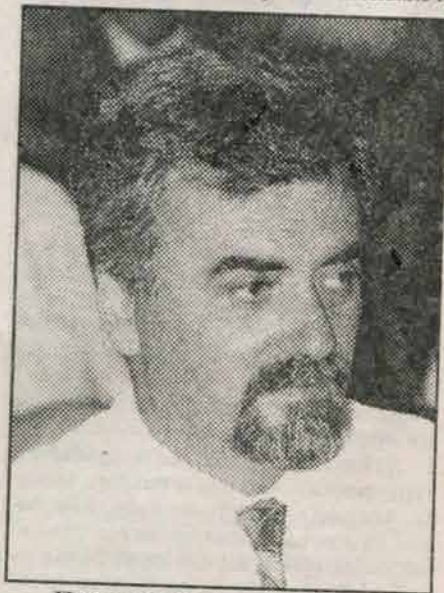
Веселин Петивић: У ових десет година увођења парламентарне демократије у Србији никад се није десило да једној странци тако брзо расте популарност, без обзира да ли је подржавају или нападају са једне или друге стране, као Српској радикалној странци. Против-

ничке странке су покушавале свим политичким махинацијама да успоре раст популарности наше странке и нашег председника др Шешеља, али данас су сви они разочарани, јер виде да су српски радикали једна несаломива странка, да не подлеже никаквим притисцима и махинацијама и шта год су они предузимали, једино је виђен њихов крај, а наш већи успех и на изборима.

Нажалост, и сада када смо владајућа странка, неки то не могу да схвате и преболе, поново покушавају да методама притиска и репресије у неким крајевима за које сматрају да су њихови пијони прете. Неке, изгледа, хвата паника од иступања српских радикала, ја мислим да су они против српског народа који своје поверење неће да покаже онима који су та раније лјачкали и варали, који у исто време раде и друго.

На овим изборима, уверен сам, Српска радикална странка ће добити још веће поверење народа. Српски радикали су од свог политичког конституисања чували српски образ, остали са српским народом на свим раскрсницама његове голготе. Били смо, јесмо и бићемо странка патриотизма, верности и националног достојанства. Надам се да ће бирачи Србије и Црне Горе, на следећим изборима, у још већем броју остати верни Српској радикалној странци, која их никада није изјеверила и увек је знала да националне интересе свог народа стави изнад личних и страначких.

Остали смо пред народом светла образа и морално чиста странка и то ћемо увек и бити у целокупном периоду политичке борбе. У обављању функције власти, остали смо доследни својим програмским принципима и моралним начелима, чиме смо показали и потврдили да имамо људе и кадрове способне да пред народом и историјом преузму најодговорније обавезе и најтеже задатке. Због тога је Српска радикална странка, у овом најтежем периоду, исписала најлепшу страницу српске историје када су се друге политичке странке сагналае и

Пред народом чиста образа: Веселин Петивић

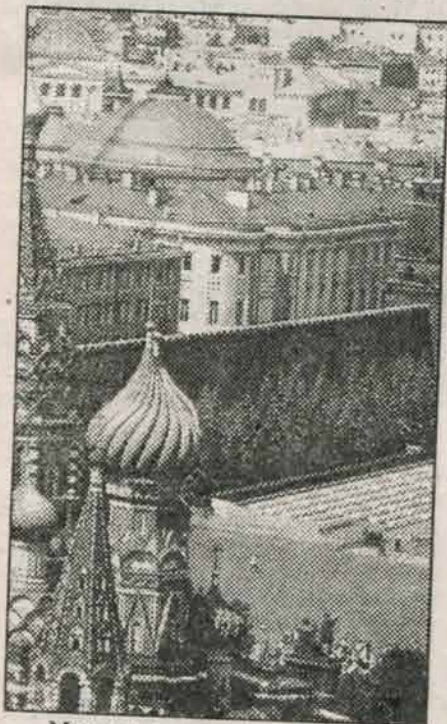
кле чале, признавале и прихватале капитулацију, национално и морално се срозавале пред малим тешкоћама, али и пред малим интересима.

Због свега наведеног, сигуран сам да ће грађани Србије и Југославије на следећим изборима добро разабрати ко је у тешкоћама мали, а ко велики. Српска радикална странка треба да настави да иде путевима српских интереса и да настави заложено за добро народа и државе.

Са истока греје сунце овај народ

Момо Ђурић: Дужност ми је и част да са овога поштеног мјеста поздравим у овој сали најбоље синове и шћери српског народа, на челу са војводом др Војиславом Шешељем и његовим најближим сарадницима. У погледу избора предстојећих, мање или више нама је свима казано то да нам предстоји само рад, упорни рад, без имало застоја.

Ми смо то научили и раније. Српска радикална странка у Црној Гори ради

Москва: сунце сија из Русије

под врло тешким условима. Народ је разголеђен, народ је доведен до руба egzистенције, притисак је на оне који би радо пришли Српској радикалној странци. Господин Куртешанин, Душко Секулић и ја, са Социјалистичком народном партијом смо радили у илегални мјесец дана са одређеним људима, припремајући се за изборе. Одржао сам са њима сигурно петнаест, двадесет састанака, за које није знао ни Душко, ни нико. Кад сам их довео на танак лед онда сам известио Душка, онда сам известио странку, и општинку Даниловића и општински одбор, један најјачи општински одбор, могу комотно да кажем по квалитету људи који га чине. Људи су пристали, људи су се учланили, схватили да им

само предстоји рад, од тога састава ми смо дали пет чланова. Неће проћи ни много времена када ћемо формирати и Општински одбор Цетиње и тамо ћемо га формирати и то у једном скромном, скромном броју. Ја мислим да је дошло време да се црногорски народ опамети.

Ми смо прекинуо љепили плакате у Старој Вароши, Забјели, Маслинама. Наишли смо на јак отпор полиције, јер тамо их има на сваких тридесет метара, ми залепимо они одлијепе, али иза њих смо гурнули четворицу, па и они лијепе. Тако смо их варали док смо то све излјепили.

Ја ћу на крају да кажем и народу Црне Горе и народу Србије, ја сам борац гвозденог пука Павла Ђуришића, који се формирао 14. маја 1944. године на Лазинама код Новограда, погинули су ми старији брат и два стрица, мене су ћерали овамо онамо, али ме нису могли погодити пушком. Када је расформиран тај пук, 15. новембра 1944. године, дигли су ме други, е кад си могао бити уз пук можеш и у бригаду. Ја сам пошао код њих, врло добрих људи, поштених људи, то су били Личани, Друга далматинска пројектилска бригада. Кад сам дошао кући никада нисам био члан партије, никада нисам могао да сварим оно што су свакодневно лагали и народу сервирали, јер ја сам се изјаснио једанпут, ја сам учио војну школу у Вршцу до капитулације старе Југославије.

Даље, браћо, и драга дјецо моја, могу слободно то да кажем, јер имам 75 година, најстарији син да ми је жив имао би 52 године, овде има доста доктора наука, има овде инжењера, економиста, доста фељтона прочитали, драма и шта ја све знам, али нигде нисте прочитали да српски народ грије сунце са запада, са истока браћо грије овај народ сунце, из Москва, из Русије, из Кремља, браћо, држите се своје браће, мој је живот од данас до сјутра, држите се своје браће, брат је мио.

СРС без националних, расних и верских предрасуда

Јован Дамјановић: Даме и господо, свима је нама част што смо радикали и могу да вам кажем да ми је част да и први Ром буде именован за члана Централне штабне управе. Управо Српска радикална странка има свој понос зато што уважава све народе и народности невезано за верску и националну припадност, а то је и доказано. Сви народи и народности ове Србије и Југославије добили су др Војислава Шешеља и Српску радикалну странку, добили су странку за понос. Српска радикална странка је, можемо да кажемо, демократска странка зато што ради на развоју виталних интереса Савезне Републике Југославије и Србије.

Ми сви знамо да су управо усвојени амандмани, који су од те каквог значаја, кренули управо од Српске радикалне странке. Ми знамо да Српска радикална странка ради на стабилизацији правне државе, ради на очувању монетарног

система, ради на економском, привредном, политичком и свим другим сегментима за своју државу, за свој народ. Ми знамо, како је Српска радикална странка дошла на власти, и да ниједна политичка организација у држави није толико напредовала у политичком животу и политичким сферама као што је Српска радикална странка.

После преузимања локалне власти у Земуну, радикали су у Републичкој влади, радикали су у Савезној влади. То је још један доказ да Радикали имају своју част, свој понос, свој патриотизам, да су принципијелни у борби за опстанак ове државе.

Српска радикална странка је учинила оно што ниједна политичка странка није учинила. Српска радикална странка је водила рачуна о сиромашном српском и другом народу и народностима. Сви ми знамо да највише народа живи и да се највише гради у грађевинском и стабилном систему Земуну. А зашто, молим вас, сви долазе у Земун? Зато што највише имамо поверења у др Војислава Шешеља, у врх Српске радикалне странке и у Српску радикалну странку.

Сви ми знамо колико је Земун пораптао и колико Земун сада има грађана, а колико је имао пре доласка радикала. Српска радикална странка је и те како доказала своје знање, свој понос, своје поштење и свој домаћински рад. Сви овде присутни знамо како је било пре радикала, док нису били на власти, како је Земун изгледао, а како ових дана изгледа. Земун је као Париз, као Лондон, а грађани су задовољни и презадовољни.

Српска радикална странка је у Земуну показала како треба да се води политика у локалним сферама, у локалним органима и како треба да се поштују сви народи и народности.

Ми знамо да је управо и Српска радикална странка једина странка која жели да уједини све српске земље и српске народе. Међутим, ја нећу говорити о другим активностима странке, али кажем

Земун пример добре локалне власти: Јован Дамјановић

само то да смо поносни на нашег председника и врх наших радикала и да ћемо у овој години, на предстојећим изборима освојити, ја мислим, већински део власти и у савезним органима и у републичким. Мислим да ћемо овога пута добити велики број гласова на локалним изборима, и освојити доста градова, јер сви ови који су освојили локалну власт видели се шта раде, а грађани су највећи добитници са Српском радикалном странком која и те како води рачуна о својим грађанима. Мислим да треба да дамо и предлог за председника и да предложимо нашег председника др Војислава Шешеља за председника Савезне Републике Југославије.

Техничка питања

Милана Будимир: Ја бих само хтела нешто око изборних листа да кажем. Постоји неколико изборних јединица, ми смо одржали састанак и предложили смо листу и то је све неспорно, све је у реду. Међутим, од 1996. године, од када излазимо на савезне и републичке изборе као једна изборна јединица, пошто ван је принцип да прво иде један округ, па други, па први, па други. Ја претпостављам да је ово неком грешком направљено овако и мислим да би иза Светлане Лукић требало да иде број 3, Бранислав Ракић, председник Општинског одбора Бор, па онда опет зајечарски, па опет борски. Ето то је моја примедба, а ово је вероватно последица тога што смо предали листе тако како је тражио Извршни одбор, без бројева, само са именима.

Др Војислав Шешељ: Није тако тражено Милана. Тражено је да ви сами одредите редослед, а неки су одбори доставили само списак и тражили да се овде у Београду одреди редослед, као на пример у Прокупљу. Ја сам се много љутио због тога и знам да смо на Председничком колегијуму баш о томе водили расправу. Да су многи били неодговорни, не многи, неколико одбора, односно изборних јединица били су неодговорни, па су на нас пребашили ону одговорност коју су они требало да загризу и да разреше.

Милана Будимир: Председничке, тражена су само имена, молим вас, редослед ће се, речено је, направити у Извршном одбору.

Др Војислав Шешељ: То није тачно. Је ли то било тако. То није тачно. Председнички колегијум је тражио да се одрже састанци окружних одбора, да се направе и листе и редослед, и само у спорним случајевима да ми пресуђујемо. Само у спорним случајевима. Тако је тражено, Милана.

Драган Тодоровић: И ово ћемо погледати, можда је техничка грешка.

Др Војислав Шешељ: Ово може да се погледа до сутра.

Милана Будимир: Ми стварно нисмо у нашем записнику направили редослед, само смо дали имена.

Др Војислав Шешељ: Милана, сами сте погрешили.

"Главобоља" због редоследа одбора:
Милана Будимир

Милана Будимир: Добро, можда смо сами погрешили.

Др Војислав Шешељ: Јер, који је онда смисао да ви држите те састанке, ми све вас знамо, онда смо могли све сами да направимо у Београду. Ми интервенишемо само тамо где дође до проблема.

Милана Будимир: Ево ја бих морала да...

Др Војислав Шешељ: Урадили су нам то у Прокупљу, нама су препустили јер они нису хтели. Ишли су линијом мањег отпора. То су нам урадили и у Врању, колико ја знам, је ли тако?

Драган Тодоровић: Практично су само те две изборне јединице, с обзиром да више округа гравитира све остало је...

Др Војислав Шешељ: Тодоровићу, ја сад говорим. Све остало, како је дошло из изборних јединица тако је и остало, ја мислим да нигде још нисмо ни мењали, је ли тако? Је ли тако Тодоровићу. Нигде нисмо мењали? Сад те питам, а прошли пут си сам узео реч.

Драган Тодоровић: Тако је.

Др Војислав Шешељ: Нисмо нигде мењали оно што је стигло од окружних одбора, односно од изборних јединица. А што се тиче ове изборне јединице Зајечар, можда правите много гужве ни око чега. Кад буду републички избори онда ће из Бора бити први на листи, тако смо и прошли пут радили. На савезним изборима је био из Зајечарског округа први на листи, а ти си била прва на Републичким изборима. Је ли тако?

Милана Будимир: Јесте, иза мене је ишао Зајечарски, па Борски, па Зајечарски округ. Ја сада тражим да овде буде...

Пуном паром у предизборну кампању

Др Војислав Шешељ: Ја мислим да тај принцип није добар, него да се иде по општинским одборима, јединствена изборна јединица и да једноставно то тако не треба радити. Јер кад погледаш како смо то радили код Прокупља или код Врања, великеш да нема потребе да се иде

на неки строги формализам, ако нема неких султинских разлога.

Ја бих још само неколико напомена. Улазак у предизборну кампању подразумева максимални ангажман свих страначких активиста. Пре свега, страначких функционера, али и комплетног активног чланства. Страначки функционери и они који су сада на листама кандидата и они који нису, морају да предначе у свим предизборним активностима. Од лепшења плаката, преко поделе пропагандног материјала, прикупљања потписа, настава у разним телевизијским емисијама и тако даље.

Немојете да се деси да неки страначки функционери, који су на државним функцијама, не учествују у подели новина, у прикупљању потписа. Већ имамо извештаје да неки нису учествовали у лепшењу плаката, о томе ћемо строго водити рачуна и Извршни одбор је дужан да прави извештаје од једне до друге изборне јединице, посебно по питању ангажовања страначких функционера који су сада на државним функцијама. Треба да постоји право такмичење општинских одбора у прикупљању потписа. Председник Извршног одбора ће вам после ове седнице дати отприлике оно што је цензус од општине до општине у Србији. На основу релативно објективне процене могућности сваког општинског одбора, имајући у виду и број становника, структуру становништва, снагу странке, и тако даље.

Осим примедбе председника Општинског одбора Шабац и председника Окружног одбора Бор, има ли још неких примедби на састав листа?

Прави редослед после избора

Иван Љумовић: Ја сам из Топличког округа. Приликом гласања наши савети, који су коректно радили више месеци, након оне ваше примедбе да би требало активно радити, да су та четири човека били процедурално на сваком састанку, а ускраћени за гласање. То није толико утицало.

Др Војислав Шешељ: На састанку окружног одбора.

Иван Љумовић: Да, на састанку окружног одбора.

Др Војислав Шешељ: Јесу ли то савети окружног одбора?

Иван Љумовић: Да.

Др Војислав Шешељ: Љумовићу, јесу ли они чланови окружног одбора?

Иван Љумовић: Јесу чланови.

Др Војислав Шешељ: Па ко им је ускратило право да гласају.

Иван Љумовић: Па, ми смо имали састанак у присуству координатора и онда је речено да имају право по статуту председник, потпредседници, али да наши савети нису формиран и због тога та четири члана нису учествовала у гласању.

Др Војислав Шешељ: Ако та процедура није проведена благовремено, не може се проводити онда када треба да се гласа о листама Љумовићу. Је ли то на време проведено?

Иван Љумовић: Пре месец дана дефинитивно смо закључили и та четири члана увели у окружни одбор.

Др Војислав Шешељ: Ево, како каже Милован, то није проведено.

Иван Љумовић: На основу увида у записник видећете да је пре месец дана проведено.

Али, ја бих само прокоментарисао нешто друго. У Топличком округу има велики број расељених лица и господин Ашанин, који је сплетом околности у нашем округу, у ствари је једном ногом код нас, а другом је и даље на Косову и Метохији. Он је један од изузетно заслужних чланова за рад наше странке у Пећи и био је један велики и прави радикал, ускраћен је за место на тој листи.

Др Војислав Шешељ: Ко му је ускратио?

Иван Љумовић: Па, на неки начин, пошто нема где да се смести на Косову и Метохији он је више код нас у Топлици, а представник је више од 35.000 избеглих лица у Топлици и предлажем да господин Ашанин, ако се не може наћи неки други модус, буде уместо мене на неки други модус, буде уместо мене на листи. Предлажем то из срца, без икаквих опција и консултација општинског одбора, да он буде на листи за савезне посланике на месту које ви одредите. Према томе, кажем да сам консултовао и месни одбор коме он припада и у коме је врло активан и општински одбор и они се у начелу слажу. Значи, реч је о господину Зорану Ашанину.

Др Војислав Шешељ: Љумовићу, четири човека на овој листи су са Косова и Метохије. Сва четворица живе на Косову и Метохији. Ми смо усвојили принцип да када се кандидују људи са Косова и Метохије, на листу иду људи који живе на Косову и Метохији. А ми смо све наше кадрове са Косова и Метохије усмерили, ако не могу да живе на окупираној територији где су Шиптари преузели контролу, да иду на онај део окупиране територије коју Срби држе под релативном контролом. Па су се многи од њих населили у Косовској Митровици, а тај принцип би ми морали да одржимо и због републичких избора наредне године. Ја немам ништа против Ашанина, али сте ви ову листу правили, наравно, у складу са инструкцијама.

Иван Љумовић: Извињавам се, била је проширена са једанаест кандидата.

Др Војислав Шешељ: Па једанаест, па сад ми овде да одлучујемо, је ли тако? Онај посао који сте ви требало да урадите, сад ви препуштате нама овде, а онда после критикујете. Ми смо тражили да ви направите ту листу.

Што се тиче људи са Косова и Метохије на овој листи, ја мислим да су солидно заступљени. И колико знам сва четворица живе на Косову и Метохији. Предраг Јокановић из Митровице, Гојко Спасојевић где он живи?

Иван Љумовић: У Лепосавићу.

Др Војислав Шешељ: У Лепосавићу. Милија Јанићијевић, живи у Звечану и Живојн Станић живи у Лепосавићу. Сва четворица живе тамо и истакнути су

страначки активисти. Је ли тако Драгане? Је ли тако Миловане?

Драган Ђодоровић: Јесте.

Др Војислав Шешељ: Значи, не доведе се у сумњу. Е сад, зашто није Ашанин на тој листи, то је сад питање. Има још десет људи који евентуално заслужују да буду на листи, а нису на листи. Следеће године иду републички избори, не знамо ми колико ће проћи ових кандидата са листе на савезним изборима, а за следећу годину се праве веће листе за републичке изборе, и претпостављам да ће опет ова три косовско-метихијска одбора да буду везана за Топличку изборну јединицу, за Прокупље.

Иван Љумовић: Постоји још једна могућност председниче. Значи, зна се да Ражањ, Алексинац и Меришина укупно имају око 40.000 становника.

Др Војислав Шешељ: Љумовићу, ми смо се договорили. Овај твој данашњи иступ ми личи на то да си ти лично незадовољан што си на шестом месту. Е сад, ја не знам како си на шестом месту, али опет су ово људи у вашој изборној јединици, на основу мишљења представ-

Гласање за листе посланичких кандидата

Др Војислав Шешељ: А што се тиче Ашанина, видећемо за републичке изборе, али опет би требало да тражи неку варијанту...

Иван Љумовић: Морам да кажем да овим избеглим лицима, око 250.000 ...

Др Војислав Шешељ: Не може то тако да се мери. Немамо овде кантар који то може да измери, Љумовићу. Али су, када је реч о Косову и Метохији, најважнији кадрови који су остали да живе тамо. Да ли се слажеш, Љумовићу?

Иван Љумовић: Слажем се.

Др Војислав Шешељ: Значи остаје ова листа.

Има ли још неко нешто поводом листе?

Нема.

Онда прелазимо на гласање, с тим што ја задржавам право да после седнице обавим разговор са Кнежевићем, да видимо шта је то у питању.

Да ли се прихвата предложена изборна листа за Веће грађана из Србије за

Лично залагање у предизборној кампањи одређује место на листи: седница Централне отаџбинске управе

ника разних округа, направили, али ми смо начелно на почетку ове седнице усвојили став да редослед на листи практично не значи ништа. Да се прави редослед прави после избора, чак и онај део листе који је фиксиран по закону, за нас није фиксиран, јер ми наложимо човеку да сам поднесе оставку. Ако не послуша ауторитет страначког руководства, онда постоји могућност да се искључи, па је упражњено место на листи. Значи, редослед сам по себи ништа не значи. И немојте да изиграваш увређену младу Љумовићу, него да ми идемо са овом листом овако, а после избора ћемо мерити свајачи индивидуални учинак. Да ли се слажеш Љумовићу?

Иван Љумовић: Слажем се.

свих 26 изборних јединица. Ко је за да дигне руку. Гласају само чланови Централне отаџбинске управе, то се подражава.

Има ли неко против?

Констатујем да је Централна отаџбинска управа једногласно утврдила листе кандидата Српске радикалне странке за посланике Већа грађана Савезне скупштине у свих 26 изборних јединица у Србији.

Стављам на гласање листу кандидата Српске радикалне странке за посланике у Већу грађана Савезне скупштине из Црне Горе.

Ко је за нека дигне руку.

Хвала.

Има ли неко против?

Констатујем да је једногласно донета одлука о прихватању листе кандидата Српске радикалне странке за посланике Већа грађана Савезне скупштине из Црне Горе.

Стављам на гласање листу кандидата за посланике Српске радикалне странке у Већу република Савезне скупштине из Србије.

Ко је за?

Има ли неко против?

Констатујем да је једногласно утврђена листа кандидата Српске радикалне странке за посланике Већа република Савезне скупштине из Србије.

Стављам на гласање листу кандидата Српске радикалне странке за посланике Већа република из Црне Горе.

Ко је за нека дигне руку.

Хвала.

Има ли неко против?

Нема.

Констатујем да је Централна отаџбинска управа једногласно утврдила листу кандидата за посланике Већа република Српске радикалне странке из Црне Горе.

Прелазимо на другу тачку дневног реда.

У Републици Српској политичка ситуација се и даље компликује и заоштрава. Српској радикалној странци је поново забрањено да наступи на изборима који се планирају за новембар ове године, на парламентарним и председничким, а већ нам је био забрањен наступ на локалним изборима. То показује да за Српску радикалну странку долазе још тежа времена. Остале политичке партије нису у стању да се супротставе окупатору.

Социјалистичка партија Републике Српске је, донедавно, подржавала Милорада Додика, скоро се супротставила Додик, али њене политичке активности су сувише млитаве да би то њено супротстављање изазвало главобољу Додик. Социјалистичка партија Републике Српске је прошла и кроз унутрашњи расцеп, а њен главни лидер, Живко Радишић, додворава се окупатору и прихвата све окупаторске налоге, чак је сада прихватио и формирање заједничке војске и полиције Босне и Херцеговине.

Српски народни савез је доживео расцеп. Већина страначких делегата је сменила Биљану Плавшић, међутим, окупатор није прихватио смену председника, промену на функцији председника, ту суштинску кадровску промену. Биљана Плавшић је задржала назив странке па је већинско крило морало да се региструје под новим називом.

Додикова странка, Странка независних социјалдемократа, огрезла је у тоталној издаји, а у издајничком правцу све више срља и Српска демократска странка. Млако је реаговала на хашпене Момчила Крајишника, председник странке, Драган Калинић, све већу спремност показује на прихватање окупаторских налога и Српска демократска странка, по нашем мишљењу, нема никакве перспективе.

Српска радикална странка мора интензификовати своју антиизборну кампању у Републици Српској. Пошто ми не можемо изаћи на изборе, ти избори за нас немају никаквог смисла. Има неких наших страначких кадрова који не разумеју такву страначку позицију и такву страначку политику. Ми морамо што пре да се ослободимо таквих кадрова. Долазе тешка времена и у странци ће остати само најбољи људи, најчвршћи, најенергичнији и најубеђенији у исправност страначког програма и страначке оријентације.

То значи да ћемо у многим општинским одборима морати да реконструирамо руководство, руководеће гарнитуре, а из странке да одстранимо све оне који су склони на закулисне компромисе са Српском демократском странком, а нама се да оних који су склони компромисима са окупатором немамо у нашој партији. Нама је циљ да у свакој општини сачувамо здраво страначко језгро, у условима полулегалног деловања Српске радикалне странке, дакле странка није формално забрањена, али јој је онемогућено да испуни ону своју основну улогу, основну функцију, функцију учешћа на изборима.

Нама масовност чланства није важна. Нама је важно само здравље основног страначког језгра, да ту буду људи који ће предано извршавати своје страначке обавезе и који ће сачувати странку за нека боља времена. Враћамо се, дакле, на оне услове деловања на које смо годинама били навикавани 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996. до 1997, је ли тако?

Др Никола Поплашен: 1996. године смо први пут ушли у парламент.

СДС дува у исту тикву са окупаторима

Др Војислав Шешељ: 1996. године смо први пут ушли у парламент. Тада није било страних окупатора, али смо били непрекидно на удару Српске демократске странке. Ми смо их јавно ватрено и заиста братски подржавали, на сваком месту, а они су нама онемогућавали нормалан рад, деловање на сваком кораку, тако да са њихове стране саралња никад није била искрена.

Какви су људи који руководе Српском демократском странком најбоље се показује када они са одушевљењем примају окупаторску забрану учешћа на изборима српским радикалима. Ми морамо све учинити да Српска демократска странка нема никакве користи од нашег неучествовања на изборима. На локалним изборима, у неким општинама је запажено да су наши кадрови подржавали, некад јавно, некад кришом, кандидате Српске демократске странке. Ми због тога морамо неке људе избацити из странке, чак и неке страначке функционере. И то ће морати немилосрдно да се проведе.

Нису исти мотиви учествовања у локалној власти наши и Српске демократске странке и никада нису били. Никада код нас није било склоности кору-

пији, као код Српске демократске странке. А због свог корупционарског понашања Српска демократска странка је изгубила власт у Републици Српској и није била у стању да сачува страначку кохезију.

О нашим ставовима отворено ћемо говорити на сваком месту. Морамо интензификовати штампање специјалних издања "Велике Србије" за Републику Српску и на пуном броју страна и на само четири стране. Све бројеве, које припреме за штампу наши активисти из Републике Српске ми ћемо штампати у довољном броју примерака. То је основни вид нашег деловања, где може да се наступи на локалним медијима треба искористити ту шансу и наступати. Али ћемо највише бити оријентисани на специјална издања "Велике Србије".

Мора се водити строга контрола поделе страначке штампе. У неким општинама, колико сам ја информисан, подела пред локалне изборе је била катастрофална, пре свега мислим на Требиње, али и још неке општине. Извршни одбор мора много строже да контролише рад сваког општинског одбора. Чланови Извршног одбора морају много чешће да путују. Дакле, ми истрајавамо на основној страначкој оријентацији и страначкој политици и програму, без обзира ко ће остати да то следи, ко неће. Компромиса по том питању нема. То је једини начин да се сачува здраво страначко језгро. Компромисерима није место у странци, мекушцима, млакоњима и тако даље.

Доста наших кадрова је дошло под удар режима у Републици Српској, неки су остали без посла. Ми у тим случајевима треба да тражимо како да помогнемо нашим људима, и материјално и професионално и на други начин. На препоруке Извршног одбора, ми смо у стању да им пружимо материјалну помоћ, неће то бити неки спектакуларни износи, наравно колико можемо, нећемо се оглуштити. Али, нема директног обраћања општинског одбора, него само преко Извршног одбора за Републику Српску и за све друге видове помоћи такође.

Завадили па владају Републиком Српском

Др Никола Поплашен: Браћо и сестре, даме и господо, ја са поносом могу да истакнем да је Српска радикална странка у Републици Српској, од свог оснивања до данас, па и данас, деловала и делује у складу са својим програмским принципима. Заправо, снага и популарност странке проистичу из програмске оријентације Српске радикалне странке, без обзира на ток догађаја након оснивања Српске радикалне странке и у Савезној Републици Југославији и њеном делу у Републици Српској, Републици Српској Крајини. Та програмска оријентација обавезала је странку и страначко руководство на контакте и разговоре у два правца, са представницима других народа и других држа-

ва, под условом да прихватају равноправност народа и основне међународне норме, међународне конвенције које важе у рату и међународне прописе који важе у миру.

Струте стране, били смо, а и сада смо, спремни на сарадњу са свим политичким странкама у бившој Босни и Херцеговини и Републици Српској, које не доводе у питање овако описан опстанак српског народа.

Разуме се да ми нисмо датумом фиксирани наш циљ уједињења у једну српску државу, него смо унутар тога тражили компромис. Наша линија споразумевања са представницима других земаља, па и западних земаља и међународних организација и представницима странака са простора бивше Југославије, посебно Босне и Херцеговине и Републике Српске, ишла је до оне линије до које се не доводи у питање опстанак народа на начин који сам описао.

У том смислу, ја подсећам да смо ми континуирано, у току грађанског рата у Босни и Херцеговини, давали подршку тада легитимној владајућој Српској демократској странци. Додуше, ми смо истицали и лоше стране политичког и државног деловања Српске демократске странке. Пре свега њено посустајање или блокирање, то ће историја показати, уједињења са Републиком Српском Крајином, затим гушење вишестраначке демократије од стране Српске демократске странке и једно свесно или прелутно толерирање темељите криминализације и процеса корупције у Републици Српској, који је довео у питање кључне интересе. Али, и поред тих крупних грешака држали смо да су стратегијски циљеви које је формулисала Српска демократска странка, као владајућа странка, блиски Српској радикалној странци и њеном програму и одатле је произлазила сарадња.

Разуме се, након потписивања Дејтонског мировног споразума, ми смо га прихватили зато што смо морали да га прихватимо, с једне стране, и, с друге стране, зато што смо ценили да у Дејтонском мировном споразуму има довољно елемената за останац Републике Српске као високе аутономије или државе српског народа, у одређеном смислу, западно од Дрине. Такав опстанак те државе, Републике Српске или високо-аутономне области српског народа западно од Дрине, по нашој процени, био је могућ само одустајањем од даљих захтева окупатора, као и захтева окупационих снага у Републици Српској и то је био наш захтев према свим другим политичким странкама, а нарочито парламентарним са којима смо намеравали да сарађујемо.

Међутим, један број водећих људи у неким парламентарним странкама, из различитих разлога, ставио се на страну рушења оних норми Дејтонског споразума које су чувале аутономију и државност српског народа. Један број странака, говорим пре свега о парламентарним странкама са којима смо сарађивали, пре свега Српска демократска стра-

Странци доносе одлуке а Срби су одговорни: др Никола Поплашен

нка, уместо ранијих, почиње да прави нову врсту грешака.

Српска демократска странка, након губитка власти, није била у прилици да понавља оне грешке које је правила док је била владајућа и монополна странка у Републици Српској, него желећи да се врати на власт, по мојој процени, не само уз снажне страначке, него и личне мотиве и егоистичке интересе, отворила се за врсту компромиса који доводи у питање стратегијски опстанак српског народа западно од Дрине. И ми смо из тих разлога били присиљени да прекинемо било какву сарадњу са Српском демократском странком.

Подсећам да смо имали коалицију само поводом избора члана председништва Босне и Херцеговине и председника Републике Српске, и да смо формирали коалицију са Српском демократском странком након локалних избора тамо где нисмо могли самостално, с обзиром на статистику, на математику, који су резултат изборног процеса. У овој ситуацији није само моја процена да је већина странака у рукама окупатора, него је процена највећег броја становника Републике Српске.

Једино је Српска радикална странка остала доследна и чврста у одбрани српског националног интереса. То се може чути на сваком кораку, у сваком селу, у сваком граду. Ову процену имају и странци у Републици Српској. Понављам окупатори, можда ради прецизности треба рећи да је то нека нова врста владавине једним протектором и једним народом. Нити је окупација нити је протекторат, а и једно је и друго. Да је протекторат, онда би протектори били одговорни за стање у Републици Српској, да је чиста окупација, такође би имали одговорност.

Међутим, овде се ради о принципу међусобних завађања српских странака представника Срба у власти и на бази тога преношења одговорности на власт коју наводно чине Срби. Странци доно-

се одлуке, а Срби су одговорни. Ми смо у ситуацији да не можемо од 83 посланика у Народној скупштини Републике Српске сабрати 42 око кључних националних интереса који нису страначки, који се не боре идеолошки, који су питање голог опстанка. Странци то постижу на различите начине. Некада уценама, некада притисцима, често корупцијом, различитим инсинуацијама, медијским преварама и тако даље и тако даље. Чине оно што ће чинити сутра, не дај Боже да се деси Србији и Црној Гори, да неко издиригује струкутру власти коју треба да имате. Све остало су преваре.

Република Српска бележи пад стандарда, пад производње. У Републици Српској су пензије мање него, примера ради, у Србији, а подељен је тек први део за март, с тим што су цене два до три пута веће. Па и овај опстанак апарата који се финансира само повећава дугове Републике Српске и задужује нашу децу и унукад у будућности. Ту се углавном не ради о донацијама и помоћи, као што се представља овде, него се више ради о доста неповољним кредитима и о условима које диригују они који дају новац за кредитна средства.

На пример, постоји забрана да се кредитна средства инвестирају у производњу, јер би се процесом производње пунио буџет, повећала аутономија, релативна самосталност и тако даље. Пласирањем у потрошњу само се повећава задуженост и тако се контролише владајућа гарнитурa.

Наравно, део тог укупног процеса није подстицај високог представника да смени председника Републике, него да елиминише једну институцију која симболизује сувереност и самосталност Републике Српске. Следећа институција је Народна скупштина, која не може да функционише због ових подела и начина утицаја у том смислу. Странци имају, дакле окупатори, или протектори или једно и друго, процену да је Српска радикална странка најпопуларнија у српском народу западно од Дрине и то је разлог фактичке забране Српске радикалне странке.

Нажалост, јавност у Југославији недовољно је обавештена, опет на бази медијске инсинуације да је Српска радикална странка могла учествовати да је сменила неколико људи у руководству, па се набраја Поплашен, Благојевић, Тадић. То је нетачно. Ми смо добили документ који постоји и овде код председника странке, у Централној штабнској управи, где они траже не само смену ове тројице које сам поменуо, него именом и презименом тридесетак људи, па онда себи остављају за право да ревидирају све листе, што вероватно значи да око 500, преко 500 одборника које смо имали на протеклим изборима, не би могли да буду на тим листама. После тога траже да променимо име, не можемо да се зовемо Српска радикална странка, него некако другачије, па онда када променимо читаво руководство, променимо име и доставимо им те спи-

скове, онда они задржавају право да одлуче да ли ће пустити те људе који су на списковима или неће.

Дакле, радило се о једном чину где ми потпуно разарамо нашу властиту странку, о овоме што сам причао постоје писани документи, а ја сам само препричао оно што пише у тим папирима, нисам ништа допуњавао нити измишљао. У таквој ситуацији ја не видим разлог да ми учествујемо у легитимацији нестанка Републике Српске, ни један једини разлог. Сигуран сам да имамо подршку већине народа, сигуран сам и у подршку, бројни разговори су ми то показали, бројних људи и из западних земаља који су демократски оријентисани и који трпе притисак, терор и окупацију НАТО-а на челу са Сједињеним Америчким Државама и, у том погледу, сигуран сам у боље дане.

Наравно да сви људи у страници не могу издржати овај темпо, ову жестину. Неки су посустали из различитих разлога. На нашу несрећу, и поред доброг успеха на парламентарним изборима, ми нисмо успели да формирамо, као што Устав налаже, Владу Републике Српске, а то би допринело државној координацији између наших људи у Републичкој влади и на локалном нивоу, па и код једног броја кадрова до претрчавања у неке друге странке, на неке друге позиције које нису спојиве са нашим политичким програмом, са нашим циљевима, са нашим идејама.

Нужан је темељит претрес и чишћење унутар Српске радикалне странке. У наредном времену, то неће деловати тако што ће умањити углед Српске радикалне странке, нити њене резултате на првим демократским изборима који треба да се десе западно од Дрине, напротив, ми ћемо само на тај начин учврстити нашу политичку позицију, па смо да кажем слободно и нашу историјску улогу управо онако као што чинимо у Србији и Црној Гори и Савезној Републици Југославији. Ја не видим ни један једини разлог да ми раздвајамо Српску радикалну странку у Републици Српској, да причамо о Сарајеву као главном граду, као да постоје тамо неки Срби и овде неки Срби. Уколико не успемо да створимо јединствену странку на српским просторима и јединствено национално, културно подручје, ми нисмо успели.

И поред трагедије која нас је задесила, ја нећу да упућујем на шири међународни контекст који је довео до те трагедије. Ми тај контекст разумемо и видимо га као таквог, међутим, наш проблем јесте наше нејединство. Са српским јединством на којем морамо и даље инсистирати, без обзира на страначку припадност, сигуран сам у боље дане и у наш успех и због тога не видим разлог да допуњујемо или ревидирамо основна програмска начела Српске радикалне странке која се односе на наше деловање западно од Дрине.

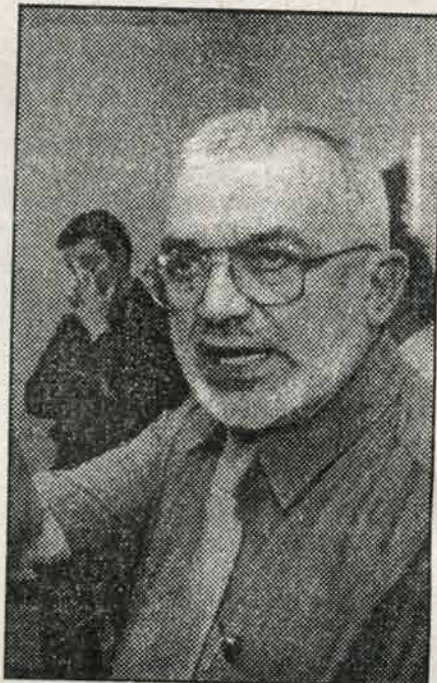
Окови су крила да се брже лети

Момир Војводић: Господине председниче, добро је што смо сада чули и од вас и од господина Поплашена стратегију коју треба странка да проведе у Републици Српској, стање данас у Републици Српској је тако да је углед Српске радикалне странке из дана у дан све већи. Томе доприноси и несрећно руковођство Српске демократске странке које је сада млако последије хашкења господина Момчила Крајишника, кога су осетили да је човек сељак, да је онај који може да патриотски мобилише народ у Републици Српској и зато су га и одвели у Хаг и оставили оне млаке.

Чули смо, господин Поплашен је све то дивно приказао, а на једној страни јесте народ који увиђа која је то странка која негује националну свјест, јер шта можемо очекивати од једног Радишића, какав је такав је, то је социјалиста. Зна господин председник Поплашен како су се они понашали, ја сам у Сенату Републике Српске, па сам неколико пута присуствовао тим сједницама, неће да устане та господа, њих осморина, кад се свира српска химна и уз молитву неће да устану на молбу митрополита Николаја, па сам их тада морао да грдим, нарочито Радишића. Кажем му, устани кувана говеђа главо кад је молитва, па колико год био социјалиста, и када се химна интонира. Шта да очекујемо онда, он мора да се свиди Петричу, устао Вестендорп, неће Радишић да устане уз химну и онда они на њих рачунају, њима такви требају, њима требају Долици, челац без националне свјести. Зато они улажу и у Мила Ђукановића, ја нега зовем црногорски Долик, они би вољели на све стране да буду Долици.

И сада ово што каже господин председник, господин Поплашен, да се језгро одржи, ту већ видим, имамо стратегију да би се сачувала жгарица, што би се рекло, странке, за ово што долази, за ново вријеме, а надам се да ова окупација неће потрајати дуго. Што би Давид Штрабац рекао, окупација је било и оне су пролазиле и проћиће и видеће српски народ свима леђа, али српски радикали данас у Републици Српској расту, расте им углед. Њихови захтеви знамо шта су, чули смо, то је потпуно брисање, чак чујем причају ми да су тражили да се не мијења иницијал СРС, али да се зове Странка Републике Српске, само немојте радикали, зато што су радикали препознати као носиоци националне свјести и у Републици Српској и на сваком простору и то су главни противници наших прокураторима које нам намеће Запад.

Са једном оваком поношћу и добром стратегијом и уз Божју помоћ надам се да ћемо у Републици Српској опстати, да ће радикали бити још јачи после овога, јер што више стежу окове, што би рекао Дучић, окови су крила да се брже лети. Дај Боже да буде тако.

СДС оставила Крајишника на цедилу: Момир Војводић

Миладин Симић: Ја сам се јавио за рјеч зато што сам чуо да је неко рекао да нема потребе да се јављам.

Др Војислав Шешељ: Кажу ко је рекао одмах Симићу. Нећеш ваљда да га кријеш.

Миладин Симић: Није, него нисам видео иза леђа.

Др Војислав Шешељ: Немој да га кријеш Симићу.

Република Српска је део Србије

Миладин Симић: Др Никола Поплашен је председник наше странке за Републику Српску, међутим поставља се питање да ли постоји Република Српска. Лично мислим да она сада не постоји. Немамо чланове њених органа, ни председника државе, владу имамо која је нелегитимна, а и нелегална. Немамо ништа. Имамо једну фактичку окупацију која иде до те мере да се чак може упоредити са Лужном Америком или Индонезијом у неко време диктатуре.

Прво су ме смијенили, па сам онда добио писмо да ми забрањују да радим у било којој државној институцији, значи од општине па до неког другог нивоа, и онда су ми ставили намјерно у овом писму да ми забрањују да радим у било којој државној фирми, или у фирми која има 20% државног власништва.

Неки дан сам позван на прву сједницу скупштине, као бивши председник, да предам дужност, ја сам отишао и порушио сам им комплетну скупштину. Било је на дневнику уз образложење да је моје присуство толико уплашило српске и муслиманске одборника да су они морали гласати не онако како би одговарало Американцима.

Ја не знам да ли сам ја толико страшан, да ли се ви плашите, али изгледа да су се они уплашили. Окупација иде до

те мјере да, на пример, свако вече изнад моје куће стоје по пола сата и по два хеликоптера. Ја имам кћерку од три године, па из тог разлога дете не може да спава. Значи, то су озбиљне ствари. Ми смо из једне ситуације да смо имали предсједника државе, дошли у ситуацију да чистимо државу од лопова, односно прво издајника па онда криминалаца, дошли у ситуацију да чистимо нашу странку од људи који су постали непоуздани у ова времена. А у тешким временима је тешко наћи чврсте људе. Питање је колико је људи, у било којој страници, оста-

Не може нам СФОР одређивати функционере: др Шешелј

ло кад је била забрањена, прогањана и остале ствари.

Што се тиче Републике Српске, мислим да цијелој Републици Српској можемо рећи да само неким неповезаним отпором на сваком мјесту можемо успјети донекле да успоримо окупацију док се ситуација у Србији видно не поправи.

Што се тиче међународних околности, нас у Републици Српској има мало, немамо кадрова можда ни за једну странку, а камоли за оволико странака колико постоји. Смјешни су они кадрови оних странака које сада заузимају државне функције, смјешан је један Живко Радишић, смјешан је, ја се извињавам што тако морам да кажем, Милорад Додик, смјешни су они министри, оно је све смјешно, оно не личи ни на шта, али чињеница је да то тако постоји зато што Америка тако хоће.

Мислим да је Српска ипак једна велика срећа у несрећи што у Босни присуствују и остале земље: Турци, да није њих ја вјерујем да би Америка до сада вероватно ишла на много жешћи обрачун са српским радикалима и свим оним на-

ционалностима који мисле као ми. Не треба уопште да имамо неких илузија да Американци уопште знају шта је демократија. Они су поставили диктатуру тамо где им одговара. Побиеће колико год треба да побију људи, ако је то њима у интересу, разрушиће читаву природу, уништиће фабрике, урадиће све да дођу до свог циља.

А ови људи који мисле да додворавањем Америци, и у Србији и у Републици Српској, може да се очува српски народ у заблуди су. Ја можда не мислим да су сви они плаћеници и издајници, можда је ту доста и глупих људи, оних којима нису јасне ствари, тако да мислим да у Републици Српској, у наредном периоду, поготову за Српску радикалну странку, треба очекивати свашта. Примећујем, откоко је Република Српска под окупацијом, сарајна општинских одбора је слабија са ове и са оне стране Дрине. Мислим да морамо бити повезанији, јер Република Српска је део Србије и ја сам за нестанак Републике Српске, исто као и Милорад Додик, али ја писам за то да се она припоји Босни, него да се припоји Србији и да можемо на један организован начин сачекати неку бољу ситуацију.

“Коалиција слога” ударна песница окупатора

Радослав Канерић: Драга браћо и сестре, јавио сам се да бих људима појаснио стање у Републици Српској. Морам олмаха да кажем да је Српска радикална странка забрањена из једног објективног разлога – што је најјача српска странка, као што данас рече председник др Војислав Шешељ, он је подијелио на два дијела социјалисте, на два дијела Додикову странку, Српску демократску странку. Све њихове приче потпуно потврђују да су радикали били потпуно у праву када су говорили шта их чека са оваквим странакама у Републици Српској, изузев Српске радикалне странке, и бојим се да данас фактички не можемо говорити о Републици Српској. Када је престао рат и када је потписан Дејтонски мировни споразум, ми смо очекивали да ћемо путем избора моћи да постављамо своје руководство, да се ангажујемо око организовања своје будућности.

Нажалост, избори су били за Американце, за њихове слуге из Западне Европе и домаће издајнике, последња им је прилика да остваре своје намере које нису остварили до сада. Избори су за њих најјефтинији, најлегитимнији, најлегалнији и најбезболнији начин да остваре своје циљеве у Републици Српској.

Шта је за њих демократија? За њих демократија није када народ одлучује, није воља народа, они желе да избор у Републици Српској, а тако је свугдје где су Американци, а то се односи на Србију и на Црну Гору, да народ буде само пуки посматрач, да одобрава њихове одлуке и да подржава њихове кандидате. Да народ одлучи да да глас, а да не размишља својом главом, као што они кажу на најдемократскији начин. Нај-

трагичнији пример и најпогубније последице такве демократије сноси, доживљава и проживљава тренутно народ у Републици Српској.

Американци су за веома кратко вријеме нашла и појединце и странке, дали им име “Коалиција слога” на челу са Живком Радишићем, Биљаном Плавшић, Српским народним савезом и са Додиковом групом лопова који су око њега, који су оног дана када је изабран Додик за председника Владе у Републици Српској постали, драга браћо и сестре, саставни део коалиције која хоће да уништи Републику Српску, постали су њен извршни орган, ударна песница против Републике Српске.

Нажалост, као што је рекао господин Поплашен, више од годину дана, за пуноправно чланство свим средствима се боре да уђе у ту “Коалицију слога”, у тај издајнички круг, не толико у декларативном, колико у практичном дијелу. Све што су Американци тражили да подијели, Додик је подржао. Ево, последња одлука, на пример, за листу странака које су се пријавиле за предстојеће изборе, чак су промијенили и име, сад се зову Српска демократска странка Босне и Херцеговине. У новије вријеме у историји нећете наћи нигдје такав пример раскорака између странака, као што су српске странке у Републици Српској по организованости предизборне кампање и по освајању власти.

Данас, нажалост, не можемо да говоримо о Републици Српској поготово не на начин на какав ми Срби желимо да видимо Републику Српску. Не можемо да говоримо о Републици Српској каква је дата Дејтонским мировним споразумом. Само можемо говорити о симболичним знацима Републике Српске, о чему је говорио господин Никола Поплашен, али ово желим да кажем. Све што српски народ у Републици Српској доживљава и проживљава само је блага, исувише блага верзија шта спремају за Србију и Црну Гору. Ово потврђују и последњи догађаји на Косову и Метохији, зашта већ постоје регрутоване добровољне снаге да то заврше, а бојим се да су те снаге далеко спремније него што то траже Американци. Очи народа у Републици Српској већито су усмерене у Србију, и не само радикали, него сав народ зна, да у овој мери колико се Србија олупре идеји новог светског поретка и њиховој верзији демократије, има шансе да сачувамо и народ и државу.

Дакле, говорим о српском народу, само таква може бити нада нама Србија, да ћемо да останемо као Срби и у Републици Српској, и у Србији, и у Црној Гори, и у Македонији, Републици Српској Крајини. Оног тренутка кад таква Србија нестане, нема ни нас. Вјерујте да смо ми могли да кажемо у Републици Српској ми ћемо можда моћи негде да одемо, али се нећемо имати где вратити. Ово вријеме које имамо је вријеме пуне одговорности. Ми сви, као појединци, морамо бити свесни конкретних одговорности.

Српска радикална странка је показала своју одговорност на примеру Републике Српске, али и Србије и Црне Горе, за разлику од огромне већине странака. На свим просторима где су српски радикали, своје личне интересе су поделили интересима српског народа и српске државе.

Мислим да је потпуно исправно одређење које води Српска радикална странка, а то је стални позив на јединство. Јединство је најбољи пример да је Србија превазишла све тешкоће које су прел народом Србије, тим јединством ми морамо имати зрно мудрости и поштења да препознамо у најгорим тренуцима шта је најпрече, а то је народ и српска држава. Свима онима који обећавају неко боље сутра, ја само кажем да најбољи чине да то боље сутра буде Република Српска и не треба је тражити негде далеко у свету, она је са друге стране Дрице. То је порука свим Србима и у Црној Гори, и у Републици Србији, и у Републици Српској, и у матици Србији. До тога се може доћи само снагом јединства, поштењем и чашћу какви су српски радикали, и верујем да ће управо због овакве политике Српске радикалне странке предстојећи избори бити успех Српске радикалне странке.

Горка искуства српских радикала Републике Српске

Буро Кончар: Прво, избори у Републици Српској су на двије године, то вријеме ће брзо проћи. Политика тражи много поштења, много рала наших активиста. Народ у Републици Српској, поготово српски народ, и те како је заинтересован за ове изборе у Србији. Једина политичка партија је наша Српска радикална странка, која даје одређен део информација српском народу у Републици Српској. Чини ми се да се Србија руши, најалост, из Бањна Луке, а ја сам из Приједора, значи из комшилукка. Додик и ова остала компанија су пригушили све медије који из Републике Српске иду на простор Србије.

Следеће што бих предложио, с обзиром да смо ми у Републици Српској проводили четири изборне кампање, предложио бих да Извршни одбор Српске радикалне странке помогне овде да наши активисти, поготову народни посланици и чланови Централне отаџбинске управе, овом простору дају свој допринос. Зашто? На тај начин би се дио људи укључио, а уједно би она искуства која би ми имали тамо, навешћу само једно, овде ће се појавити у градовима, на пример у Нишу, тамо гдје је опозиција, под наводницима, добила, опет под наводницима, неки мазут или шта је већ било, и онда ће то ове политичке партије обилато користити. Ми смо то, најалост, у Републици Српској преживели, јер пошаљу мађарско брашно, пошаљу конзерве којима је вијек истекао и онда кажу, ево, то смо ми послали. А да не говорим о дојели апарата који се ко-

ристе у медицини, и кажу то је донација, силне донације, а у суштини ништа.

Учешће активиста из Српске у предизборној кампањи

Др Војислав Шешељ: Прво, ова идеја је добра. Пре него што почне Бранковић да говори. Мислим да је идеја изванредна и да би требало сад Извршни одбор и Вучић, пошто он спрема неку емисију са ове данашње седнице, да ангажују активисте из Републике Српске у свим фазама предизборне кампање у Србији и Црној Гори, да Извршни одбор ту направи неки распоред и да одреди људе које ће ангажовати, а да Генерални секретаријат организује наступе на локалним телевизијама. Мислим да би то могао Симић, под условом да не да себи сувише слободе као на Конгресу, па да погледа ми имамо неке главобоље.

Миладин Симић: Био сам млад тада. **Др Војислав Шешељ:** Тада си био млад. Сад више ниси млад. Значи, Симић би био изванредан за телевизију, Кањерић, имамо и ове три жене које су обични посланици у садашњем саставу Републике Српске, то може и Буро Кончар и да видимо још ко, да ја сад напамет не говорим имена, него лепо после ове седнице да направимо конкретан договор, па да се направи распоред на овим локалним телевизијама где ми можемо добити термине. Лепо би било, на пример, да своја искуства, као председник радикалне општине, Симић, на пример, прича. Кањерић своја искуства. Сви ови нека своја искуства и да се мало једно отрежњење у Србији постигне код људи који су још у заблуди, који немају појма шта значи америчка демократија и НАТО окупација.

НАТО мрље на школским читанкама

Дане Бранковић: Господо српски радикали, ја ћу бити врло кратак. Како изгледа америчка демократија у режији НАТО владе у Републици Српској приказују вам овде са две странице читанке седмог разреда српског језика и културе изражавања, стране 64, 65. Ево видите како изгледају те две странице. Иако је по Дејтонском мировном споразуму образован један компетентан ентитет, међутим, ево видите шта је министар наредио свим наставницима српског језика да ураде са ове две и осталим страницама наше читанке, односно, ми имамо исти наставни план и програм који смо усвојили у Републици Српској после 1992. и 1993. године и погледајте шта је урађено од тог програма.

Ево видите, после свих ових прича, о Српској, а ја са ове две странице приказујем, у ствари, несрећу у образовању. Ето за сада ја бих толико.

НАТО "демократе" кидишу на просвету: Дане Бранковић

Уљеши нам не могу састављати "тим"

Др Војислав Шешељ: Видим да ви из Републике Српске, чланови Централне отаџбинске управе, нисте имали никакву примедбу на овај наш кључни предлог. Ми сматрамо, дакле, да никакви избори у Републици Српској никаквог смисла немају ако на њима не може да учествује Српска радикална странка.

Друго, нико споља нама не може одређивати ко ће бити наши функционери. Ни у једном делу Српске радикалне странке, па тако ни у Републици Српској. И нико споља нама не може да одређује ко ће бити наши кандидати на било којим изборима. То је став кога се чврсто држимо. И да се онда изјаснимо о овом предлогу да Српска радикална странка одмах почне са противизборном кампањом у Републици Српској, да би се народу све објаснило и да ниједна странка, која је спремна на труле компромисе са окупатором и која је спремна да служи окупатору против свога народа, не може имати никакве политичке користи на изборима од забране Српске радикалне странке.

Да ли се са тим слажете. Да се онда изјаснимо о томе. Ко је за?

Има ли неко против?

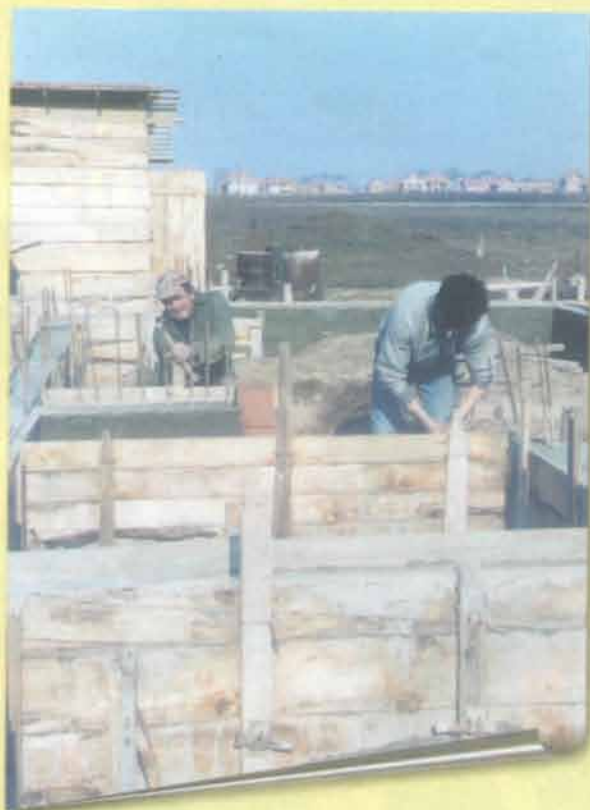
Једногласно.

Овим бисмо могли да приведемо крају седницу Централне отаџбинске управе уз још једну напомену, дакле, у следећи понедељак се опет налазимо на новој седници Централне отаџбинске управе на којој ћемо се изјаснити о кандидату Српске радикалне странке за председника Савезне Републике Југославије и на којој ћемо донети дефинитивну одлуку о свим листама за локалне, градске и покрајинске изборе.

Припремили:
Синиша Аксентијевић
и Злата Радовановић

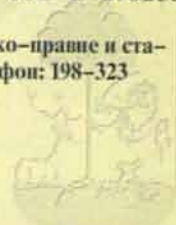

ПЛАВИ ХОРИЗОНТ

ИЗВРШНИ ОДБОР
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ ЗЕМУН
РАСПИСУЈЕ
КОНКУРС
ЗА ДОДЕЛУ ПАРЦЕЛА У НАСЕЉУ
ПЛАВИ ХОРИЗОНТ

- Парцеле се налазе у продужетку насеља Алтиша, са леве стране пруге Београд–Батајница, од Добановачког пута до насеља Земун Поље.
- Право учешћа на конкурсима имају сва правна и физичка лица.
- Парцеле се додељују уз надокнаду од 300 динара/м².
- Сваки учесник конкурса дужан је да на име трошкова уплати износ од 300 динара на жиро рачун бр. 40805-601-1-178255 "Земунске новине".
- Пријаве се подносе у Одељењу за имовинско-правне и стамбене послове, соба 65, а информације на телефон: 198-323 локал 36.

ПЛАВИ ХОРИЗОНТ

**У НАЈСУНЧАНИЈЕМ ДЕЛУ ЗЕМУНА
НАЈМЛАЂЕ ОПШТИНСКО НАСЕЉЕ**

НАСЕЉЕ ОД БЛИЗУ 900 ПЛАЦЕВА ВЕЛИЧИНЕ ОД 5 ДО 8 АРИ
ИДЕАЛНА САОБРАЋАЈНА ВЕЗА
ИНФРАСТРУКТУРА ВЕЋ НА ОБОДУ НАСЕЉА

ДО САДА ЈЕ ПРОДАТО
452 ПЛАЦА

ЦЕНА ПЛАЦЕВА:
300 ДИН/М²

ЦЕНА ВАЖИ ДО
31. АВГУСТА 2000. ГОДИНЕ

